

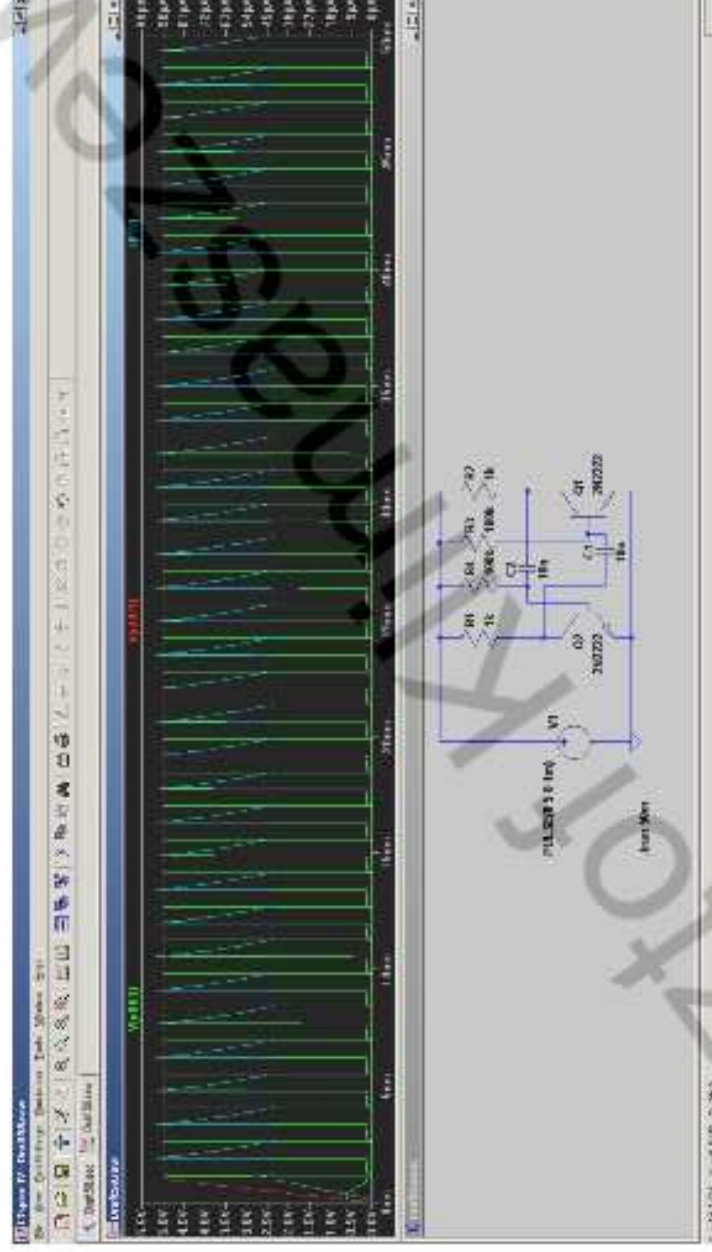
Przyrządy Półprzewodnikowe

Krzysztof Klimaszewski

kklima@et.put.poznan.pl

Polanka 3, pokój 118

Przydatne programy

Ltspice

<http://ltspice.analog.com/software/LTspiceXVII.exe>

Przydatne strony

www.ti.com

www.analog.com

www.maximintegrated.com

www.nxp.com

www.vishay.com

www.onsemi.com

www.tek.com

(Tektronix)

www.keysight.com

(dawniej część Agilent, dawniej Hewlett Packard)

Przydatne strony

www.google.com

Wyszukiwanie dokumentacji, filmów, prezentacji,
materiałów firmowych

Rezystory

- Węglowe objętościowe
- Warstwowe
  - Węglowe
  - Metalowe
  - Grubowarstwowe
  - Cienkowarstwowe
- Druutowe
- Foliowe

Rezystory

Wartość	0.1	50	100	±5	1 to 10 M (E24)	-100 to +600	-55 to +155
ERJ3G (0603)	0.1	75	150	±5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155
ERJ6G (0805)	0.125	150	200	±5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155

• Szeregi wartości

- E6 (20%): 1,0 1,5 2,2 3,3 4,7 6,8
- E12 (10%): 1,0 1,2 1,5 1,8 2,2 2,7 3,3 3,9 4,7 5,6 6,8 8,2
- E24 (5%): 1,0 1,1 1,2 1,3 1,5 1,6 1,8 2,0 2,2 2,4 2,7 3,0 3,3 3,6 3,9 4,3 4,7 5,1 5,6 6,2 6,8 7,5 8,2 9,1
- E96 (1%):

1,00 1,02 1,05 1,07 1,10 1,13 1,15 1,18 1,21 1,24 1,27 1,30 1,33 1,37 1,40 1,43 1,47 1,50 1,54 1,58 1,62 1,65 1,69 1,74 1,78 1,82 1,87 1,91 1,95 2,00 2,05 2,10 2,15 2,21 2,26 2,32
2,37 2,43 2,49 2,55 2,61 2,67 2,74 2,80 2,87 2,94 3,01 3,09 3,16 3,24 3,32 3,40 3,48 3,57 3,65 3,74 3,83 3,92 4,02 4,12 4,22 4,32 4,42 4,53 4,64 4,75 4,87 4,99 5,11 5,23 5,36 5,49
5,62 5,76 5,90 6,04 6,19 6,34 6,49 6,65 6,81 6,98 7,15 7,32 7,50 7,68 7,87 8,06 8,25 8,45 8,66 8,87 9,09 9,31 9,53 9,76

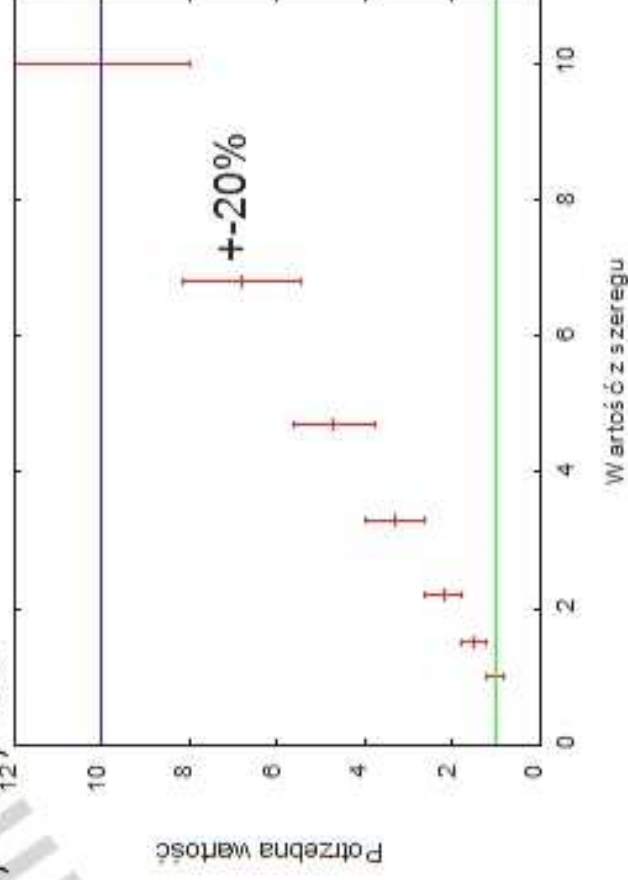
- E192

Rezystory

Wartość (0402)	0.1	50	100	±5	1 to 10 M (E24)	-100 to +600	-55 to +155
ERJ3G (0603)	0.1	75	150	±5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155
ERJ6G (0805)	0.125	150	200	±5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155

- Szeregi wartości

- **E6 (20%):** 10, 15, 22, 33, 47, 68
- E12 (10%)
- E24 (5%)
- E96 (1%)
- E192

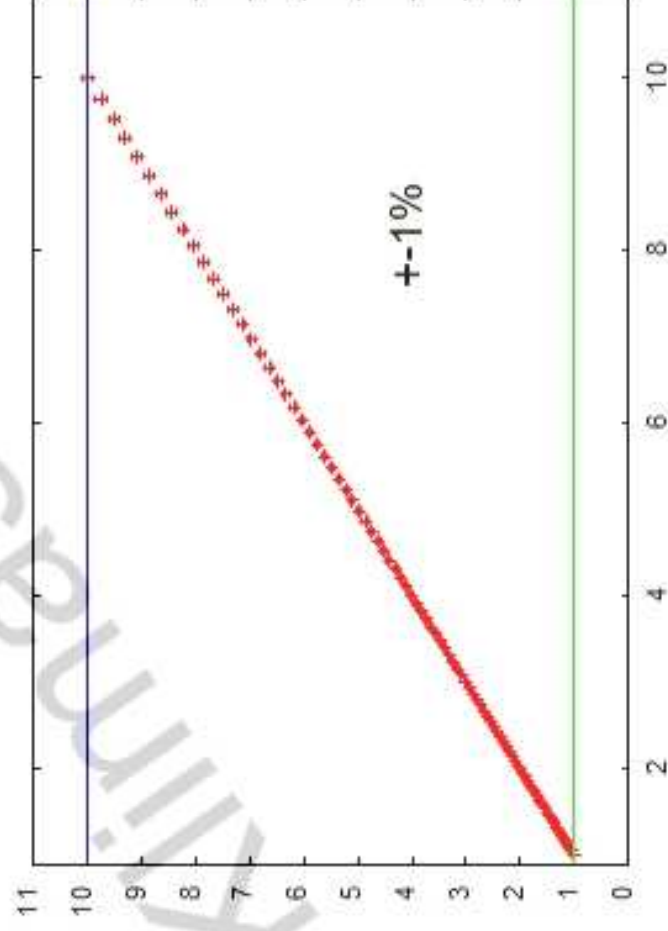
Dowolna wartość z całej dekady jest przybliżana z błędem mniejszym niż 20%

Rezystory

	0.1	50	100	± 5	1 to 10 M (E24)	-100 to +600	-55 to +155
ERJ3G (0603)	0.1	75	150	± 5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155
ERJ6G (0805)	0.125	150	200	± 5	1 to 10 M (E24)	-55 to +155	-55 to +155

• Szeregi wartości

- E6 (20%)
- E12 (10%)
- E24 (5%)
- **E96 (1%)**
- E192

Dowolna wartość z całej dekady jest przybliżana z błędem mniejszym niż 1%

Rezystory

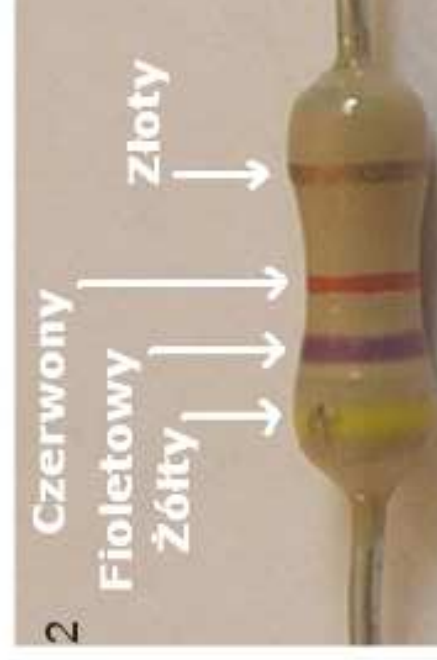
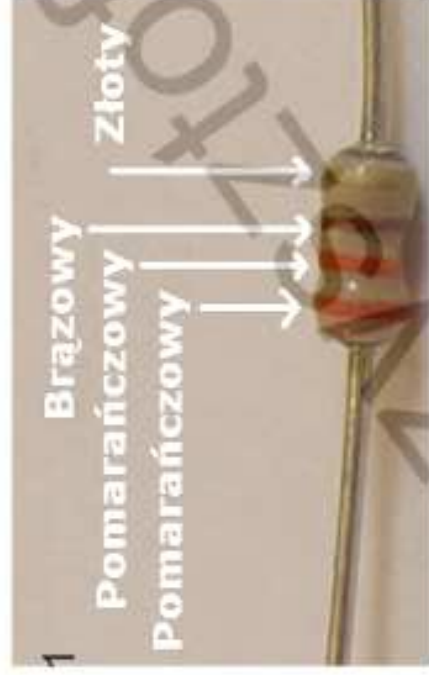
- Oznaczanie wartości
- Kod kolorowy
  - 4, 5 lub 6 pasków

kolor	wartość	mnożnik 10^x	tolerancja	wsp. temper.
Srebrny		-2	$\pm 10\%$	
Złoty		-1	$\pm 5\%$	
Czarny	0	0		
Brazowy	1	1	$\pm 1\%$	100ppm
Czerwony	2	2	$\pm 2\%$	50ppm
Pomarańczowy	3	3		15ppm
Żółty	4	4		25ppm
Zielony	5	5	$\pm 0,5\%$	
Niebieski	6	6	$\pm 0,25\%$	
Fioletowy	7	7	$\pm 0,1\%$	
Szary	8			
Biały	9			

Rezystory

- Oznaczanie wartości
  - Kod kolorowy
    - 4, 5 lub 6 pasków

Czarny	0
Braunowy	1
Czerwony	2
Pomarańczowy	3
Żółty	4
Zielony	5
Niebieski	6
Fioletowy	7
Szary	8
Biały	9

Rezystory

- Oznaczanie wartości
- Kod cyfrowy

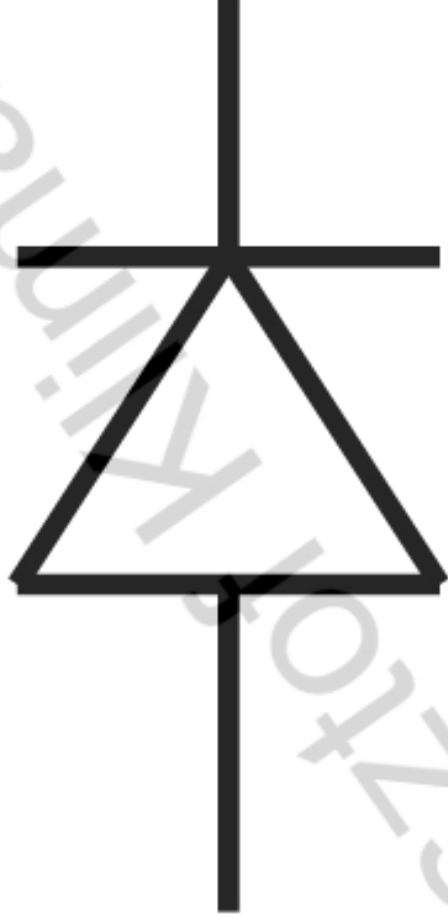
litera	dokładność
B	+/- 0.10pF
C	+/- 0.25pF
D	+/- 0.5pF
E	+/- 0.5%
F	+/- 1%
G	+/- 2%
H	+/- 3%
J	+/- 5%
K	+/- 10%
M	+/- 20%
N	+/- 30%
P	+100% , -0%
Z	+80% , -20%

Kondensatory

- Stałe
  - Elektrolityczne
- Foliowe, na przykład:
  - Poliesterowe (MKT)
  - Polietylenowe (MKP)
- Ceramiczne
  - klasa 1
  - klasa 2
  - klasa 3
- Mikowe
  - inne
- Polimerowe
- Superkondensatory

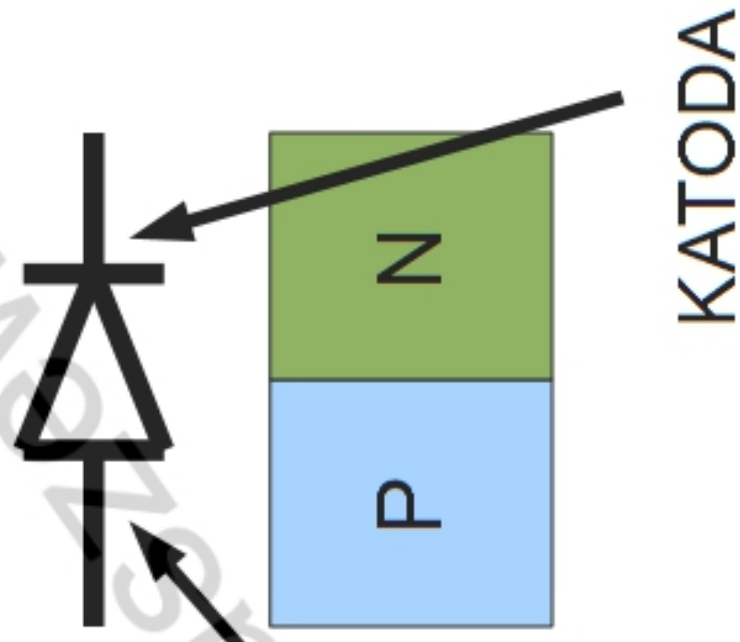
Diody

- Dioda półprzewodnikowa

Dioda

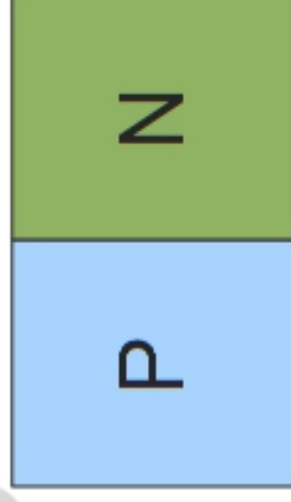
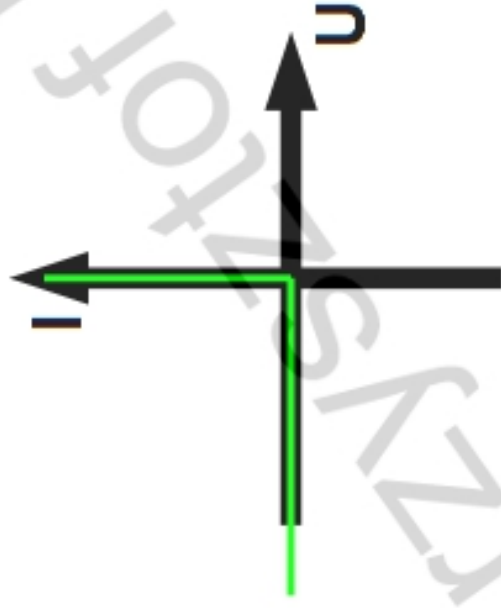
- Dioda półprzewodnikowa

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

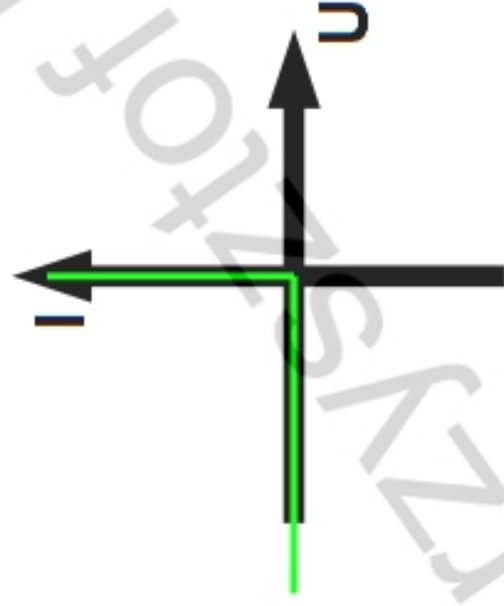
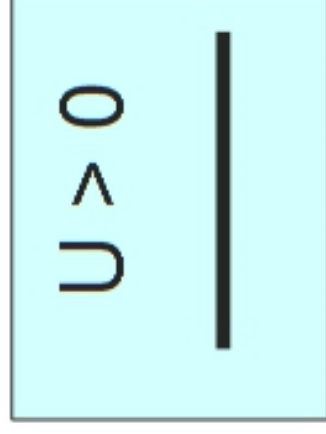
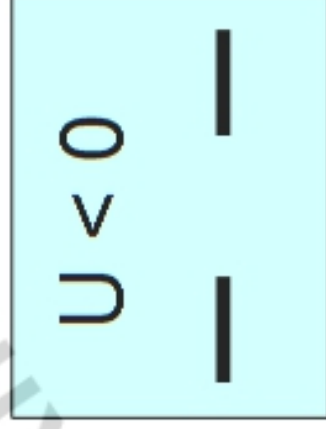
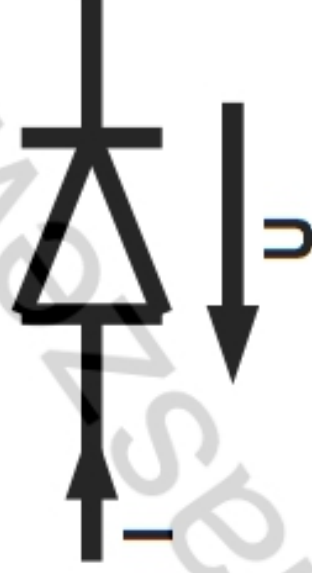
Model 1:

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 1:

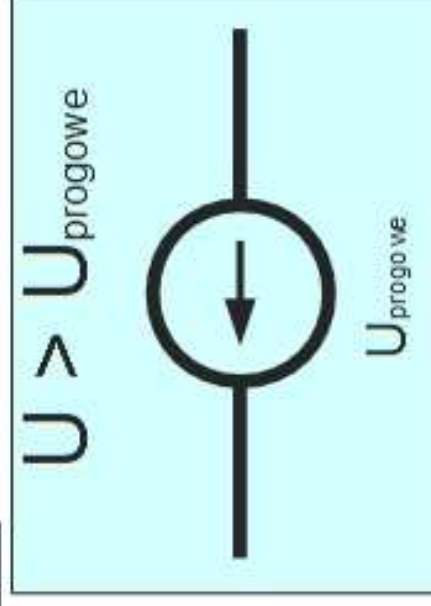
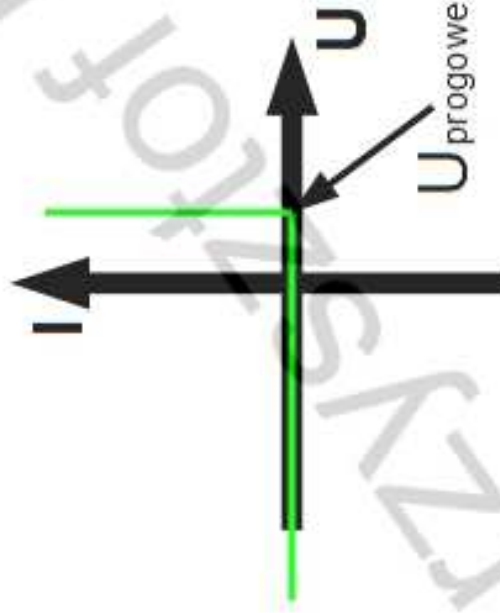
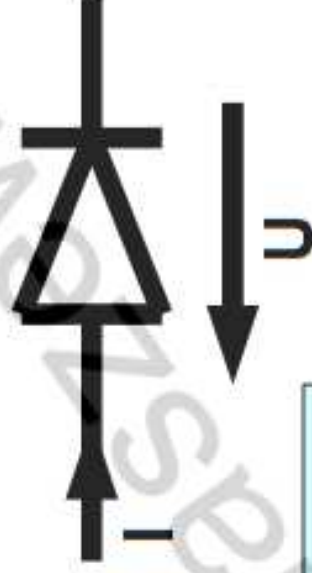

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 2:

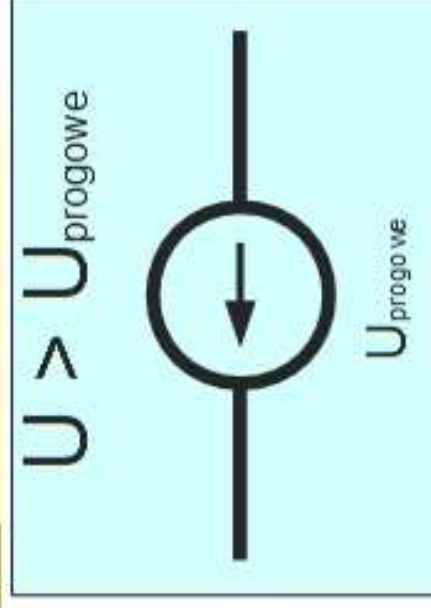
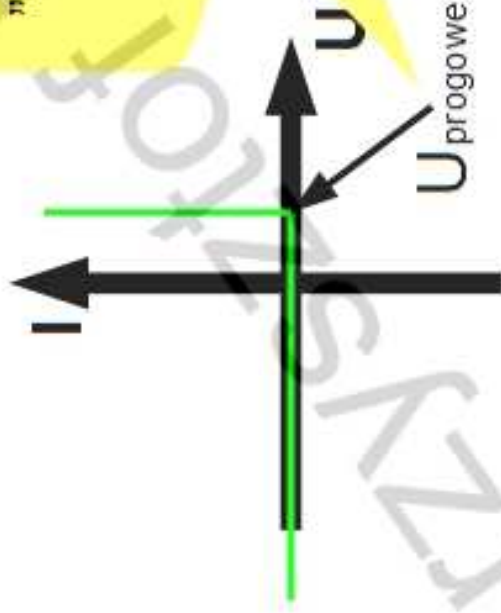
Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 2:

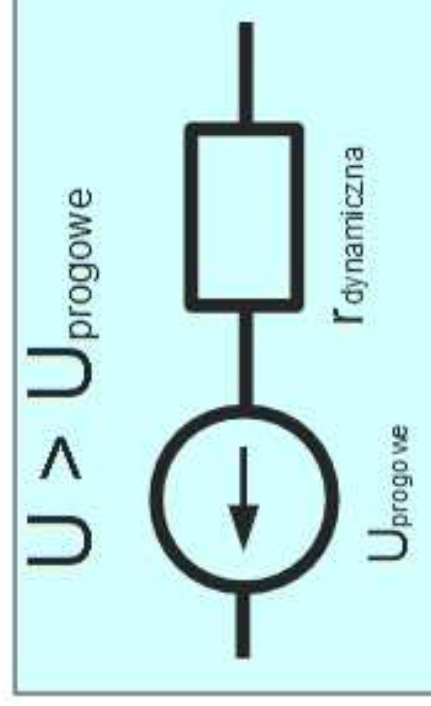
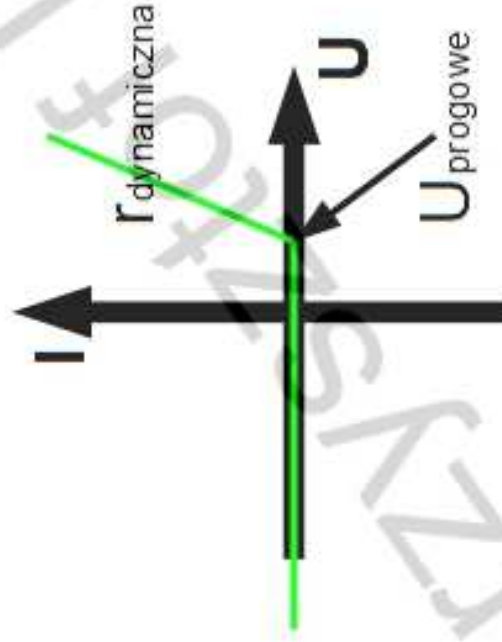
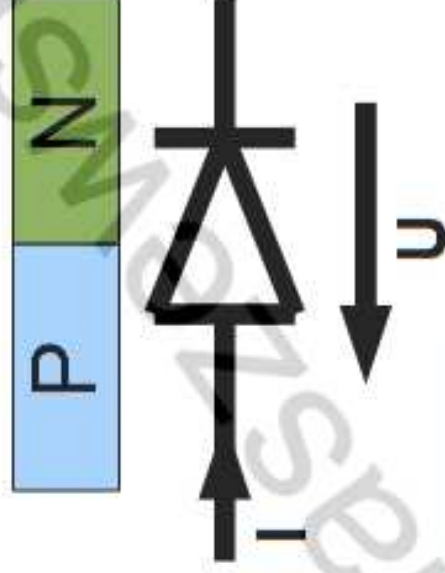
"umowne" wartości napięcia progowego
diody krzemowe 0,7V
diody germanowe 0,3V

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

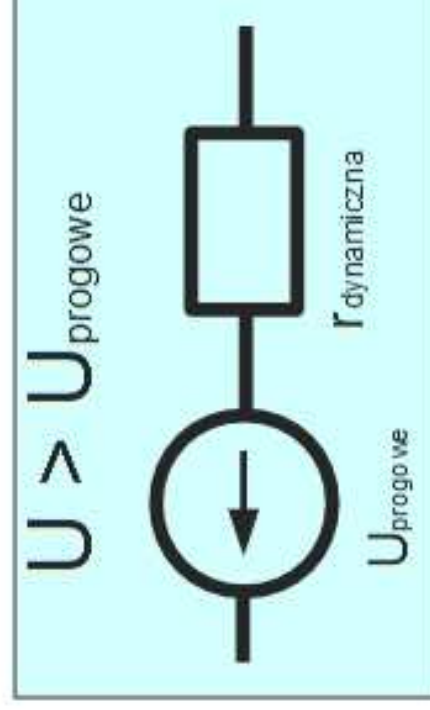
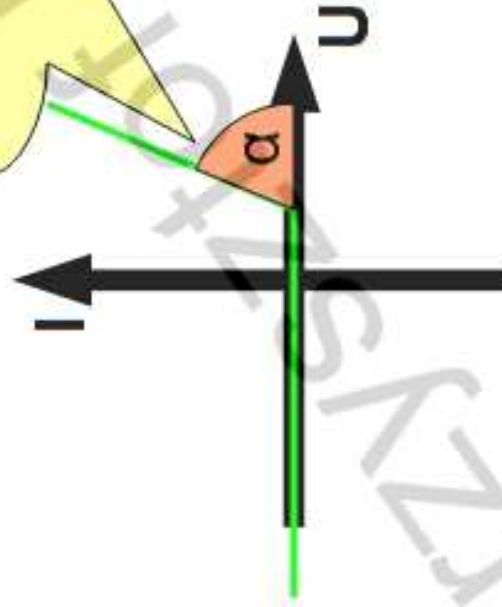
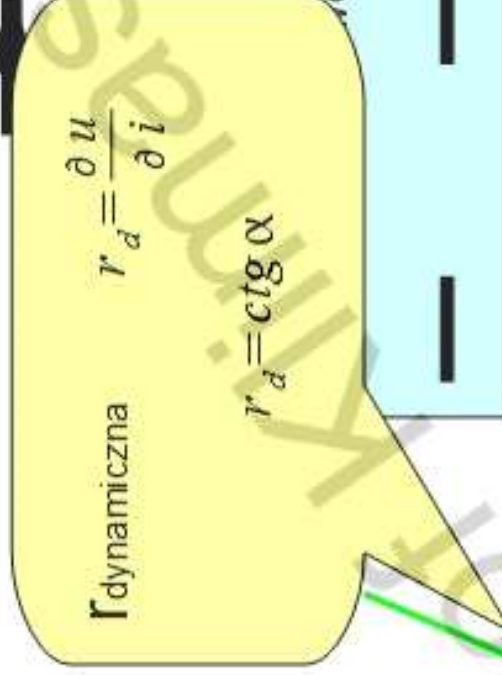
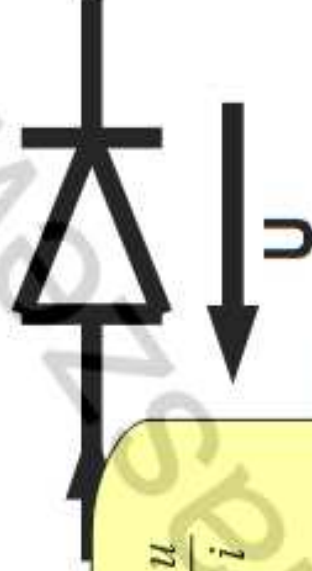
Model 3:

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

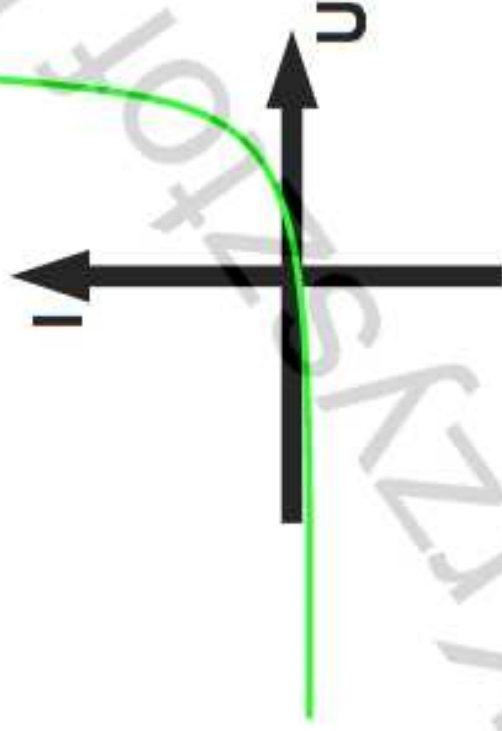
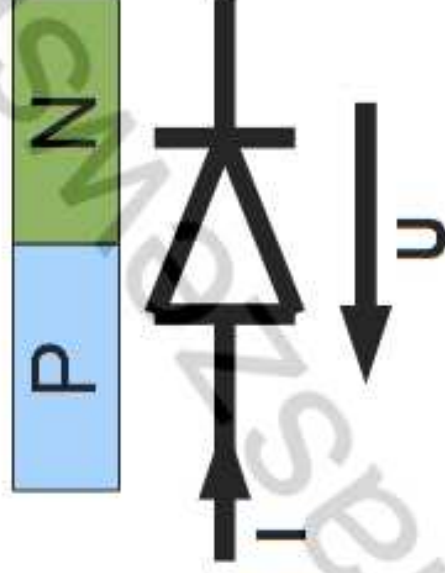
Model 3:

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 4:

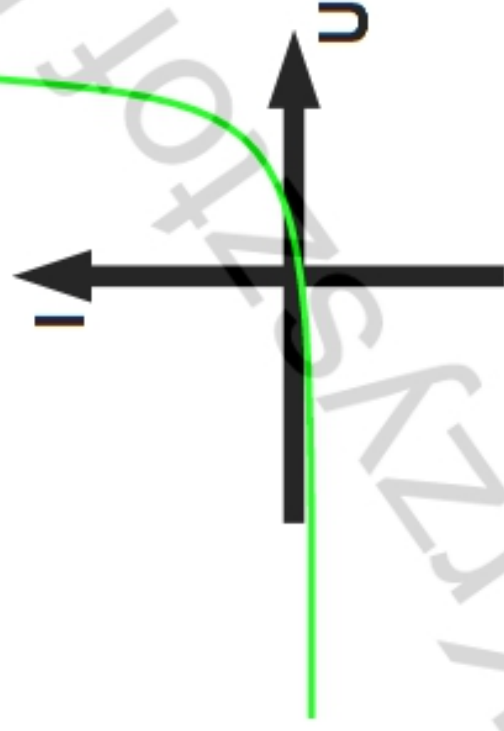
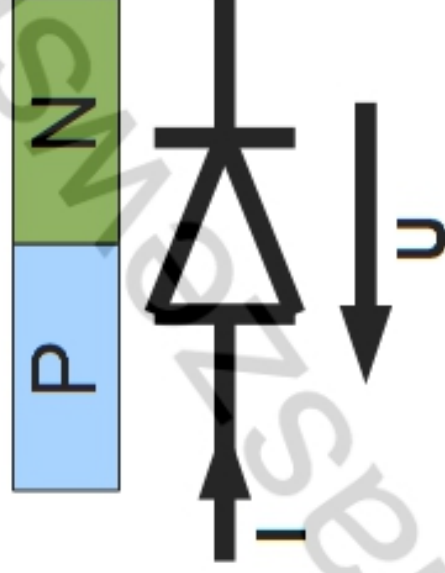
$$I_D = I_S \left(e^{\frac{U_D}{n \cdot U_T}} - 1 \right)$$

równanie Shockleya

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 4:

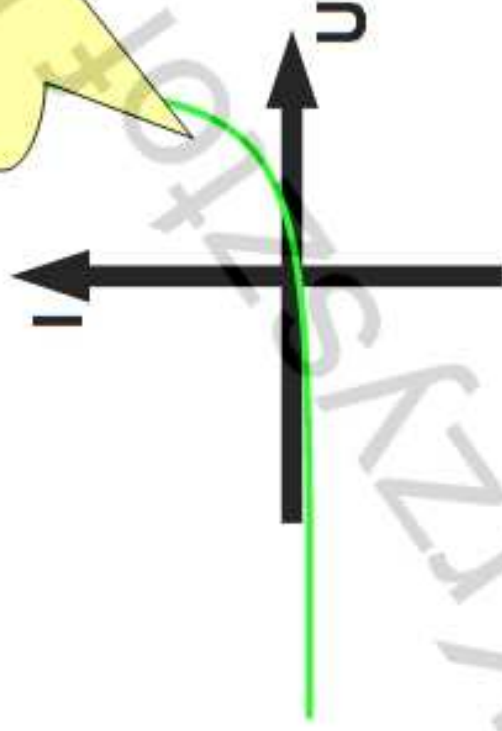
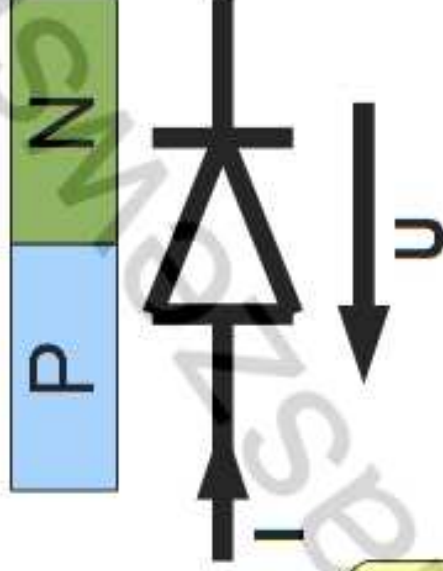
$$I_D = I_S e^{\frac{U_D}{U_T}}$$

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 4:

$$r_{\text{dynamiczna}} = \frac{\partial u}{\partial i}$$

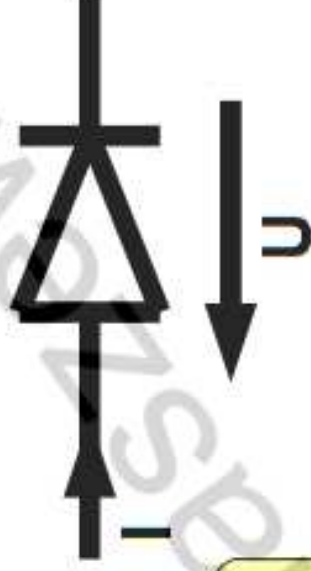
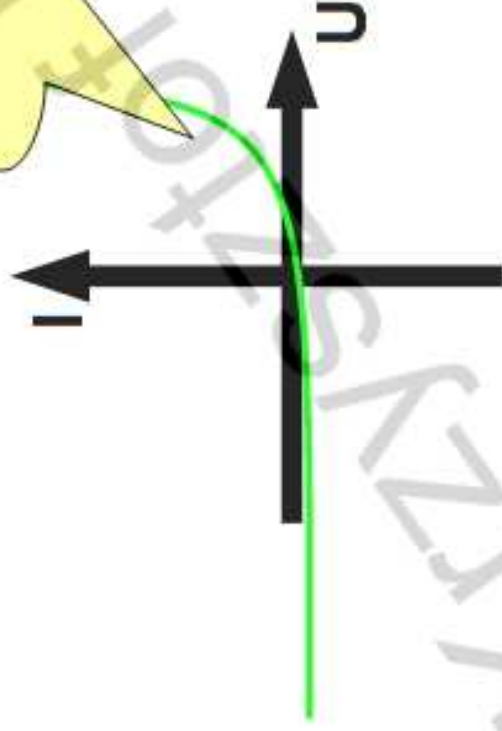
$$I_D = I_S e^{\frac{U_D}{U_T}}$$

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 4:

dynamiczna $r_d = \frac{\partial u}{\partial i}$

$$I_D = I_S e^{\frac{U_D}{U_T}}$$

$$U_D = U_T \ln \frac{I_D}{I_S}$$

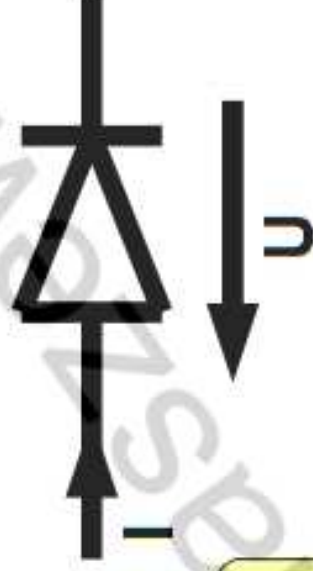
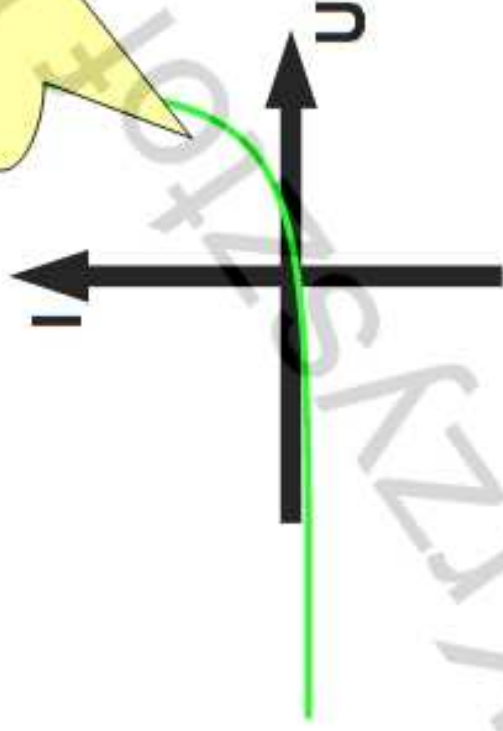
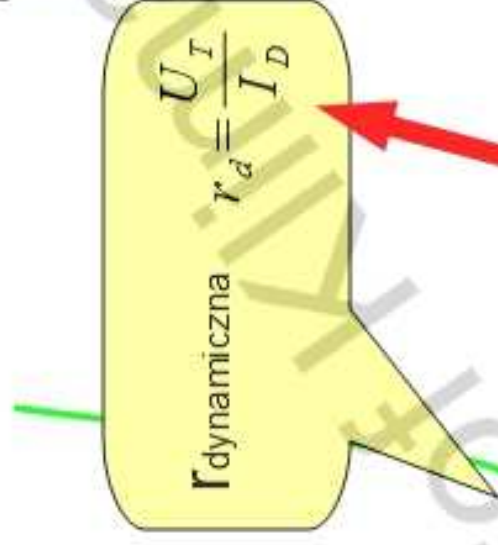
$$r_d = \frac{U_T}{I_D}$$

Dioda

- Dioda półprzewodnikowa

Model 4:

$$I_D = I_S e^{\frac{U_D}{U_T}}$$

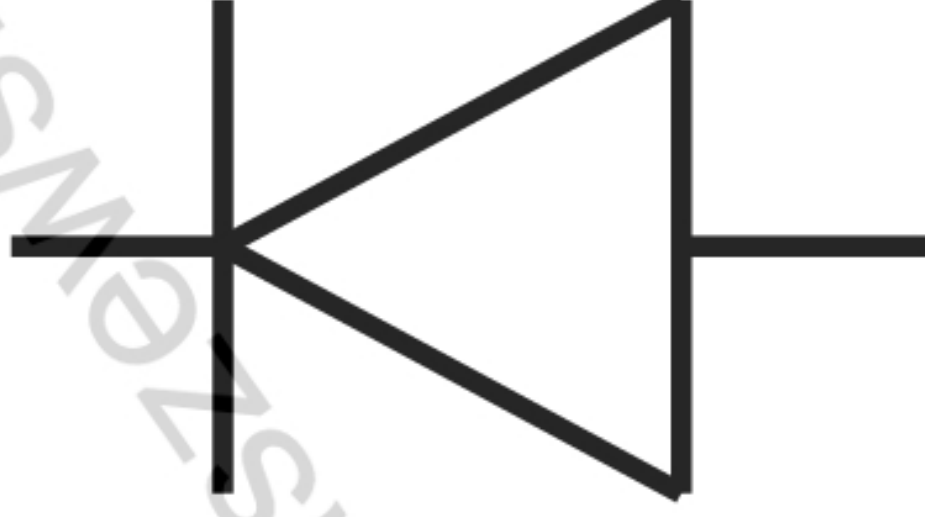
$$U_D = U_T \ln \frac{I_D}{I_S}$$

$$r_d = \frac{U_T}{I_D}$$

Zależy od prądu diody!

Dioda prostownicza

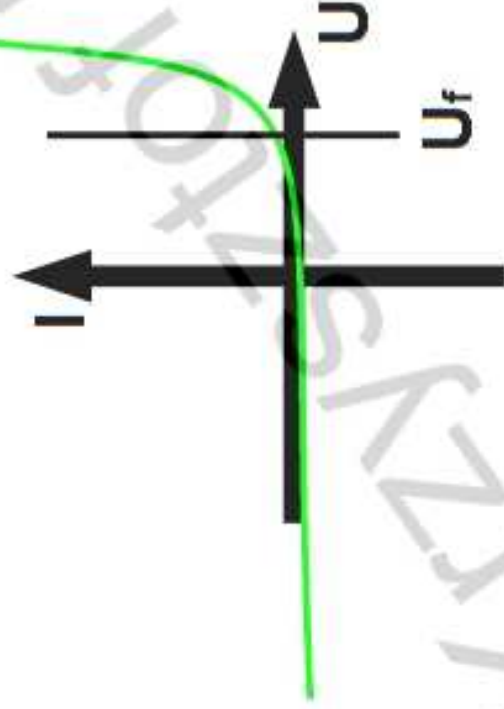
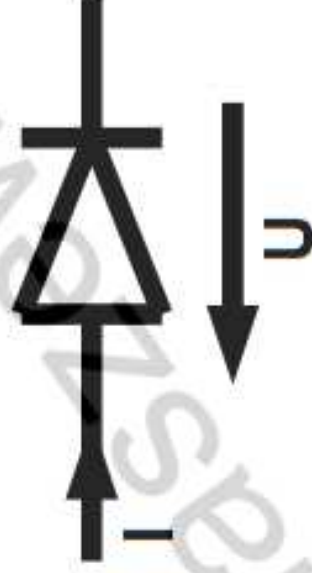
- Dioda krzemowa
- Dioda germanowa

Dioda prostownicza

- Napięcie przewodzenia

U_f zależy od materiału, z którego wykonana jest dioda

dioda krzemowa: $\sim 0,6 - 0,7 \text{ V}$

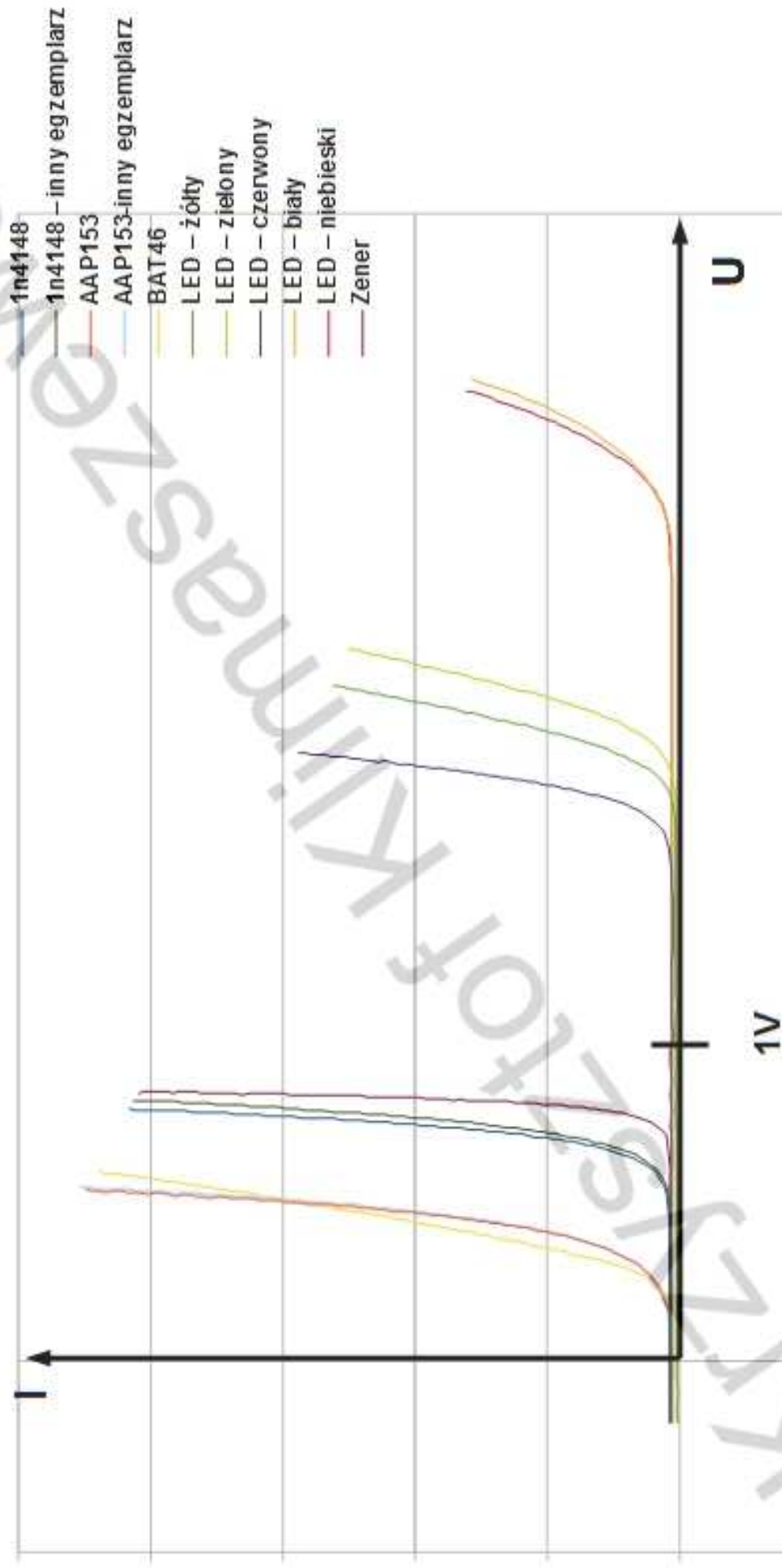
dioda germanowa: $\sim 0,3 \text{ V}$

dioda Schottky'ego: $\sim 0,3 \text{ V}$

LED czerwony $< 2 \text{ V}$

LED niebieski 3 V

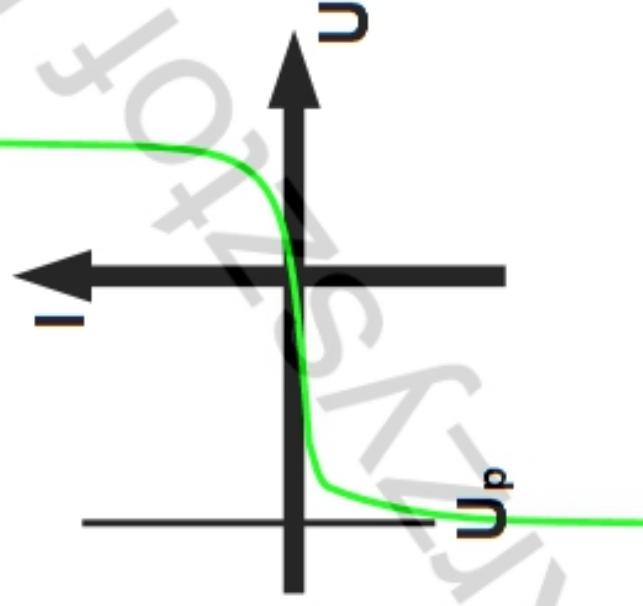
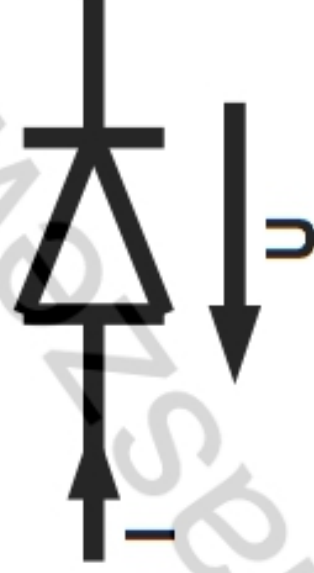
Dioda prostownicza

Dioda prostownicza

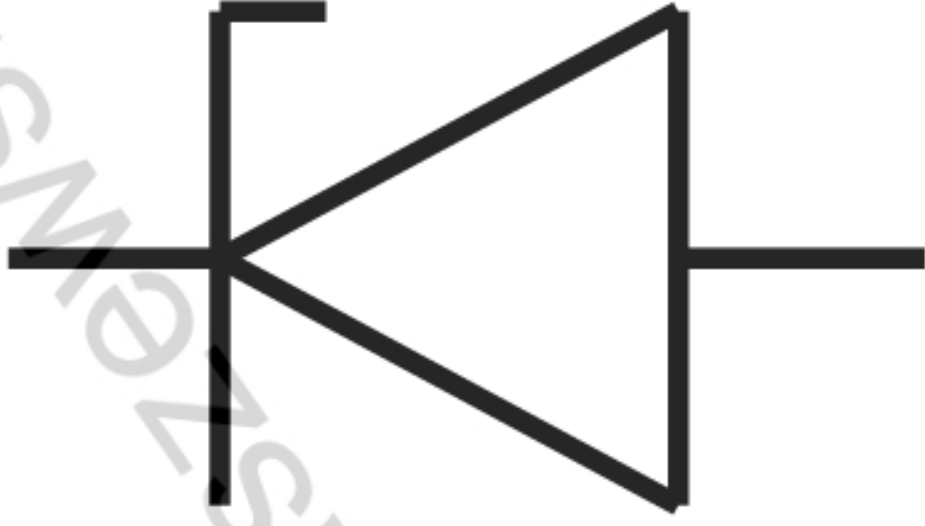
- Polaryzacja zaporowa – napięcie przebicia

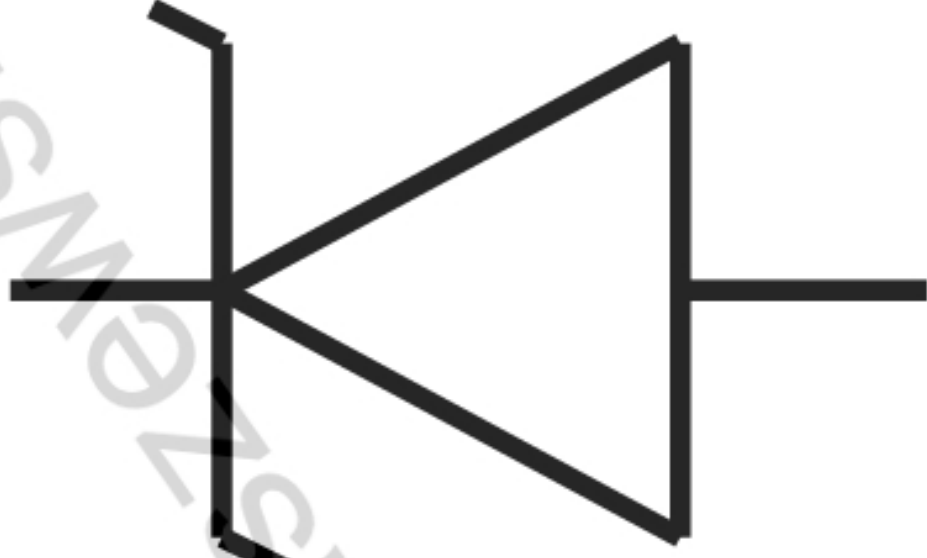
U_p zależy od typu diody

wartości od kilkudziesięciu
woltów do kilku tysięcy woltów

Dioda Zenera

Dioda Zenera

Transil

- Transil
- jednokierunkowy

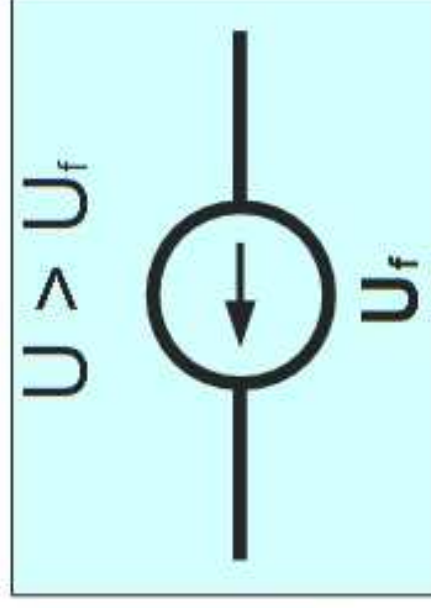
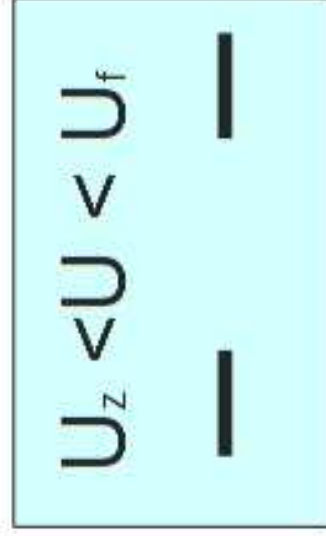
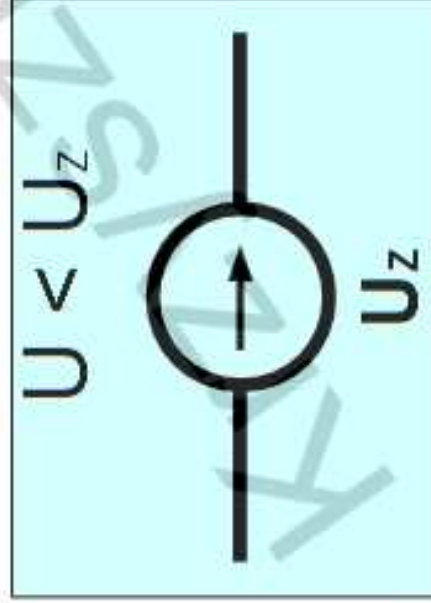
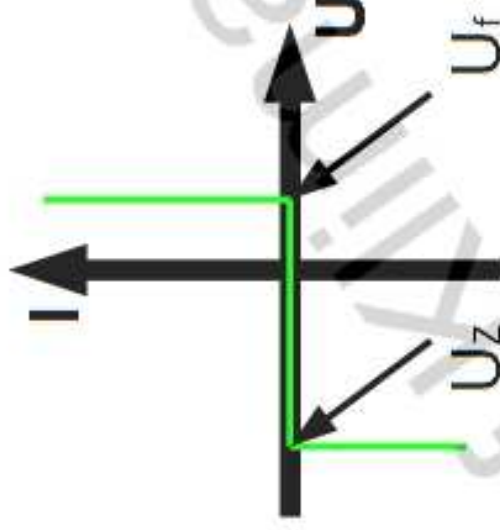
- dwukierunkowy

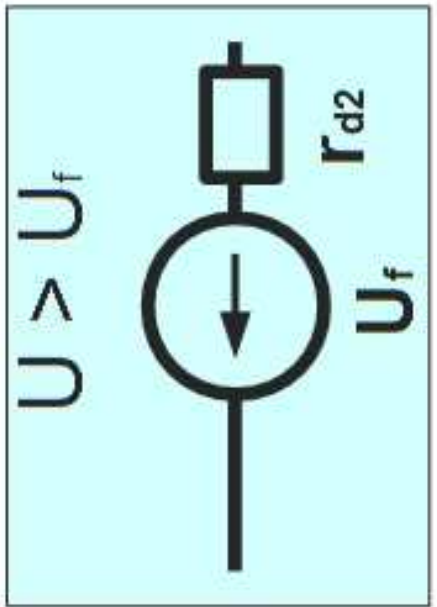
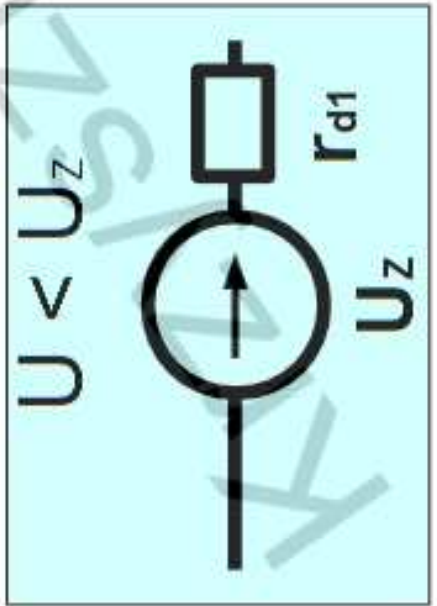
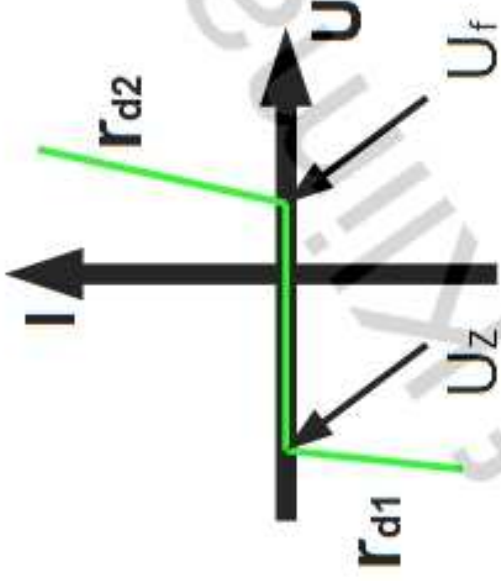
bardzo szybka dioda
zabezpieczająca

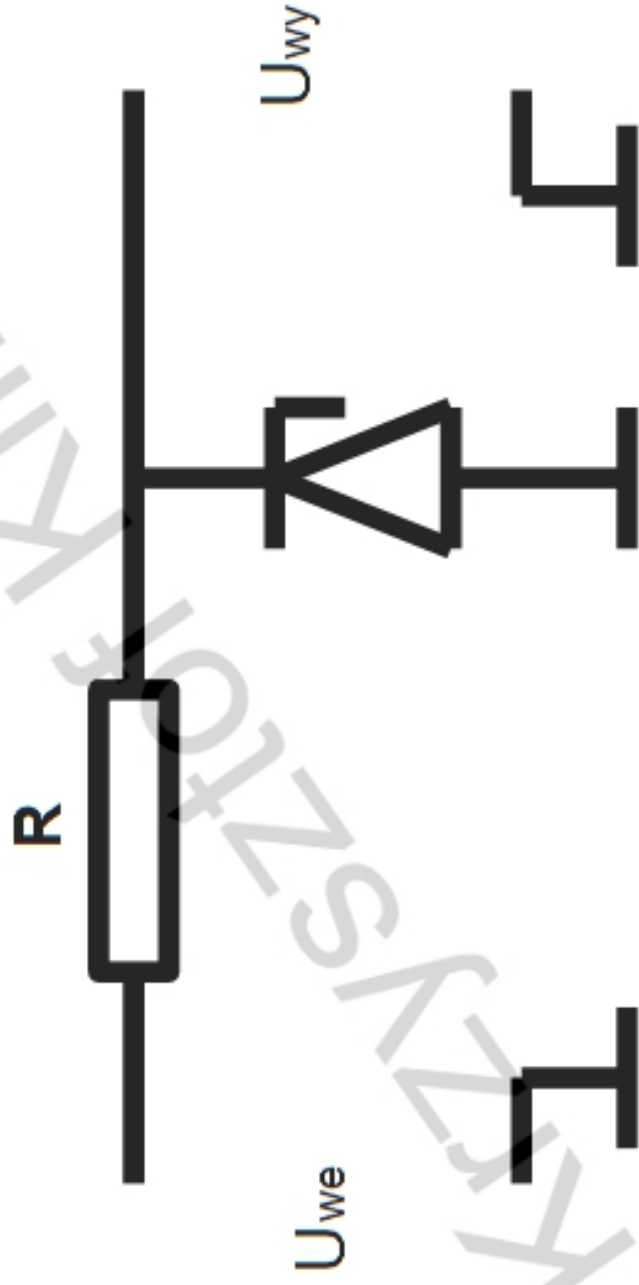
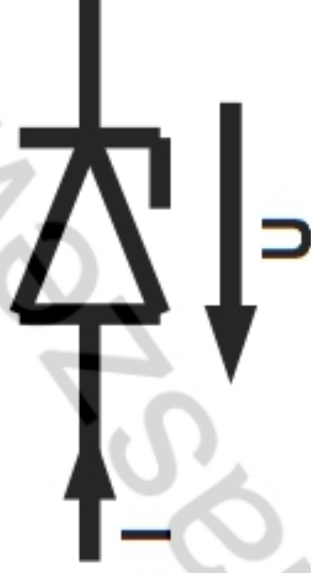
Dioda Zenera

Dioda Zenera

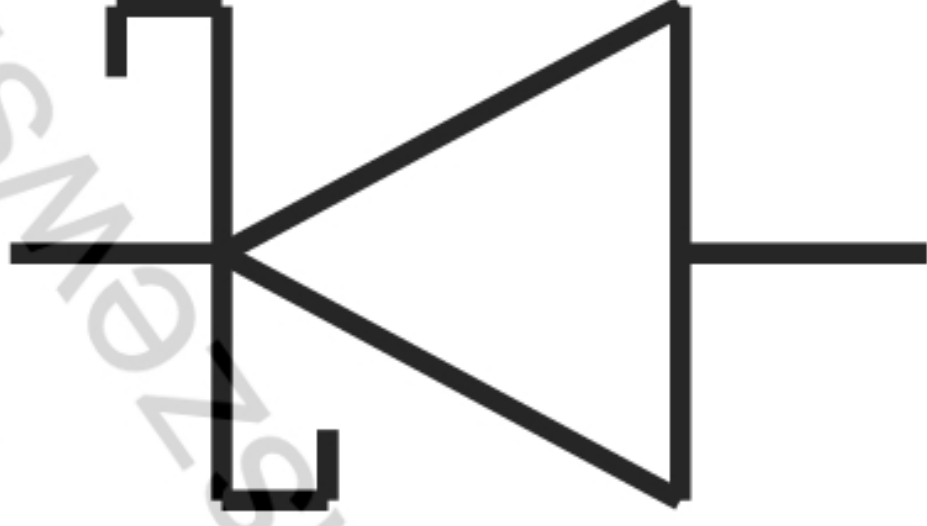

Dioda Zenera

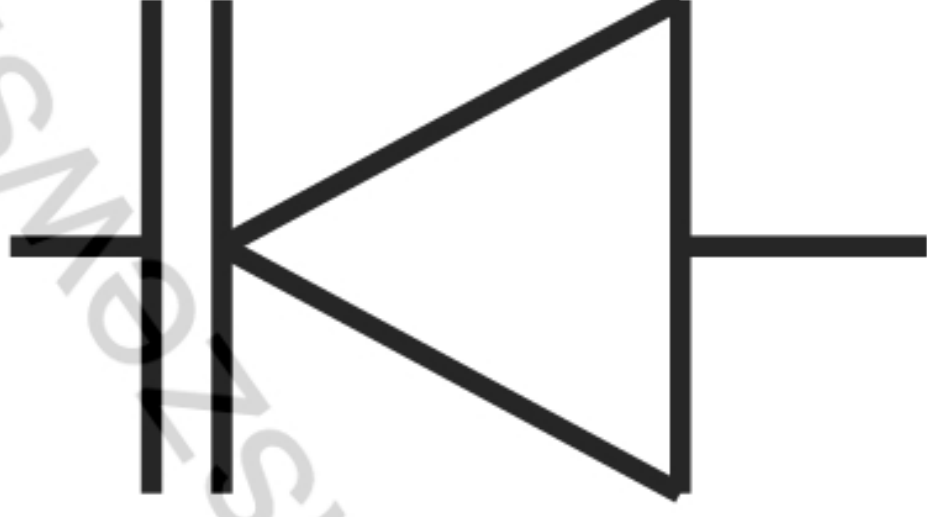

Dioda Schottky'ego

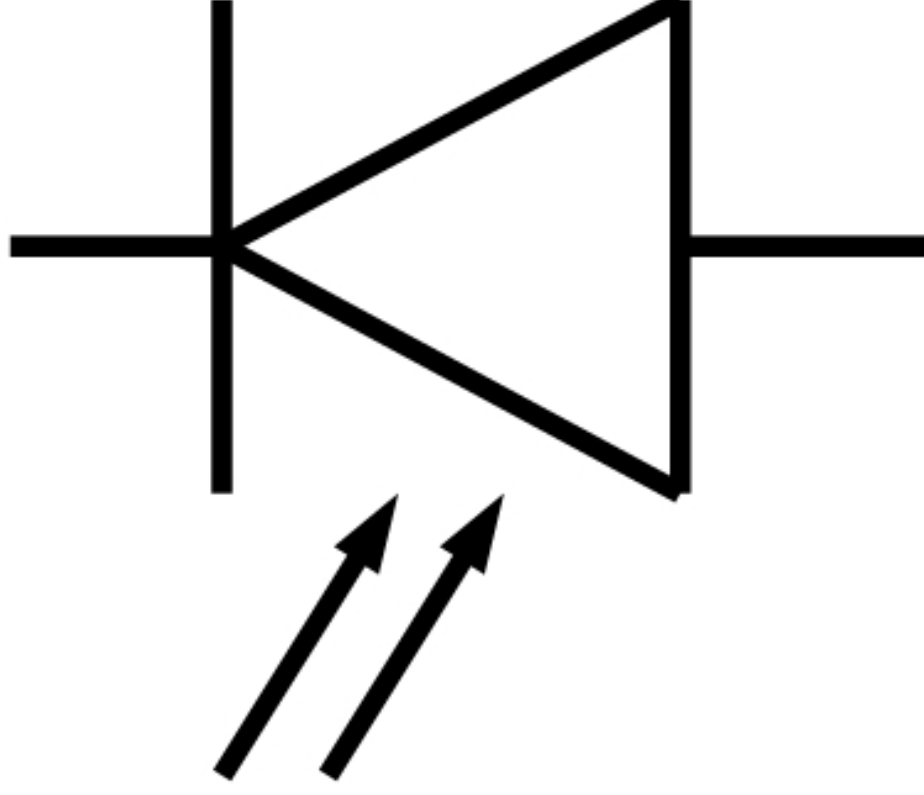
Dioda

- Dioda pojemnościowa

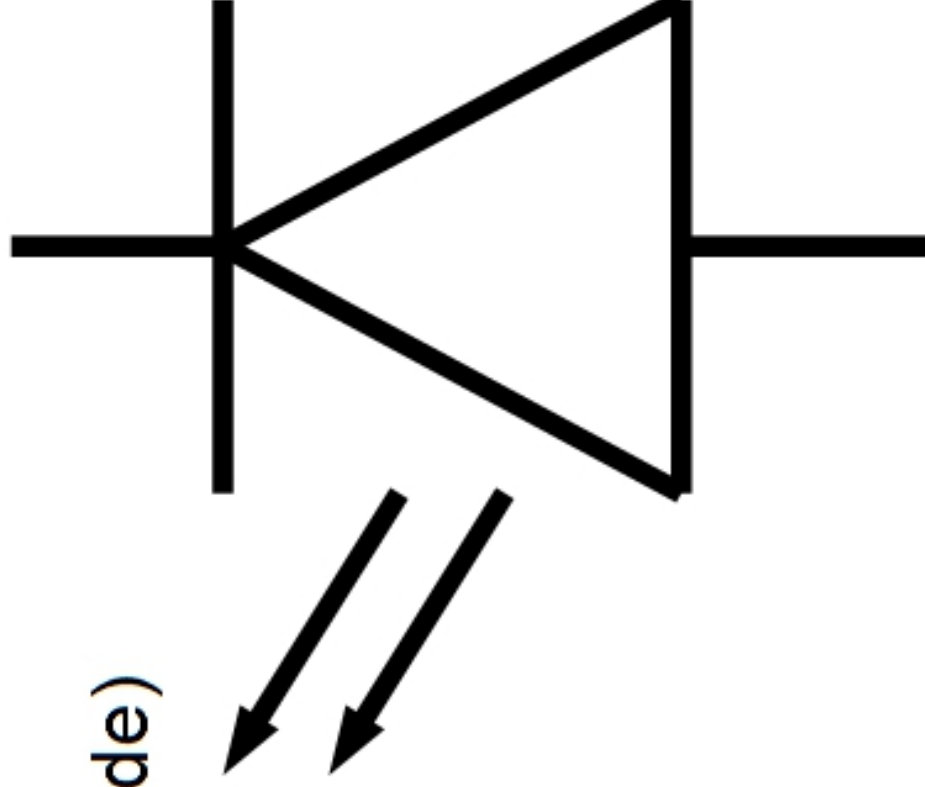
Dioda

- Fotodioda

Dioda

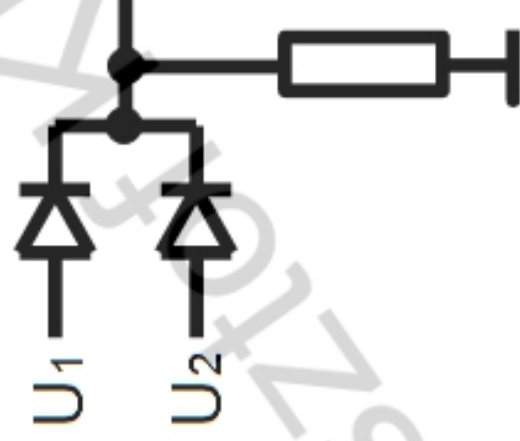
- LED (Light Emitting Diode)

Niektóre zastosowania diod

- zasilanie
- przełączanie napięcia zasilania, układy logiczne

Niektóre zastosowania diod

- oświetlenie, kontrolki, wskaźniki
- wyświetlacze (np. siedmiosegmentowe)

wspólna anoda

Niektóre zastosowania diod

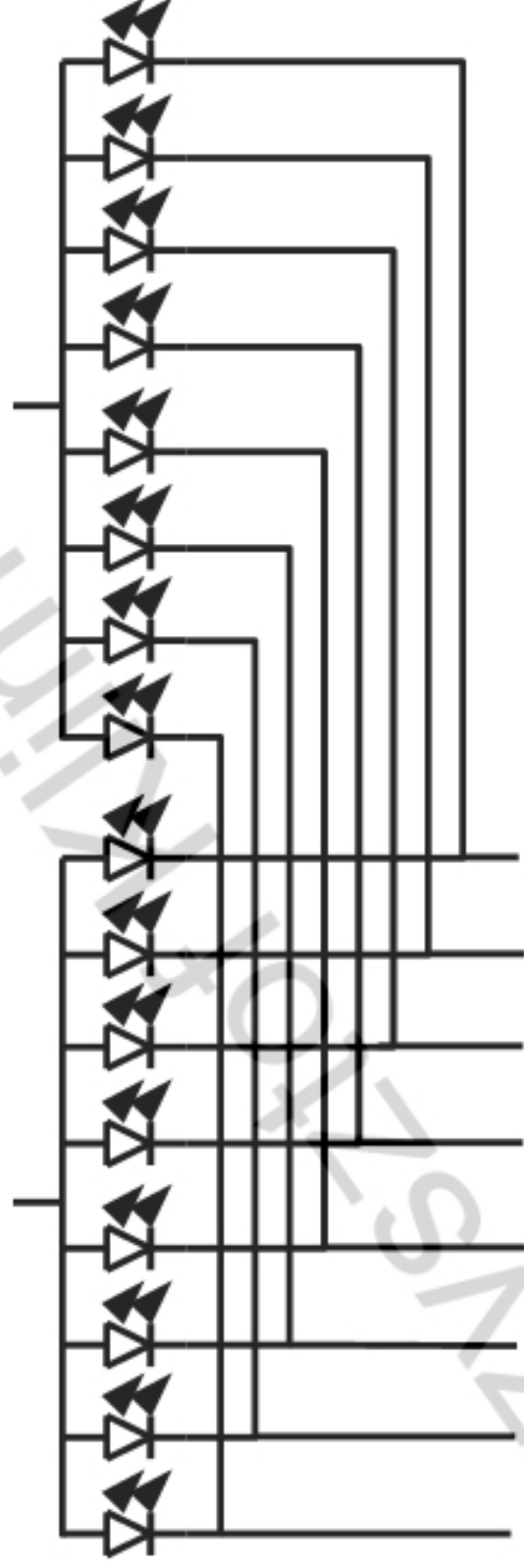
- oświetlenie, kontrolki, wskaźniki
- wyświetlacze (np. siedmiosegmentowe)

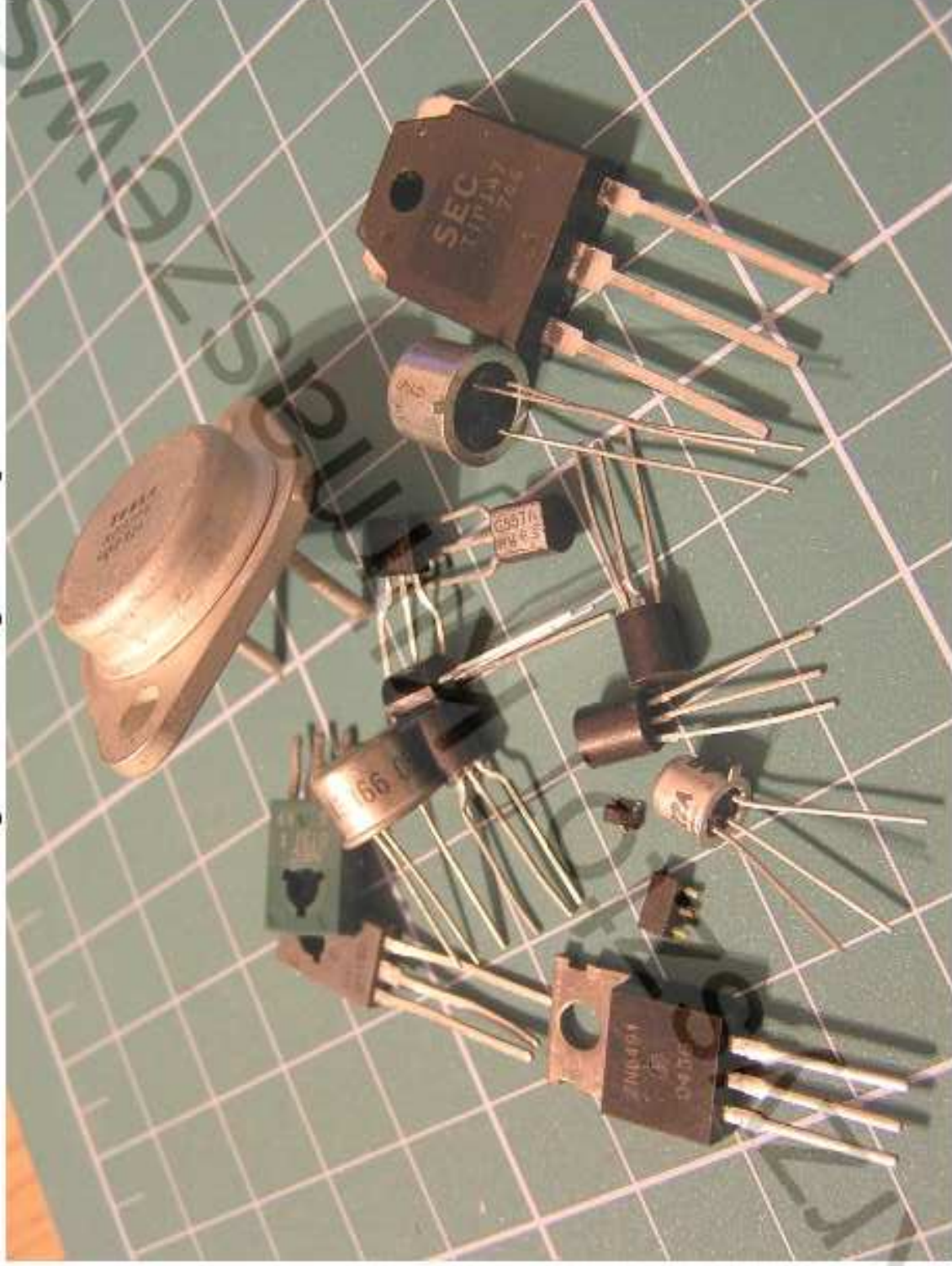
wspólna katoda

Niektóre zastosowania diod

- oświetlenie, kontrolki, wskaźniki
- wyświetlacze (np. siedmiosegmentowe)

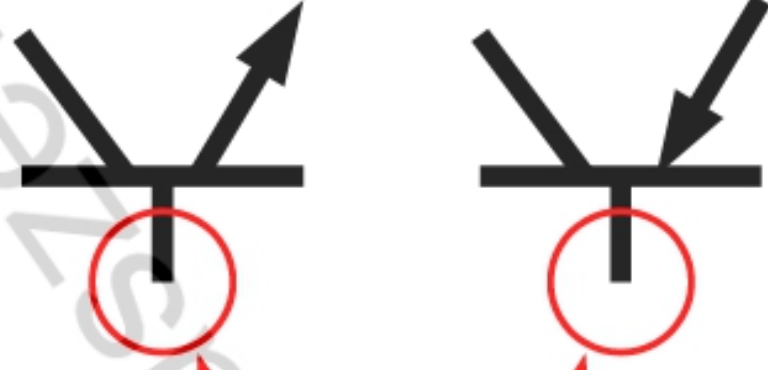

Tranzystory bipolarné

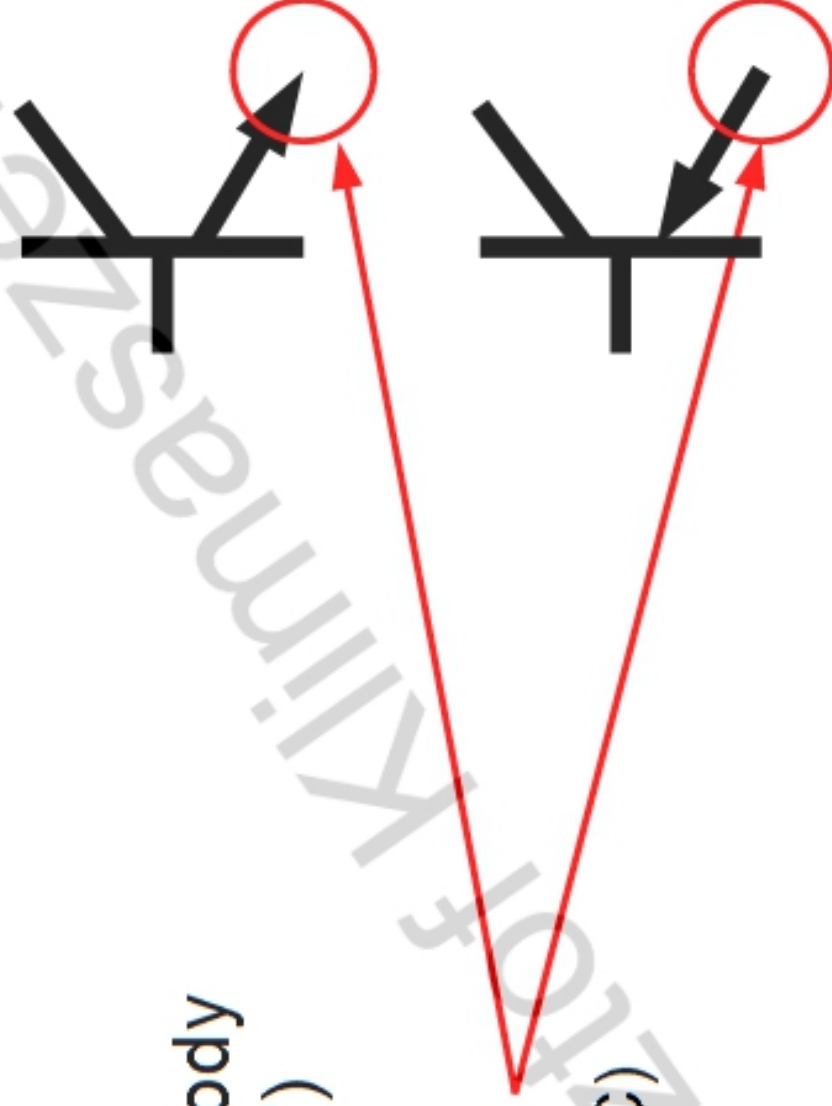
Tranzystory bipolarne

- ma 3 elektrody („końcówki”)
- baza (B)
- emiter (E)
- kolektor (C)

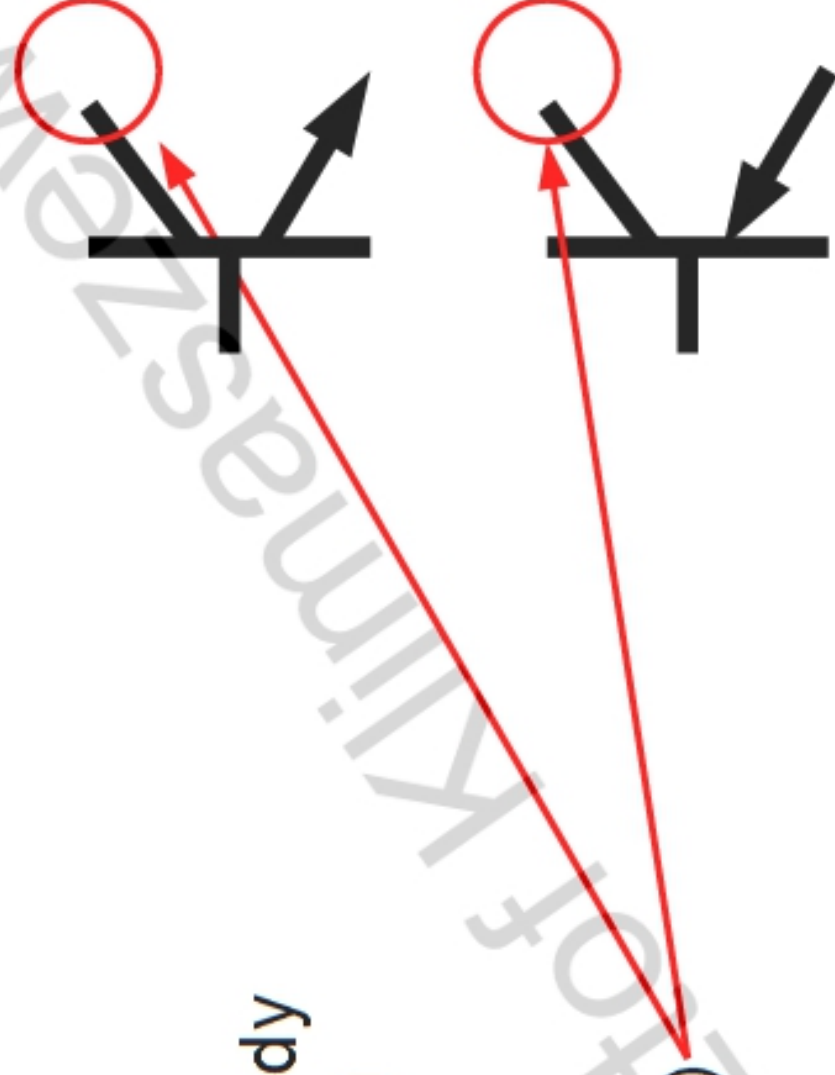
Tranzystory bipolarne

- ma 3 elektrody („końcówki”)
- baza (B)
- emiter (E)
- kolektor (C)

Tranzystory bipolarne

- ma 3 elektrody („końcówki”)
- baza (B)
- emiter (E)
- kolektor (C)

Tranzystory bipolarne

- 2 typy tranzystorów bipolarnych:

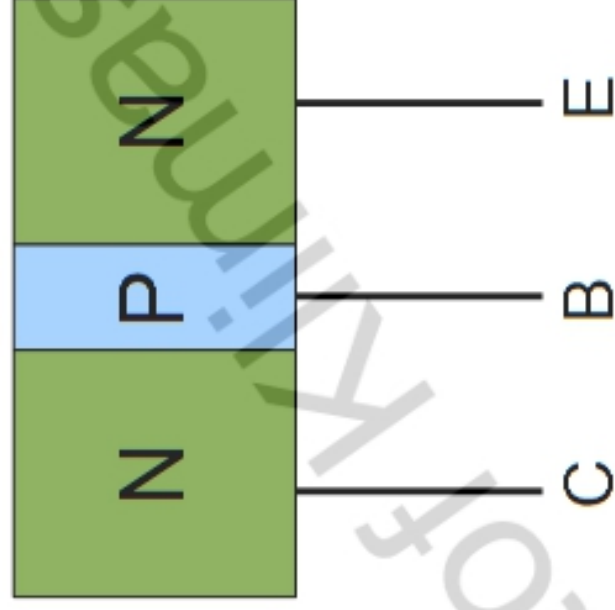
- PNP

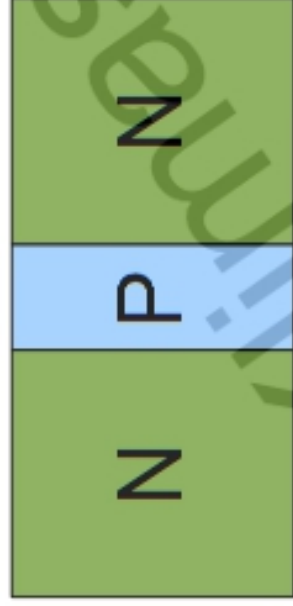
- NPN

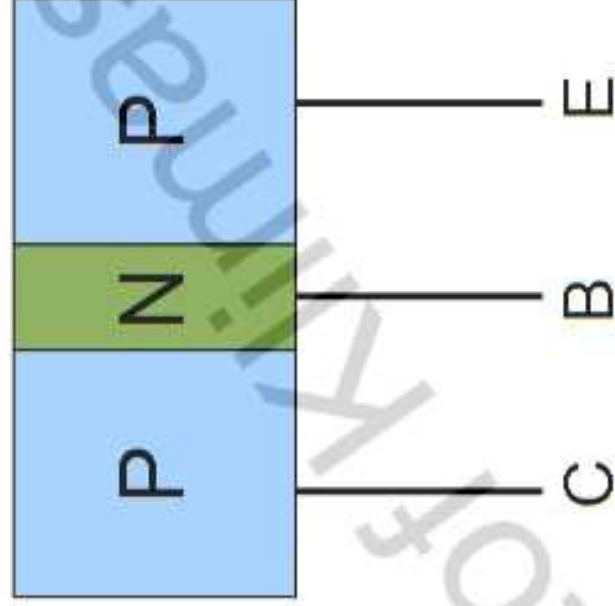
Tranzystor NPN

Tranzystor NPN

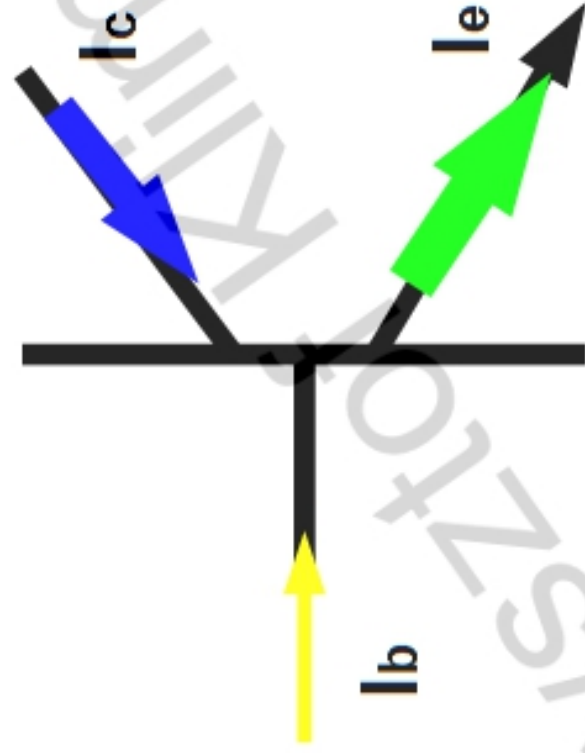
Tranzystor PNP

Tranzystor PNP

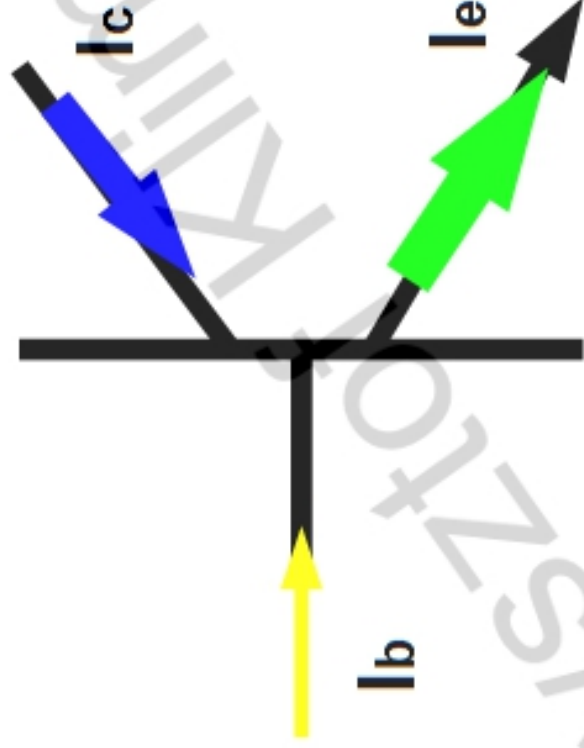
Jak działa tranzystor

$$I_c = \beta \cdot I_b$$
$$I_e = I_c + I_b$$

Jak działa tranzystor

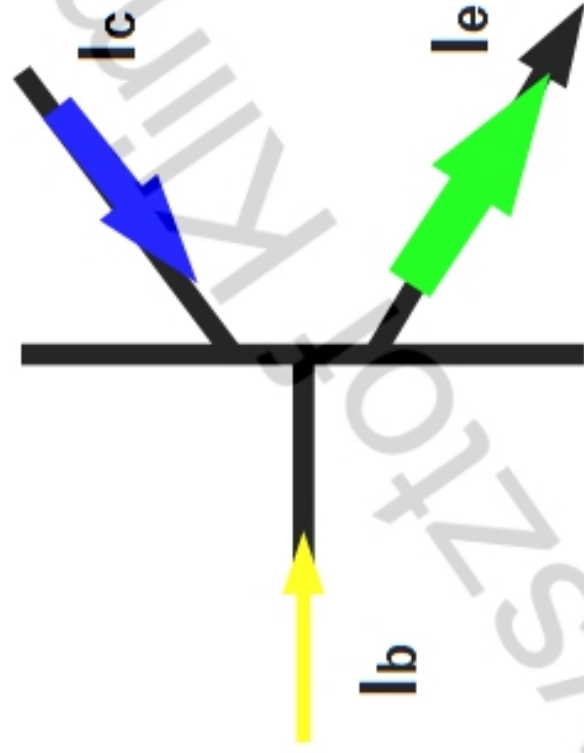
wzmocnienie
prądowe

$$I_c = \beta \cdot I_b$$
$$I_e = I_c + I_b$$

Jak działa tranzystor

wzmocnienie
prądowe

$$I_c = \beta \cdot I_b$$

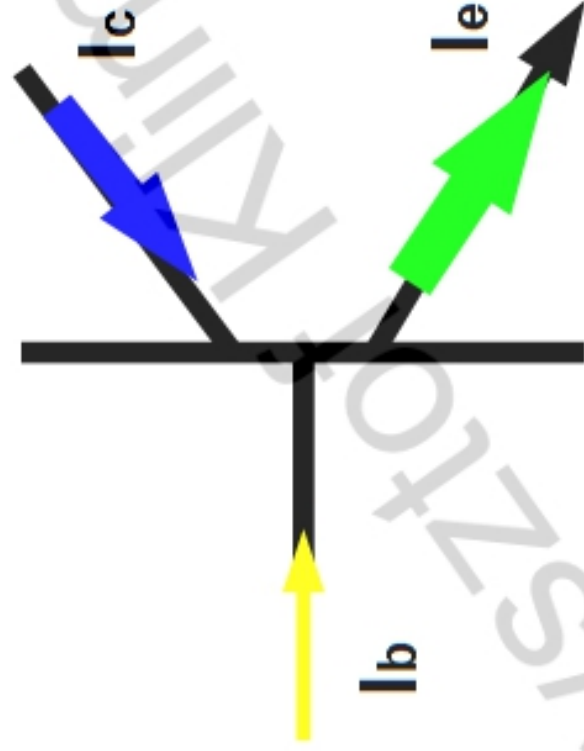
$$I_e = I_c + I_b$$

ile wynosi $\frac{I_c}{I_e}$?

Jak działa tranzystor

wzmocnienie
prądowe

$$I_c = \beta \cdot I_b$$
$$I_e = I_c + I_b$$

$$\frac{I_c}{I_e} = \frac{\beta \cdot I_b}{\beta \cdot I_b + I_b} = \frac{\beta}{\beta + 1} = \alpha$$

Jak działa tranzystor

typowe wartości:
od około 10
do około 1000

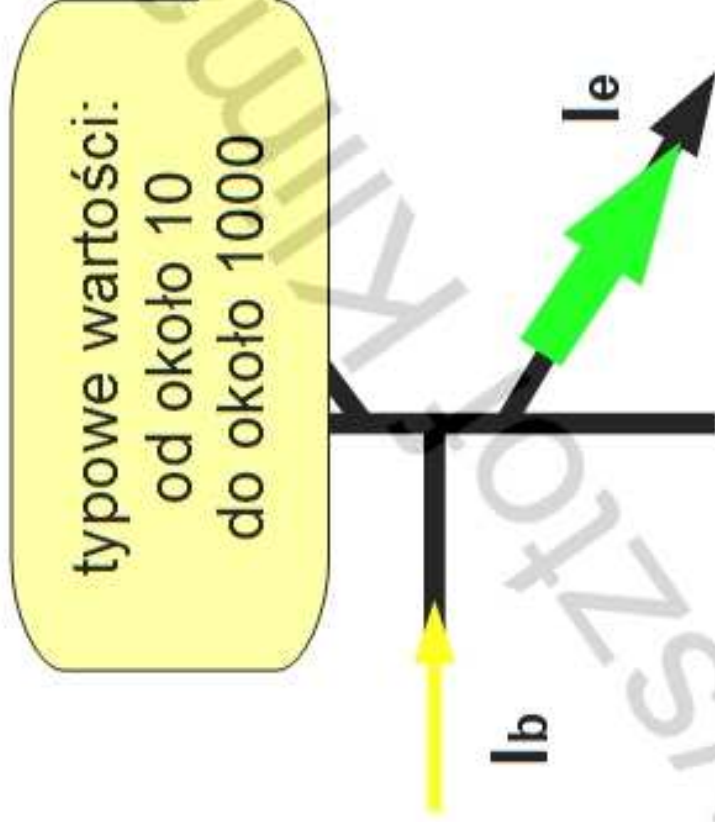
wzmocnienie
prądowe

$$I_c \approx \beta \cdot I_b$$

$$I_e = I_c + I_b$$

I_b

I_e

Jak działa tranzystor

wzmocnienie
prądowe

$$I_c = \beta \cdot I_b$$
$$I_e = I_c + I_b$$

typowe wartości:
od około 10
do około 1000

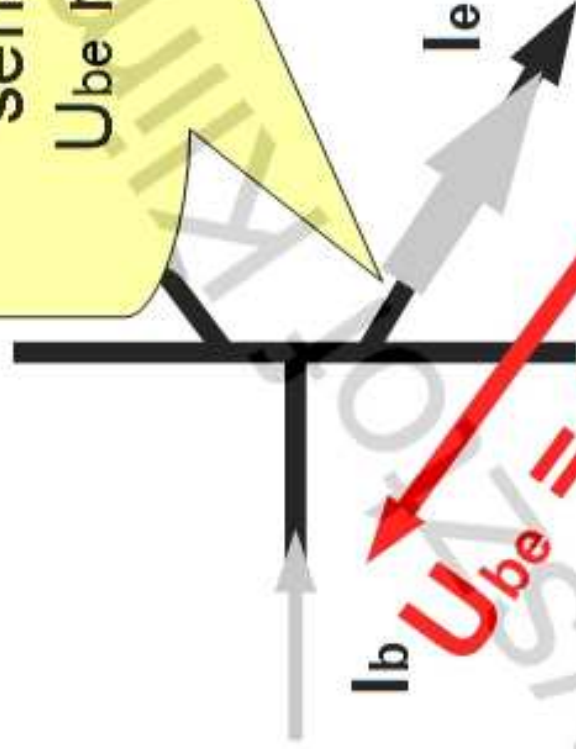
I_b

bardzo „kapryśny” parametr –
zależy od **bardzo** wielu czynników

Jak działa tranzystor

wzmocnienia

żeby mógł w ogóle popłynąć
sensowny prąd bazy,
 U_{be} musi wynosić 0,7V

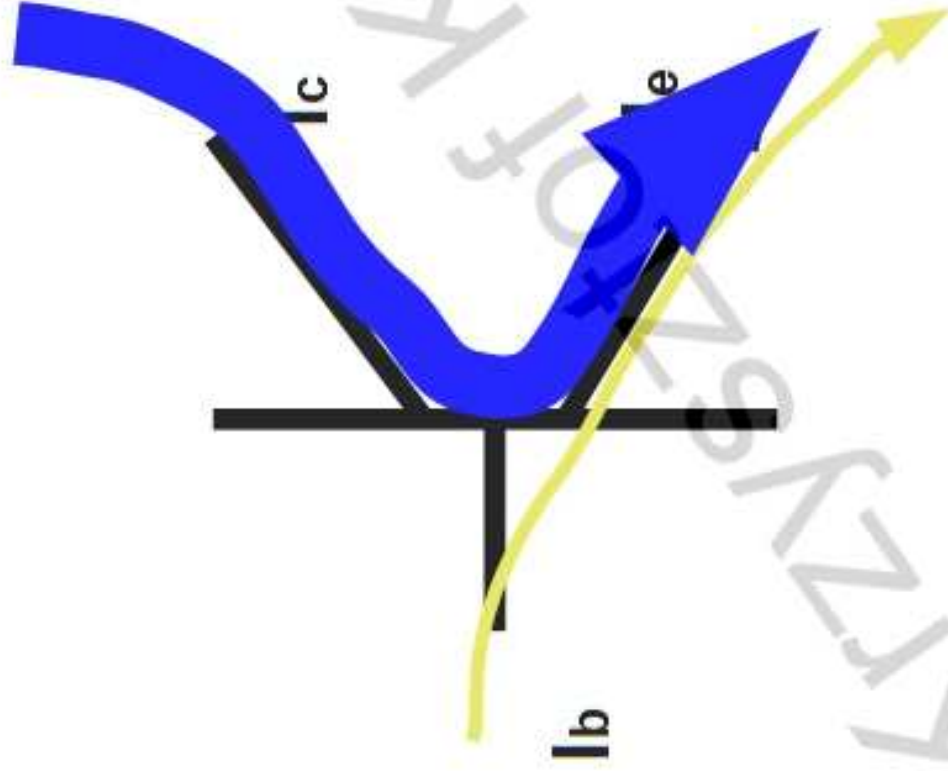

$$I_c = \beta \cdot I_b$$

$$I_e = I_c + I_b$$

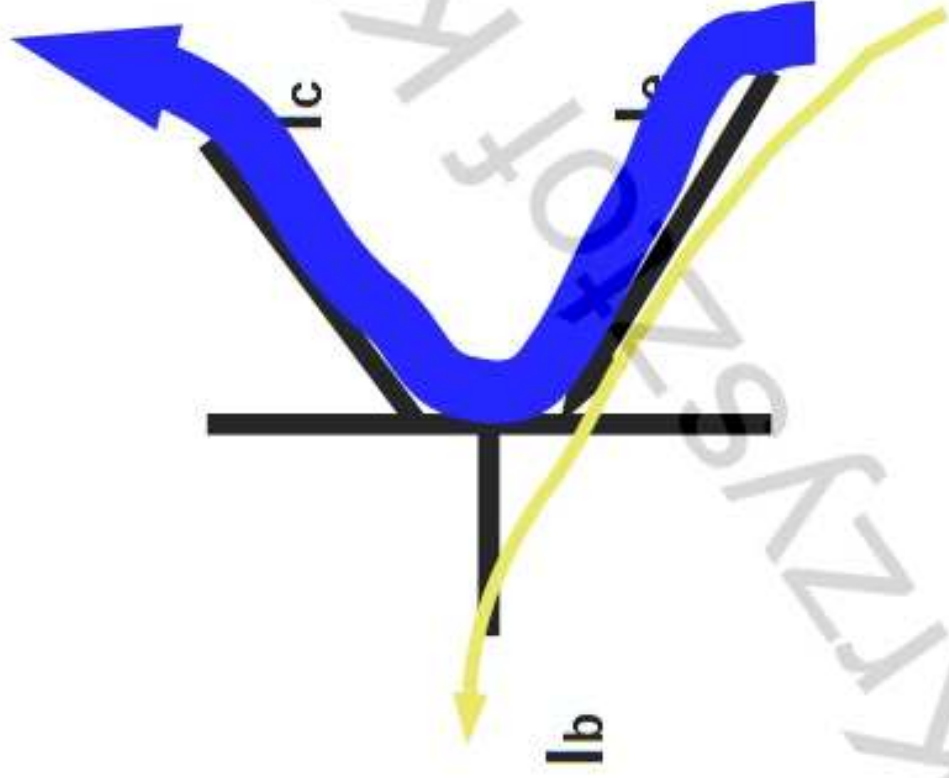
Jak działa tranzystor

- mały prąd bazy steruje dużym prądem kolektora

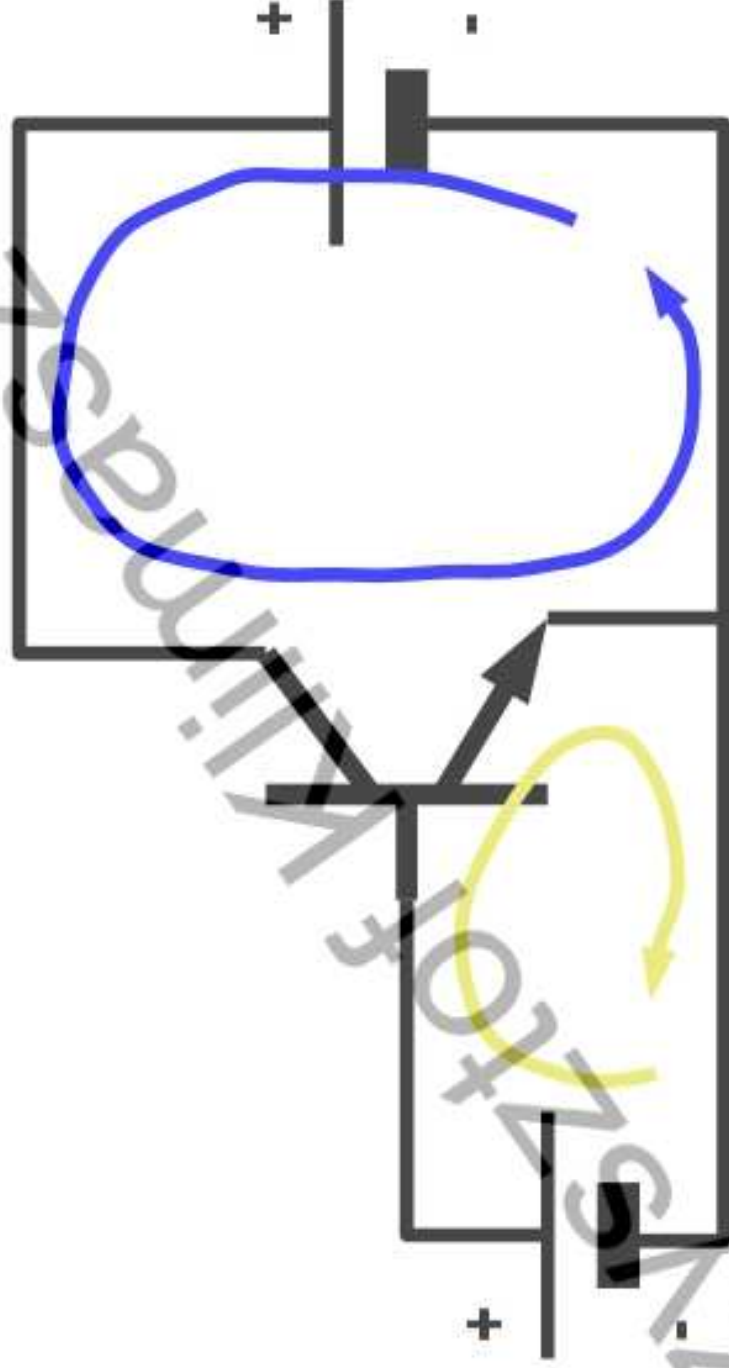

Jak działa tranzystor PNP?

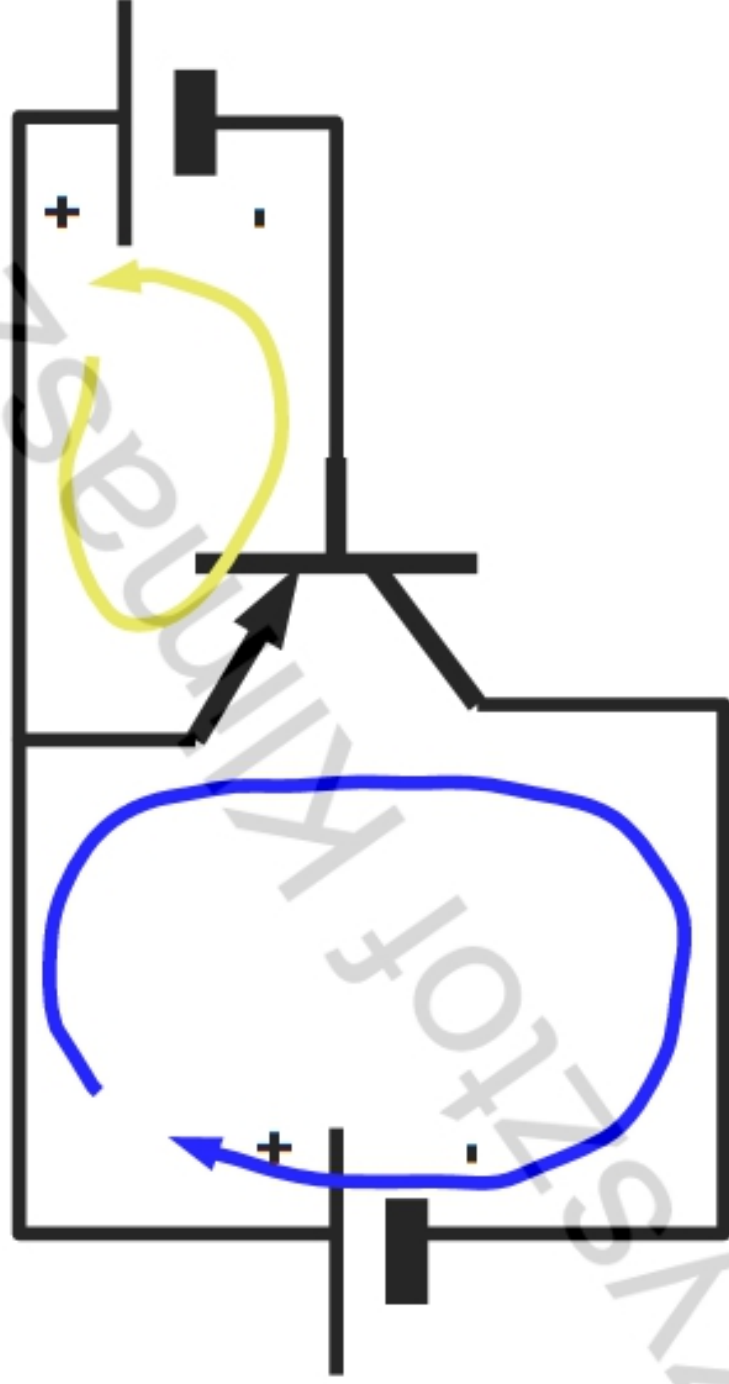
- odwracamy kierunki płynięcia prądów i...
gotowe!

Jak podłączać napięcia do NPN?

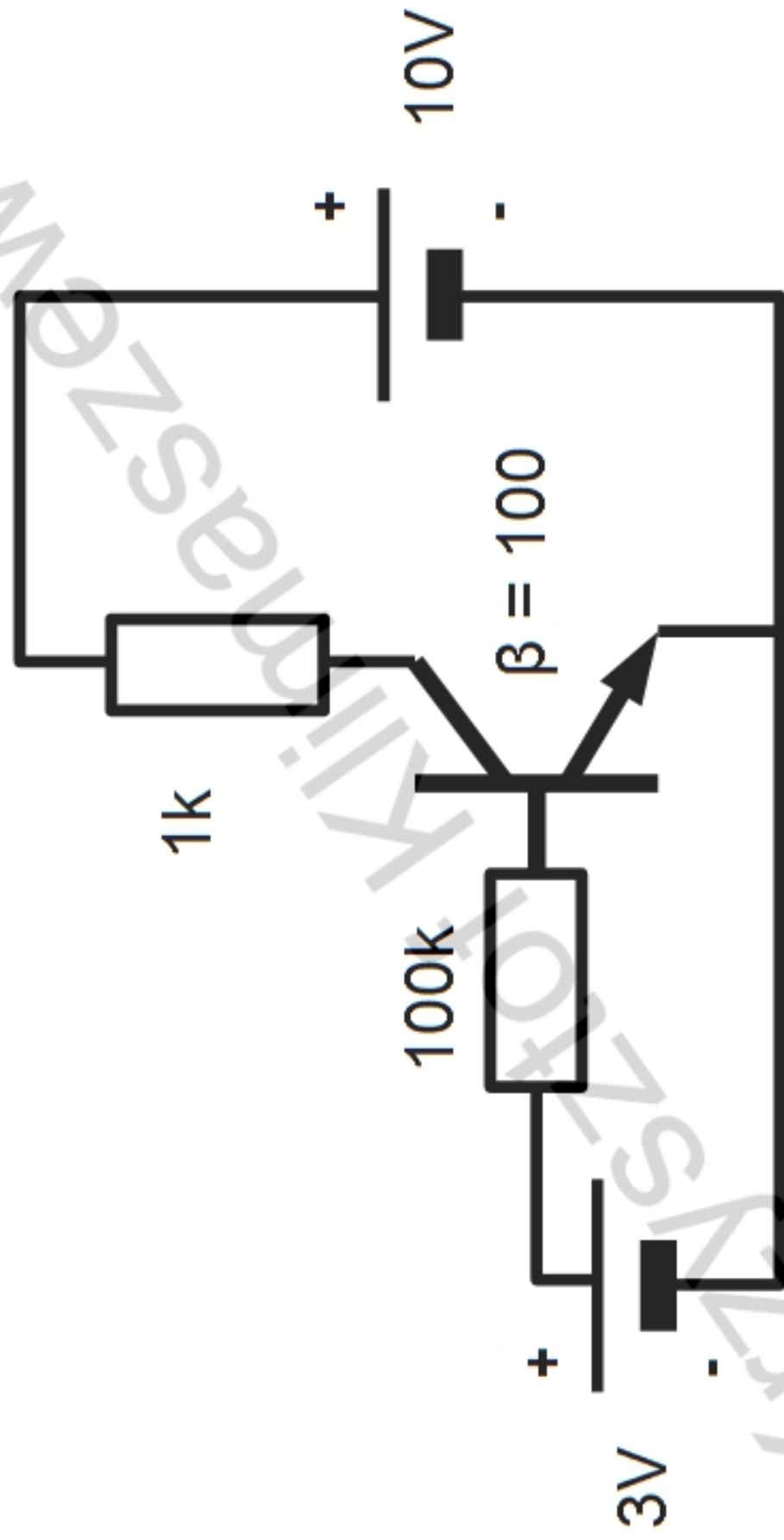

Jak podłączać napięcia do PNP?

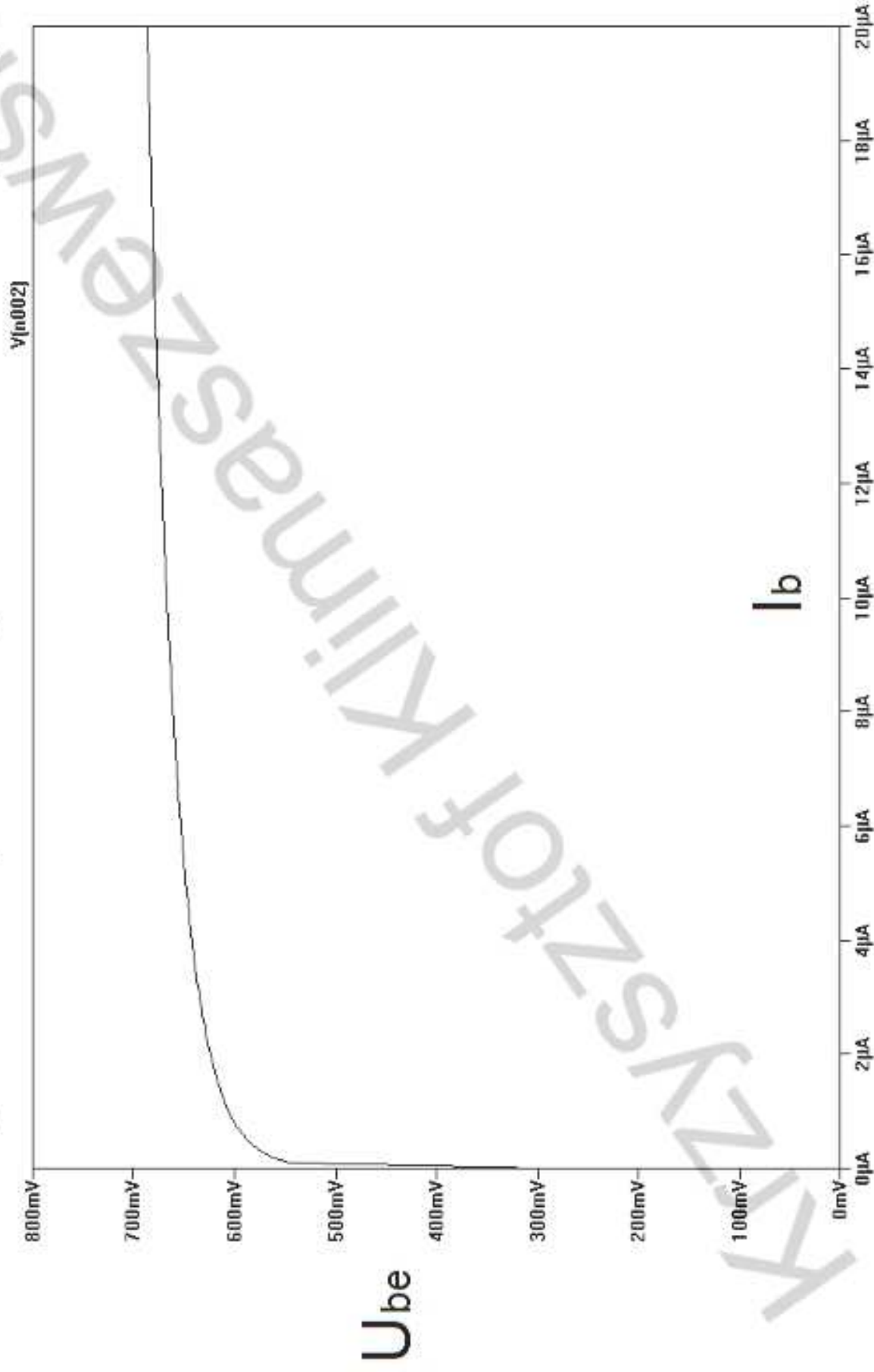
Prosty układ z tranzystorem

Tranzystor bipolarny

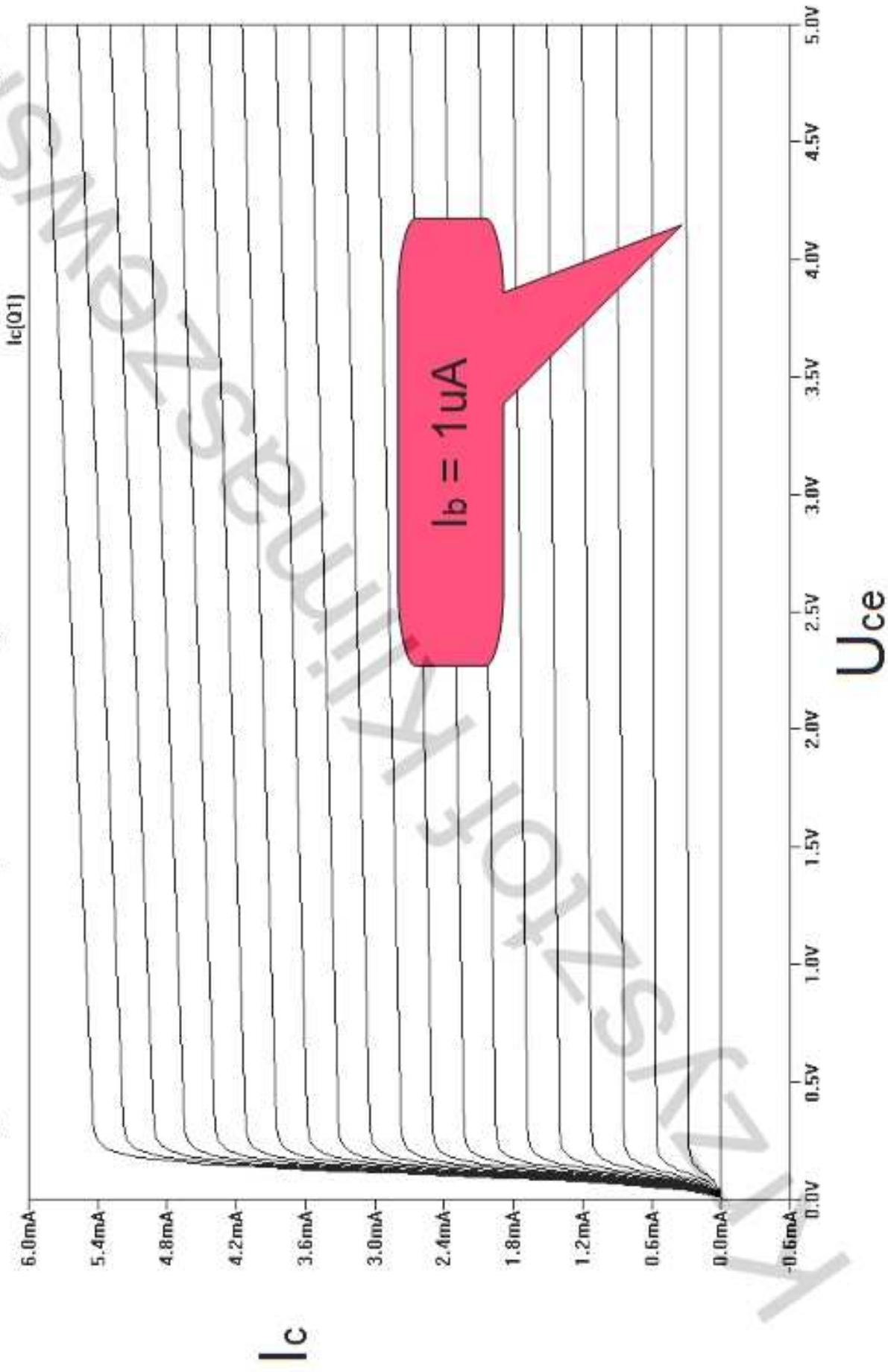
- 3 zakresy pracy
  - odcięcie
  - praca liniowa
  - nasycenie

Tranzystor bipolarny - charakterystyki

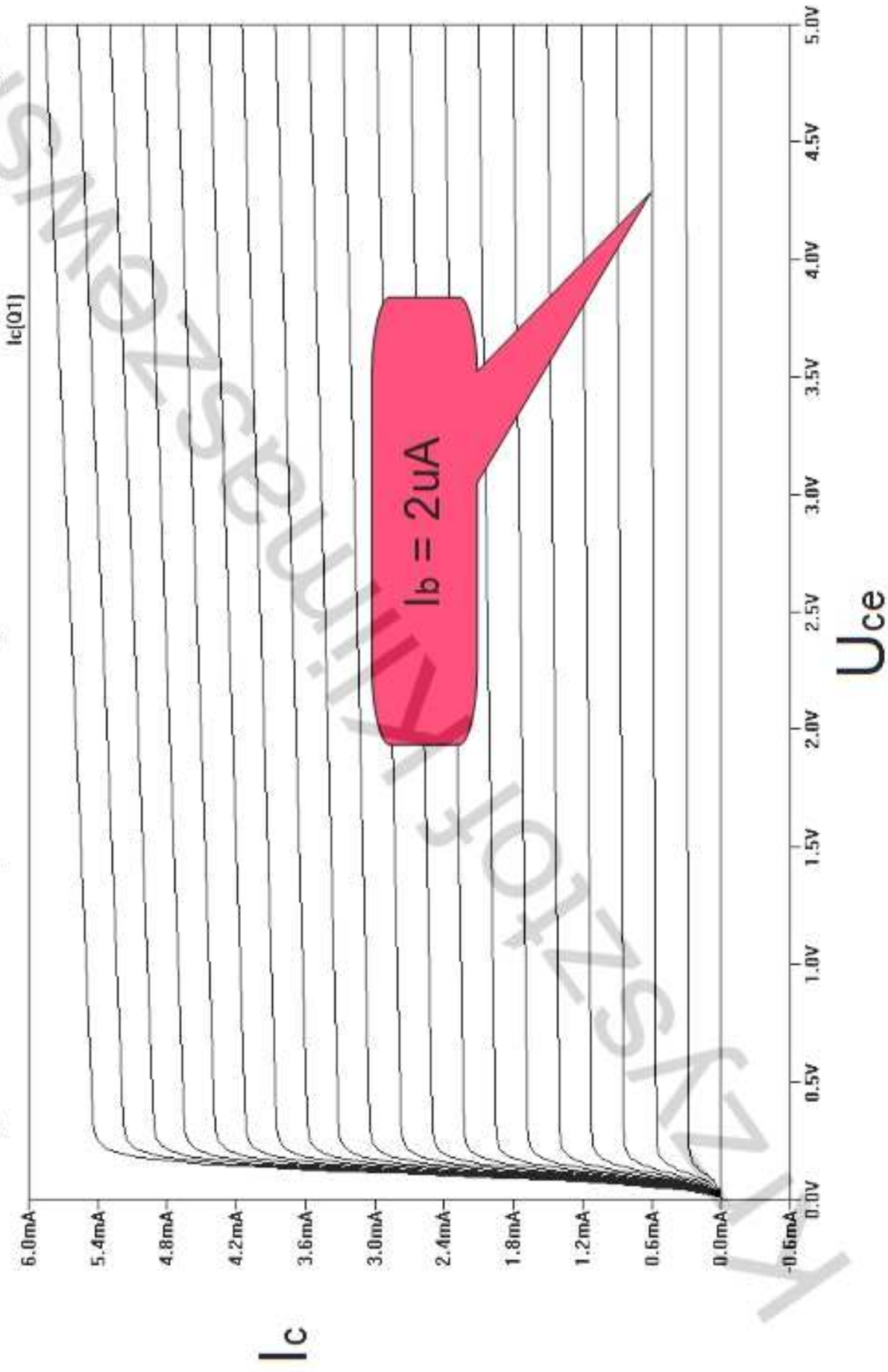

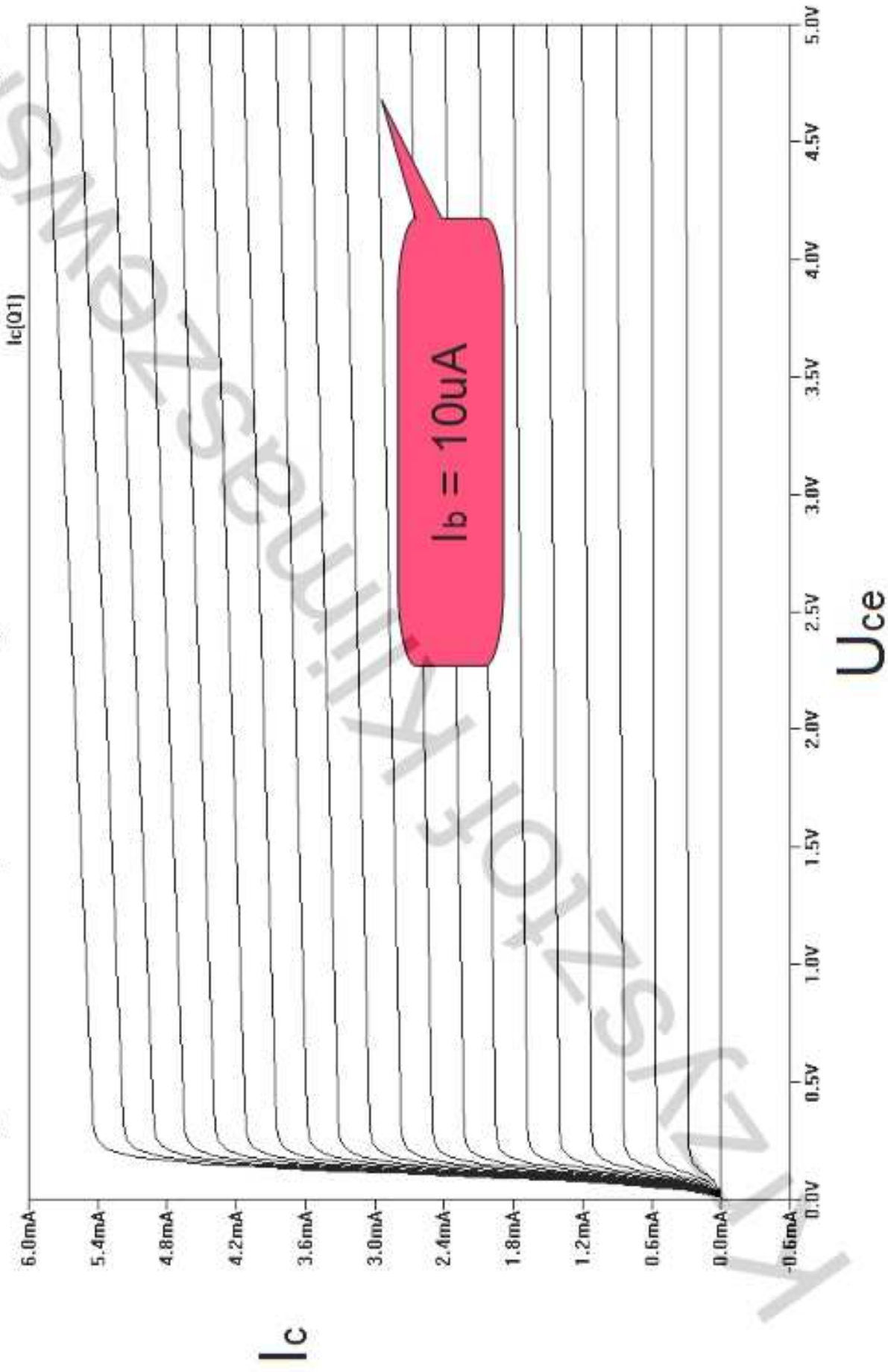
Tranzystor bipolarny - charakterystyki

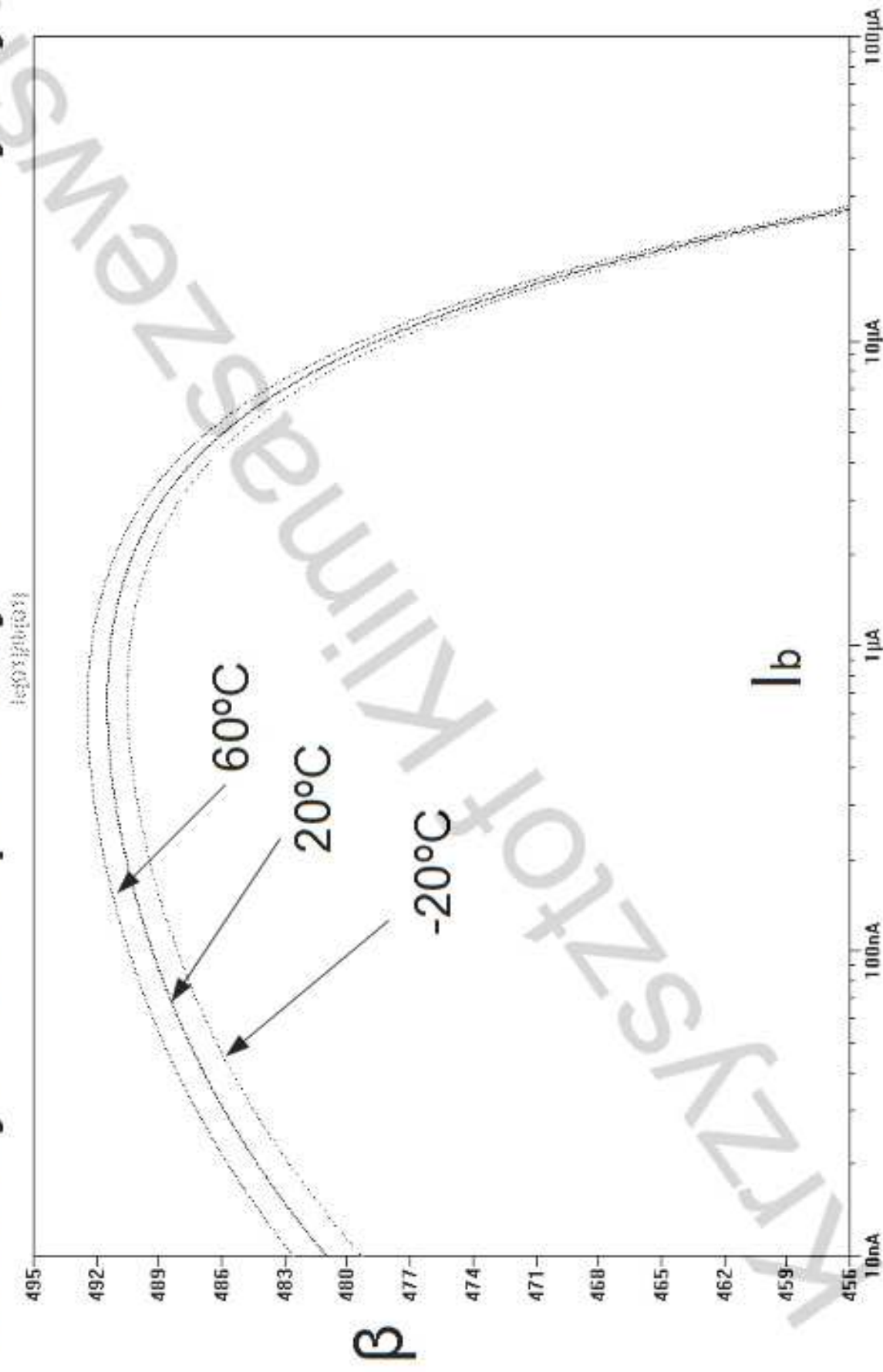
Tranzystor bipolarny - charakterystyki

Tranzystor bipolarny - charakterystyki

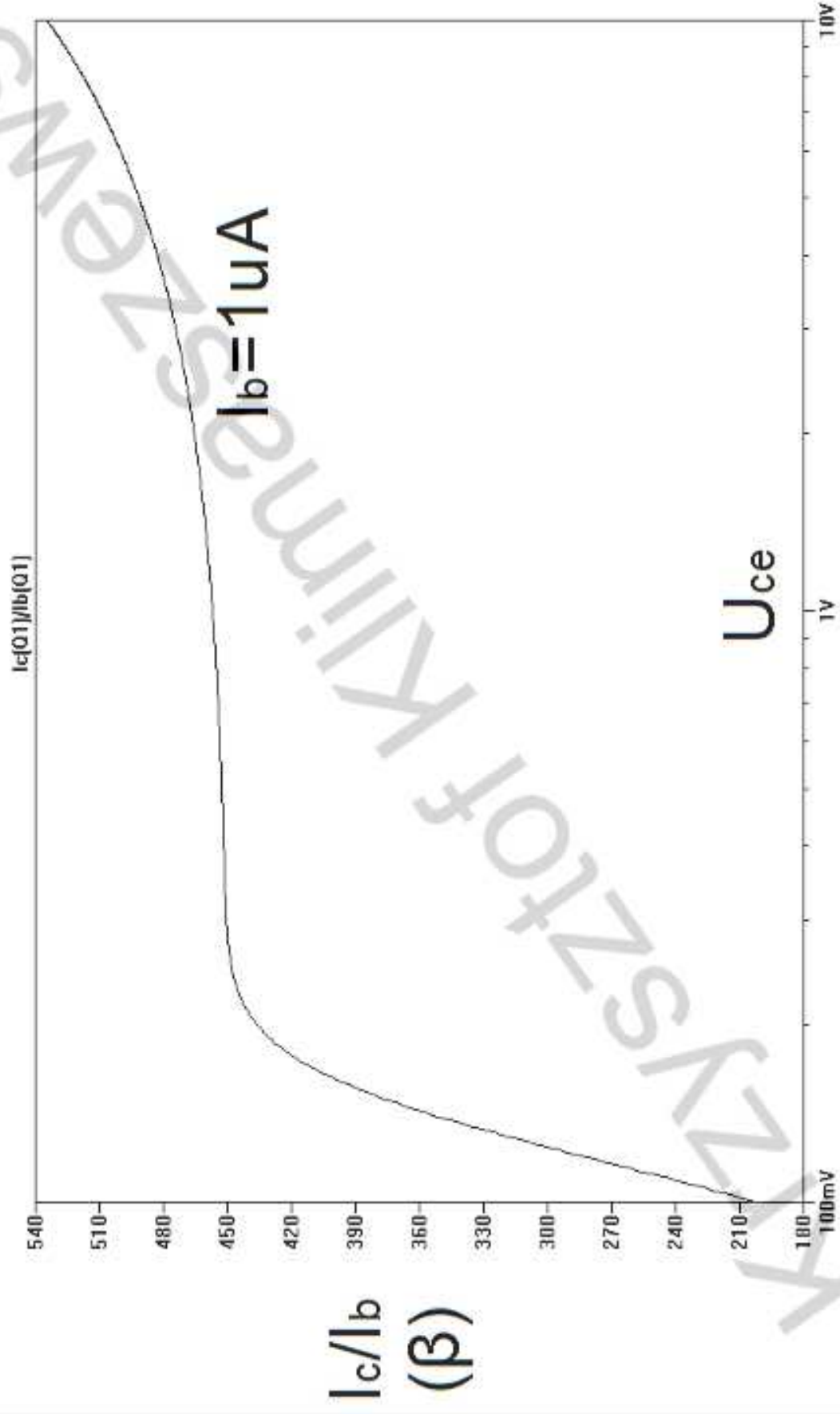

Tranzystor bipolarny - charakterystyki

Tranzystor bipolarny - charakterystyki

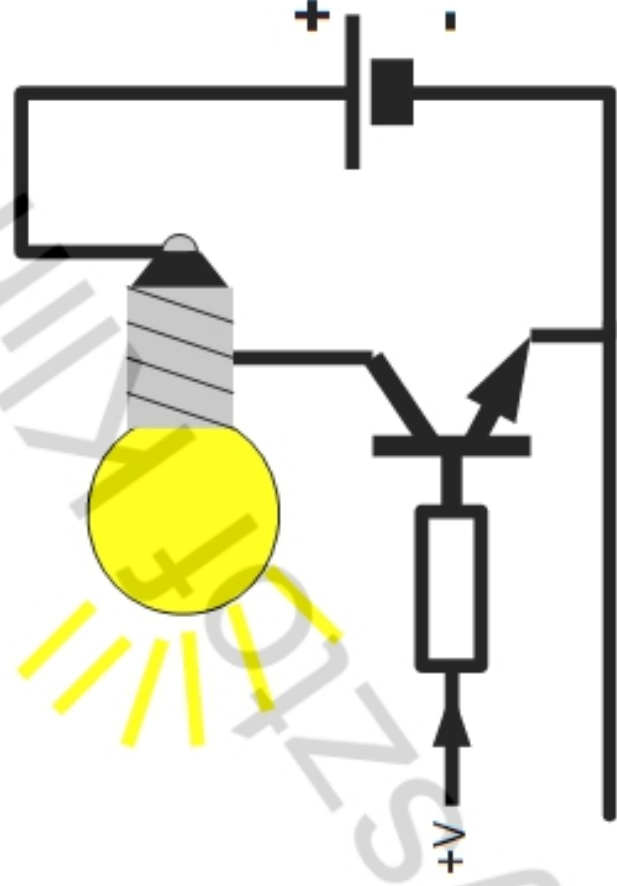

Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

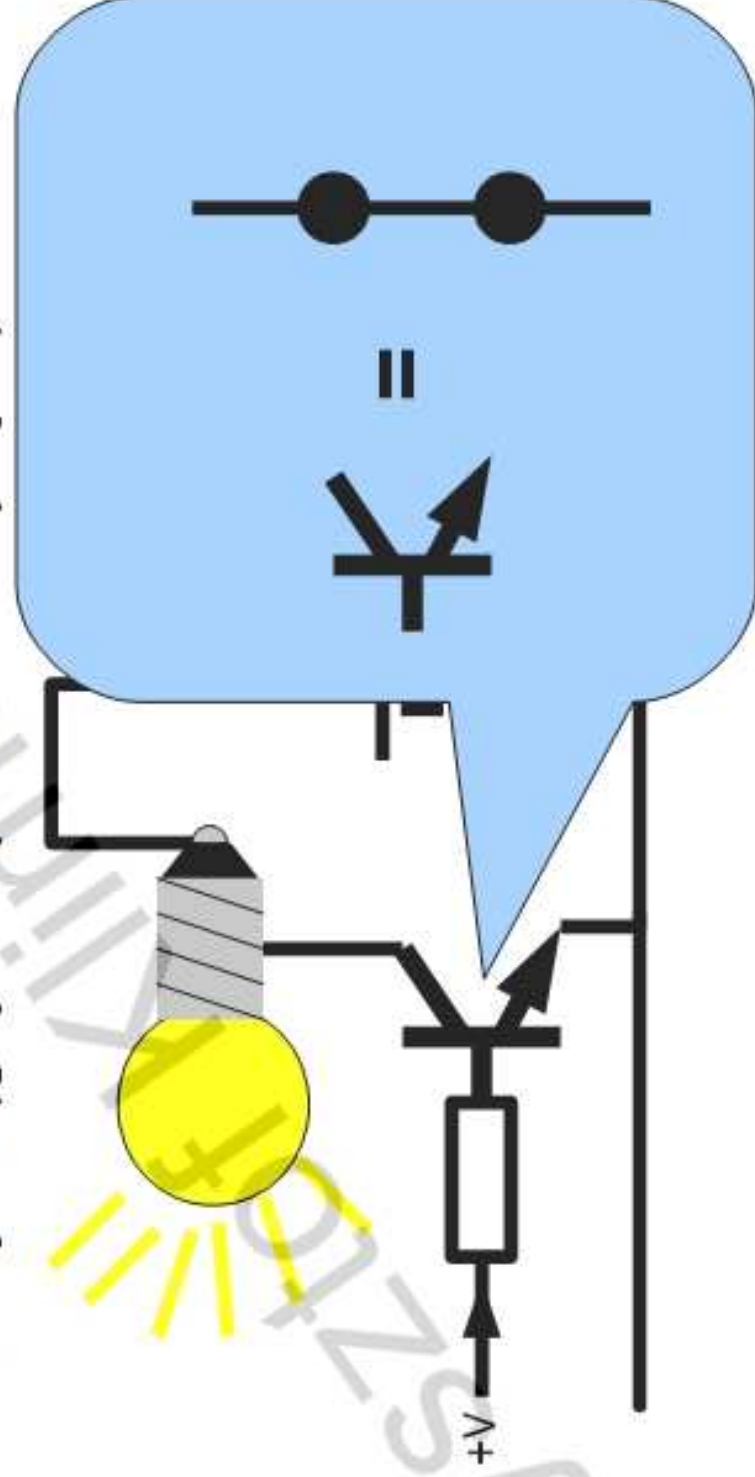
Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

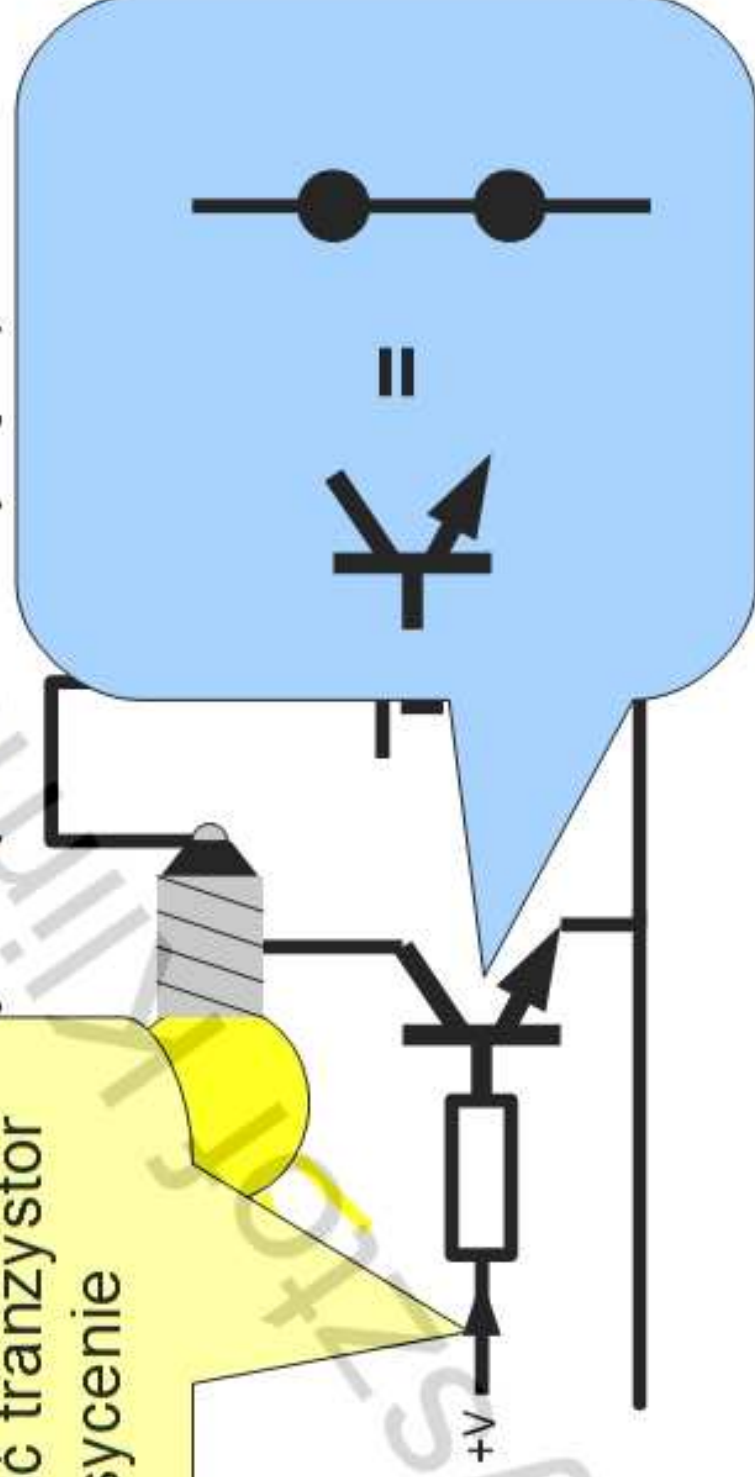
Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:

prąd bazy musi być wystarczająco duży, żeby wprowadzić tranzystor w nasycenie

(gdy przewodzi prąd)

czy nie przewodzi prądu)

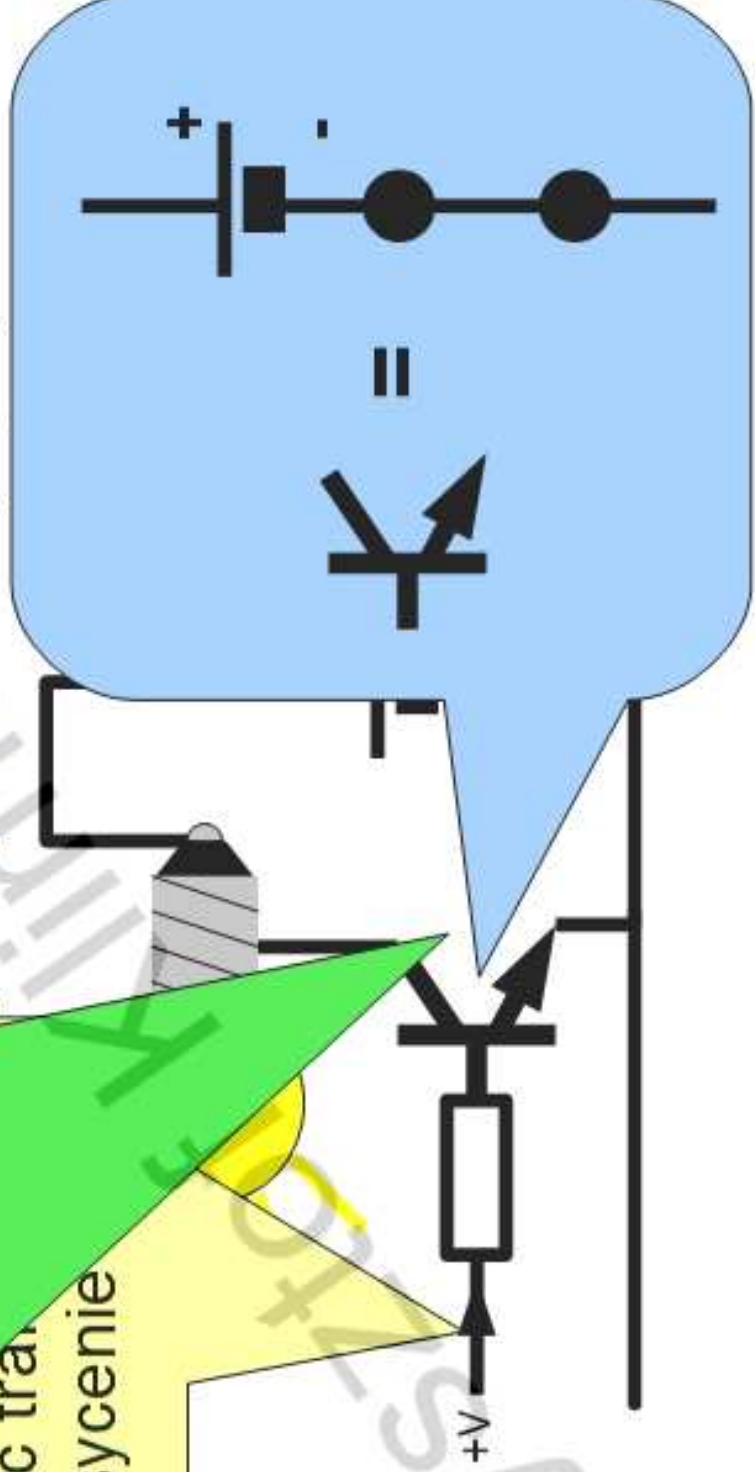

Tranzystor jako przełącznik

Na tranzystorze występuje jednak spadek napięcia – napięcie nasycenia!

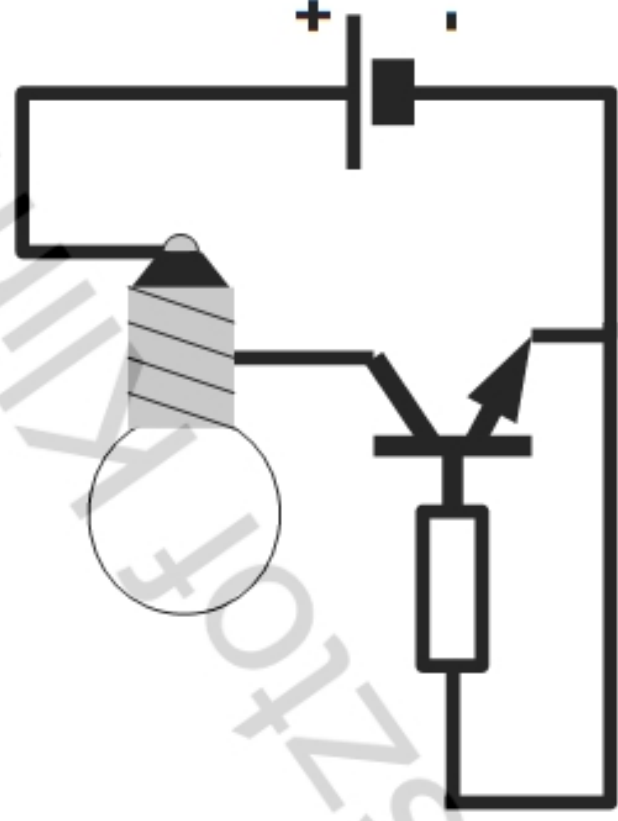
prąd wystarczająco
wprowadzić tranzystor
w nasycenie

nie przewodzi prądu)

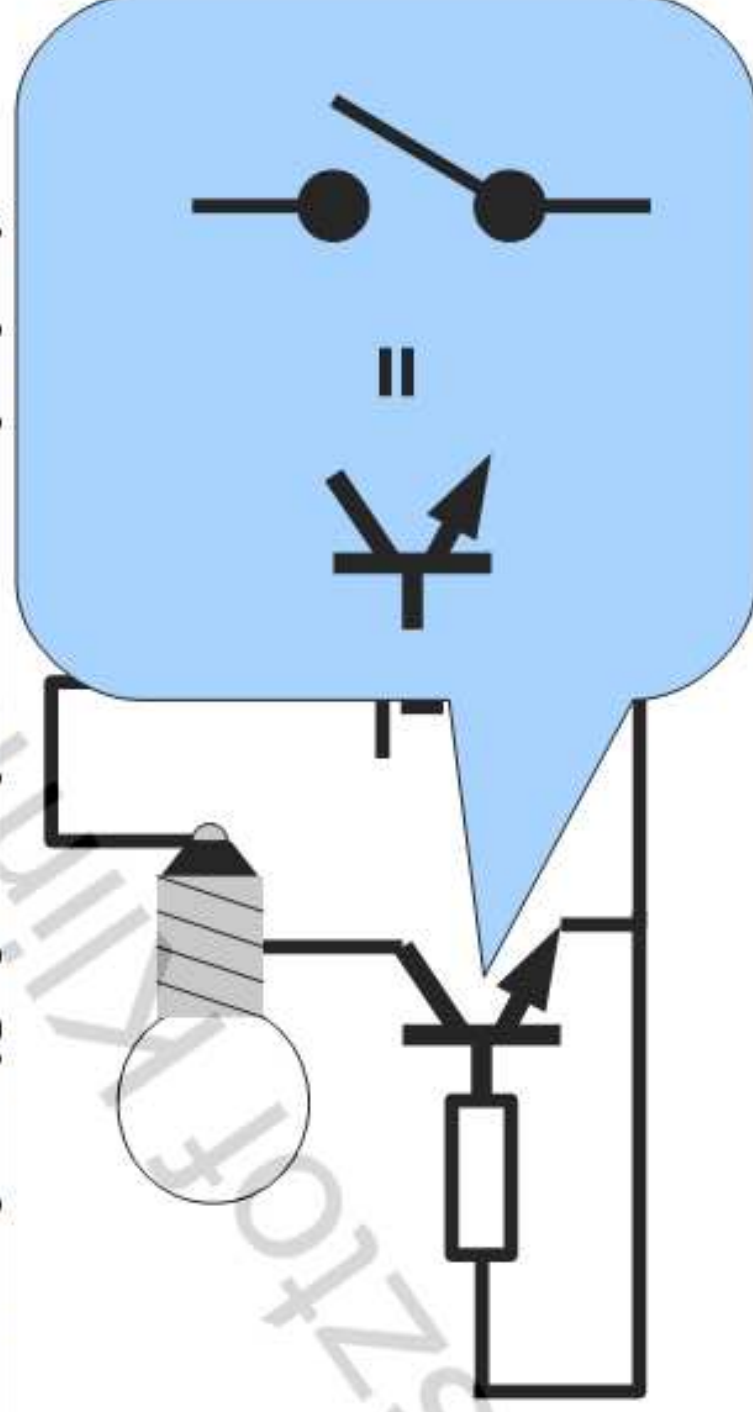
Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

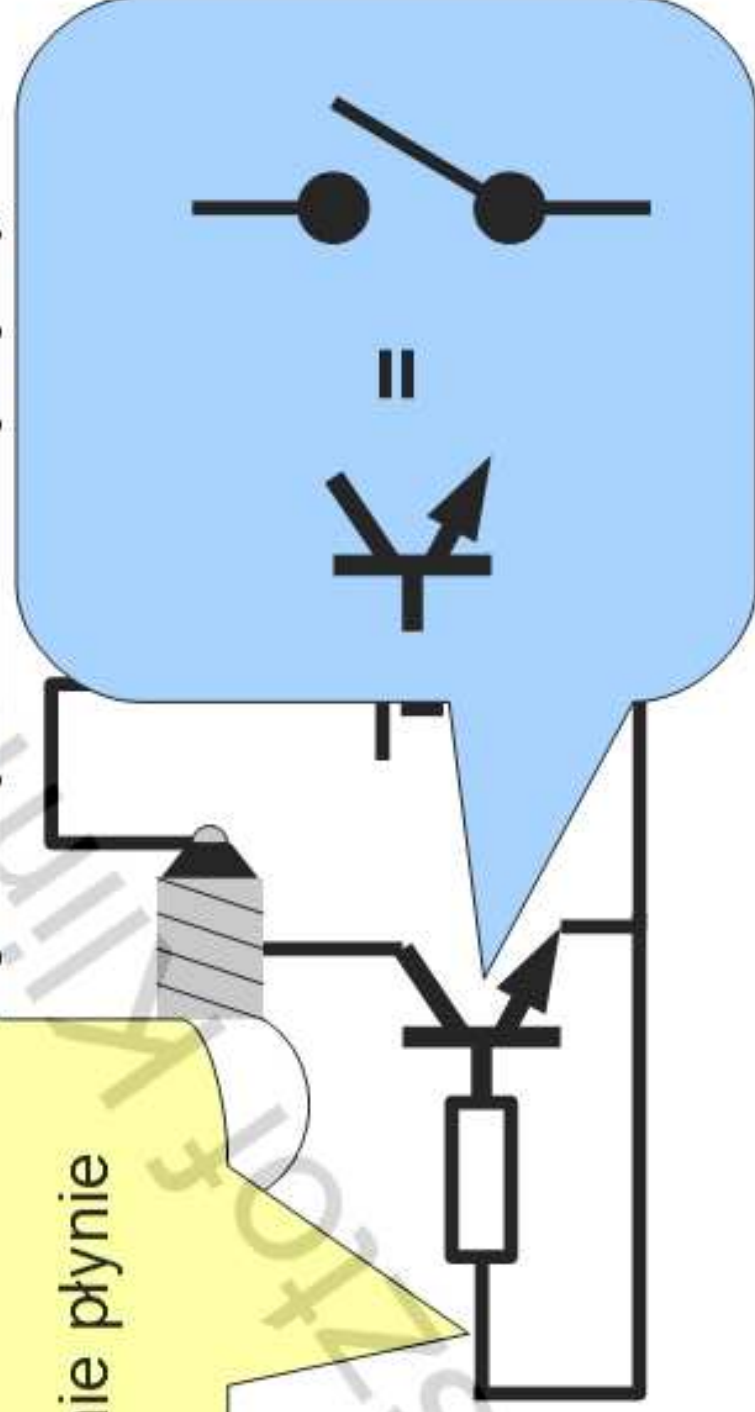

Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
- w stanie nasycenia (gdy przewodzi prąd)

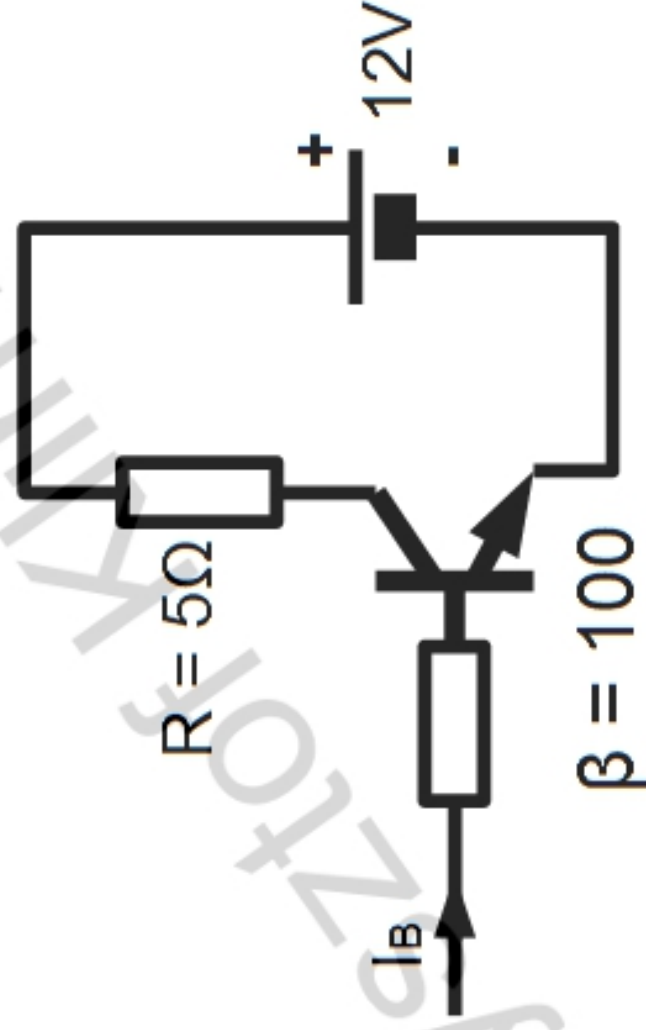
(gdy nie przewodzi prądu)

prąd bazy nie płynie

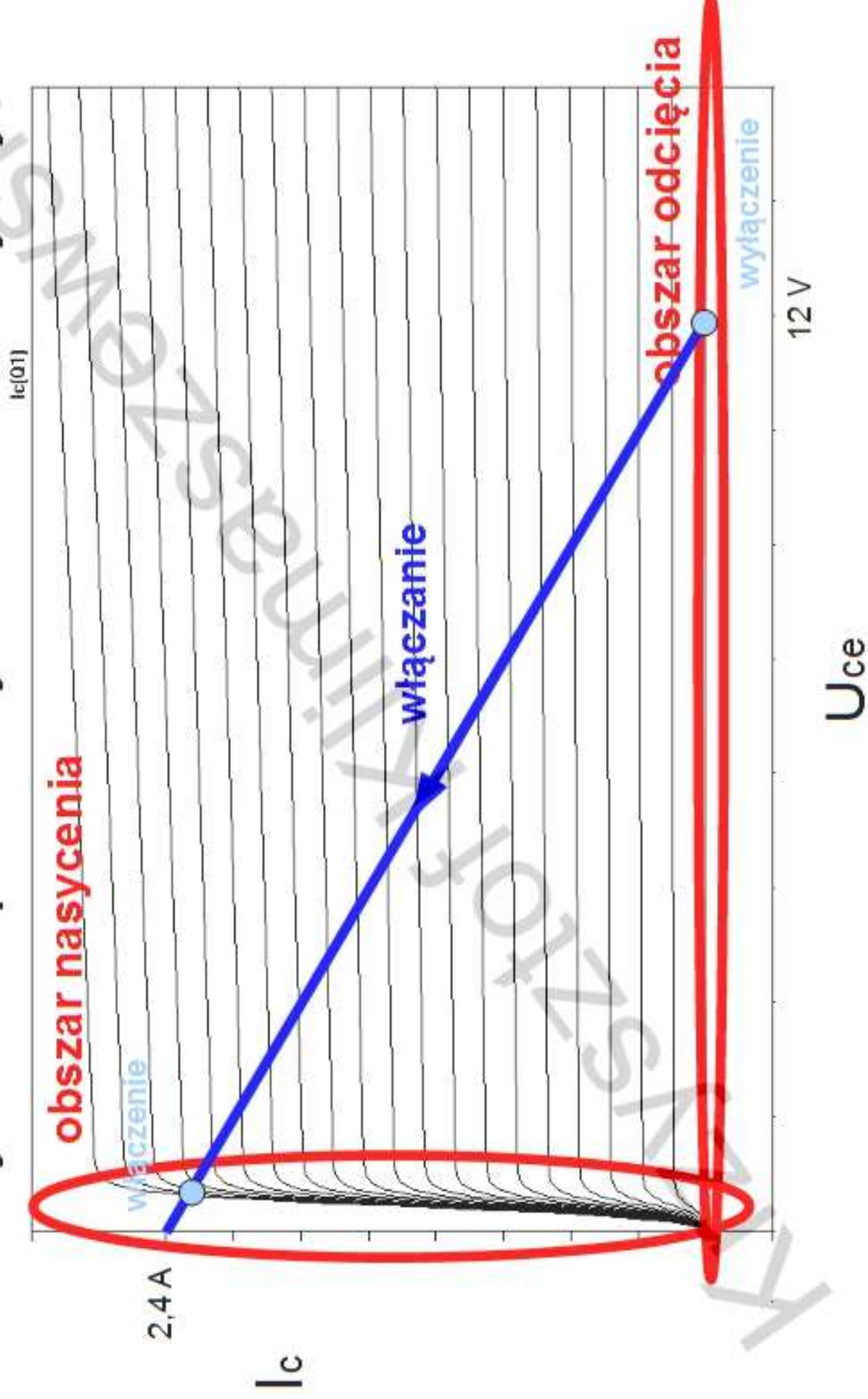

Tranzystor jako przełącznik

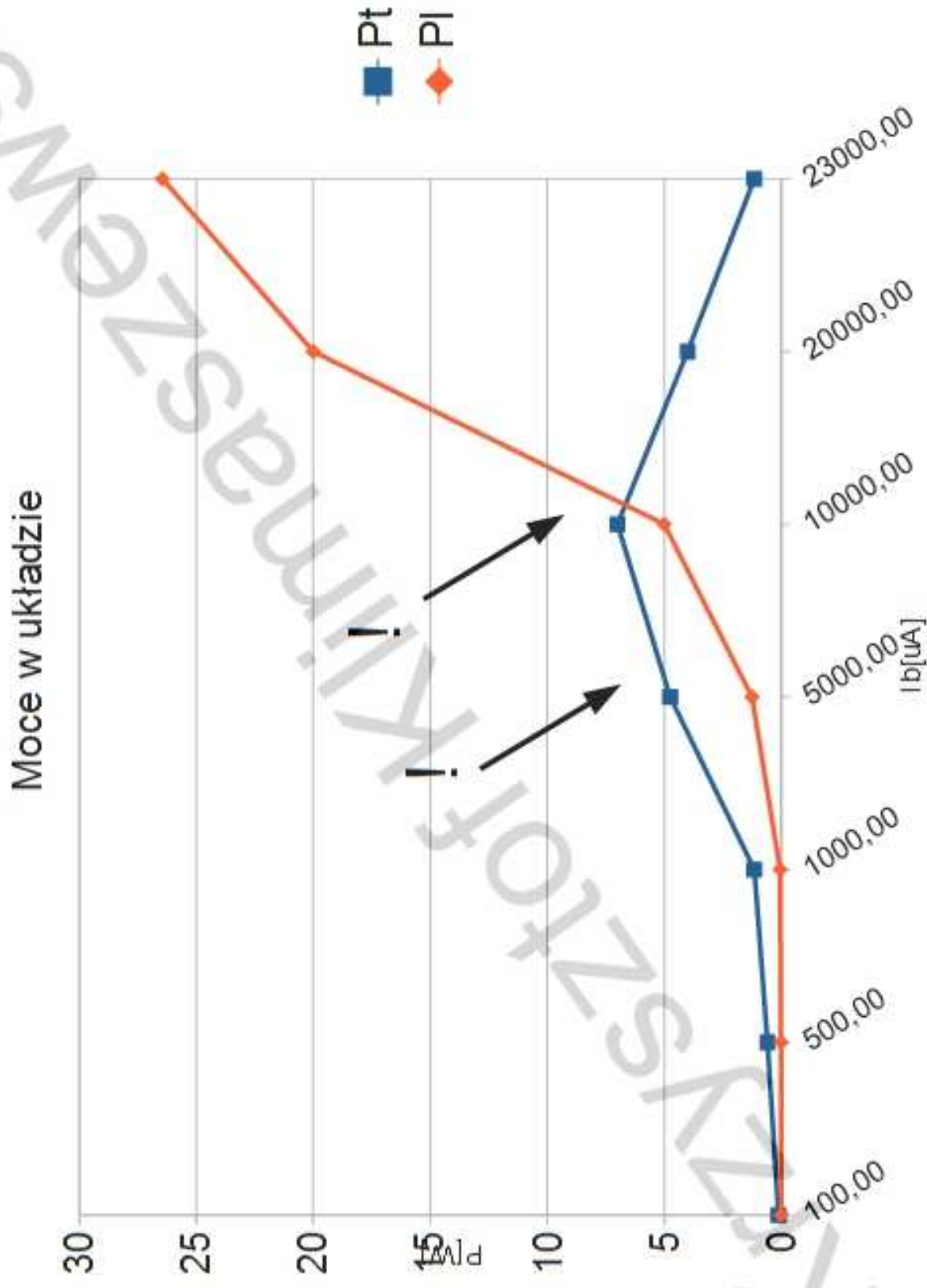
- Przejście między stanami odcięcia i nasycenia przez obszar pracy liniowej – ryzyko przegrzania tranzystora

Tranzystor bipolarny - charakterystyki

Tranzystor jako przełącznik

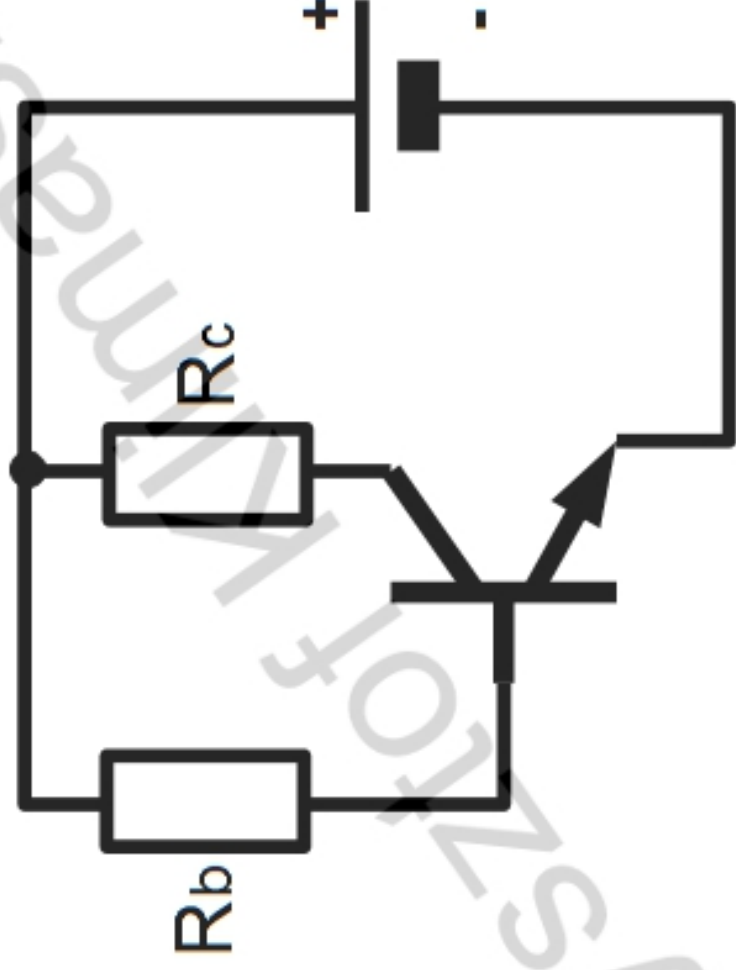

Tranzystor jako wzmacniacz

- Tranzystor pracuje w obszarze aktywnym
- Konieczna jest odpowiednia polaryzacja tranzystora, ustalająca punkt pracy

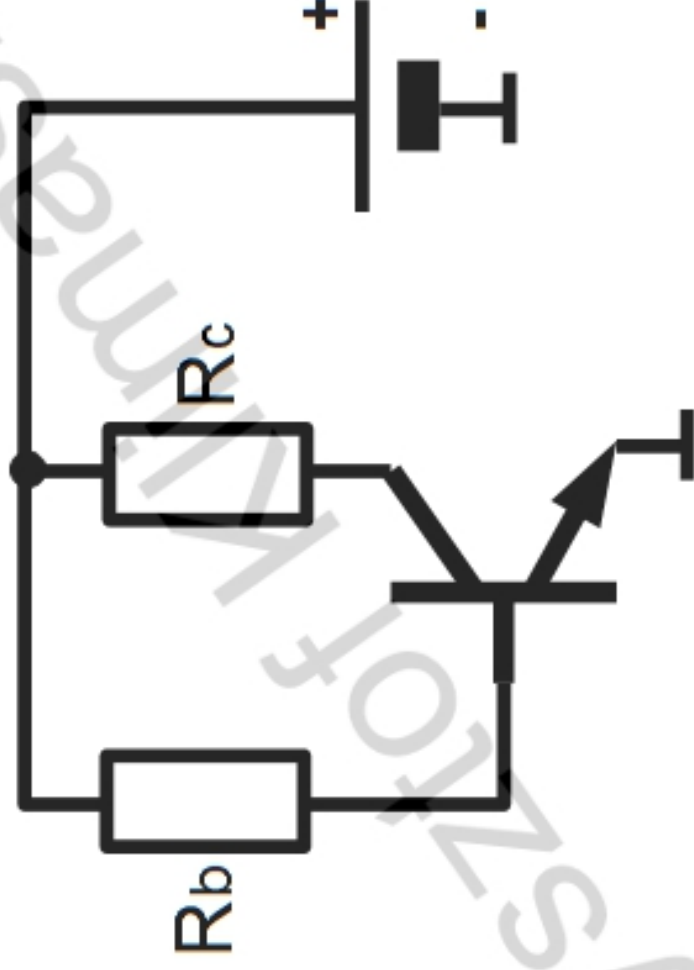
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ ze stałym prądem bazy

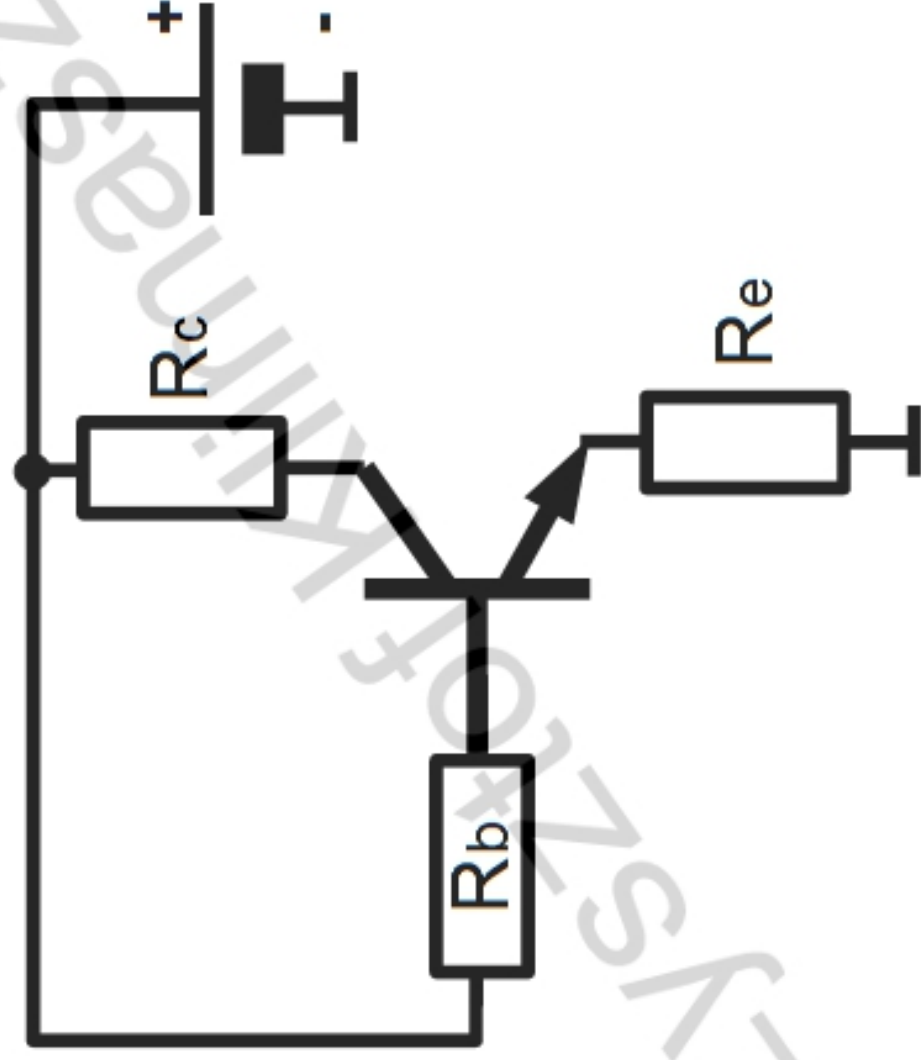
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ ze stałym prądem bazy

Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

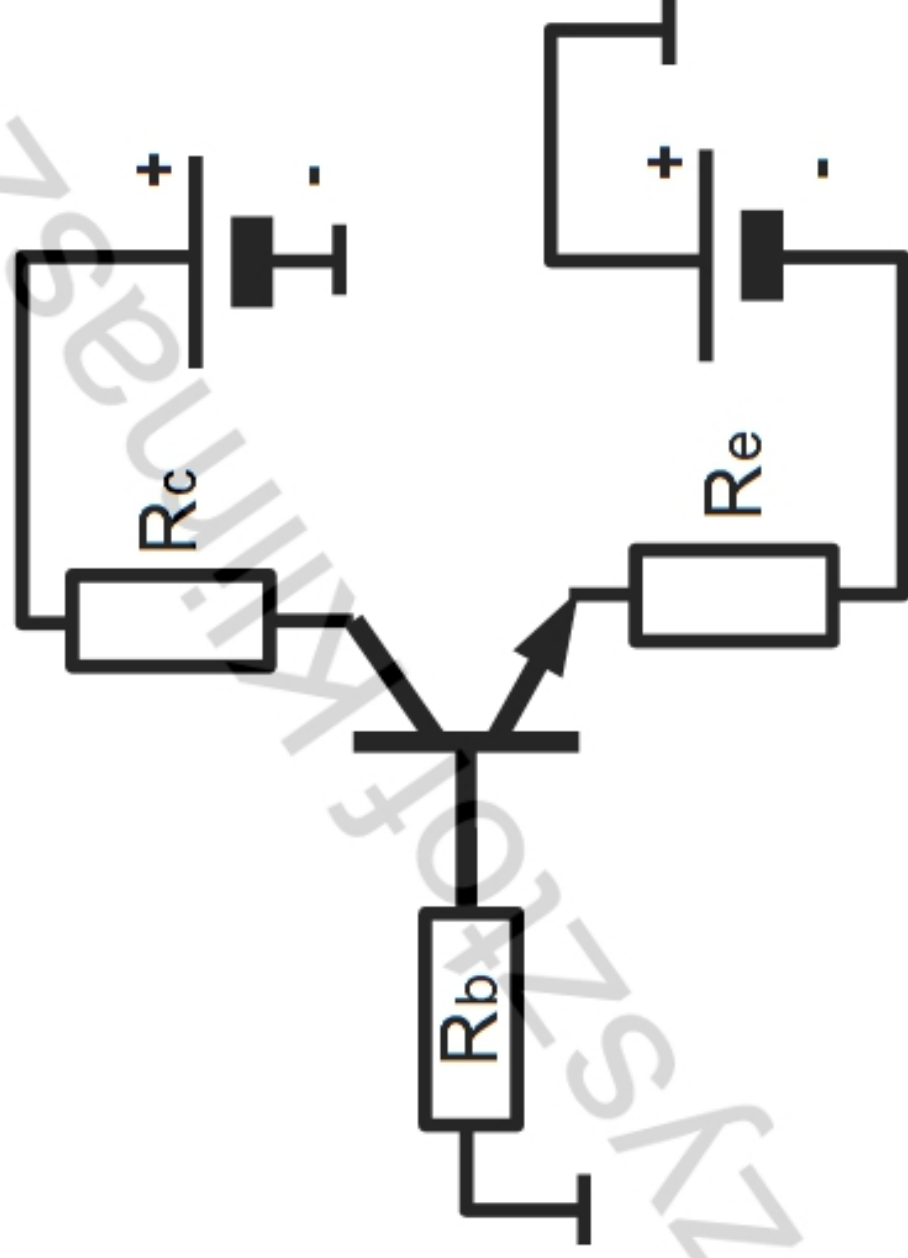
- układ ze sprzężeniem zwrotnym z emitera

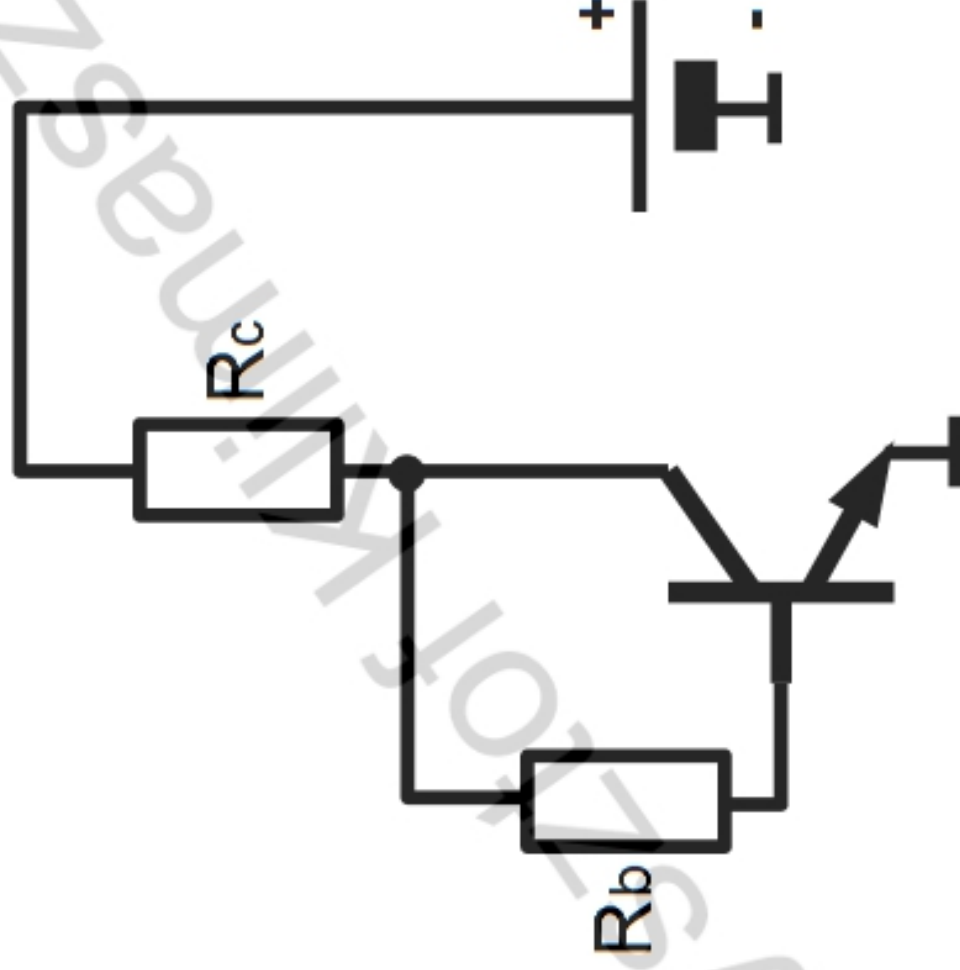
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ ze stałym prądem emitera

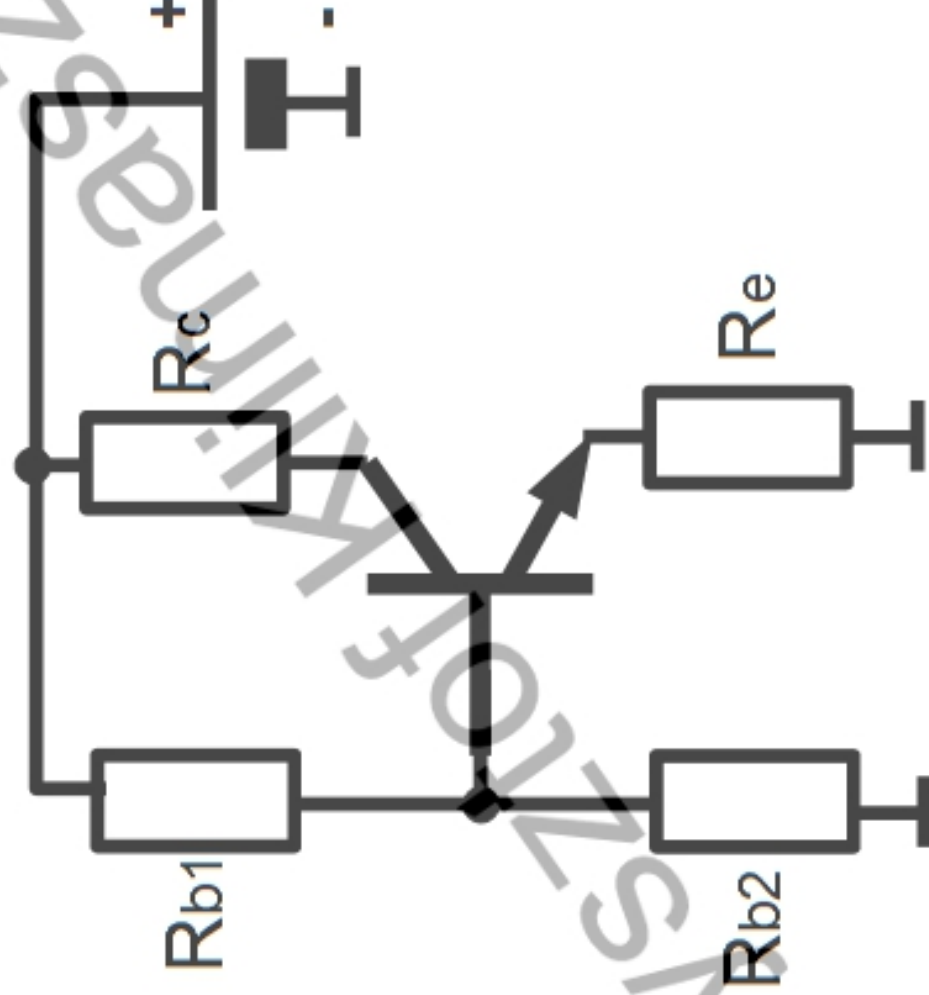
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ ze sprzężeniem zwrotnym z kolektora

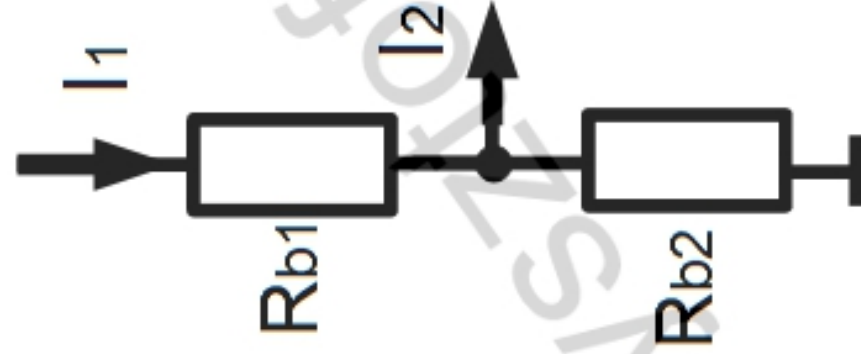
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ z dzielnikiem (4 rezystorowy)

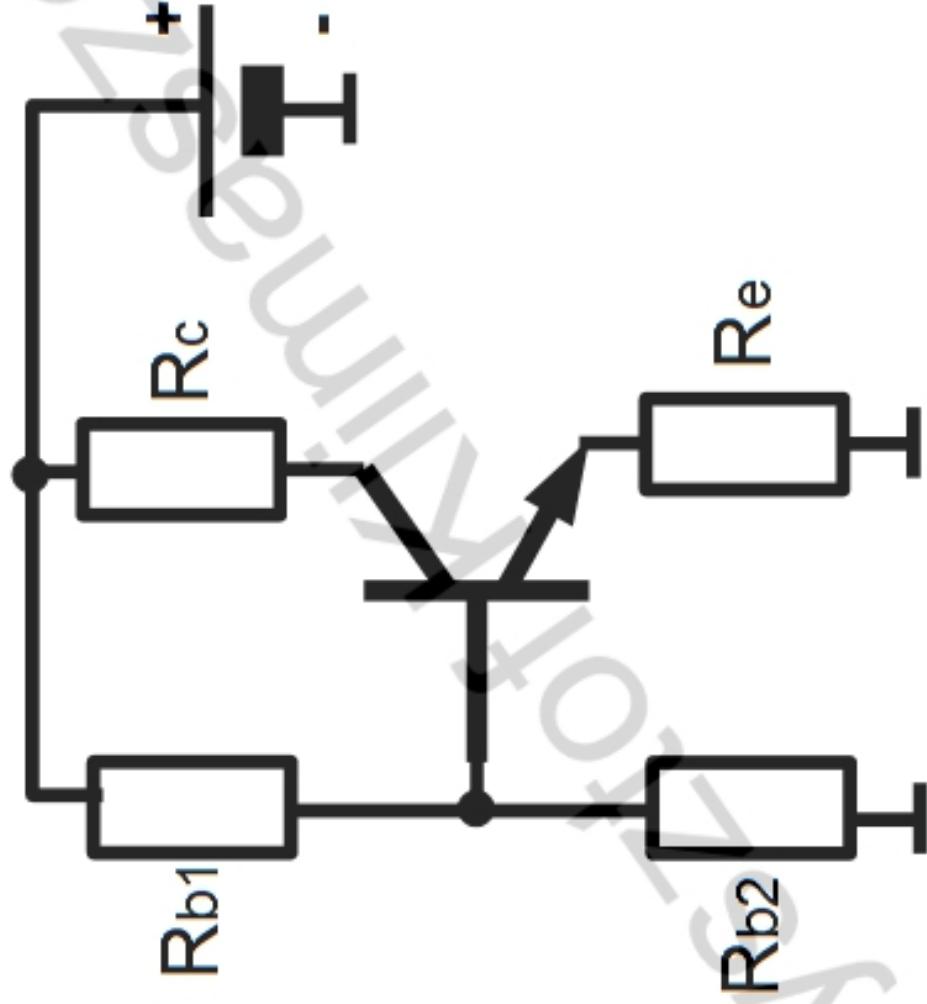
Układy polaryzacji tranzystorów bipolarnych

- układ z dzielnikiem (4 rezystorowy)

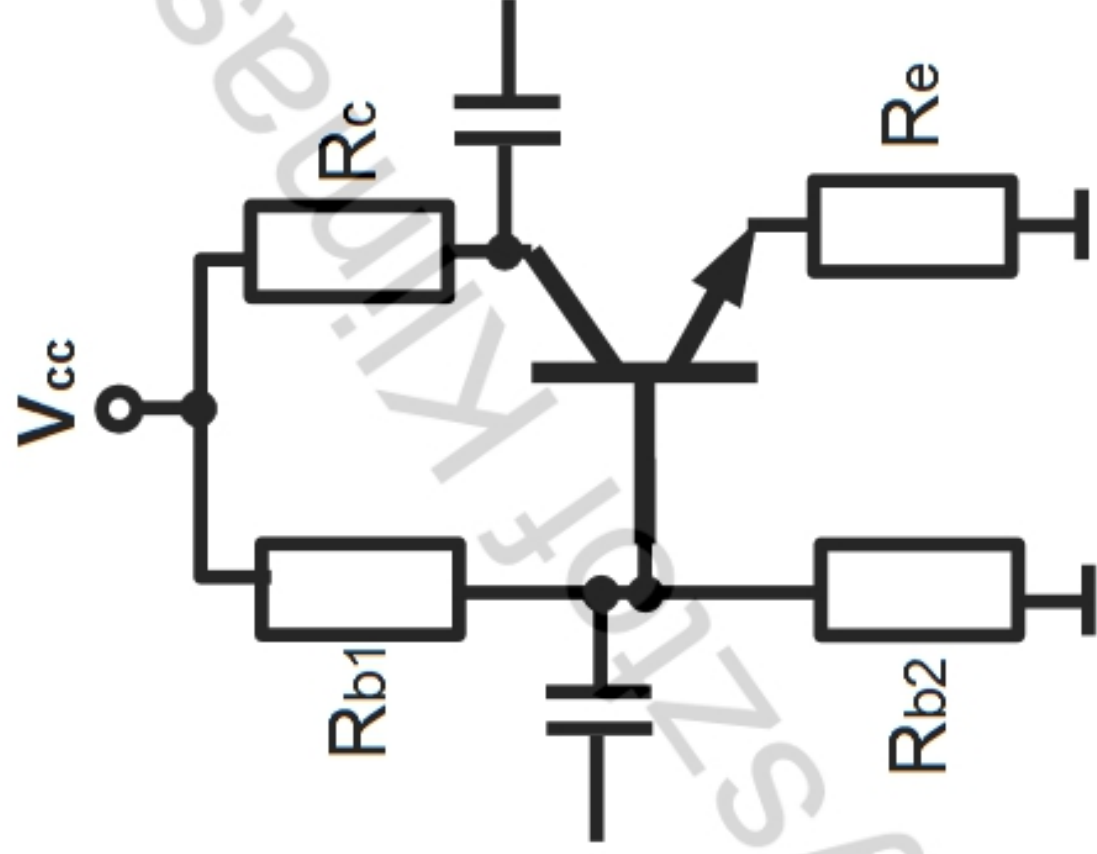

Jeśli $I_1 \gg I_2$, to
zaniedbujemy I_2 przy
obliczaniu napięcia na
wyjściu dzielnika

Wzmacniacz tranzystorowy

Wzmacniacz tranzystorowy

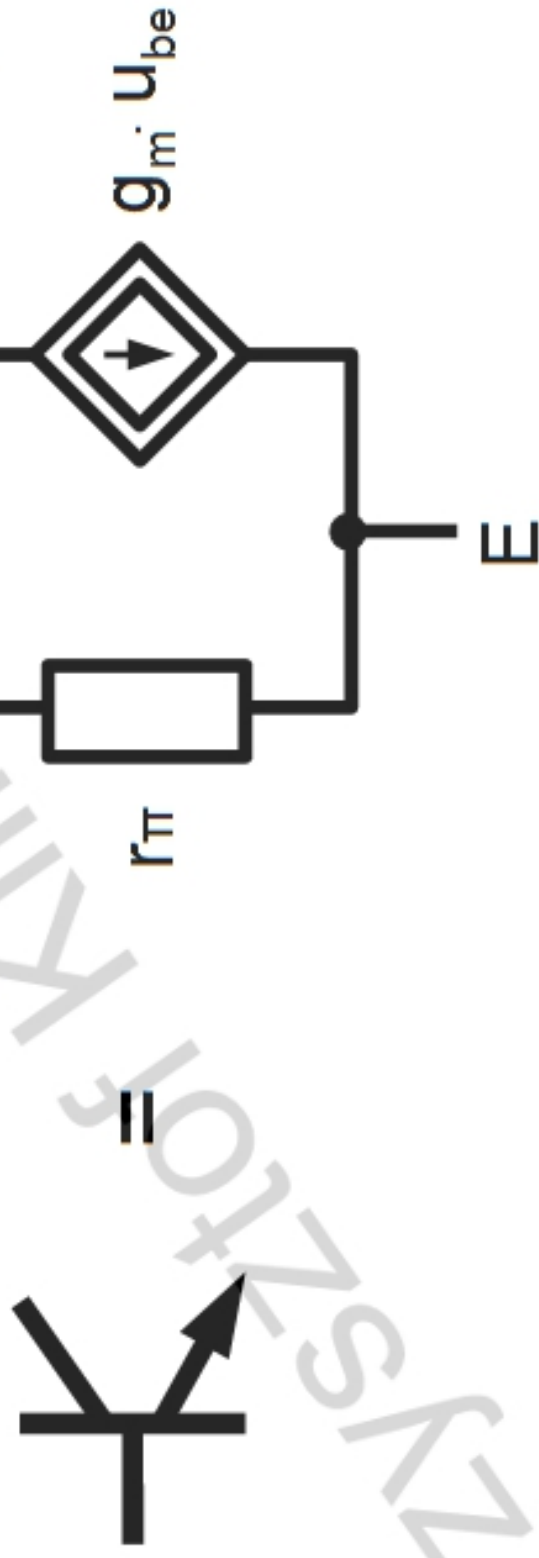
Wzmacniacz tranzystorowy

- Odrębne 2 etapy obliczeń
  - obliczenia punktu pracy (napięcia i prądy stałe)
  - obliczenia parametrów małosygnałowych (wzmocnienia, impedancje, zakres częstotliwości itp)

BARDZO WAŻNE!

Model małosygnalowy tranzystora

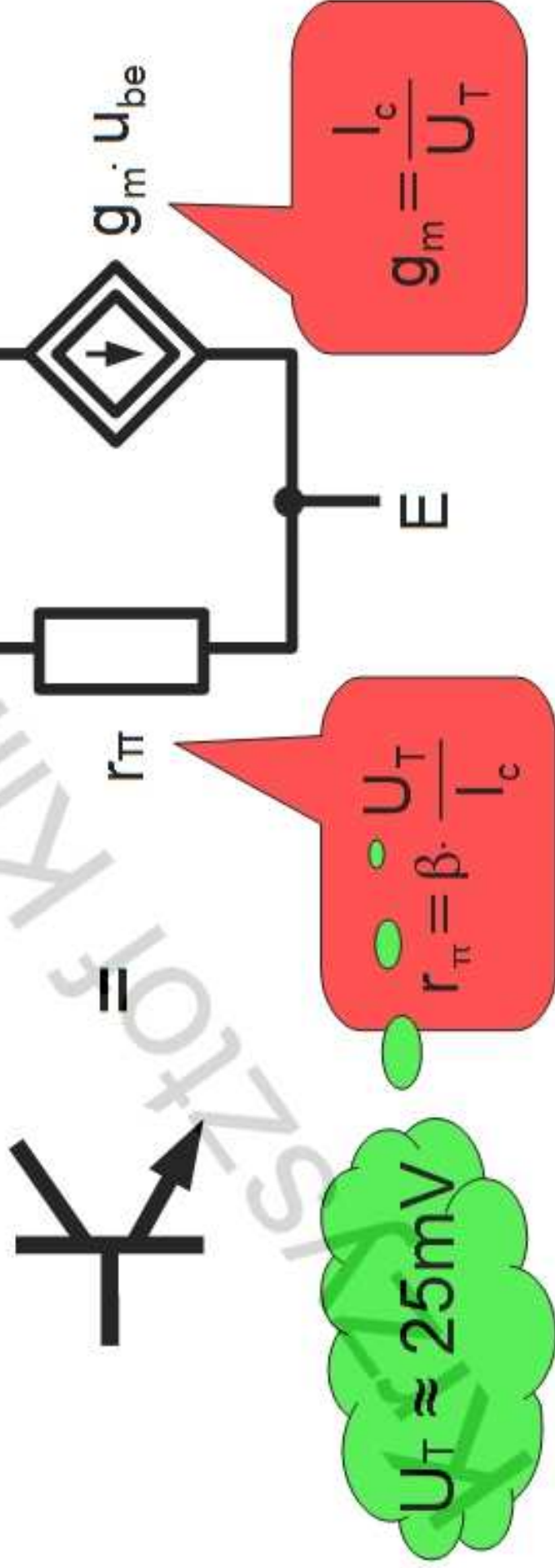
- najprostszly model tranzystora bipolarnego

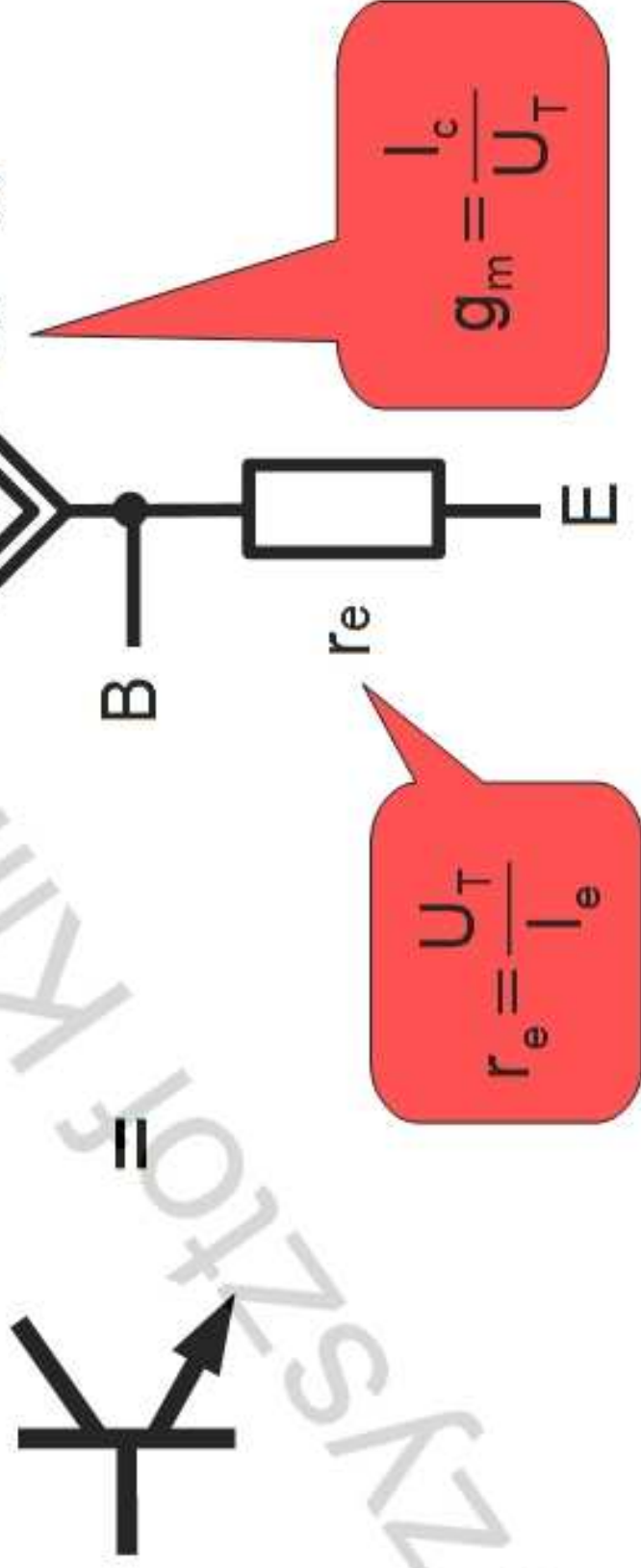
Model małosygnalowy tranzystora

- najprostszly model tranzystora bipolarnego

Model małosygnałowy tranzystora

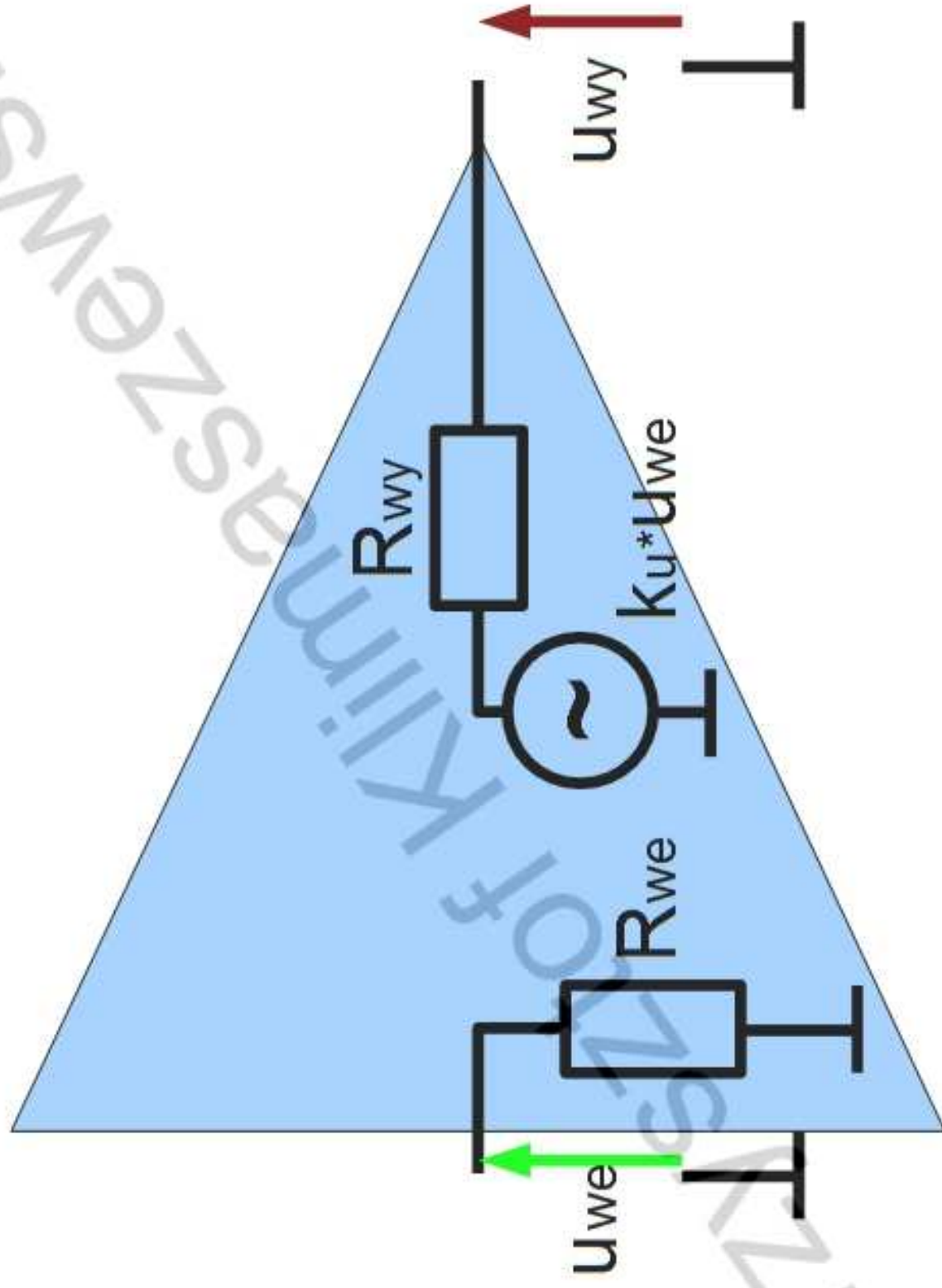
- alternatywny model tranzystora bipolarnego

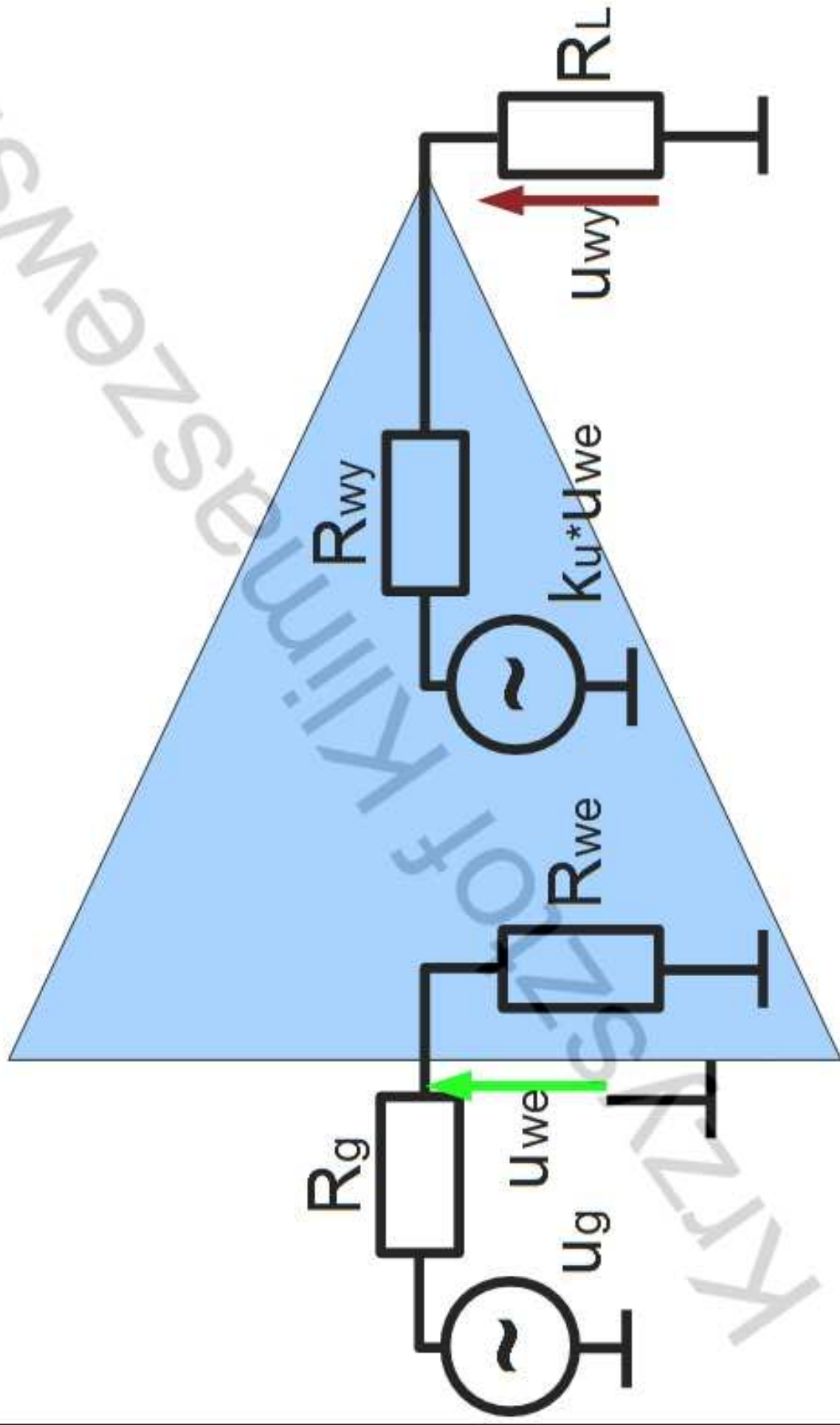
Wzmacniacz tranzystorowy

- Kolejność postępowania przy analizie układu
  1. Wyznaczenie I_C dla oryginalnego układu
  2. Przerysowanie układu (z modelem małosygnałowym tranzystora)
  3. Zastąpienie kondensatorów zwarciami
  4. Zastąpienie źródeł napięcia stałego zwarciami (U_{CC} !)
  5. Wyznaczenie parametrów wzmacniacza

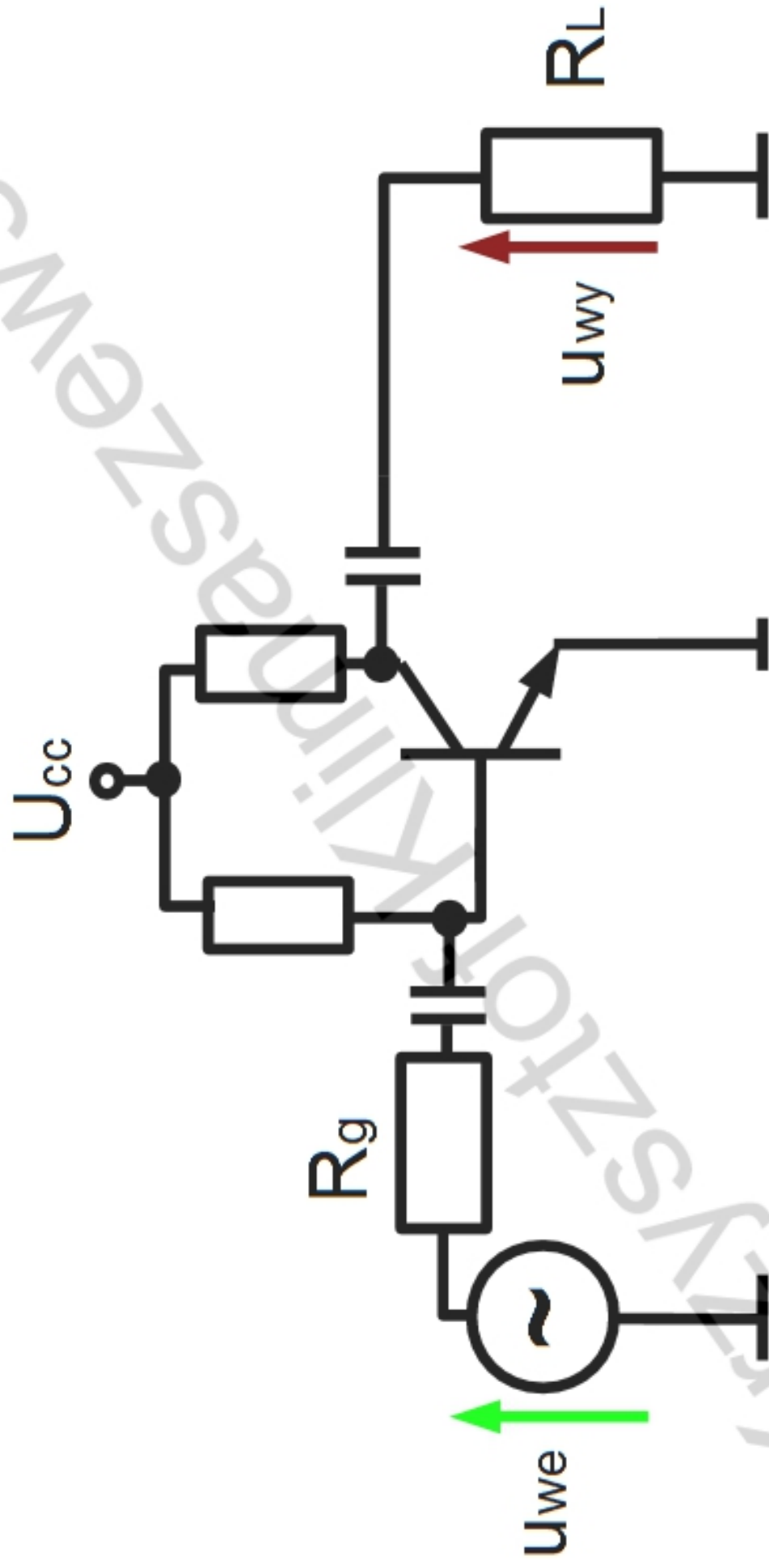
Parametry wzmacniacza

Parametry wzmacniacza

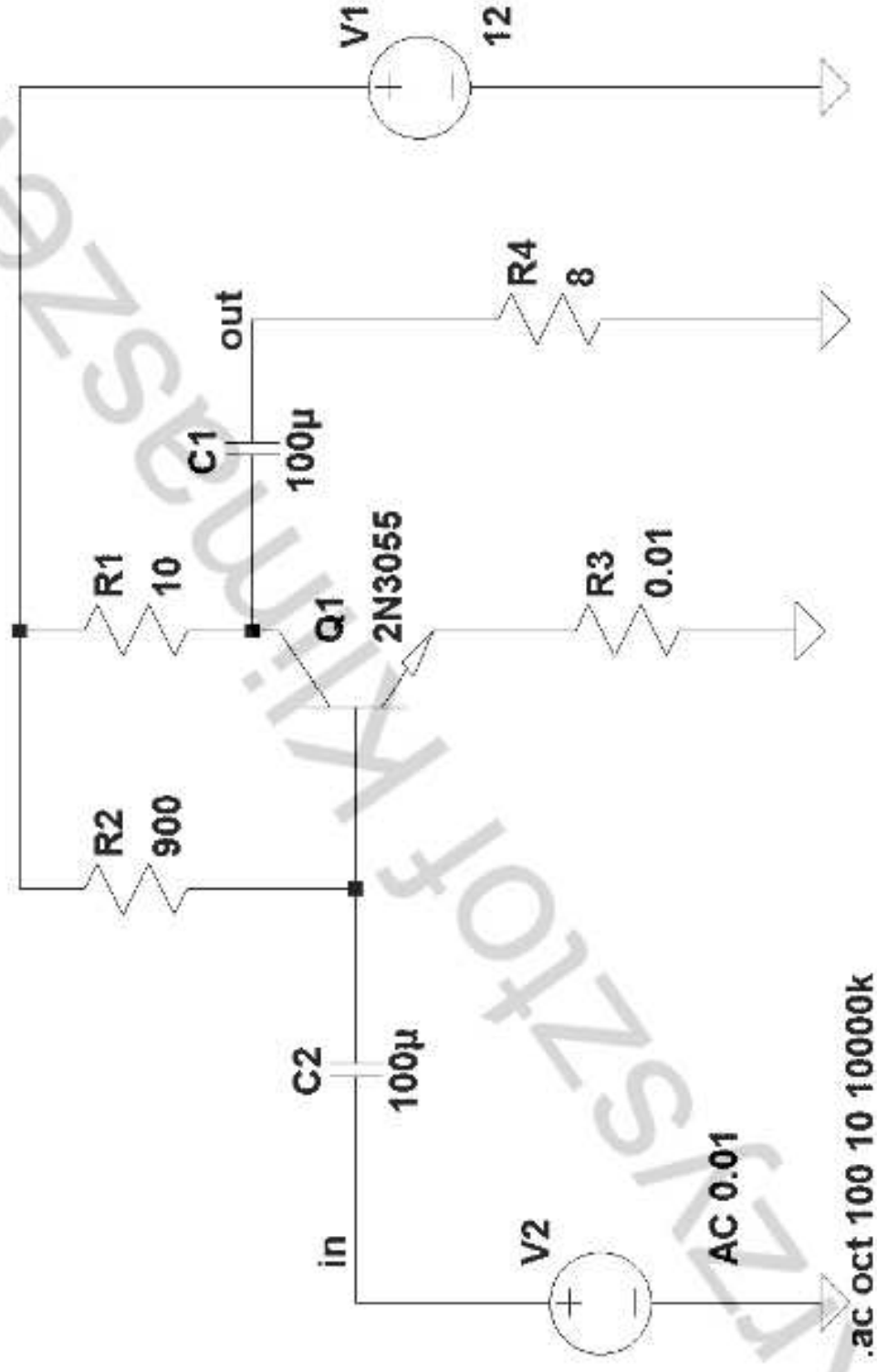
Parametry wzmacniacza

Wzmacniacz tranzystorowy

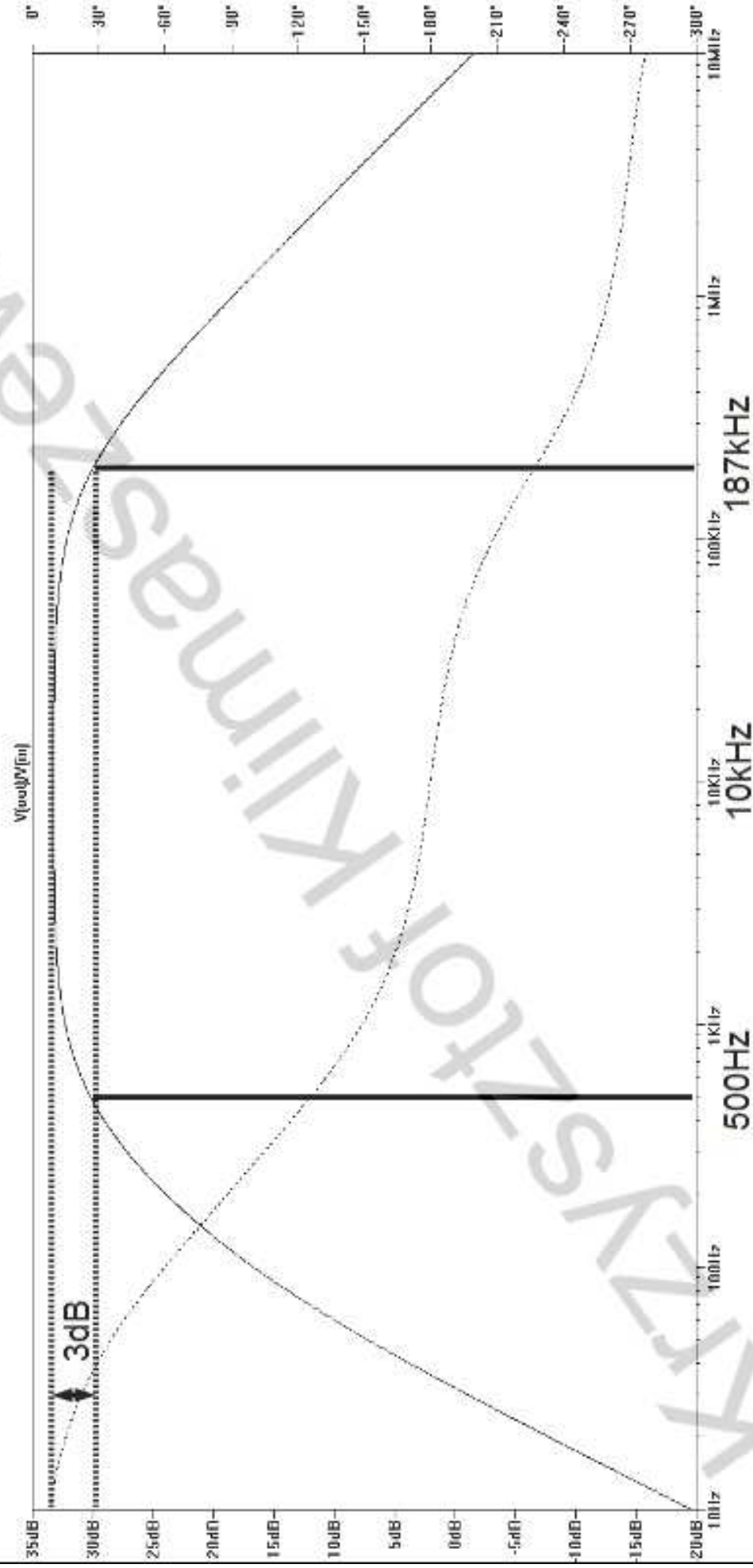
- 3 podstawowe układy wzmacniaczy
  - ze wspólnym emiterem (Common Emitter)
    - wejście na bazie
    - wyjście na kolektorze
  - ze wspólnym kolektorem (CC)
    - wejście na bazie
    - wyjście na emiterze
  - ze wspólną bazą (CB)
    - wejście na emiterze
    - wyjście na kolektorze
    - baza połączona kondensatorem z masą (uziemia na dla przebiegów zmiennych)

Typowa charakterystyka amplitudowa wzmacniacza

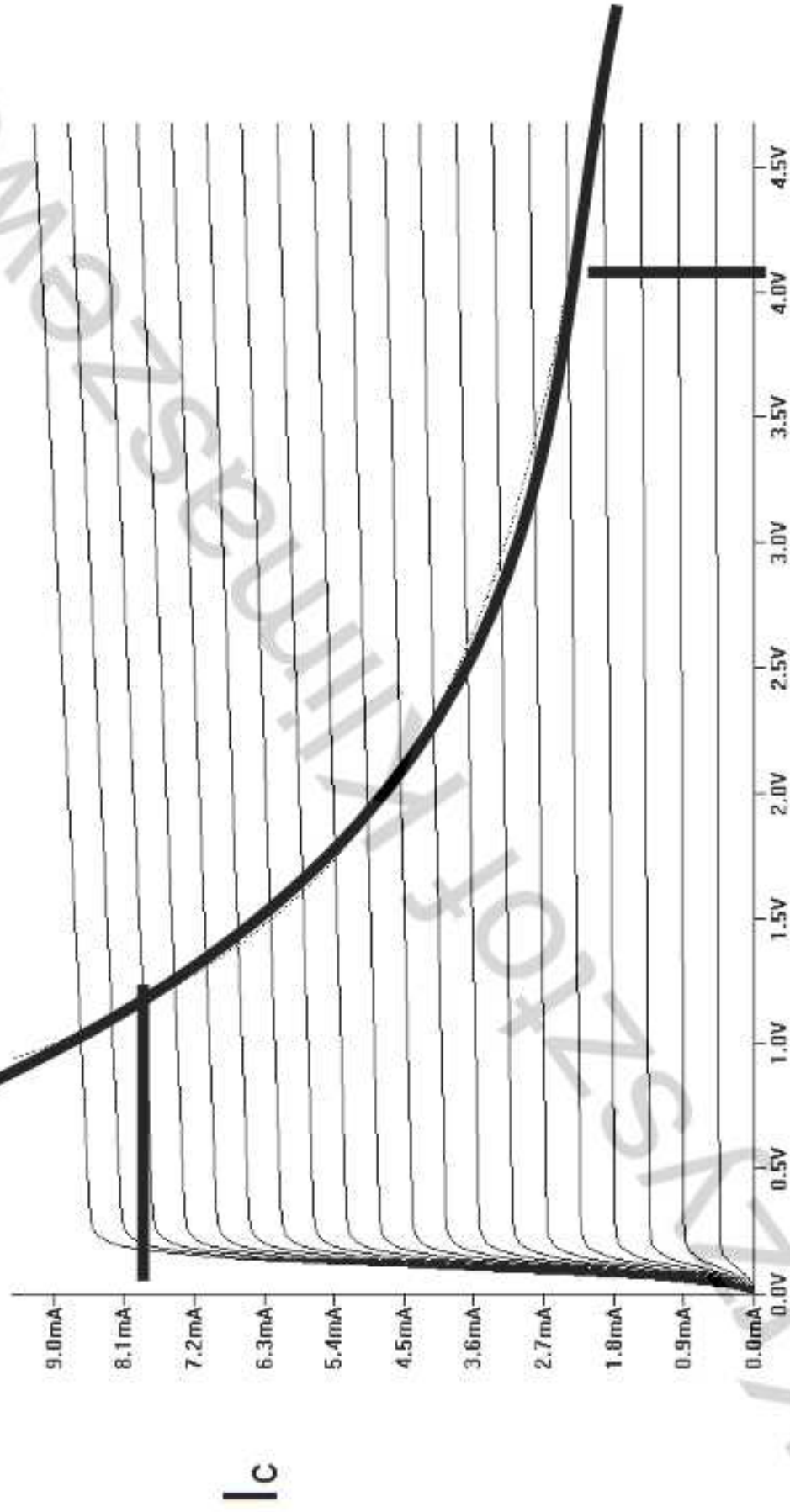

Typowa charakterystyka amplitudowa wzmacniacza

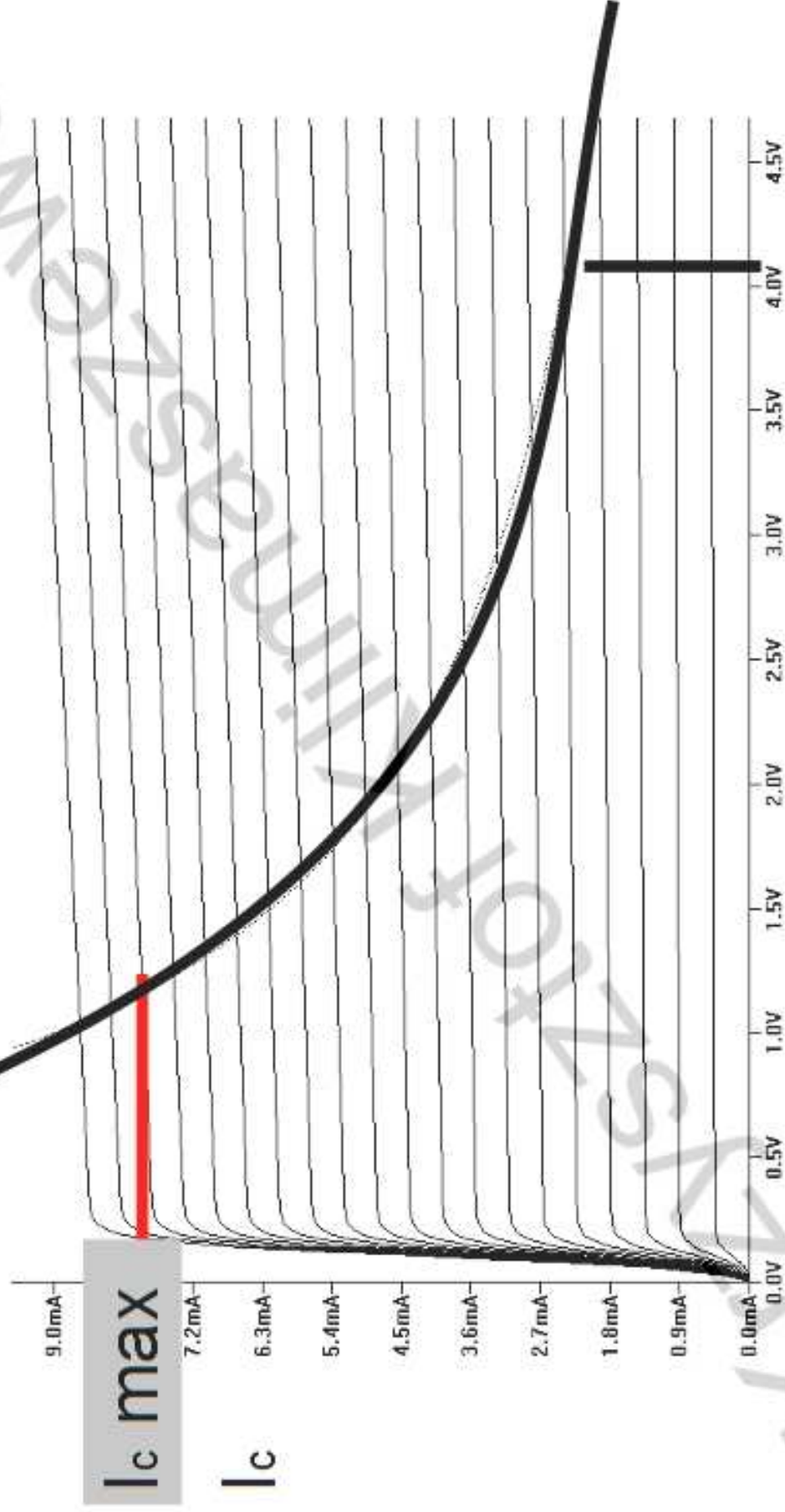

Wydzielana moc

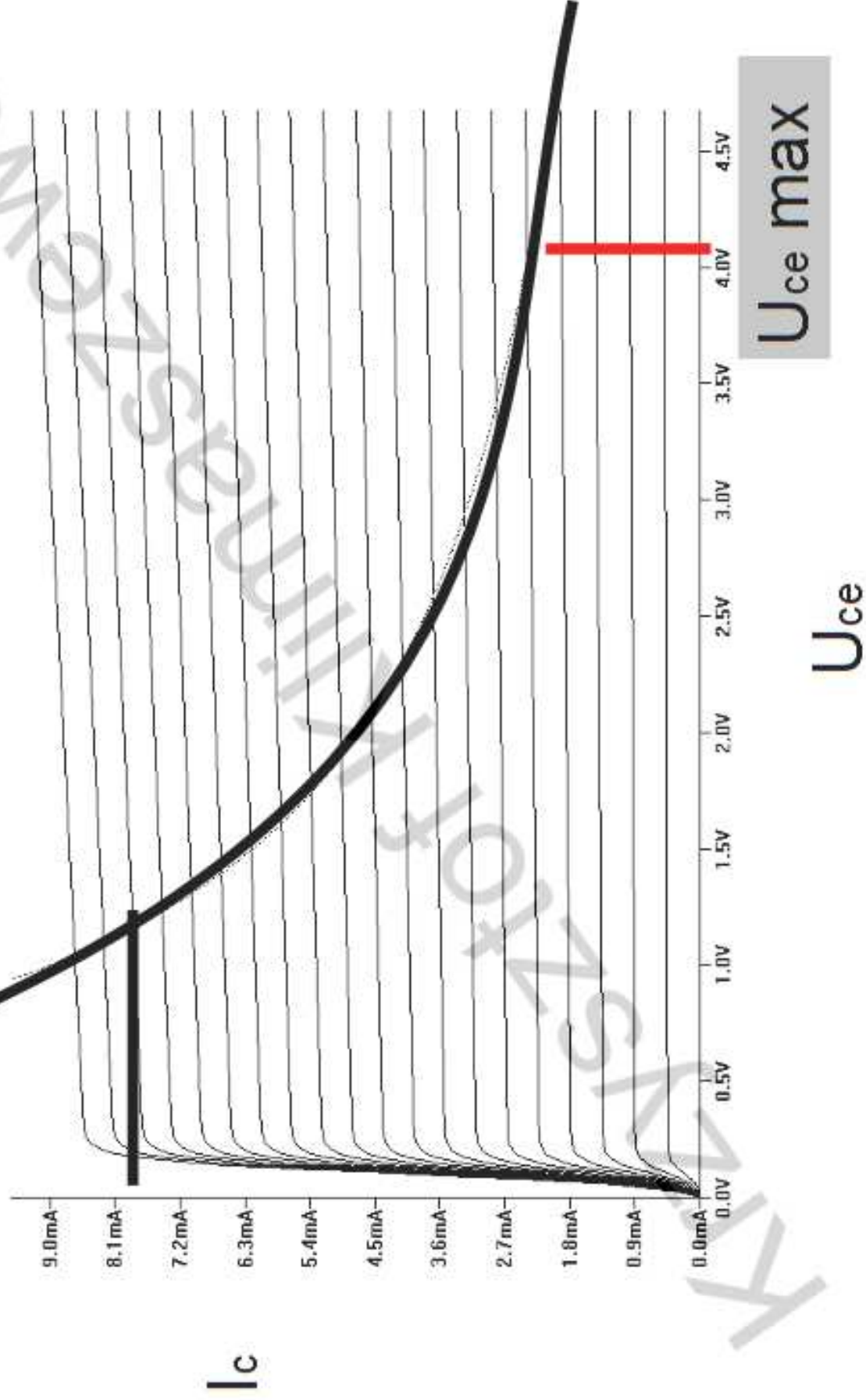
U_{ce}

Wydzielana moc

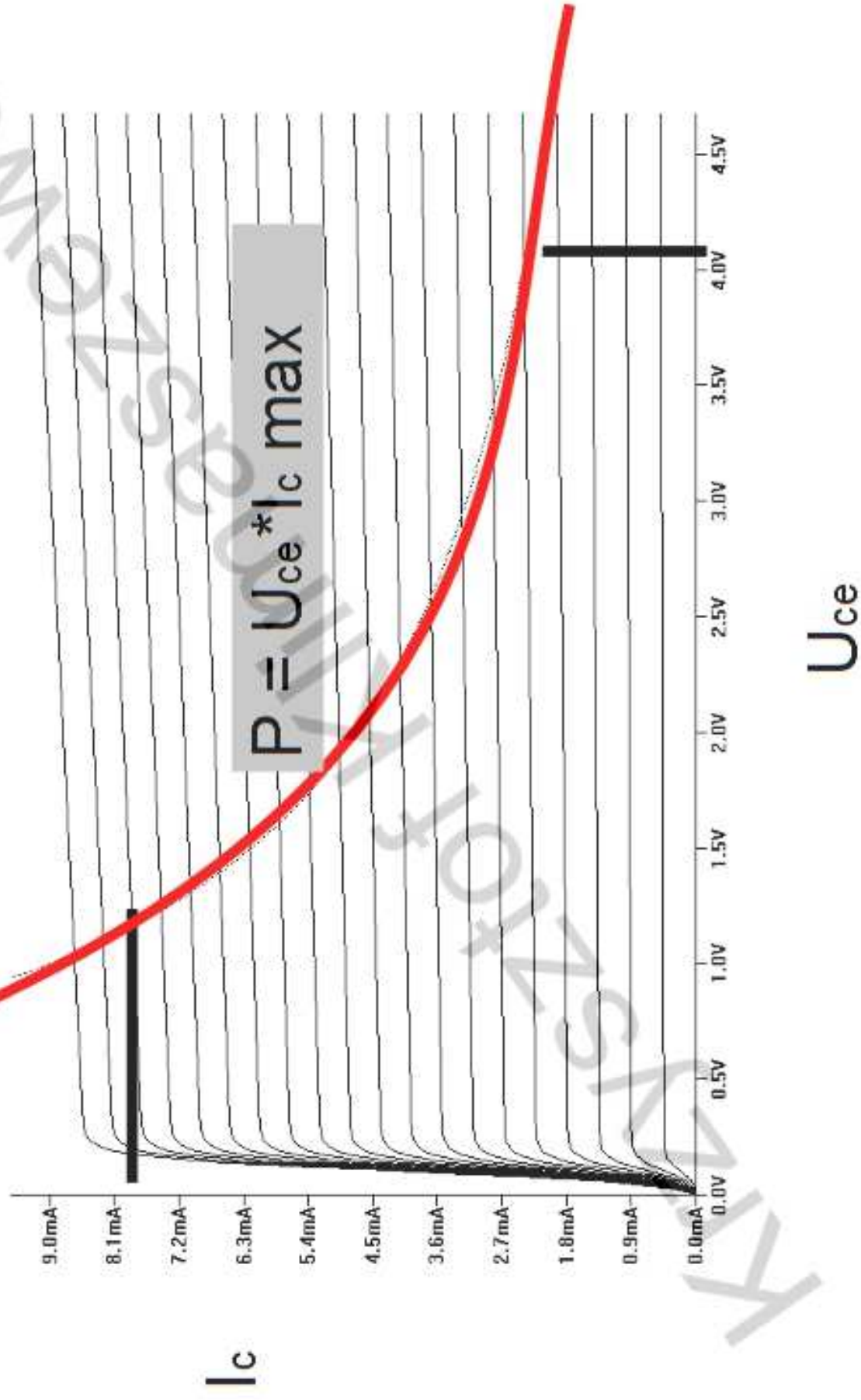

U_{ce}

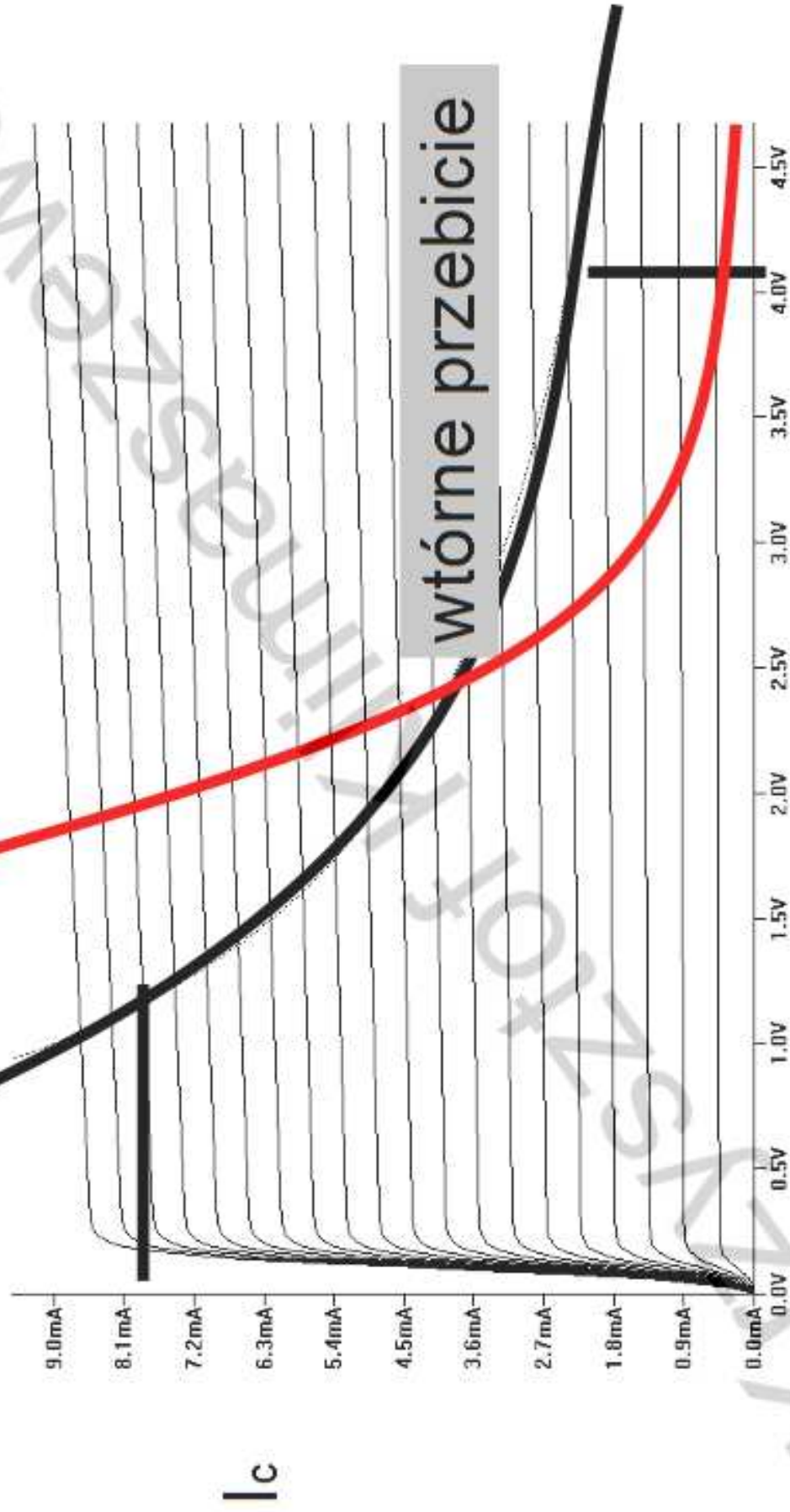
Wydzielana moc

Wydzielana moc

Wydzielana moc

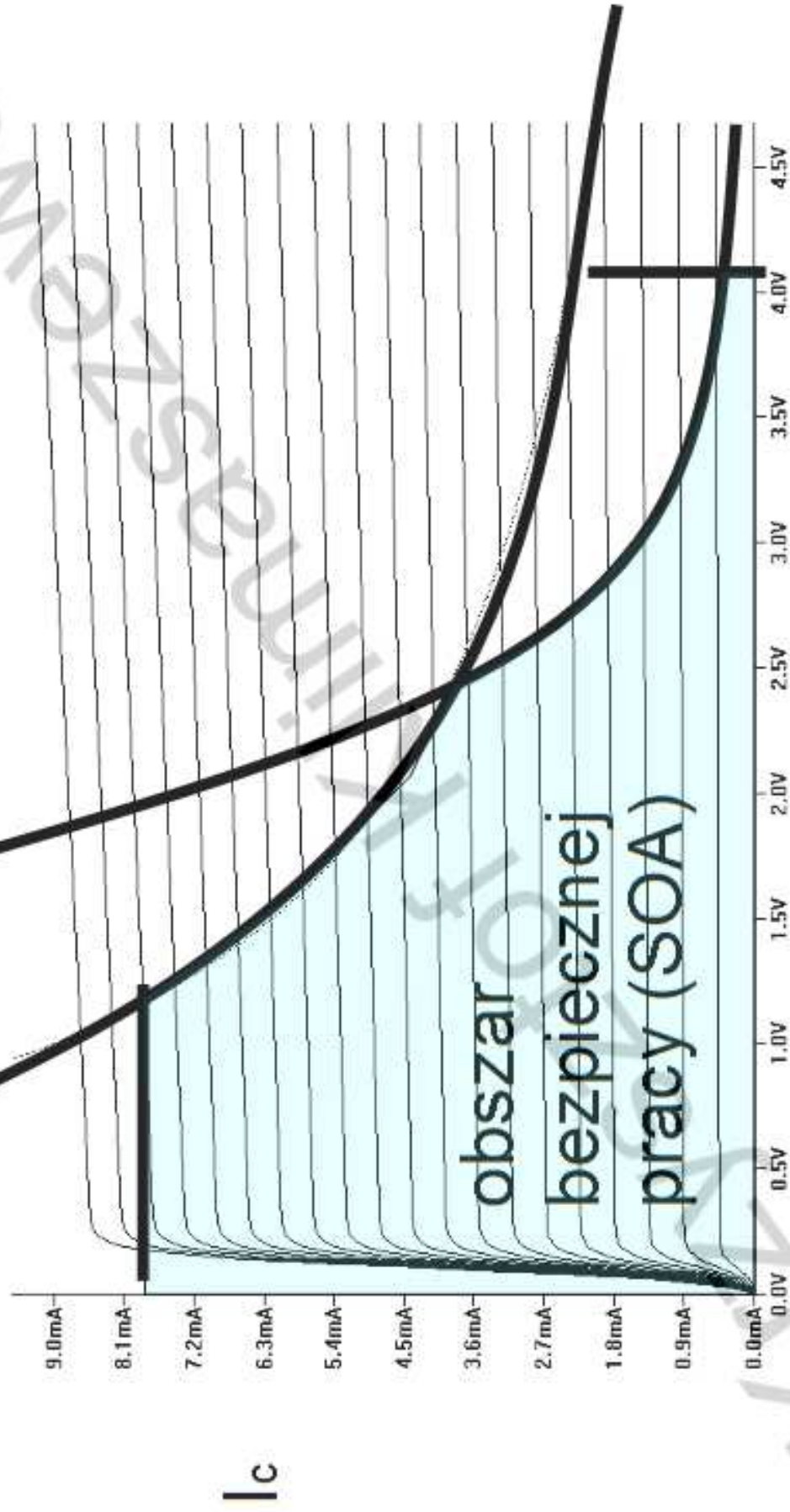

wtórne przebiecie

U_{ce}

I_c

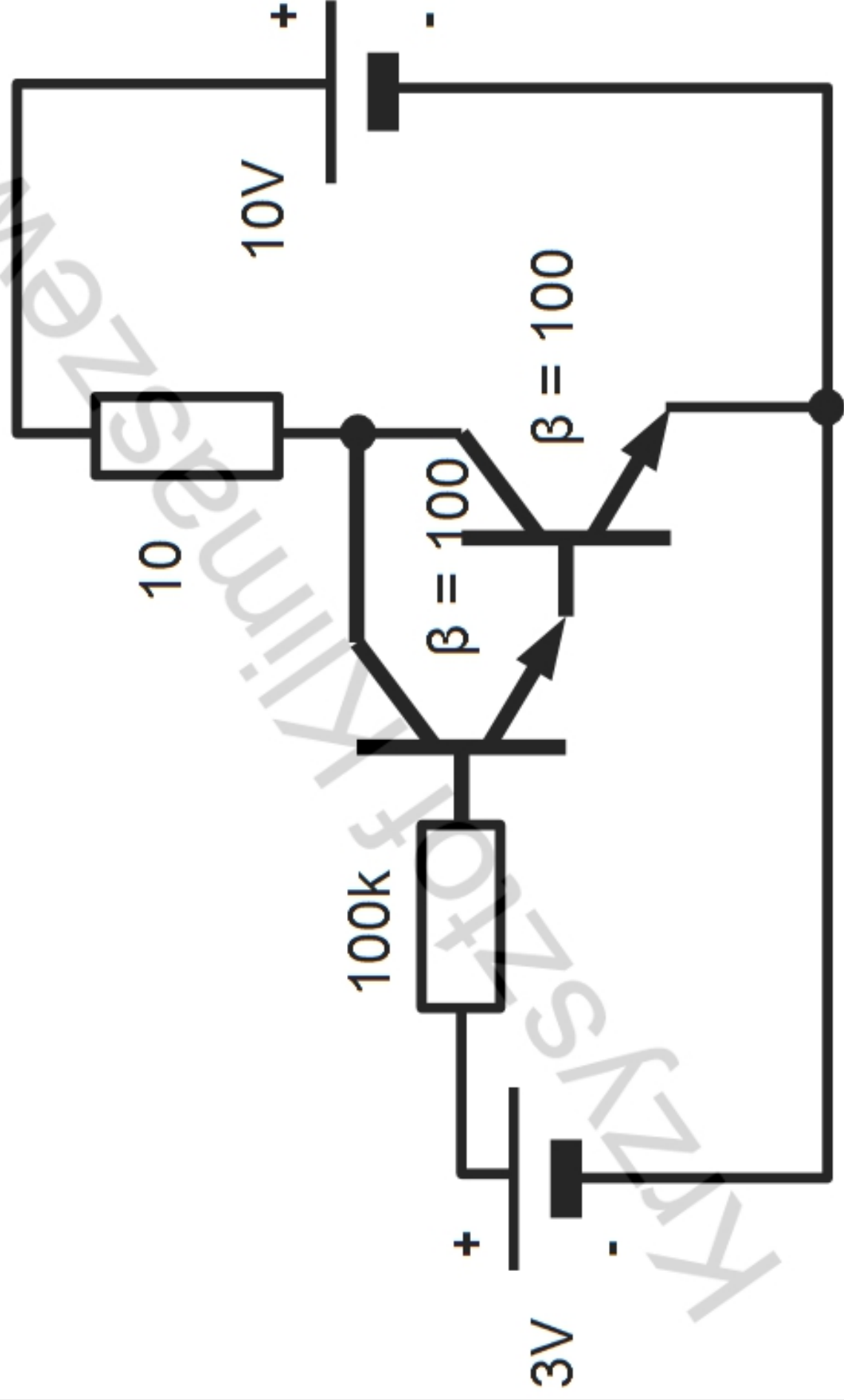
Wydzielana moc

obszar
bezpiecznej
pracy (SOA)

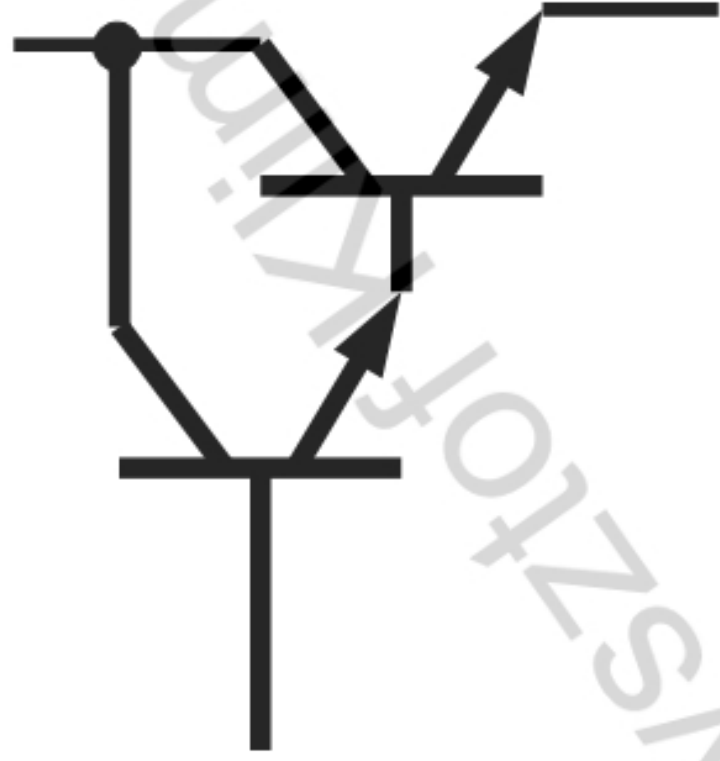
U_{ce}

Inny układ z tranzystorami

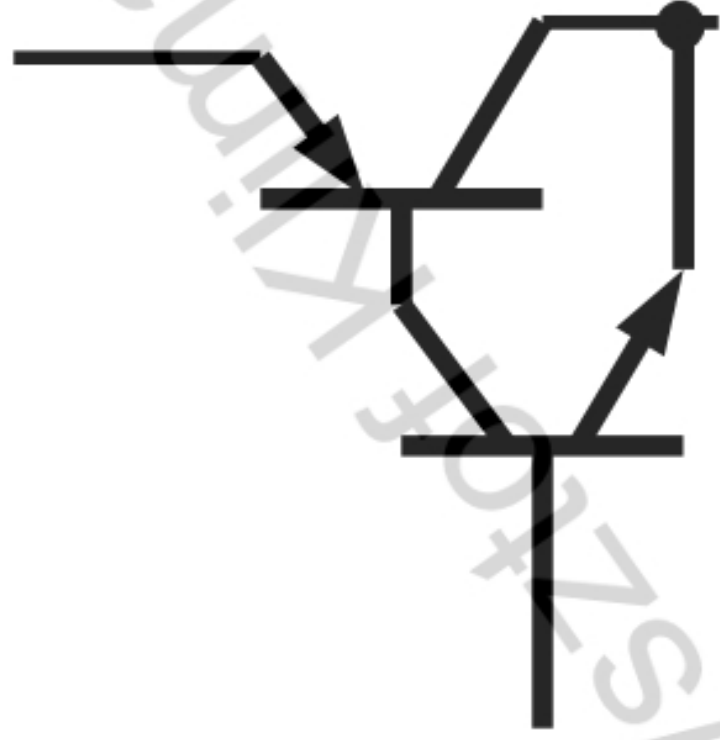

Inny układ z tranzystorami

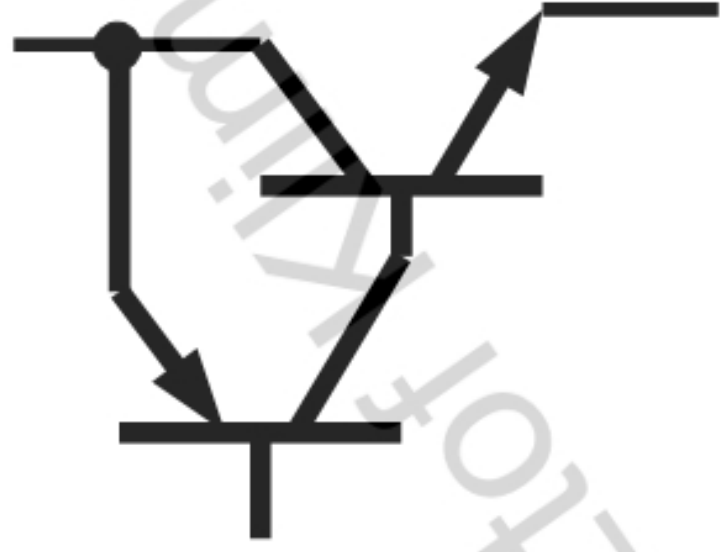
układ Darlingtona

Inny układ z tranzystorami

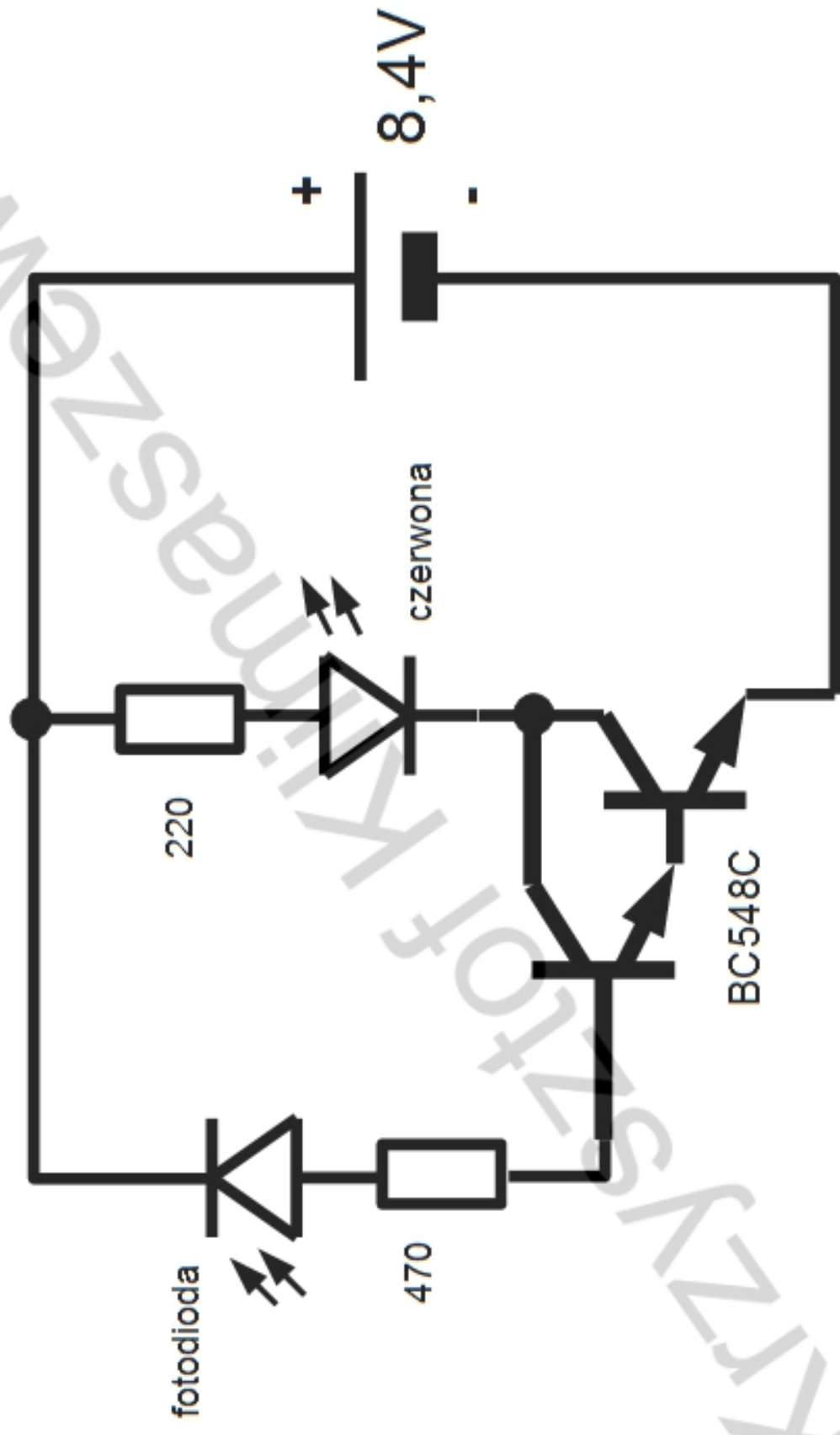
układ Sziklaiego

Inny układ z tranzystorami

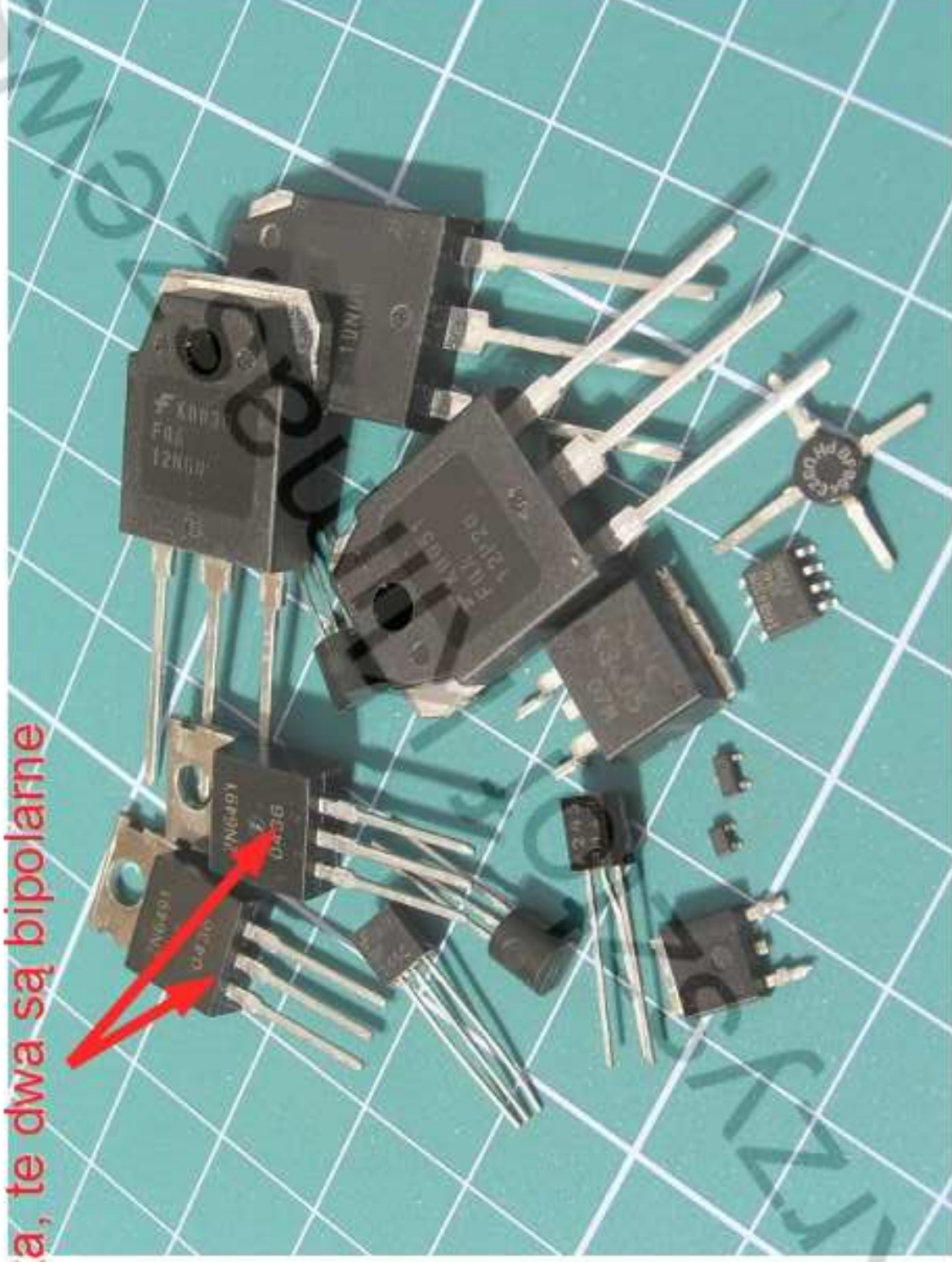
układ Sziklaiego

Po co nam tranzystor?

Tranzystory polowe

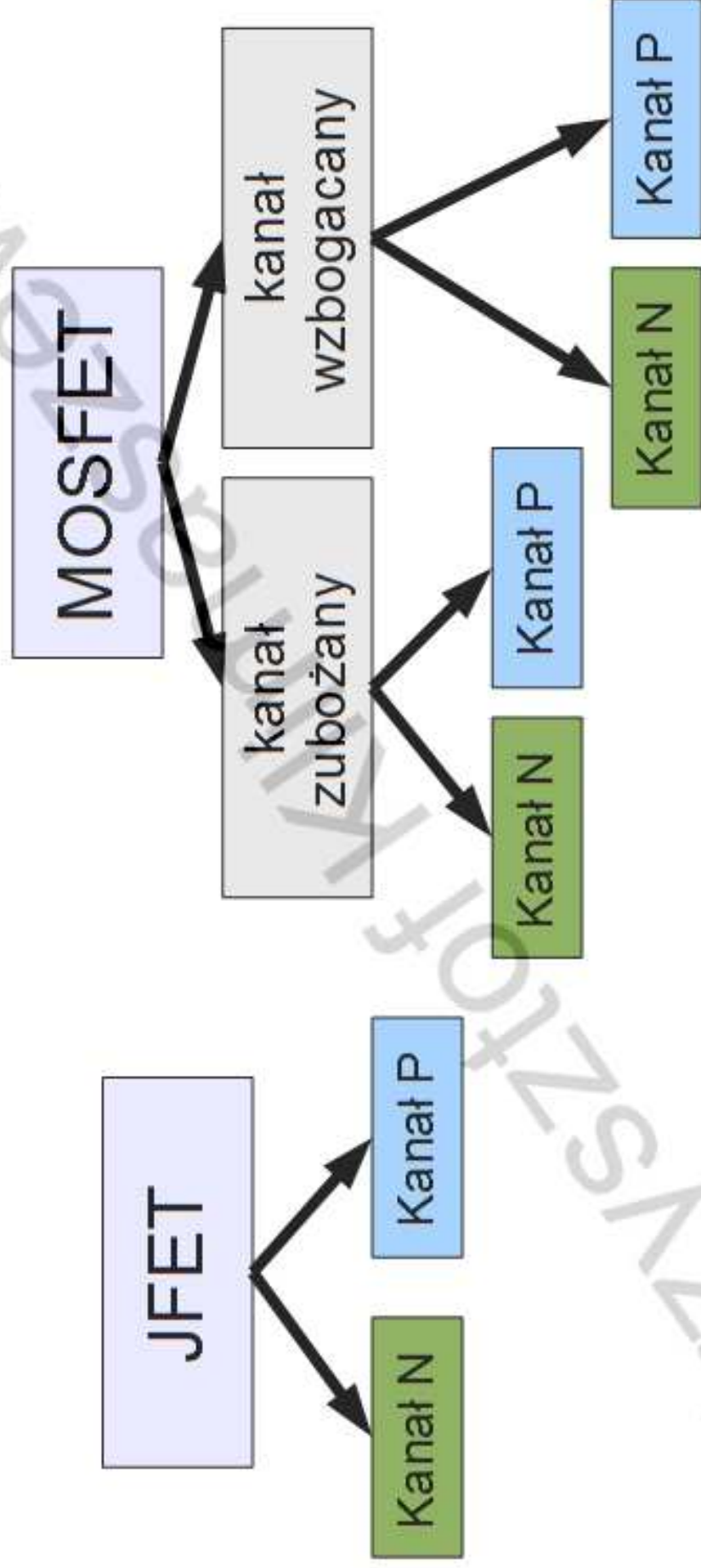
pomyłka, te dwa są bipolarnie

Tranzystory polowe

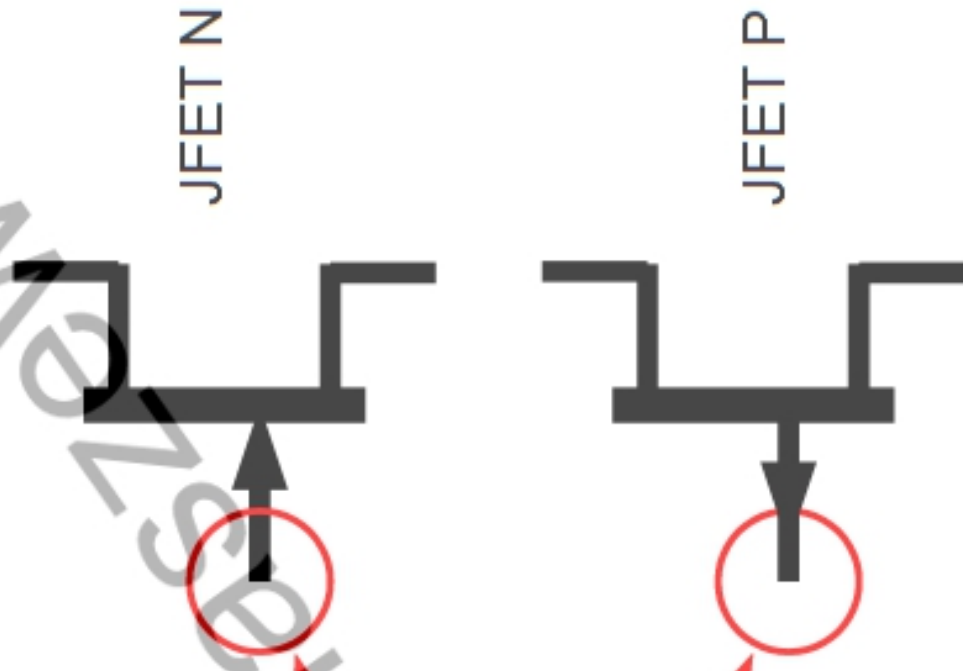
- tranzystory złączowe **JFET** (junction field effect transistor)
- tranzystory z izolowaną bramką **MOSFET** (Metal Oxide Semiconductor Field Effect Transistor)
  - zubożane (depletion mode)
  - wzbogacane (enhancement mode)

Tranzystory polowe

JFET

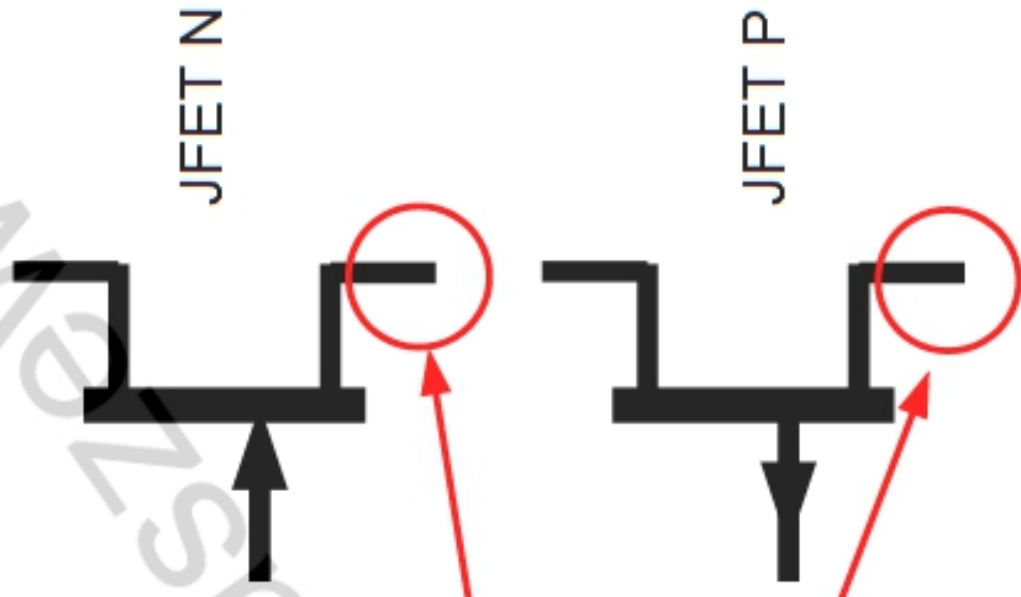
- ma 3 elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)

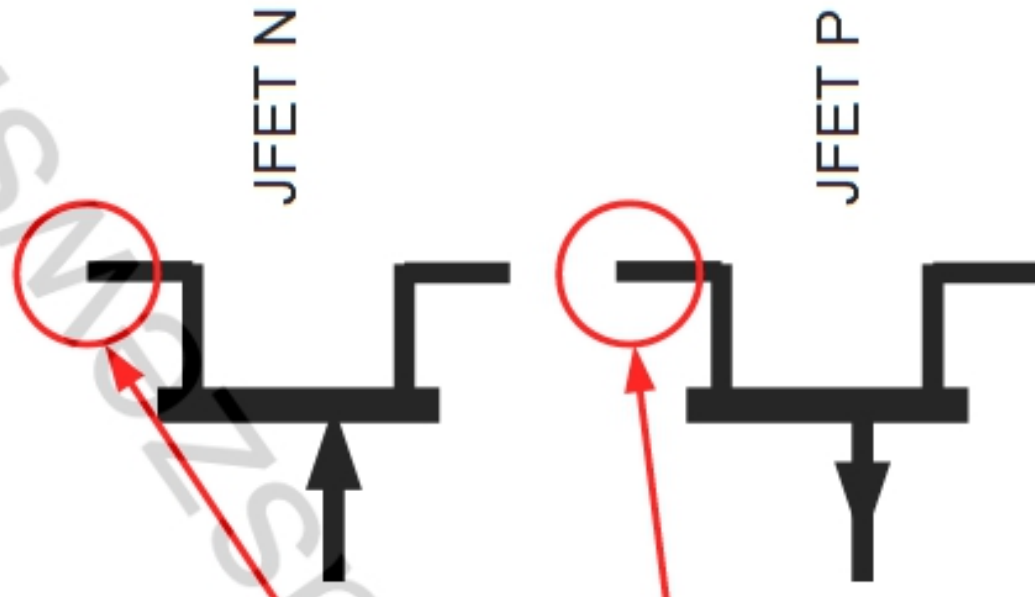
JFET

- ma 3 elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)

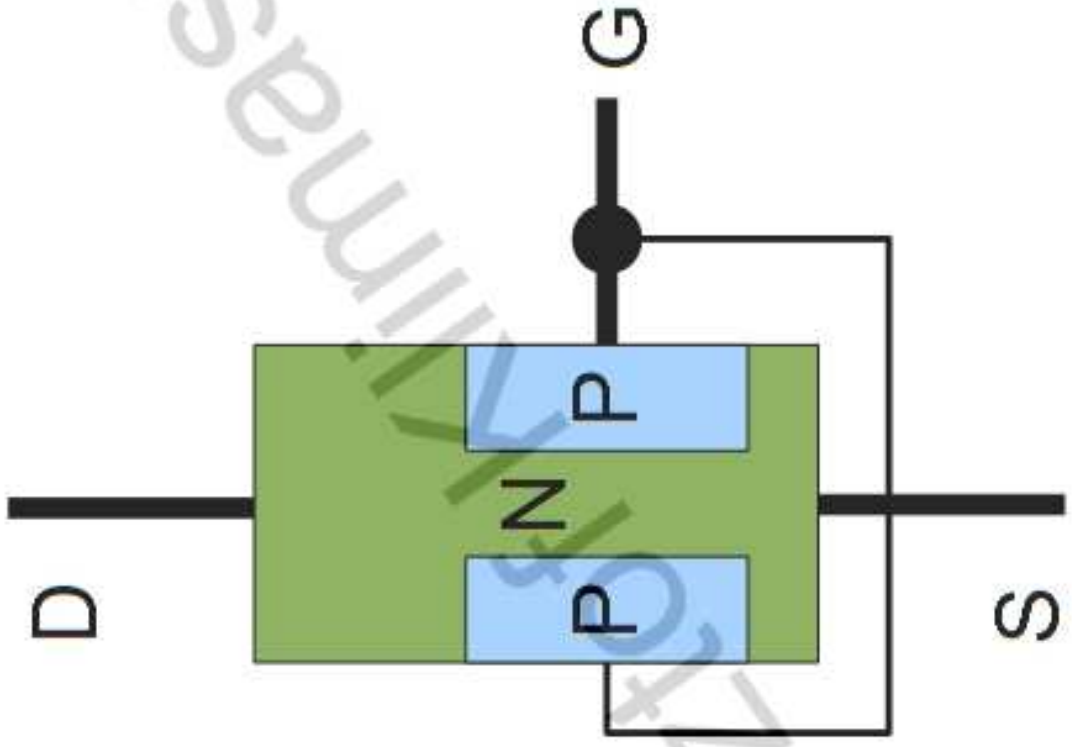

JFET

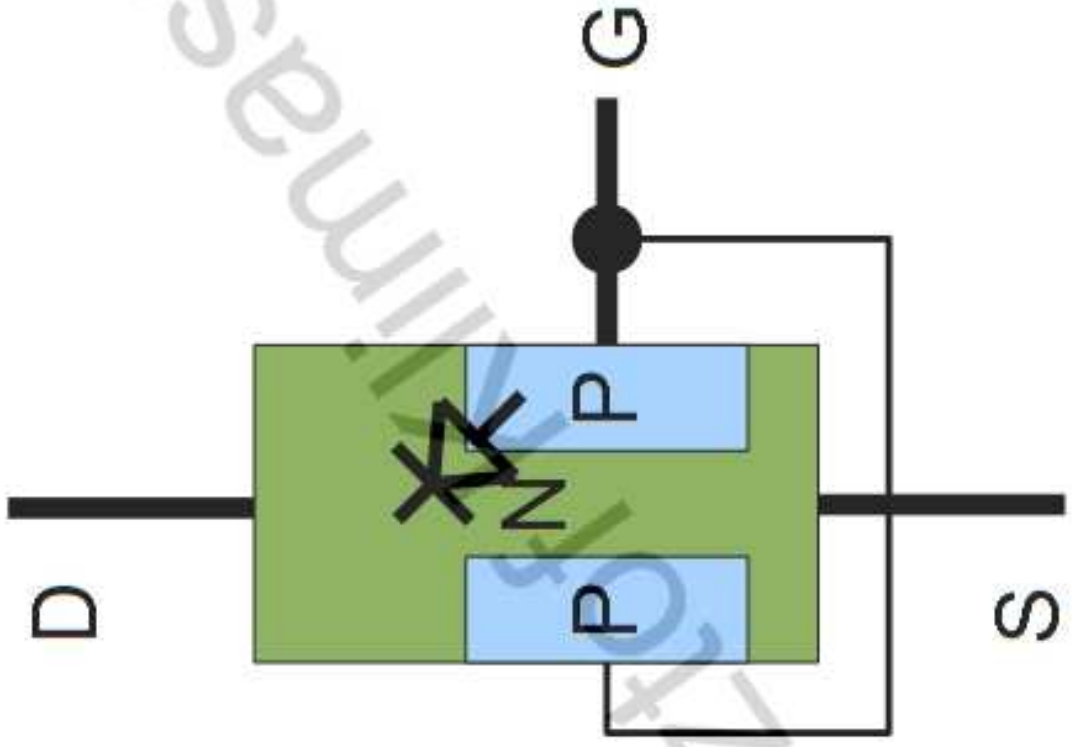
- ma 3 elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)

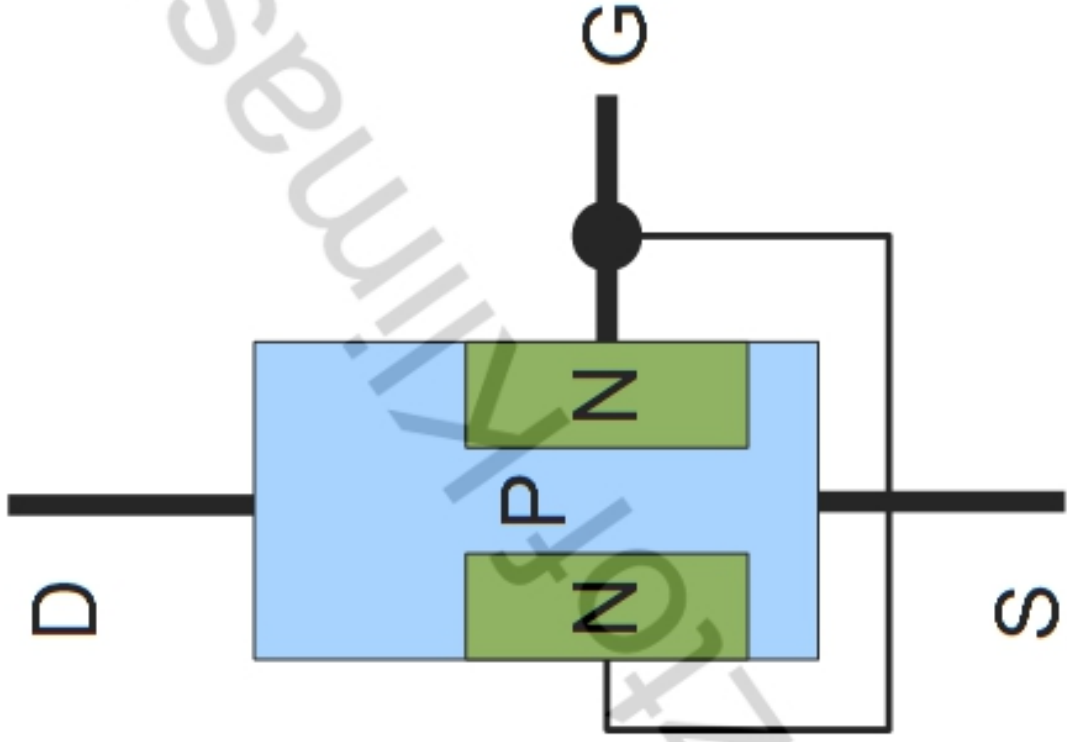
JFET N

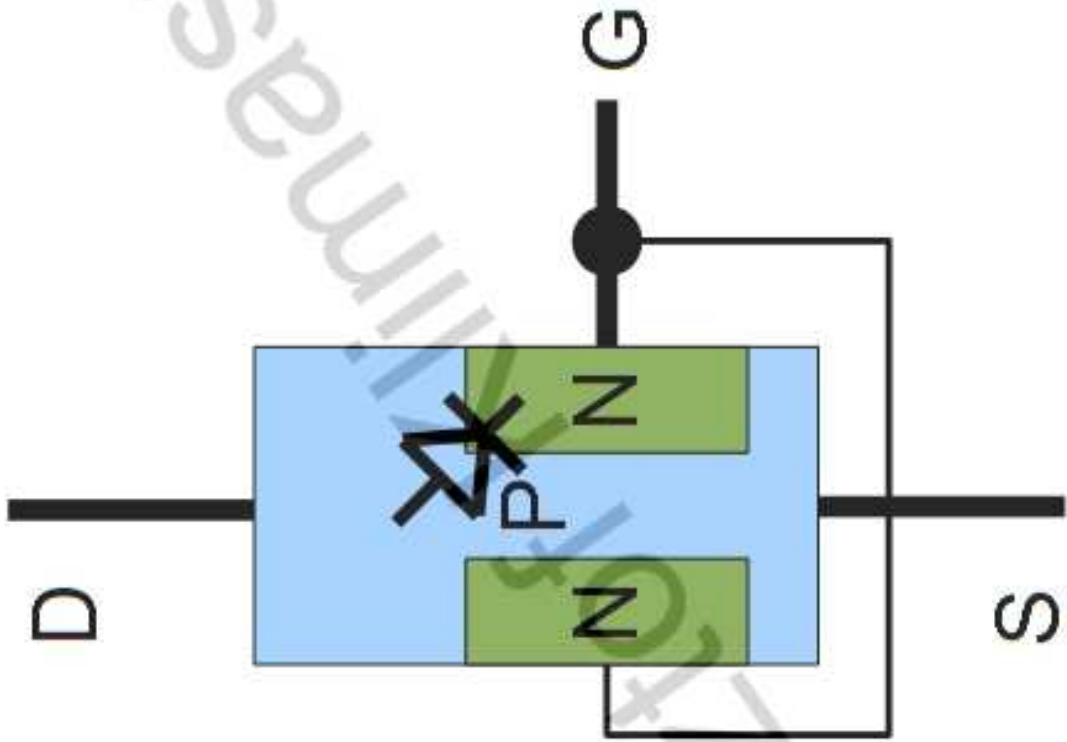
JFET N

JFET P

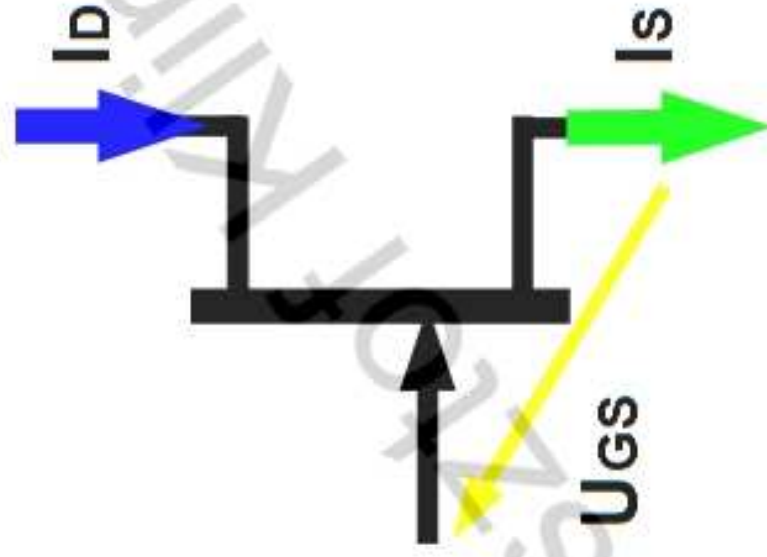

JFET P

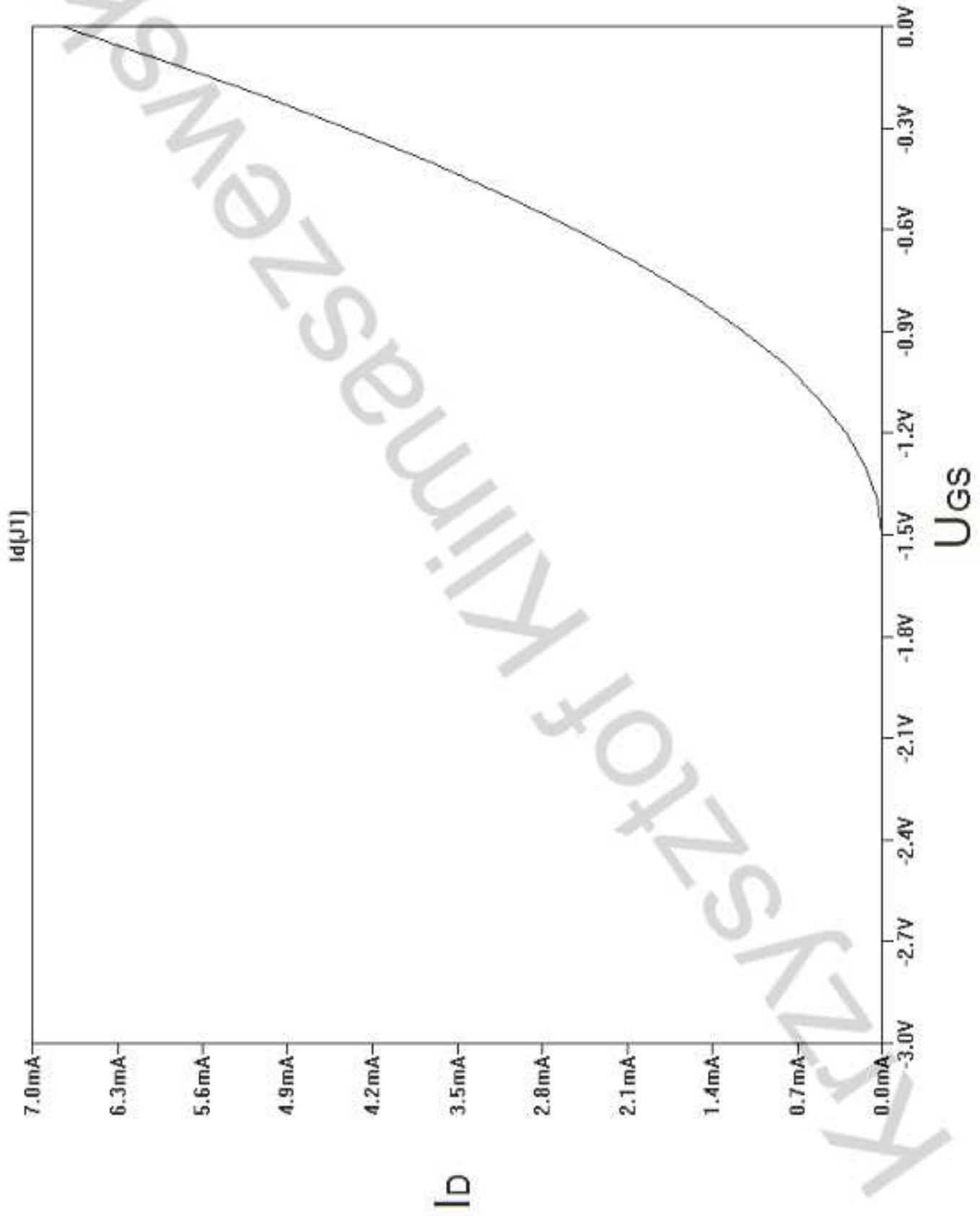
JFET

- Prąd drenu jest sterowany przez napięcie bramka - źródło

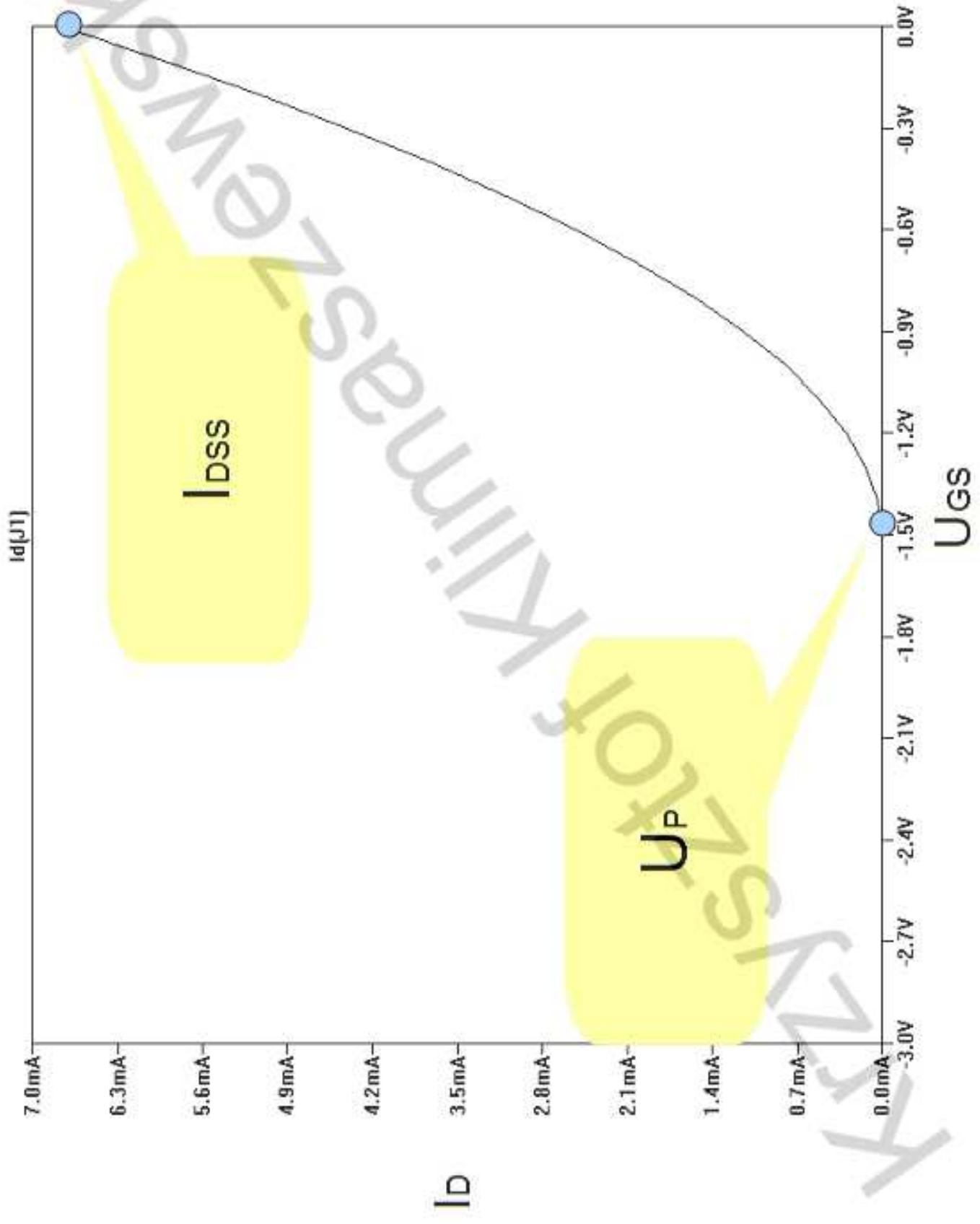

$$I_D = I_{DSS} \left(1 - \frac{U_{GS}}{U_P} \right)^2$$

$$I_D = I_S$$

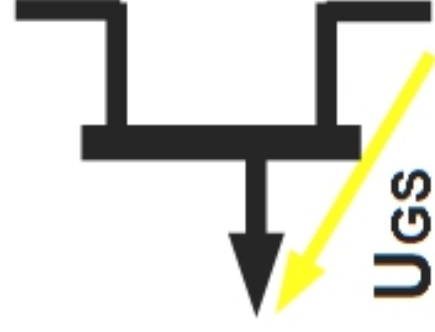
Zasady sterowania JFET

- Złącze bramka – źródło spolaryzowane zaporowo (albo przynajmniej – poniżej napięcia przewodzenia diody!)

JFET N

JFET P

Zasady sterowania JFET

• (podobnie jak w przypadku tranzystora BJT, należy pamiętać o polaryzacji bramki – nie należy jej podłączać do źródła!)

$$U_{GS} < 0$$

potencjał bramki
niższy niż źródła

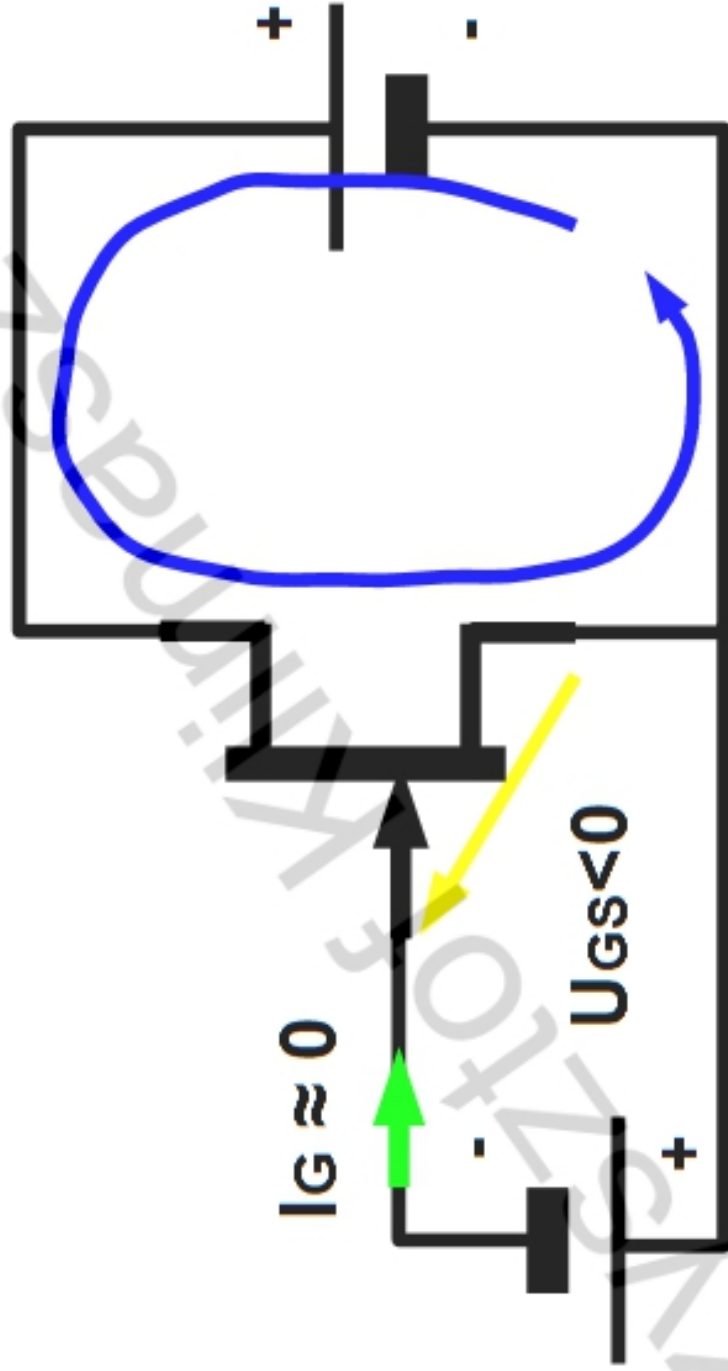

$$U_{GS} > 0$$

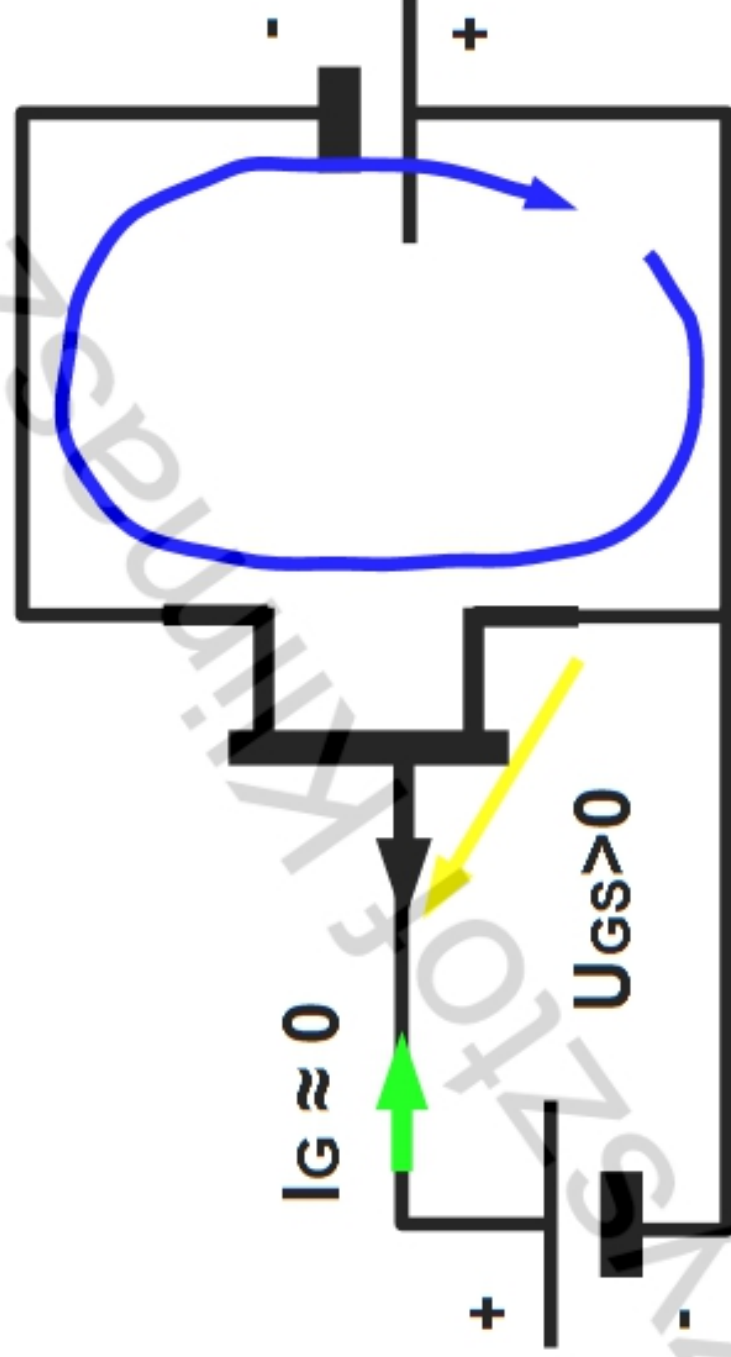
potencjał bramki
wyższy niż źródła

Jak podłączać napięcia do JFET N?

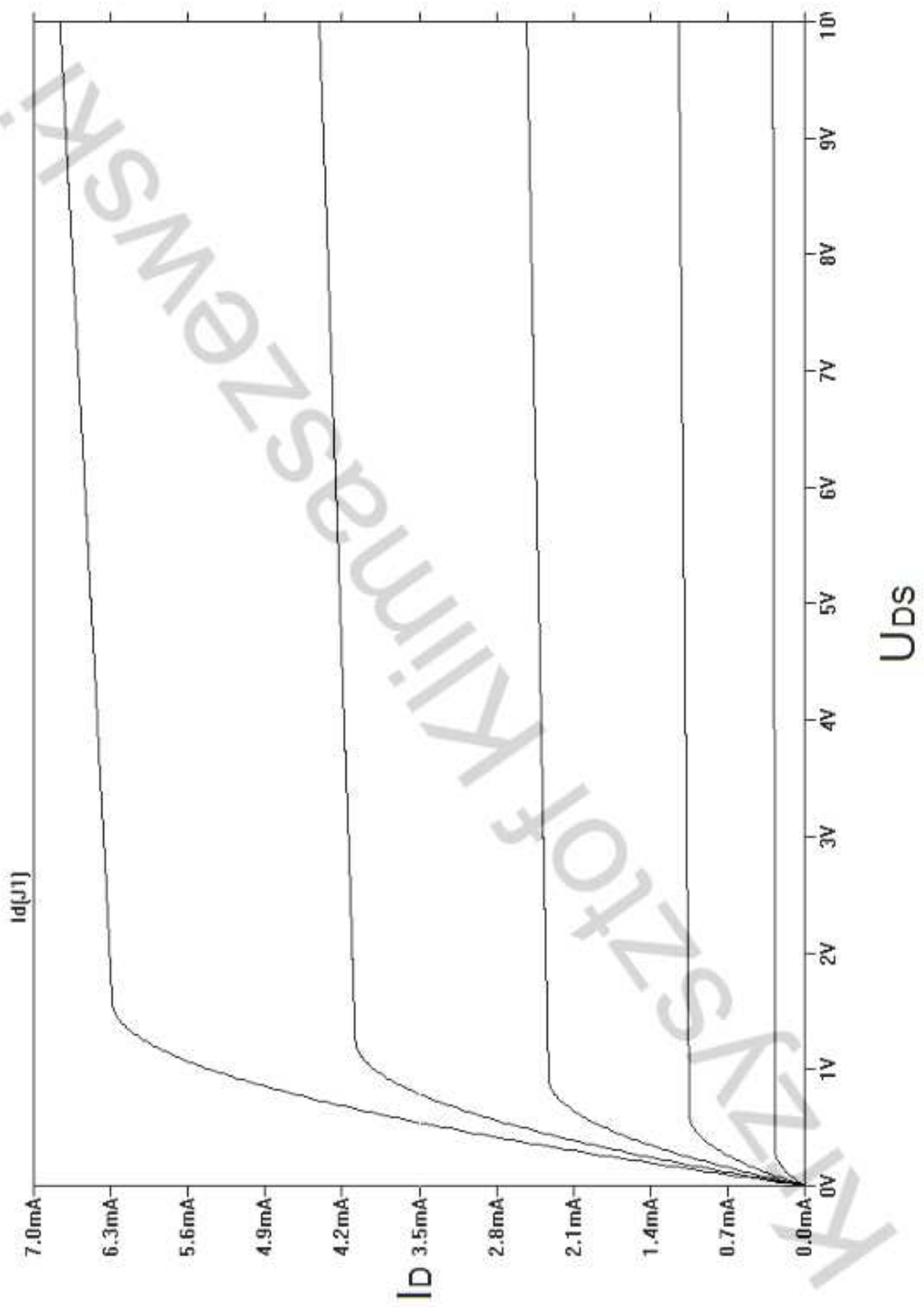

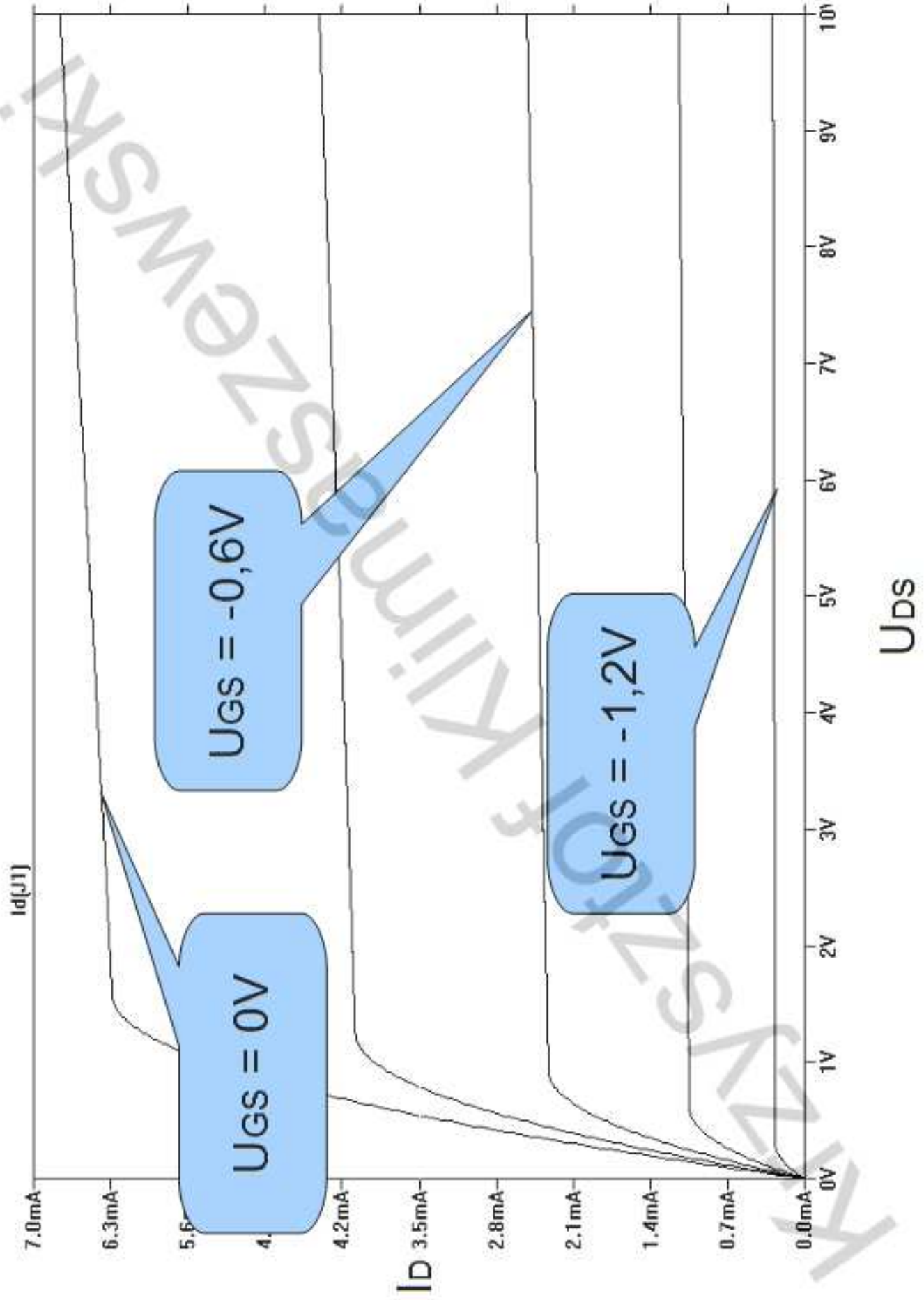
Jak podłączać napięcia do JFET P?

Tranzystor JFET

- 3 zakresy pracy
  - odcięcie
  - obszar triodowy
  - obszar nasycenia

Tranzystor JFET

- Praca w roli regulowanego rezystora
- obszar triodowy

$$I_D = \frac{I_{DSS}}{U_P^2} \left(2 \cdot (U_{GS} - U_P) \cdot U_{DS} - U_{DS}^2 \right)$$

Tranzystor JFET

- Praca w roli regulowanego rezystora
- obszar triodowy

$$I_D = \frac{I_{DSS}}{U_P^2} \left(2 \cdot (U_{GS} - U_P) \cdot U_{DS} - U_{DS}^2 \right)$$

- zakładamy, że U_{DS} jest bardzo małe, w okolicach zera

Tranzystor JFET

- Praca w roli regulowanego rezystora
- obszar triodowy

$$I_D = \frac{I_{DSS}}{U_P^2} \left(2 \cdot (U_{GS} - U_P) \cdot U_{DS} - U_{DS}^2 \right)$$

możemy zaniedbać

- zakładamy, że U_{DS} jest bardzo małe, w okolicach zera

Tranzystor JFET

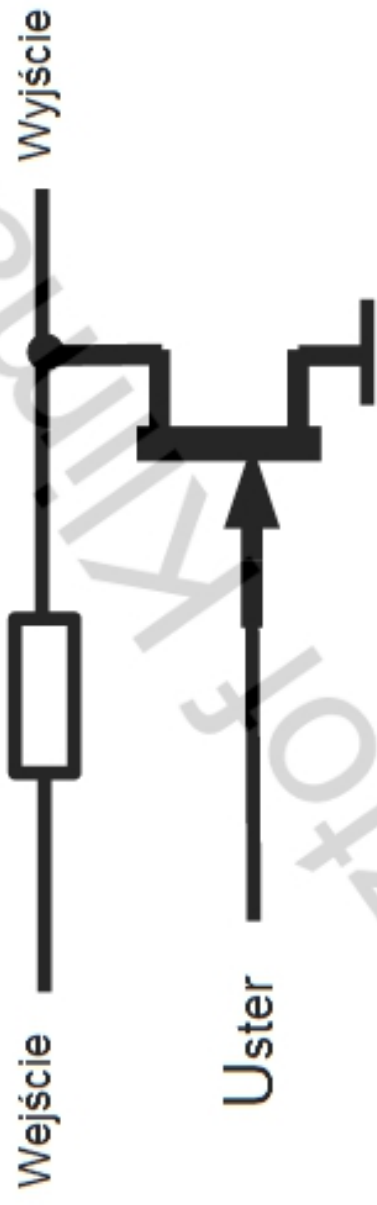
- Praca w roli regulowanego rezystora
- obszar triodowy

$$I_D = \frac{I_{DSS}}{U_P^2} \left(2 \cdot (U_{GS} - U_P) \cdot U_{DS} - U_{DS}^2 \right)$$

- zakładamy, że U_{DS} jest bardzo małe, w okolicach zera

$$r_{DS} = \frac{U_{DS}}{I_D} \approx \frac{U_P^2}{2 \cdot I_{DSS} \cdot (U_{GS} - U_P)}$$

Tranzystor JFET

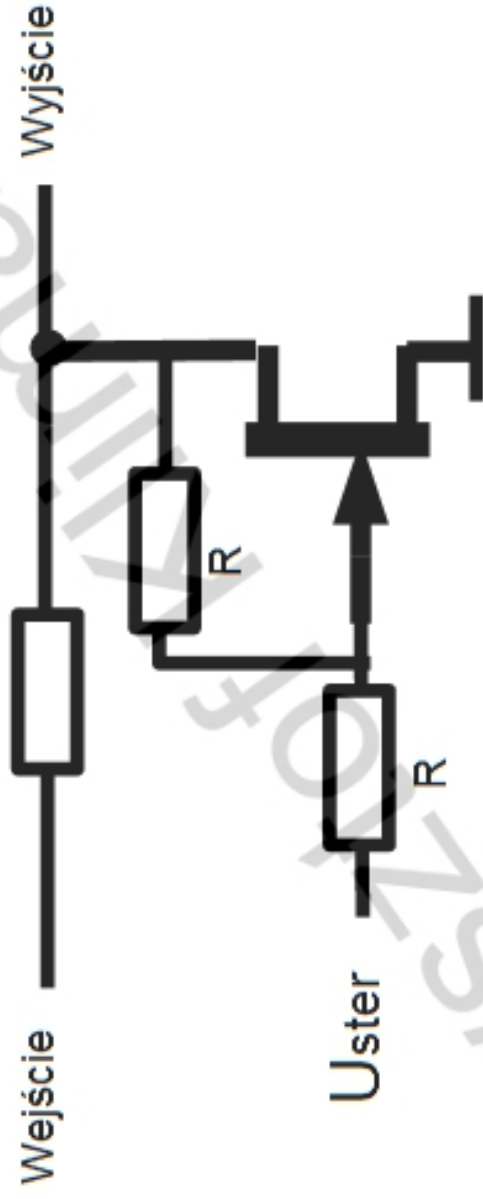
Tranzystor JFET

minimalne r_d rzędu setek omów

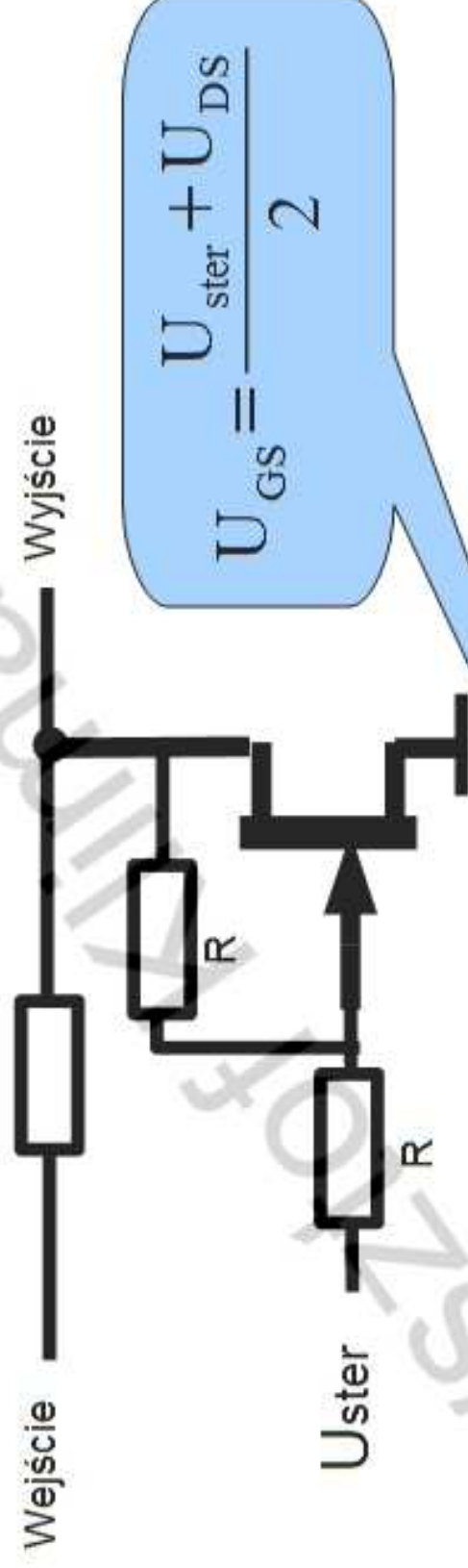
Tranzystor JFET

- układ z mniejszymi zniekształceniami dla dużych sygnałów

Tranzystor JFET

- układ z mniejszymi zniekształceniami dla dużych sygnałów

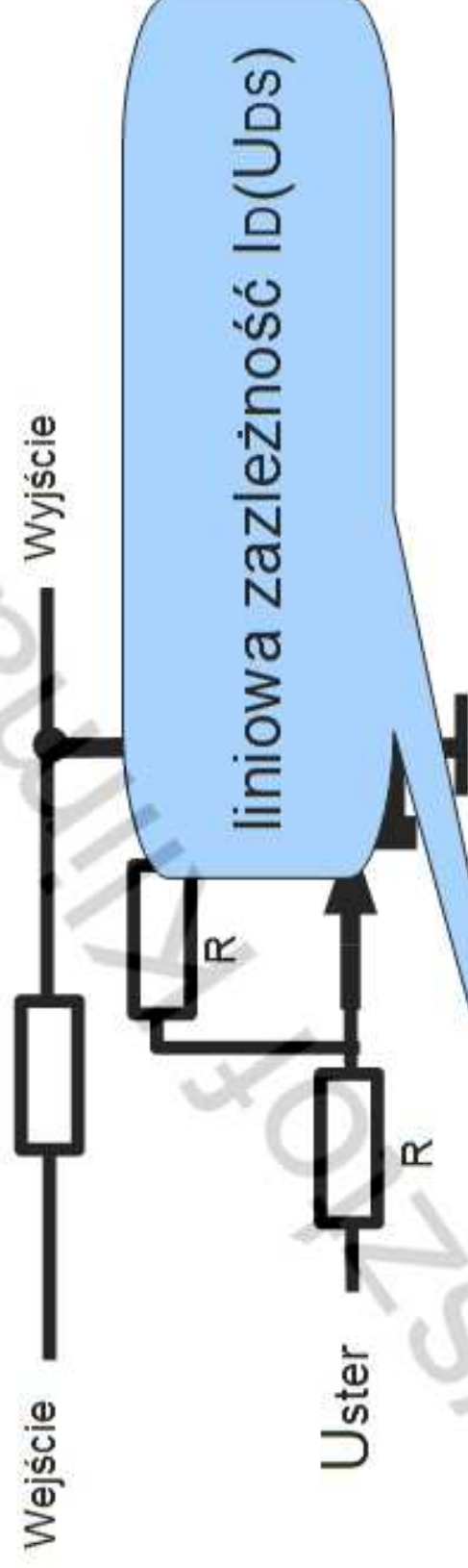

$$I_D = \frac{I_{DSS}}{U_P^2} (2 \cdot (U_{GS} - U_P) U_{DS} - U_{DS}^2)$$

Tranzystor JFET

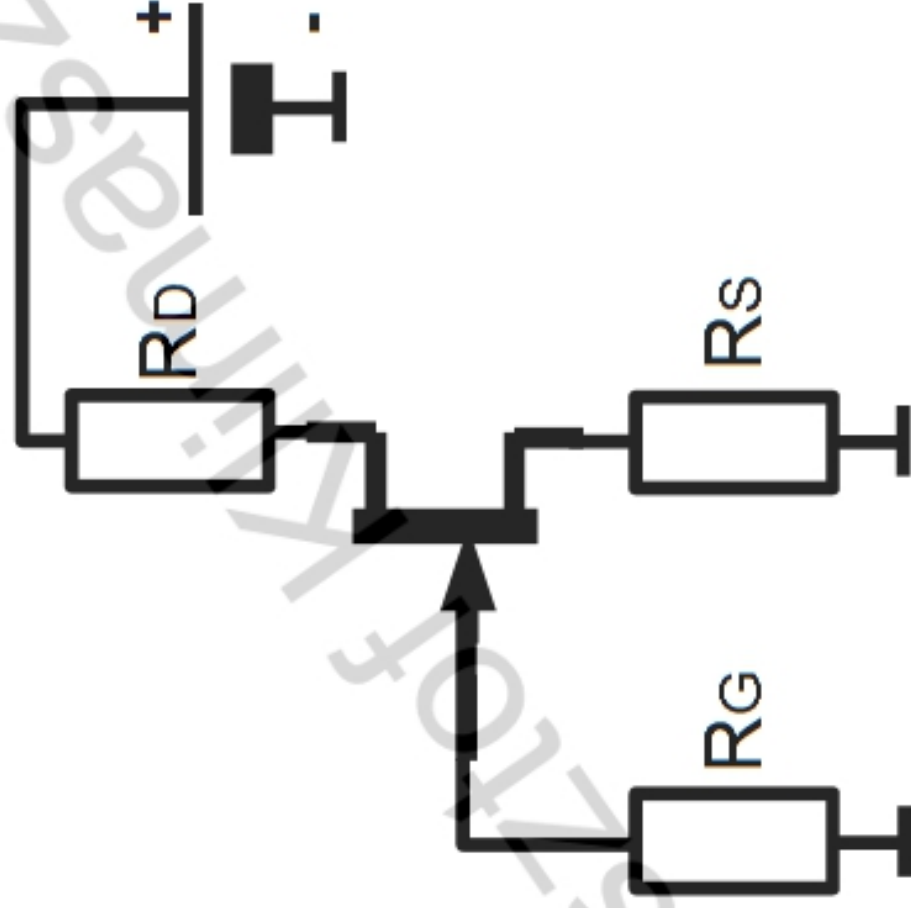
- układ z mniejszymi zniekształceniami dla dużych sygnałów

$$I_D = U_{DS} \cdot \frac{I_{DSS}}{U_P^2} (U_{ster} - 2 \cdot U_P)$$

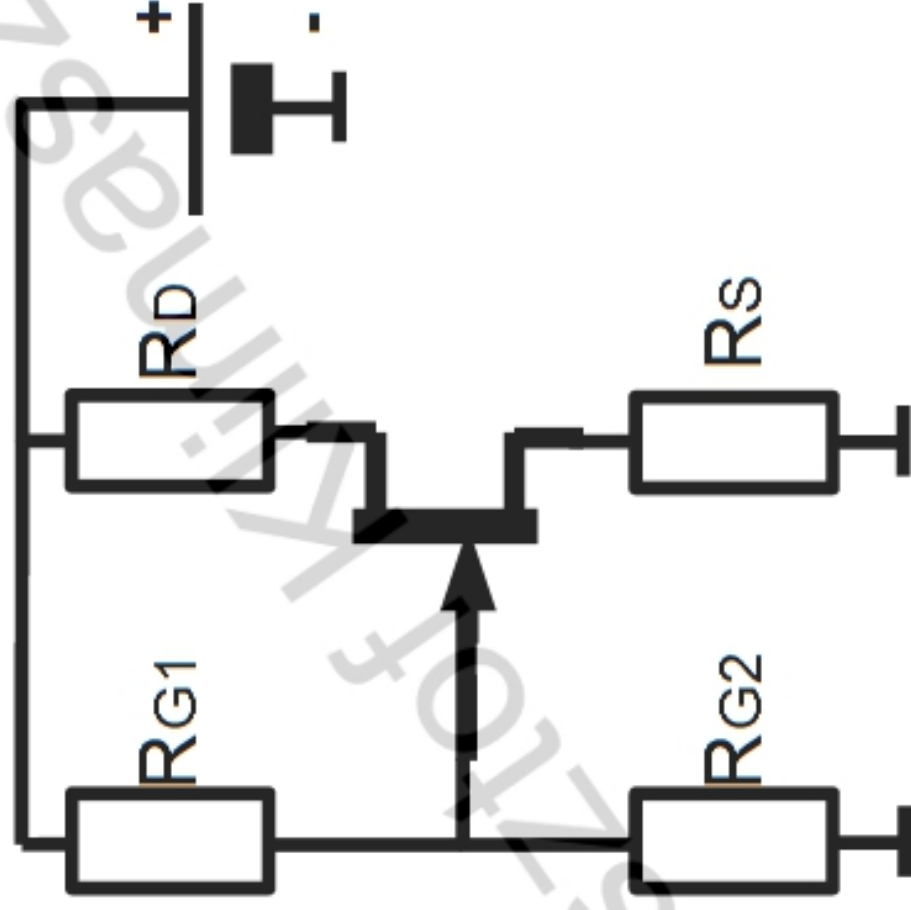
Układy polaryzacji JFET-ów

- Układ polaryzacji automatycznej

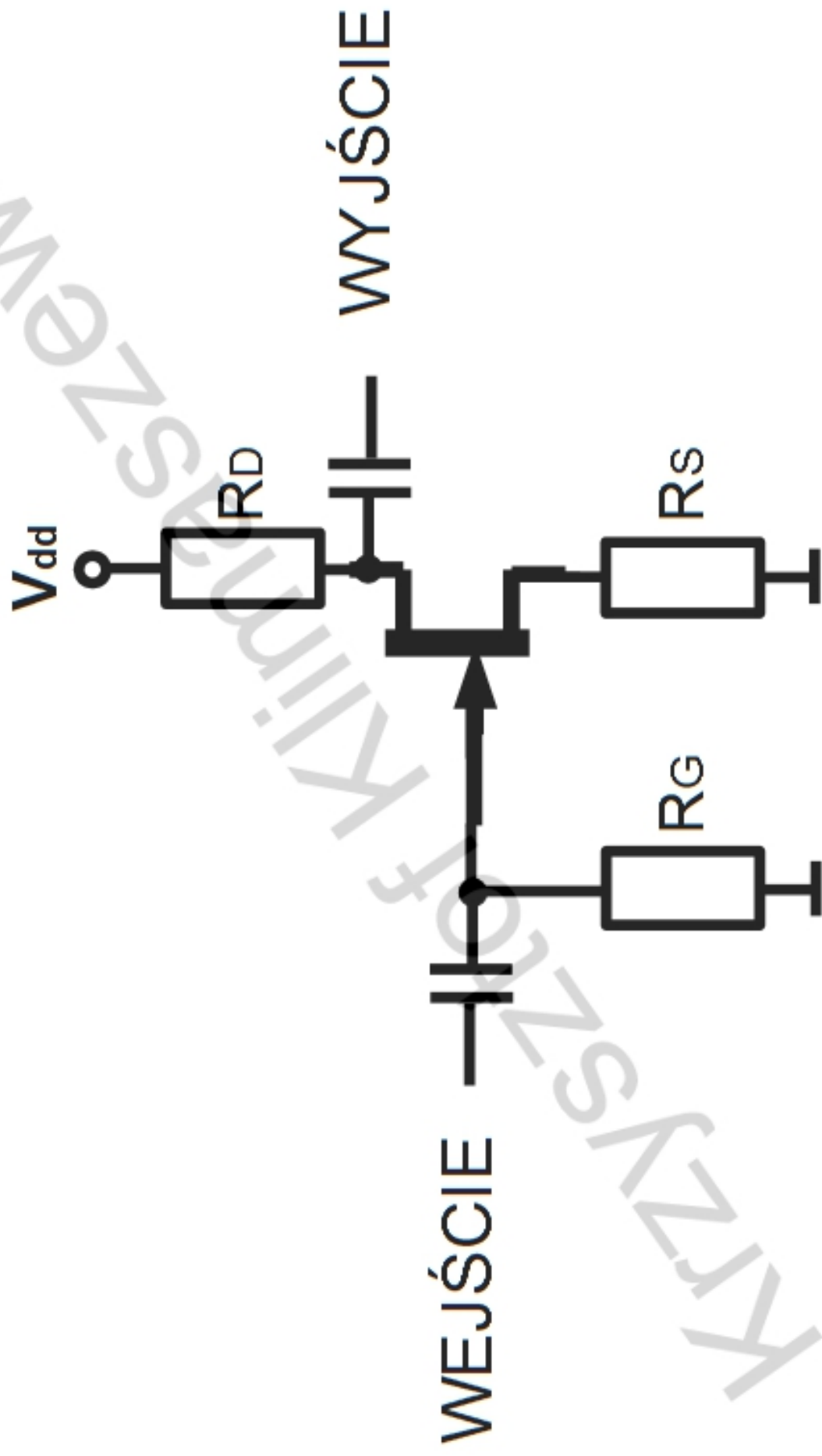

Układy polaryzacji JFET-ów

- Układ polaryzacji z dzielnikiem napięciowym

Wzmacniacz JFET-owy

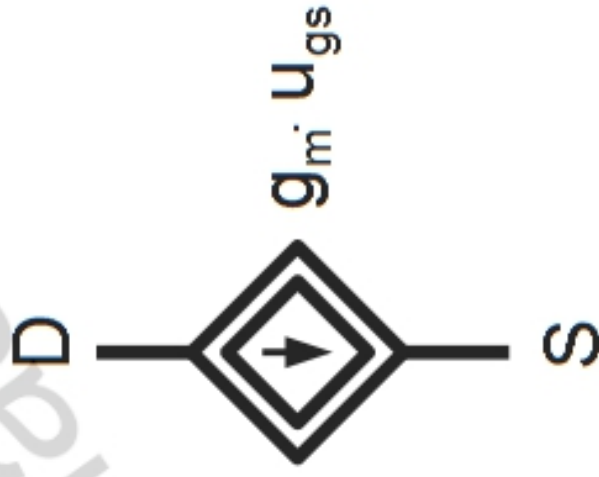

Model małosygnałowy JFET

- najprostszy model tranzystora JFET

=

Model małosygnałowy JFET

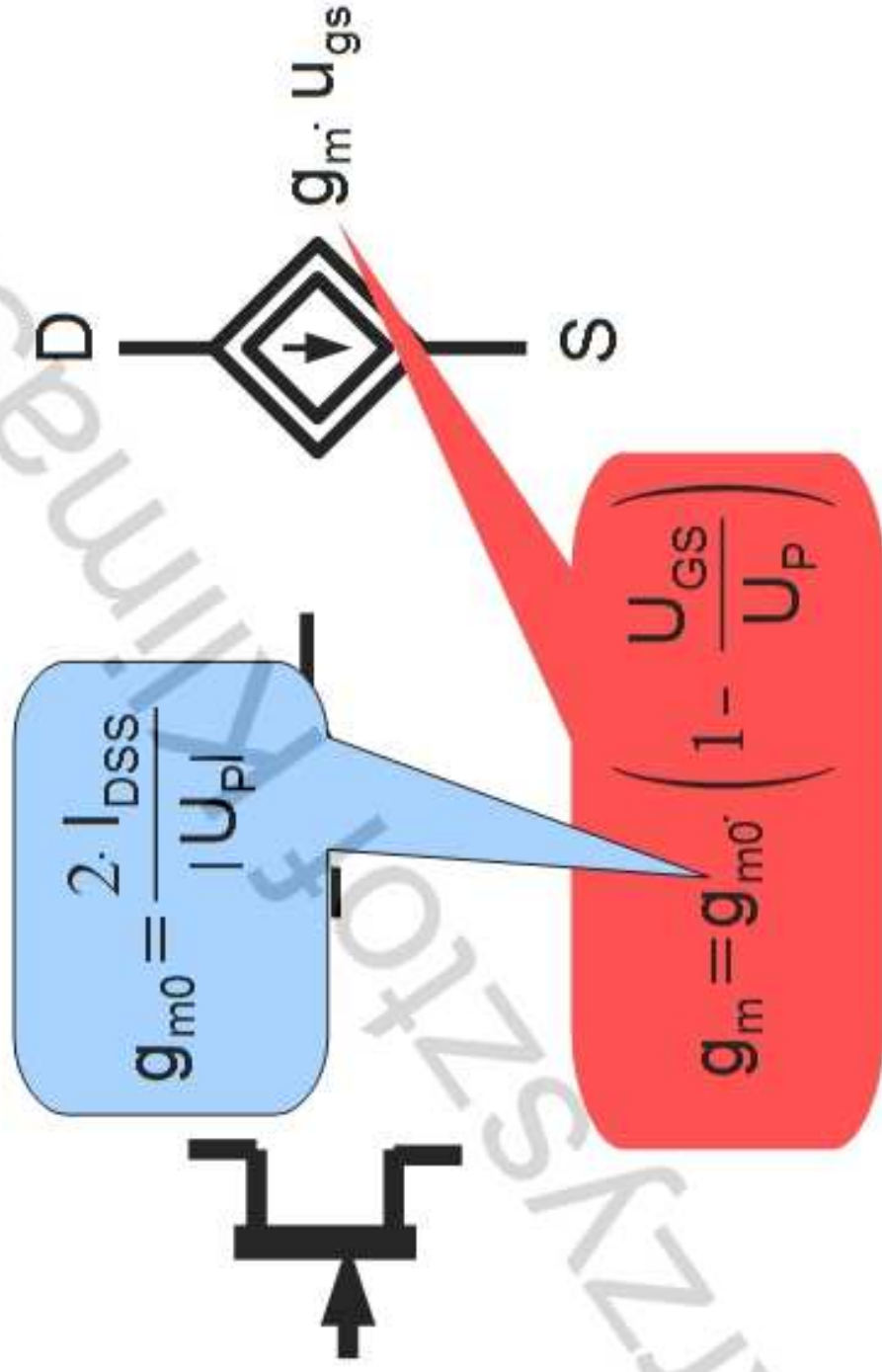
- najprostszly model tranzystora JFET

$$g_m = g_{m0} \left(1 - \frac{U_{GS}}{U_P} \right)$$

Model małosygnałowy JFET

- najprostszly model tranzystora JFET

Wzmacniacz tranzystorowy

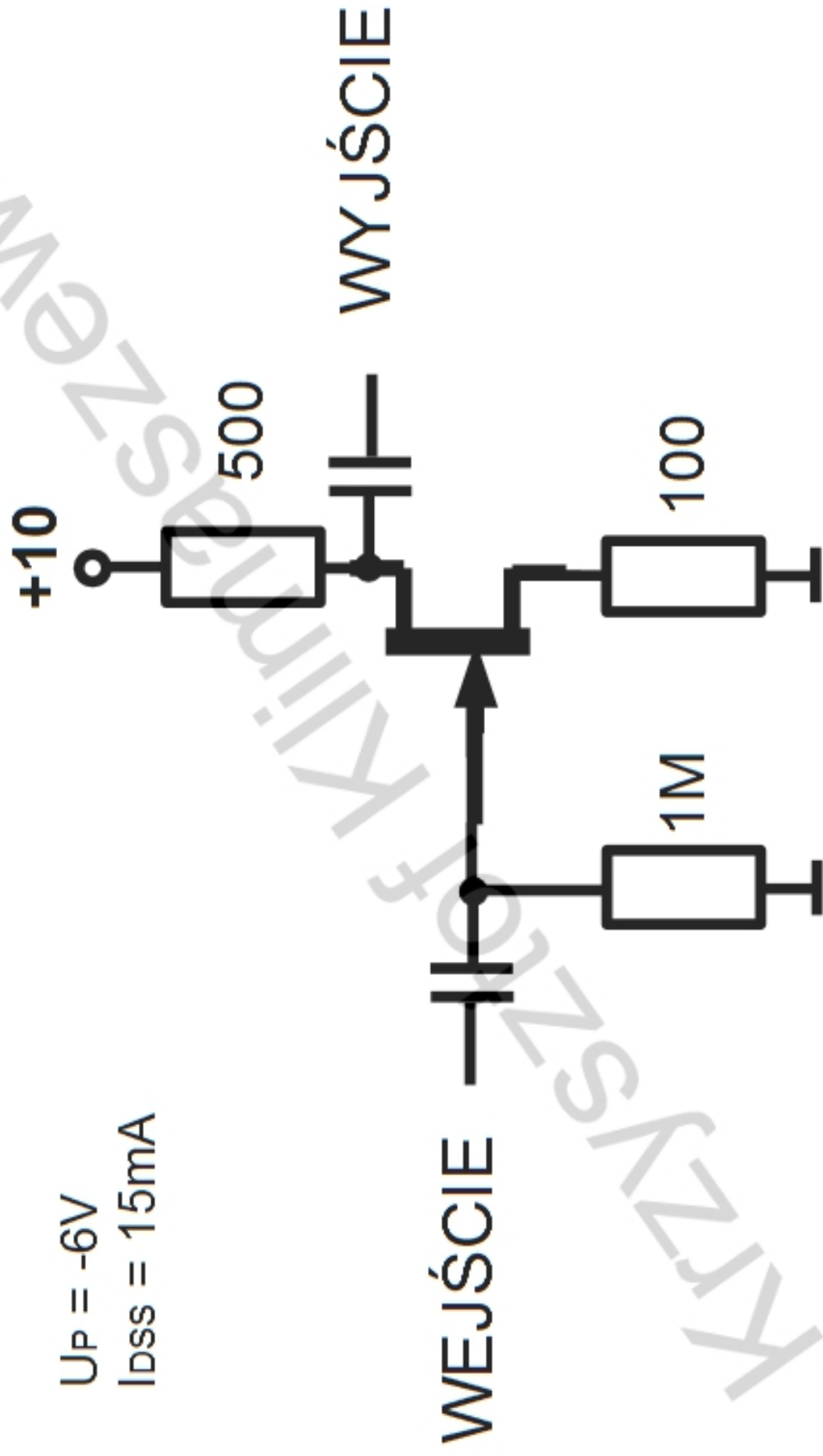
- 3 podstawowe układy wzmacniaczy
  - ze wspólnym źródłem (Common Source)
    - wejście na bramce
    - wyjście na drenie
  - ze wspólnym drenem (CD)
    - wejście na bramce
    - wyjście na źródle
  - ze wspólną bramką (CG)
    - wejście na źródle
    - wyjście na drenie
    - bramka połączona z masą

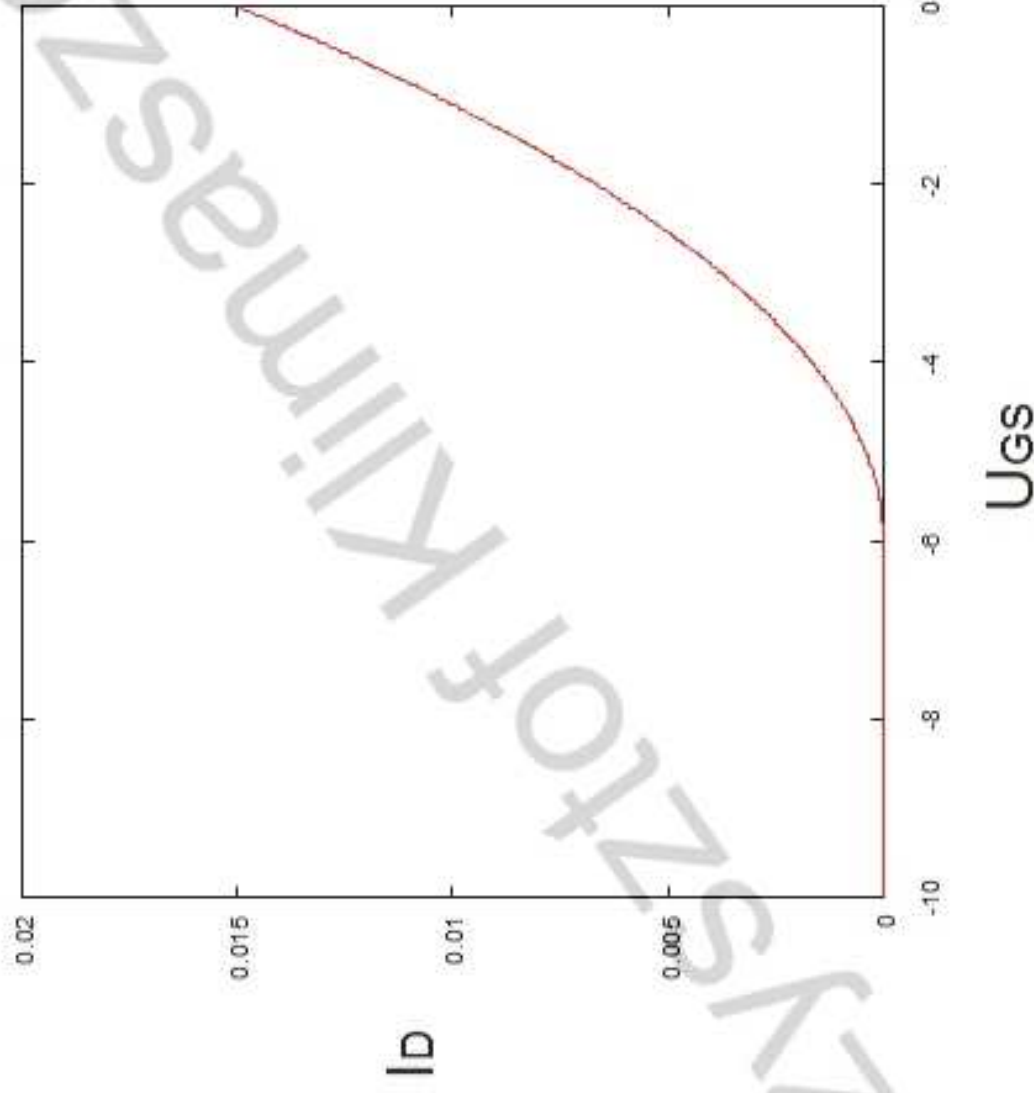
Ustalanie punktu pracy

$$U_P = -6V$$

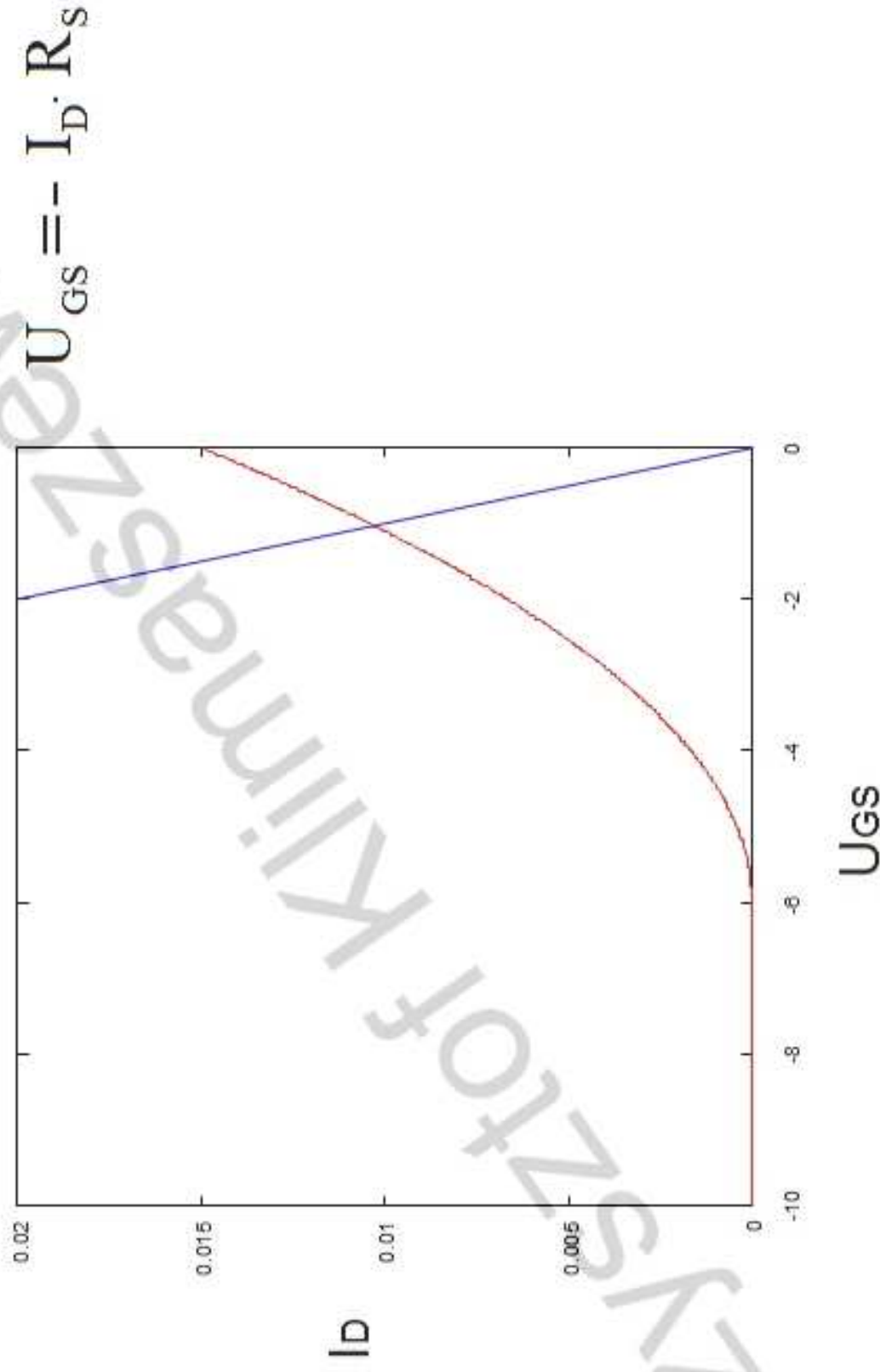
$$I_{DSS} = 15mA$$

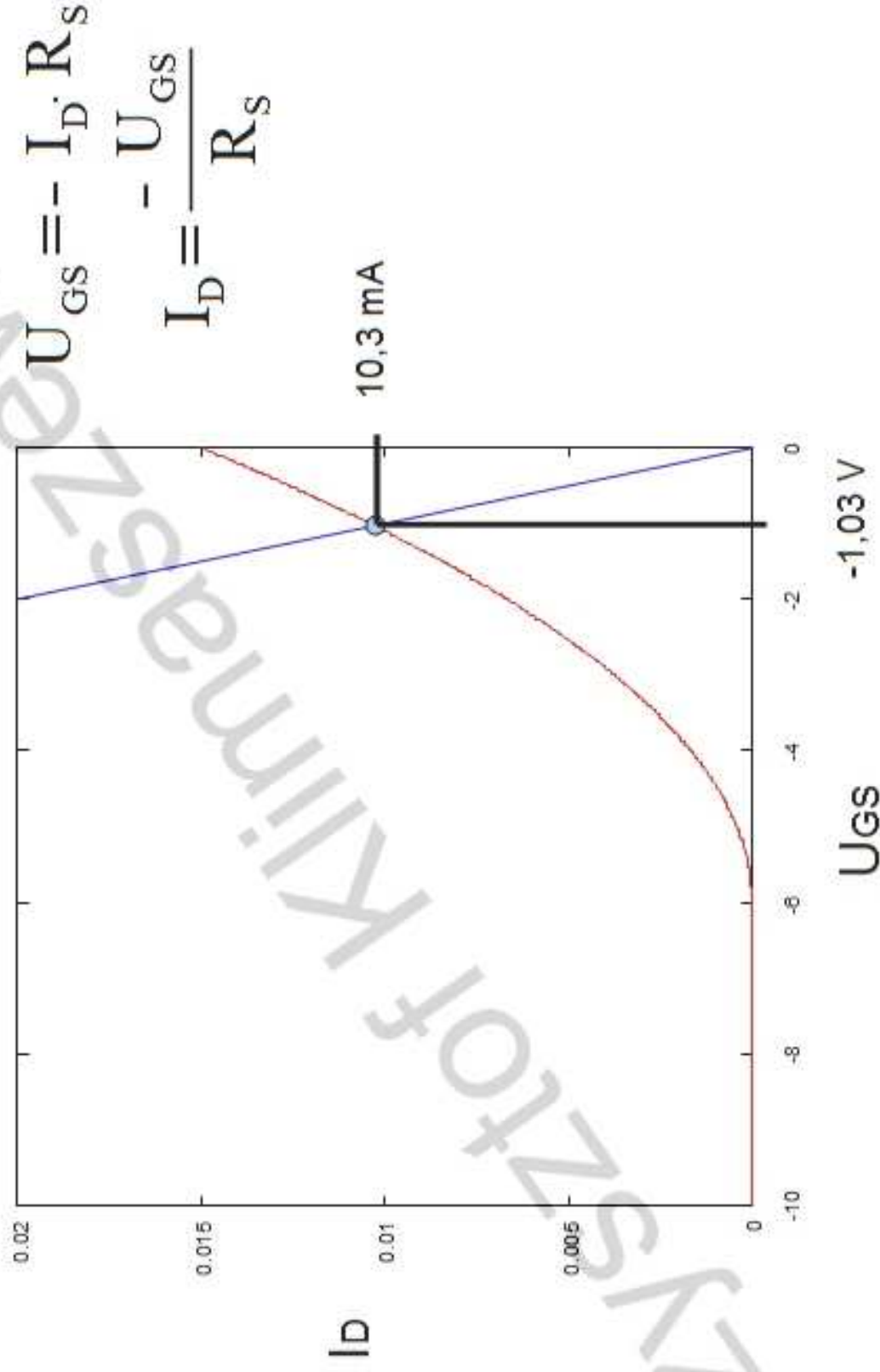
Ustalenie punktu pracy

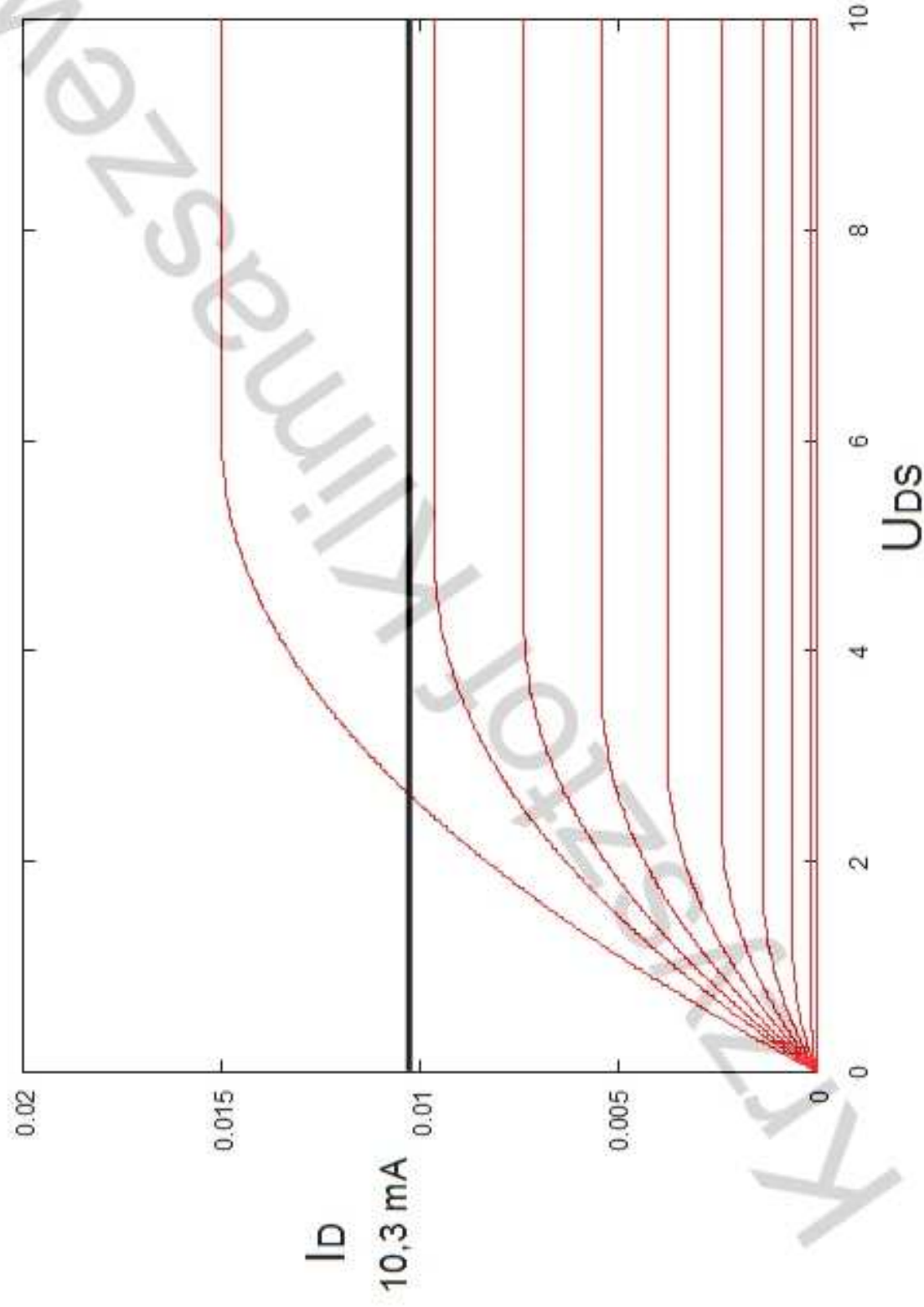
Ustalenie punktu pracy

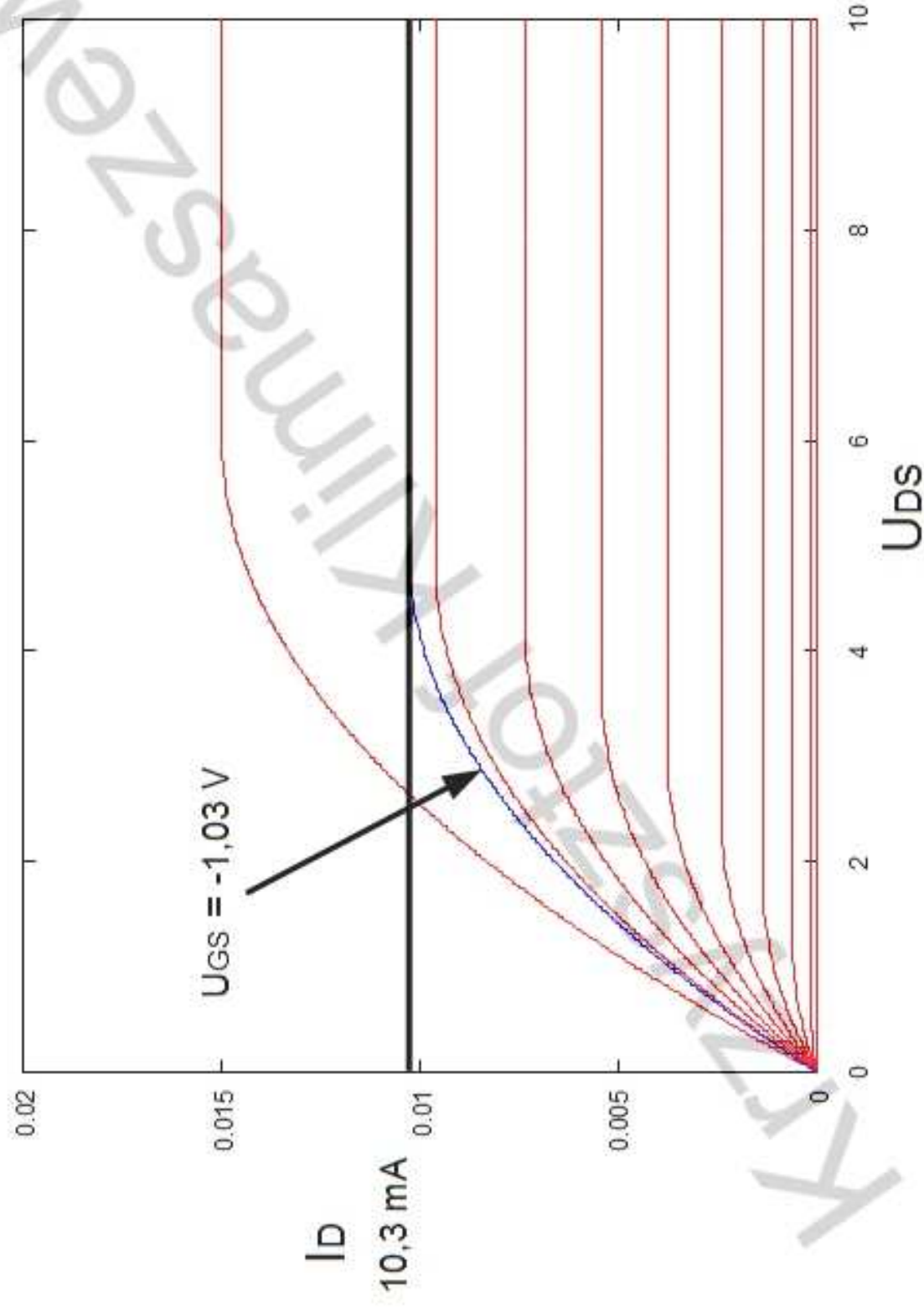
Ustalenie punktu pracy

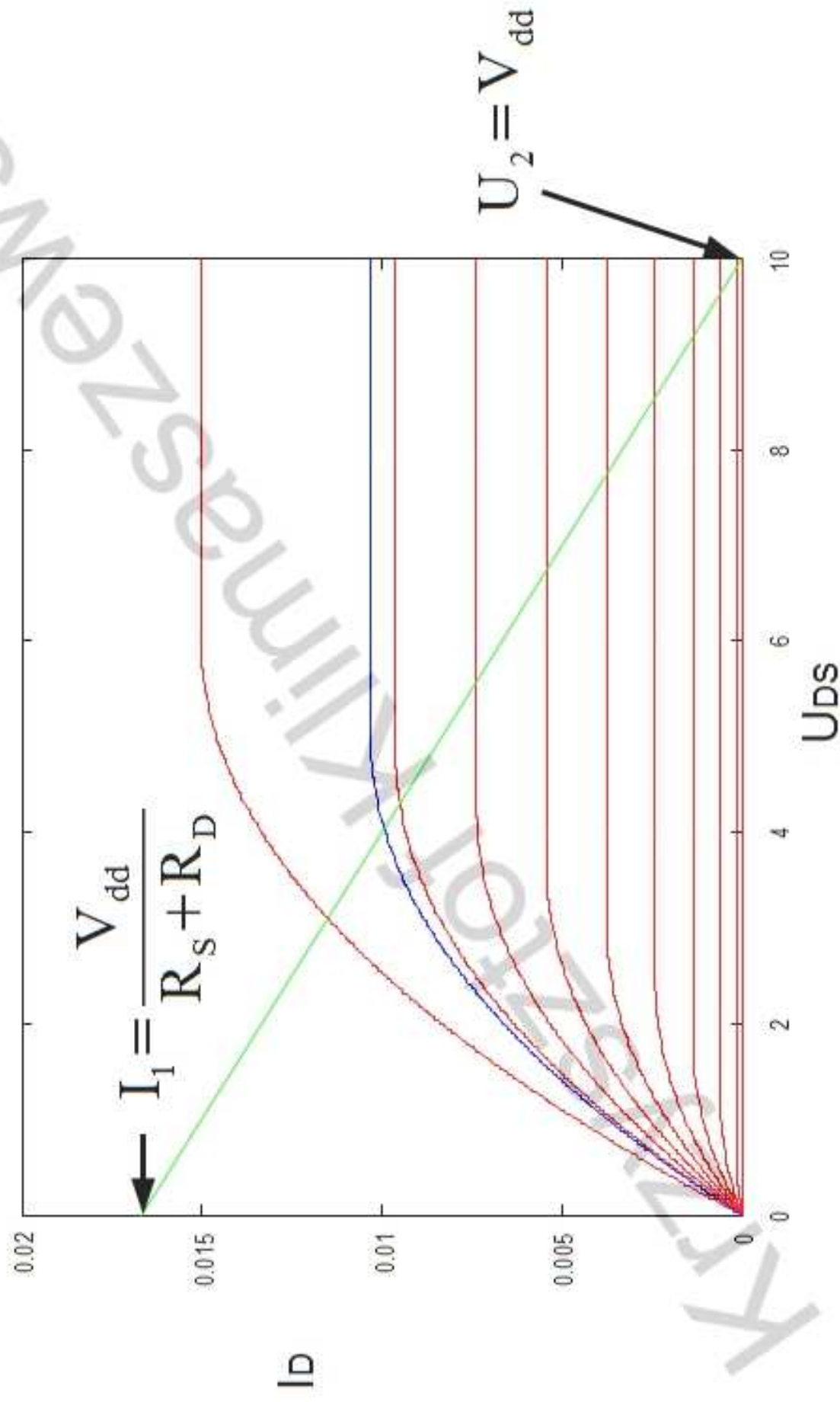
Ustalenie punktu pracy

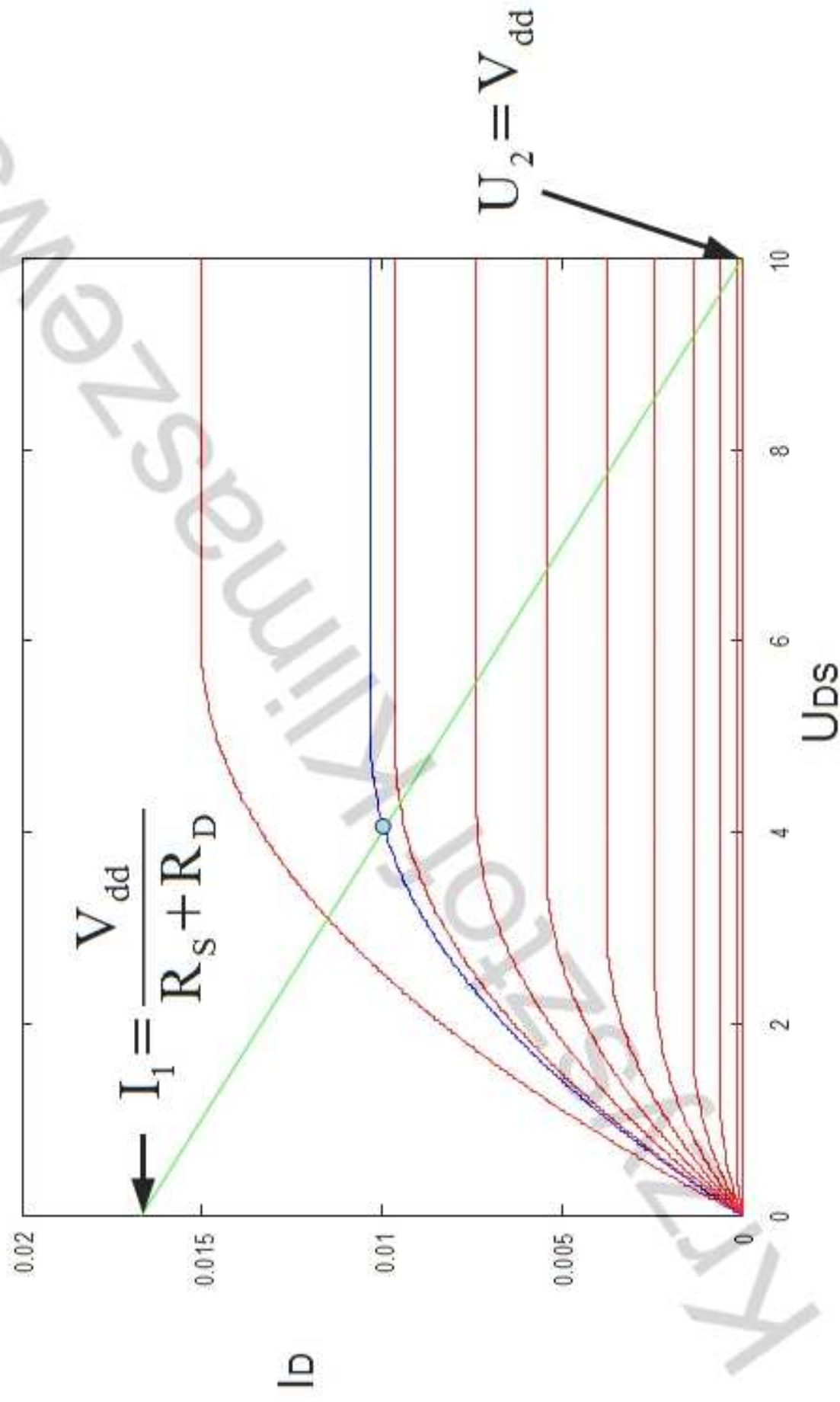
Ustalenie punktu pracy

Ustalenie punktu pracy

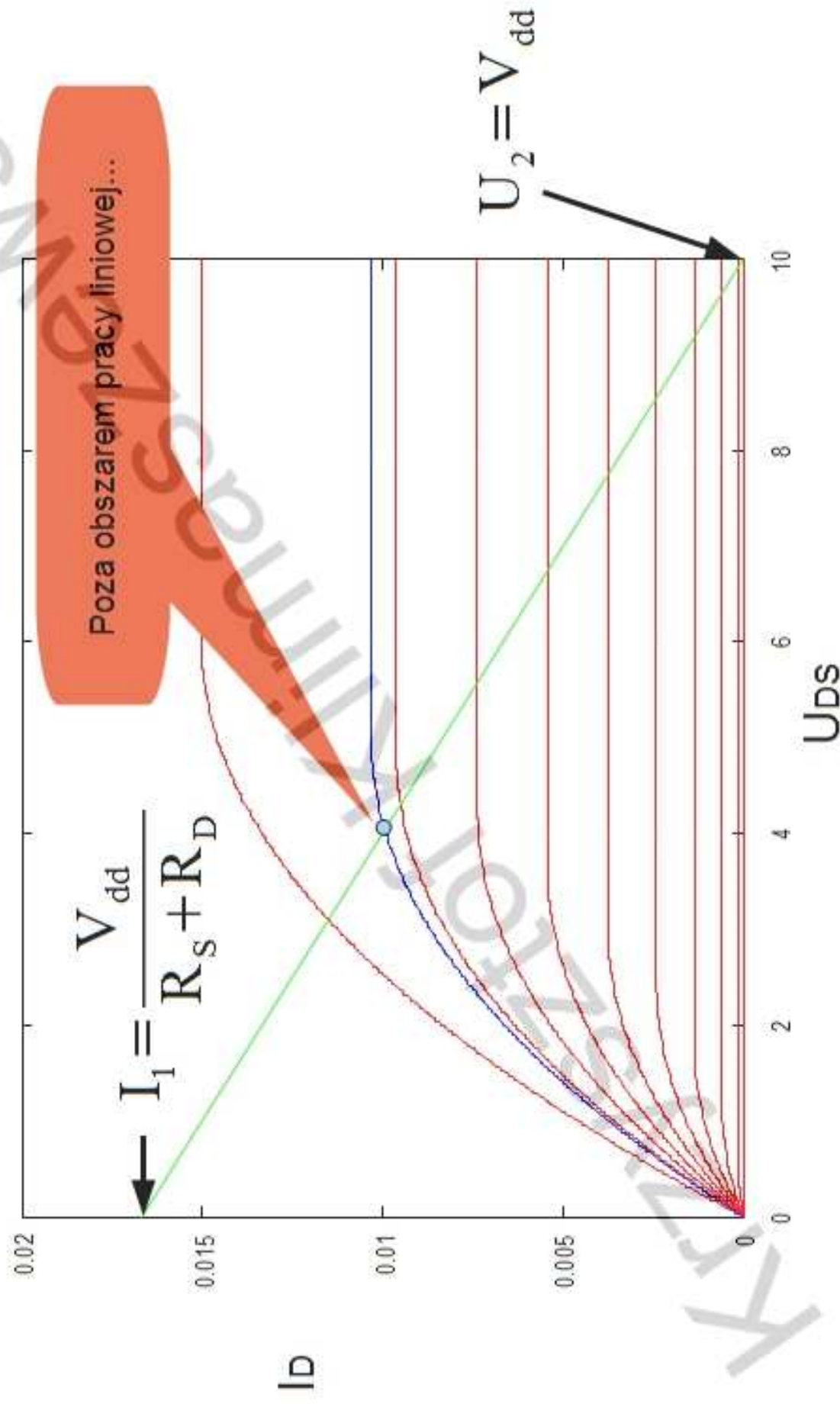

Ustalenie punktu pracy

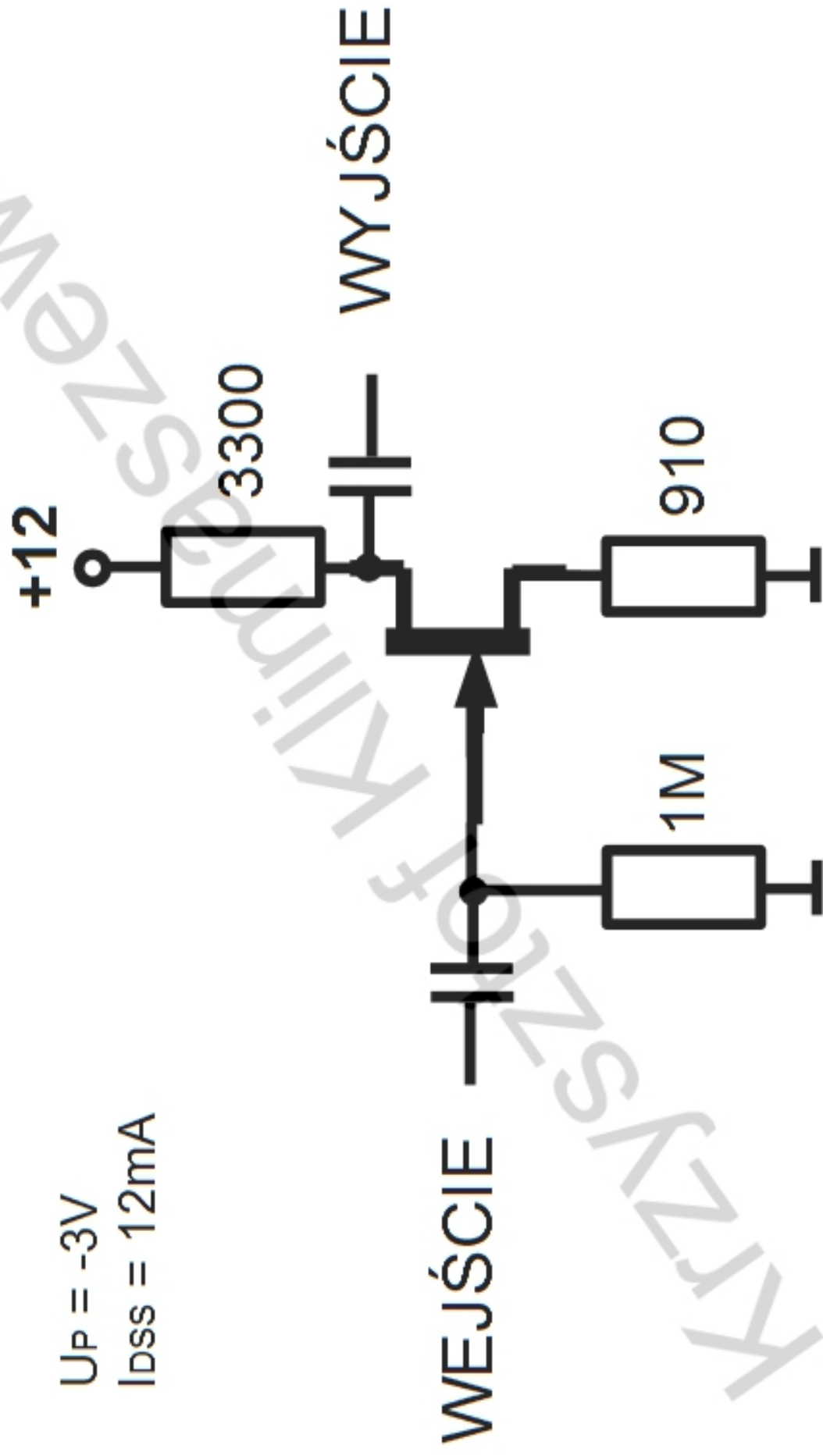
Ustalenie punktu pracy

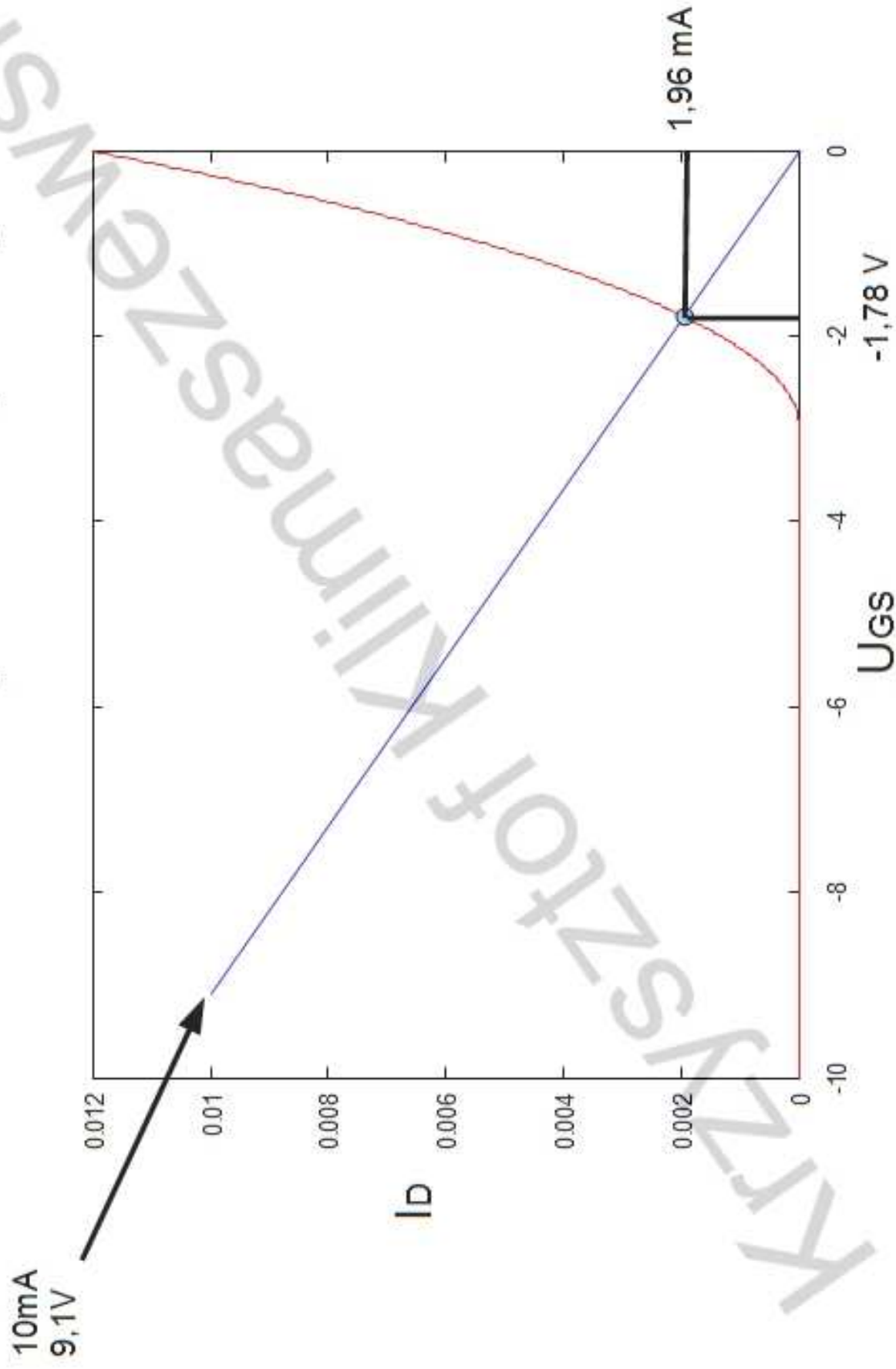
Ustalanie punktu pracy

$$U_P = -3V$$

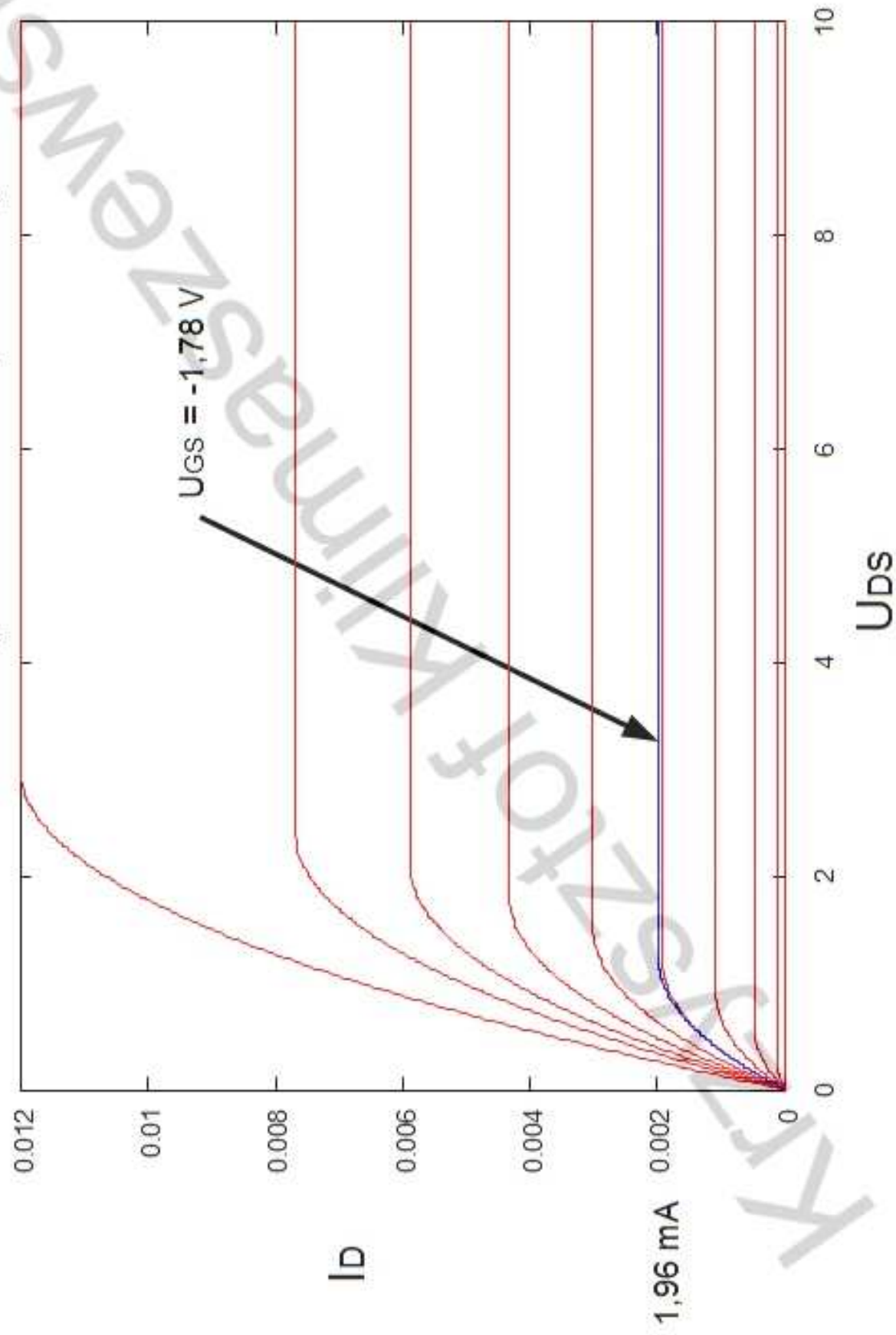
$$I_{DSS} = 12mA$$

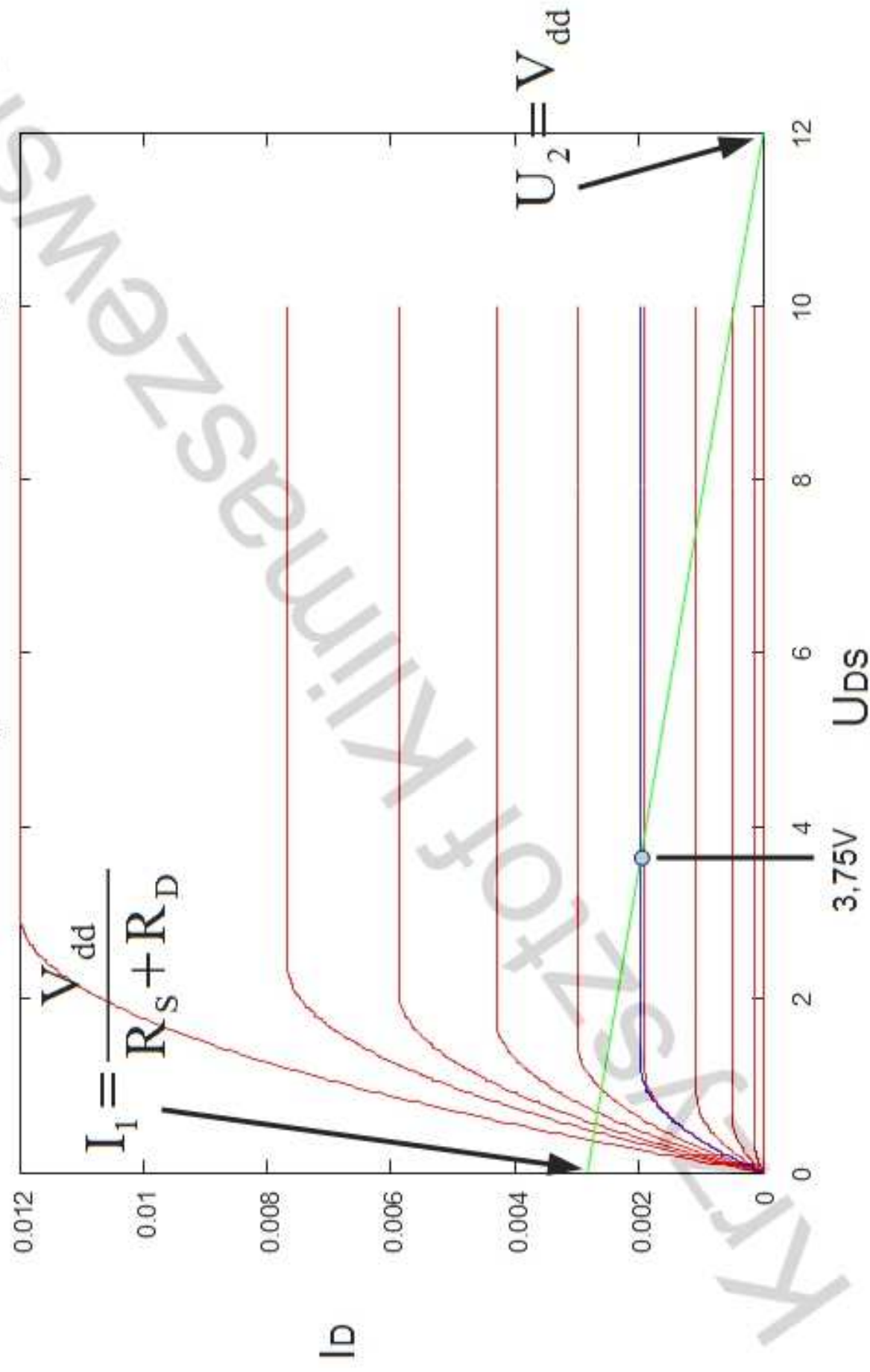
Ustalenie punktu pracy

Ustalenie punktu pracy

Ustalenie punktu pracy

źródło prądowe z JFET-a

- źródło prądowe – dostarcza stały prąd niezależnie od wartości napięcia na zaciskach

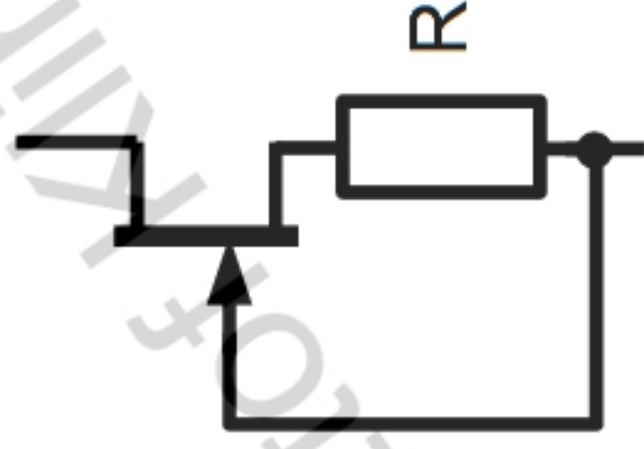
źródło prądowe z JFET-a

- źródło prądowe – dostarcza stały prąd niezależnie od wartości napięcia na zaciskach

źródło prądowe z JFET-a

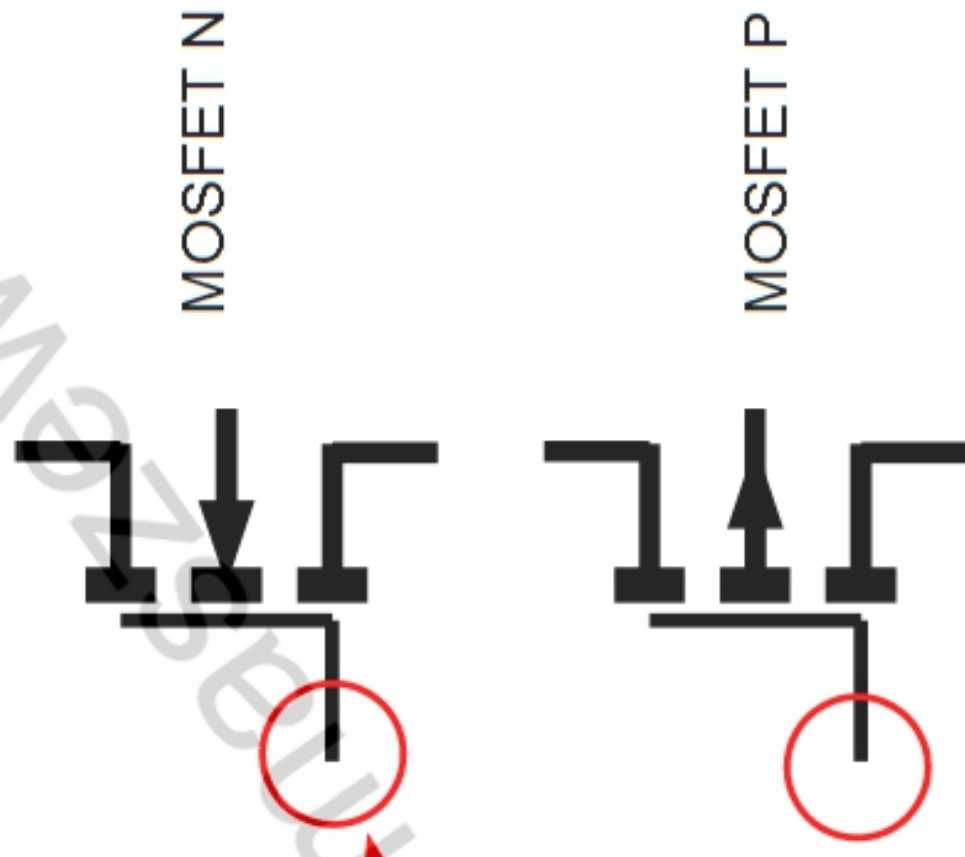
- źródło prądowe – dostarcza stały prąd niezależnie od wartości napięcia na zaciskach

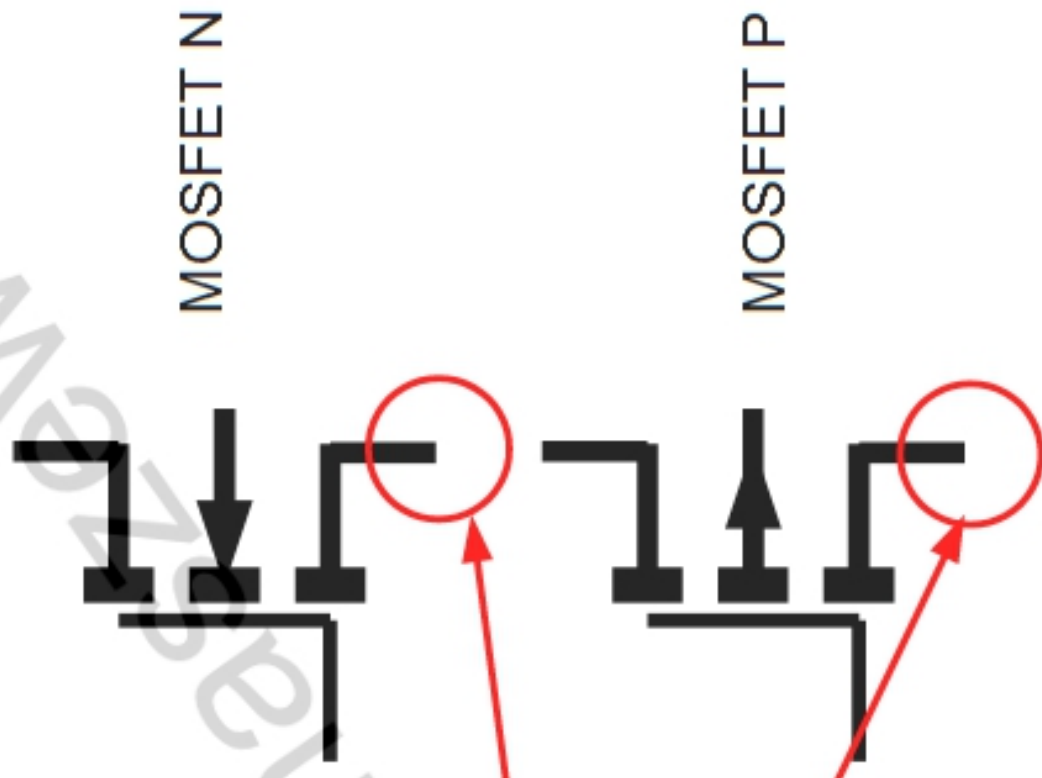
MOSFET wzbogacany

- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

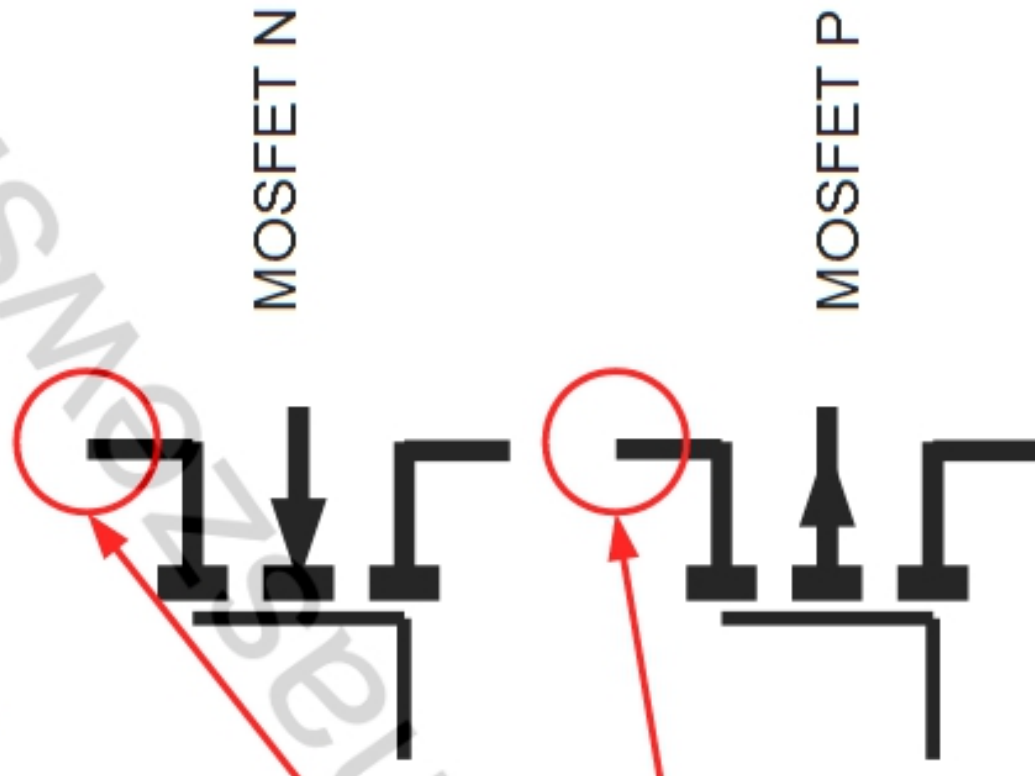
MOSFET wzbogacany

- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

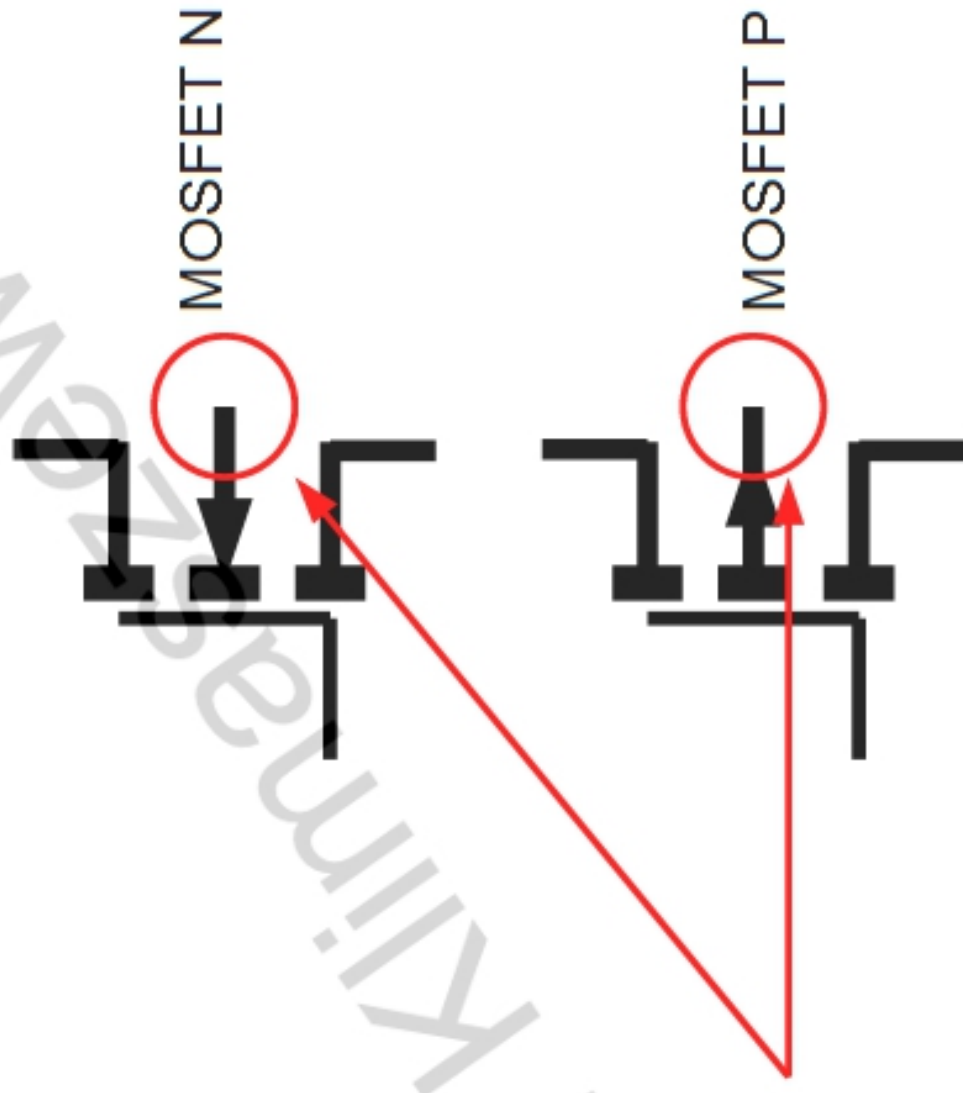
MOSFET wzbogacany

- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

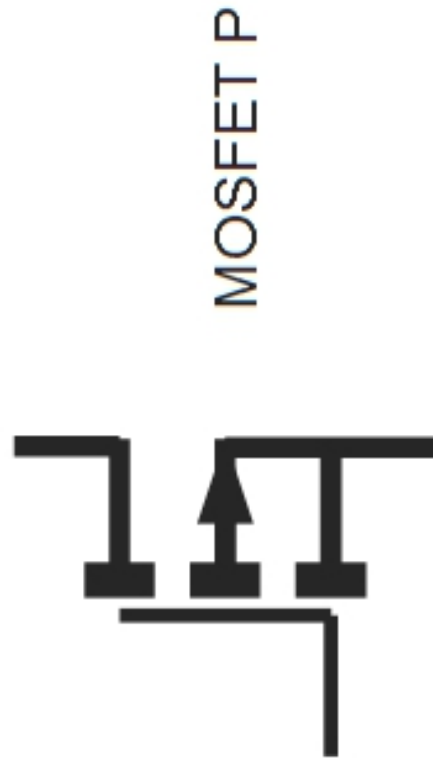
MOSFET wzbogacany

- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

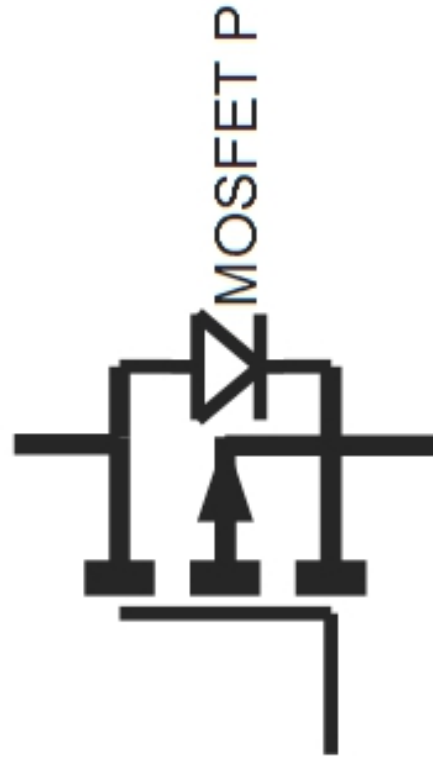
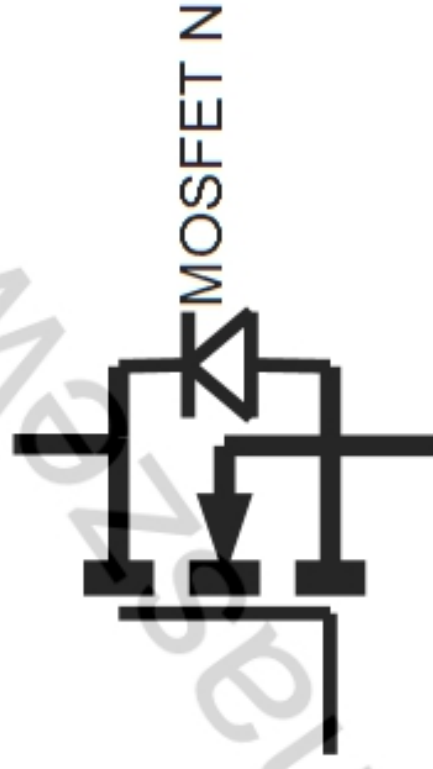
MOSFET wzbogacany

- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

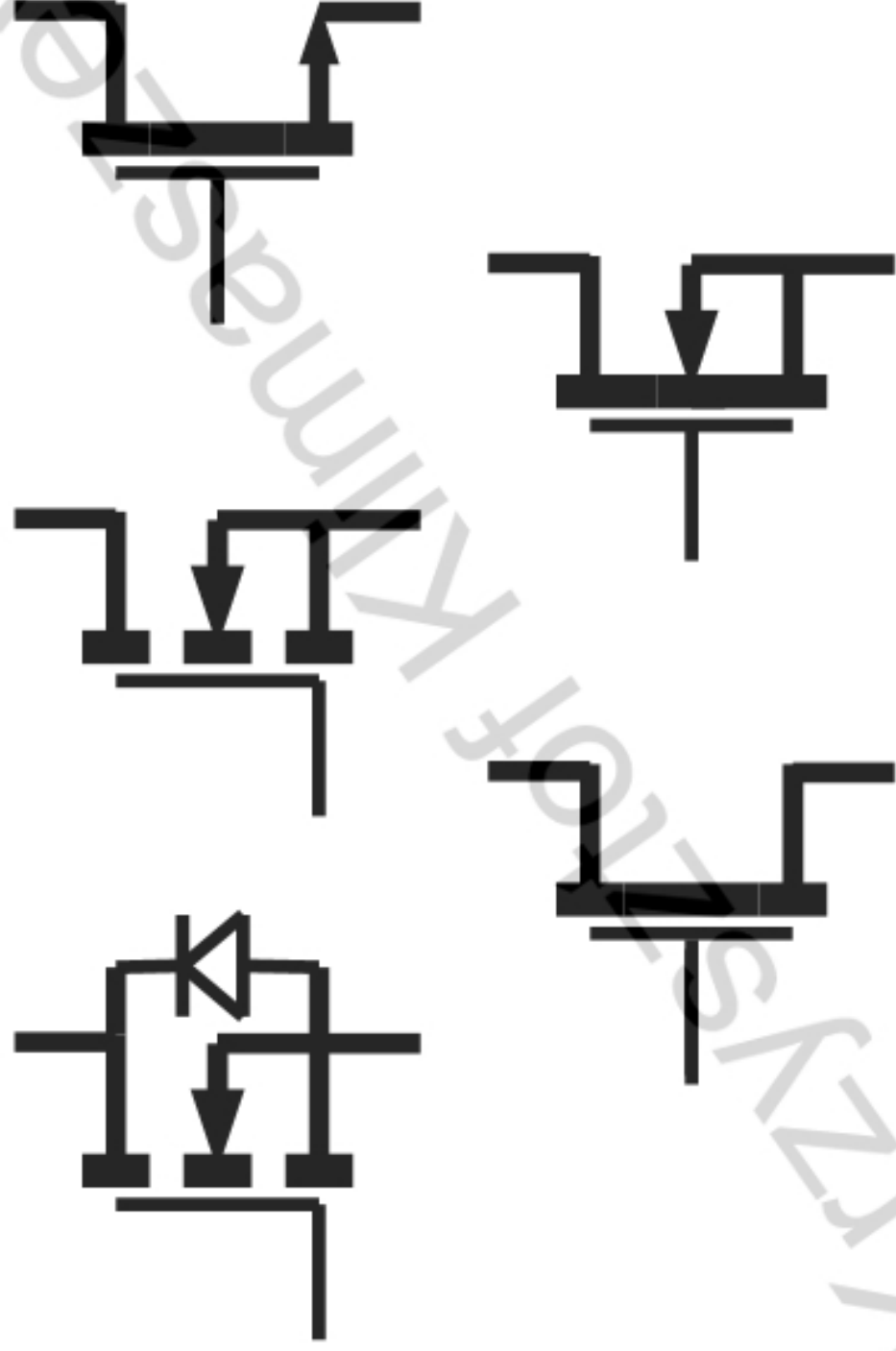

MOSFET wzbogacany

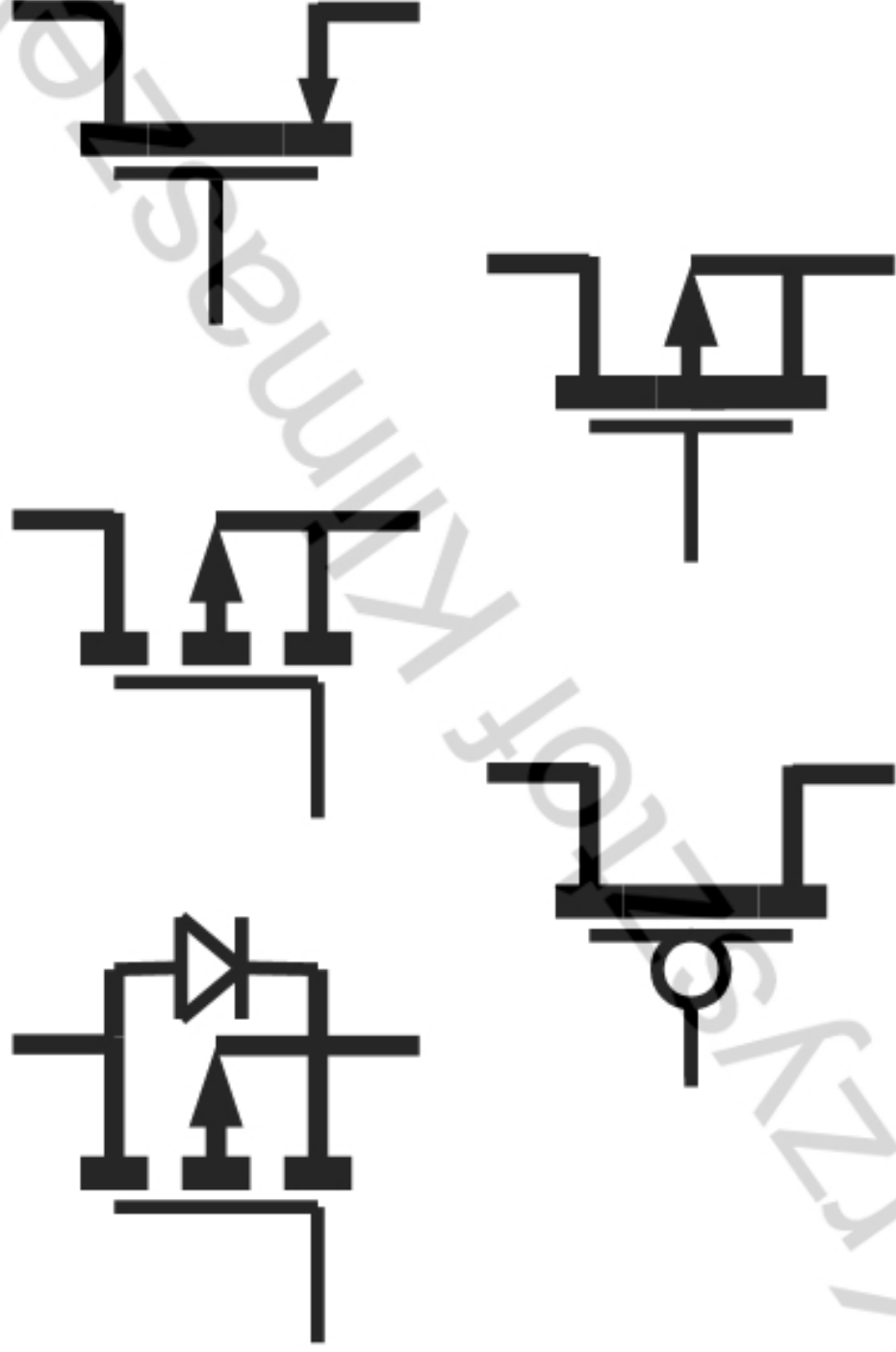
- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

MOSFET N wzbogacany

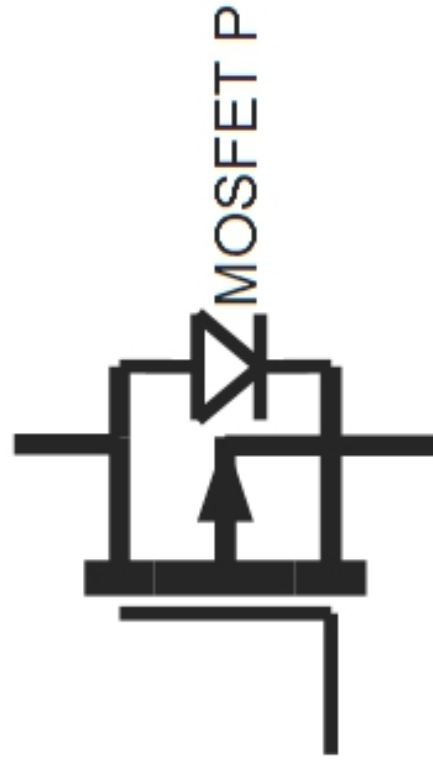
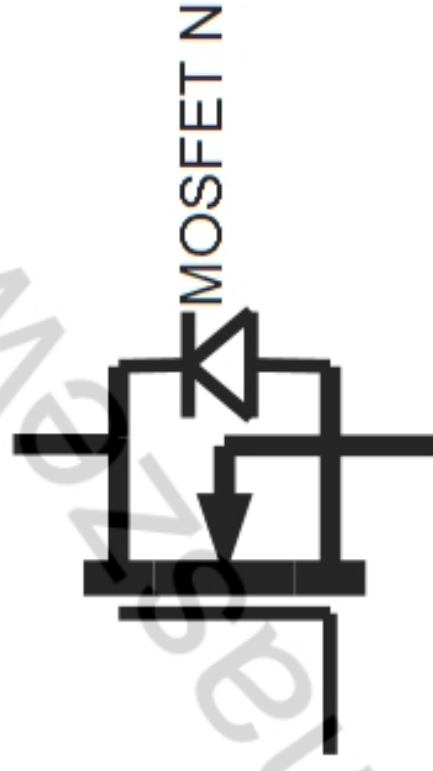
MOSFET P wzbogacany

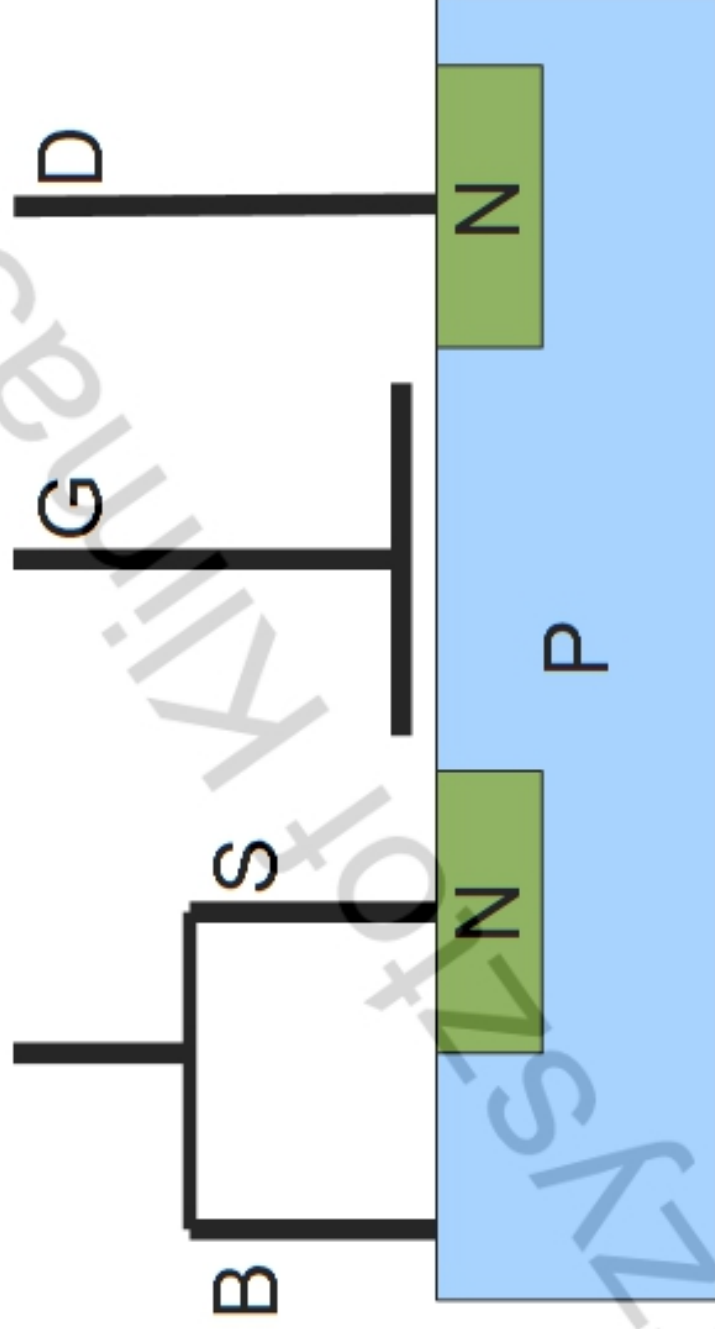
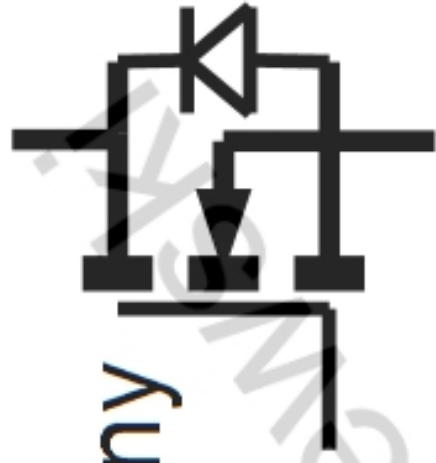

MOSFET zubożany

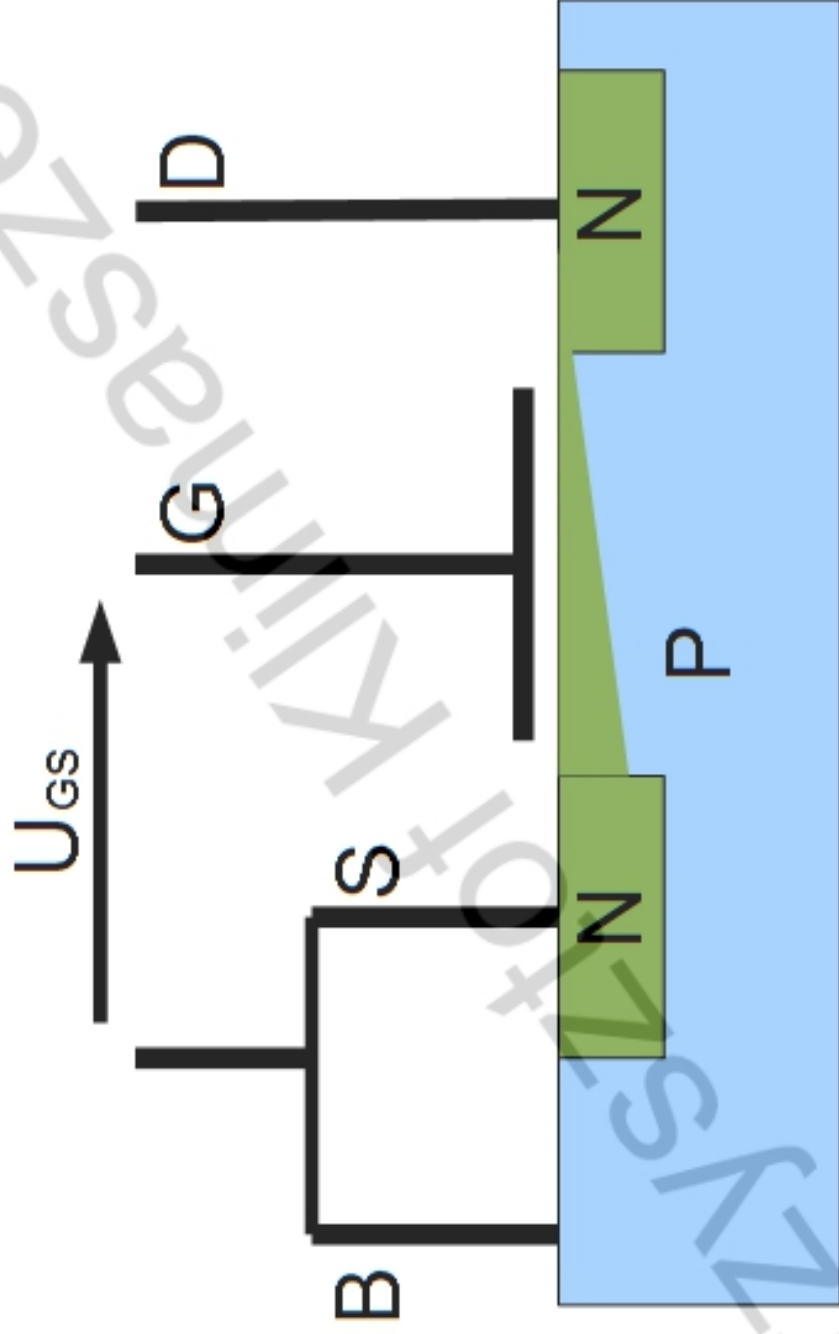
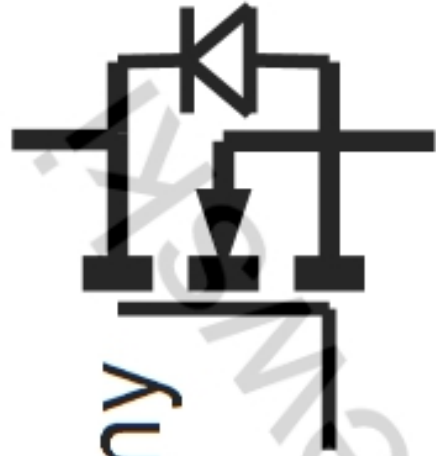
- ma 3(4) elektrody („końcówki”)
- bramka (G)
- źródło (S)
- dren (D)
- podłoże (B - bulk)

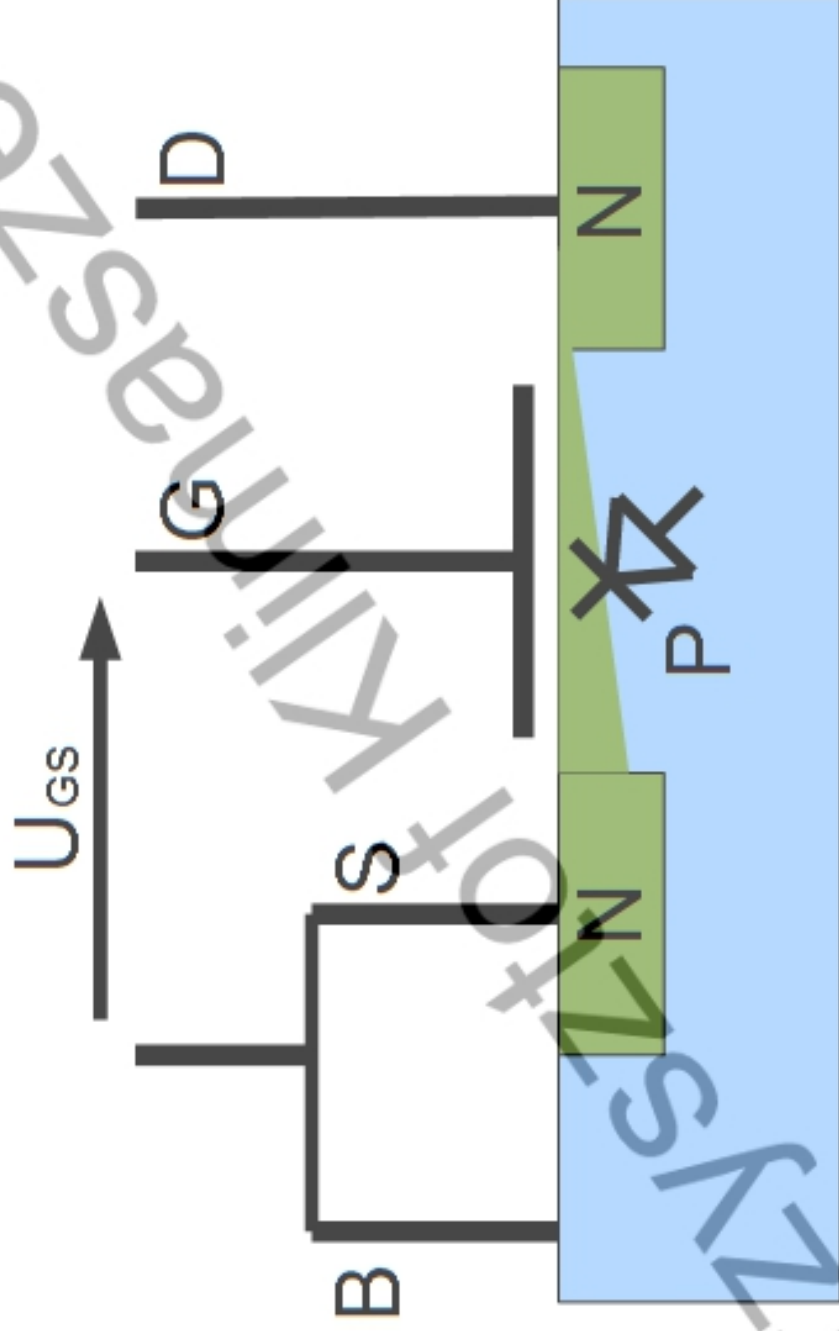
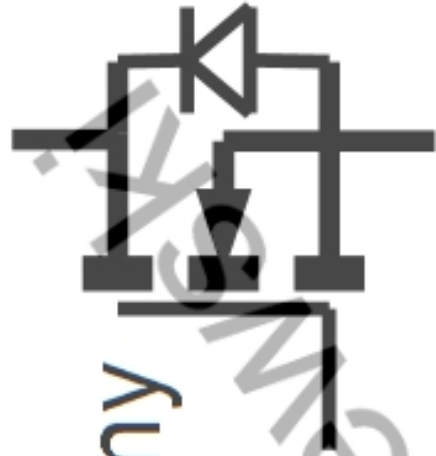
MOSFET N wzbogacany

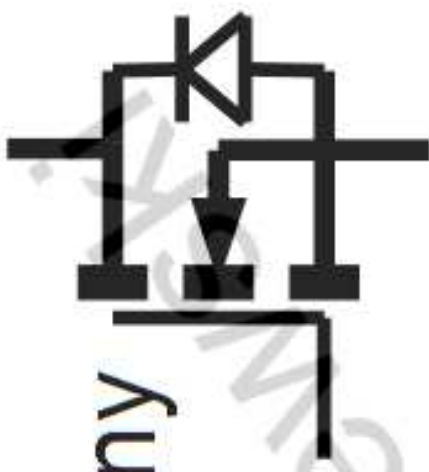
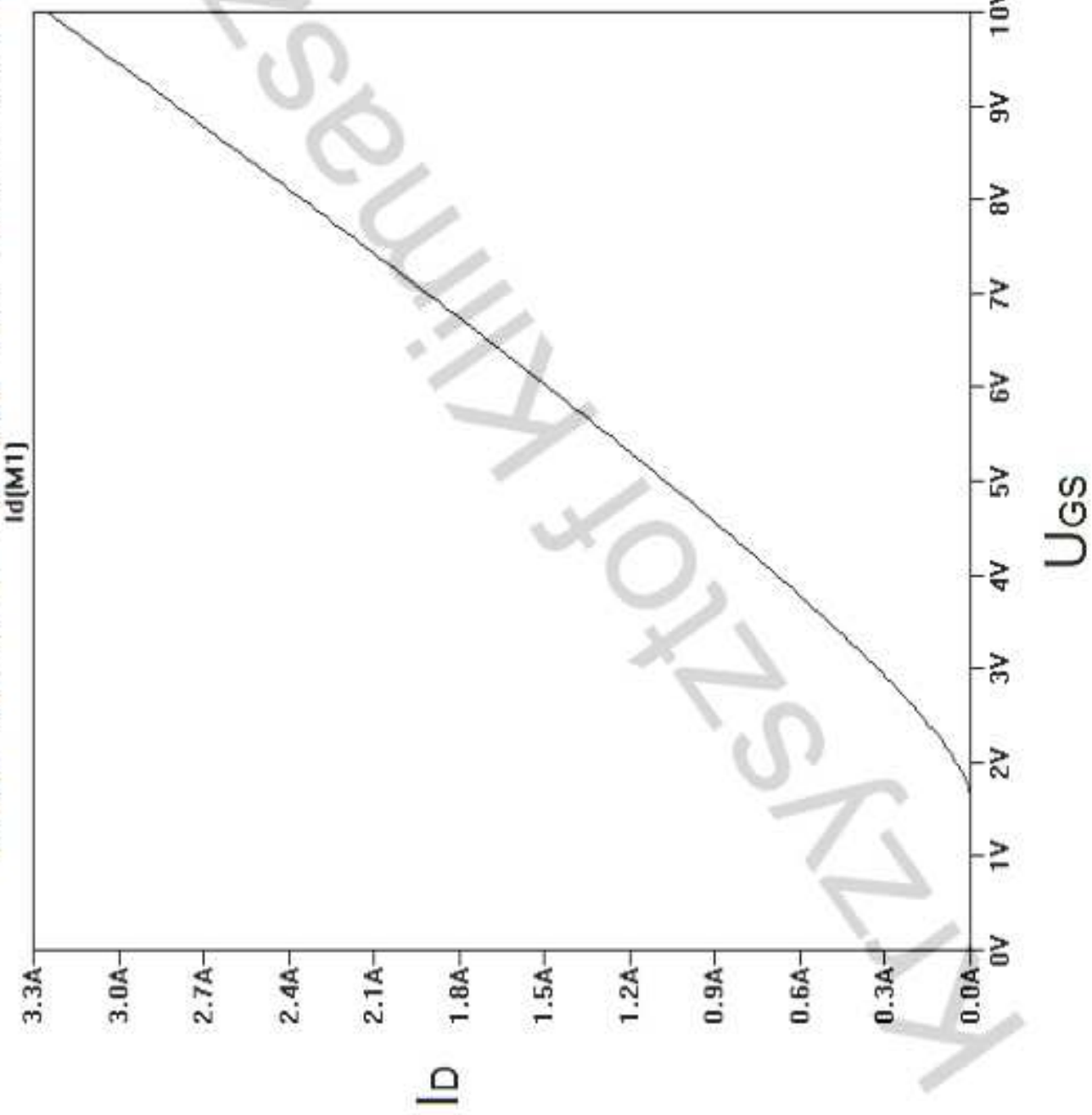
MOSFET N wzbogacany

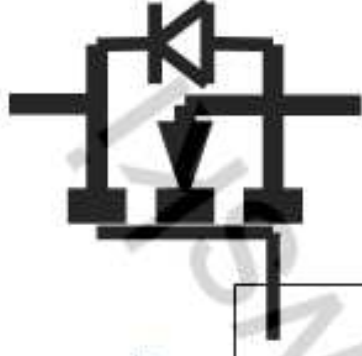
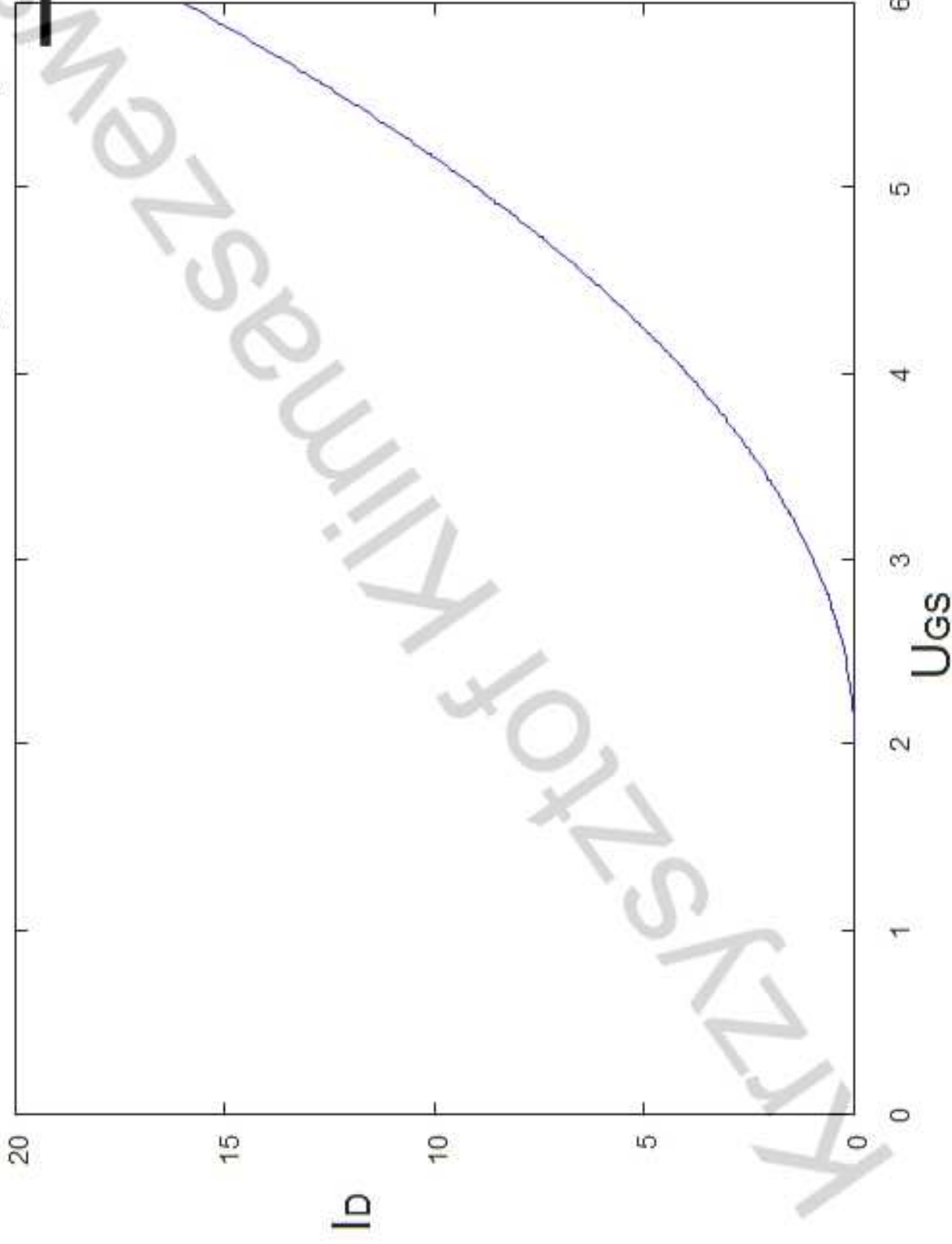
MOSFET N wzbogacany

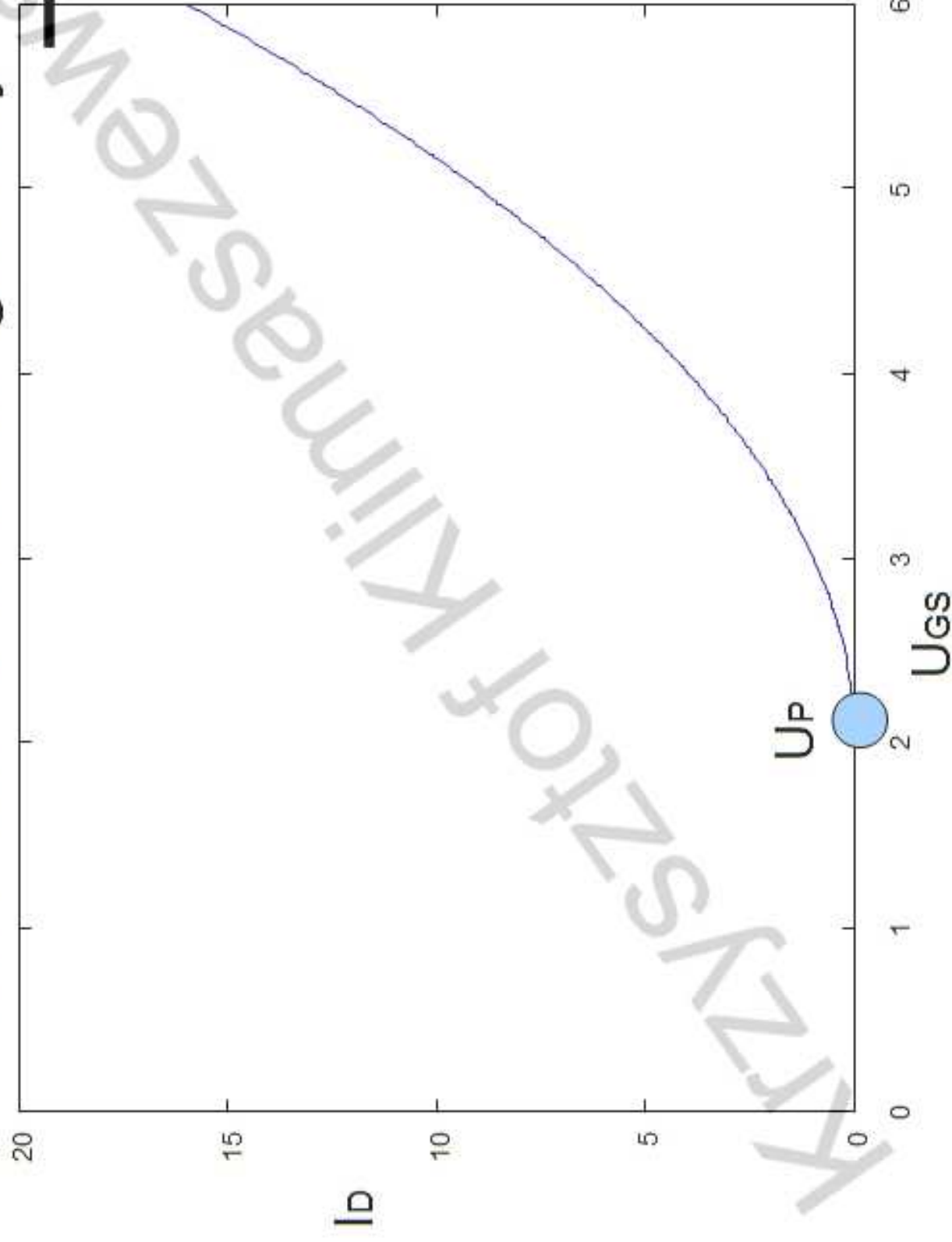
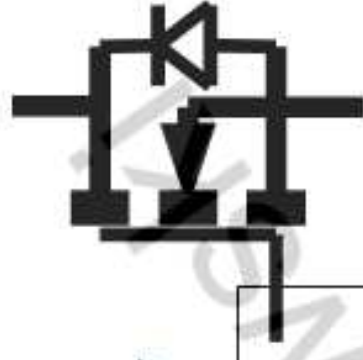
МОДЕЛЬ MOSFET N1

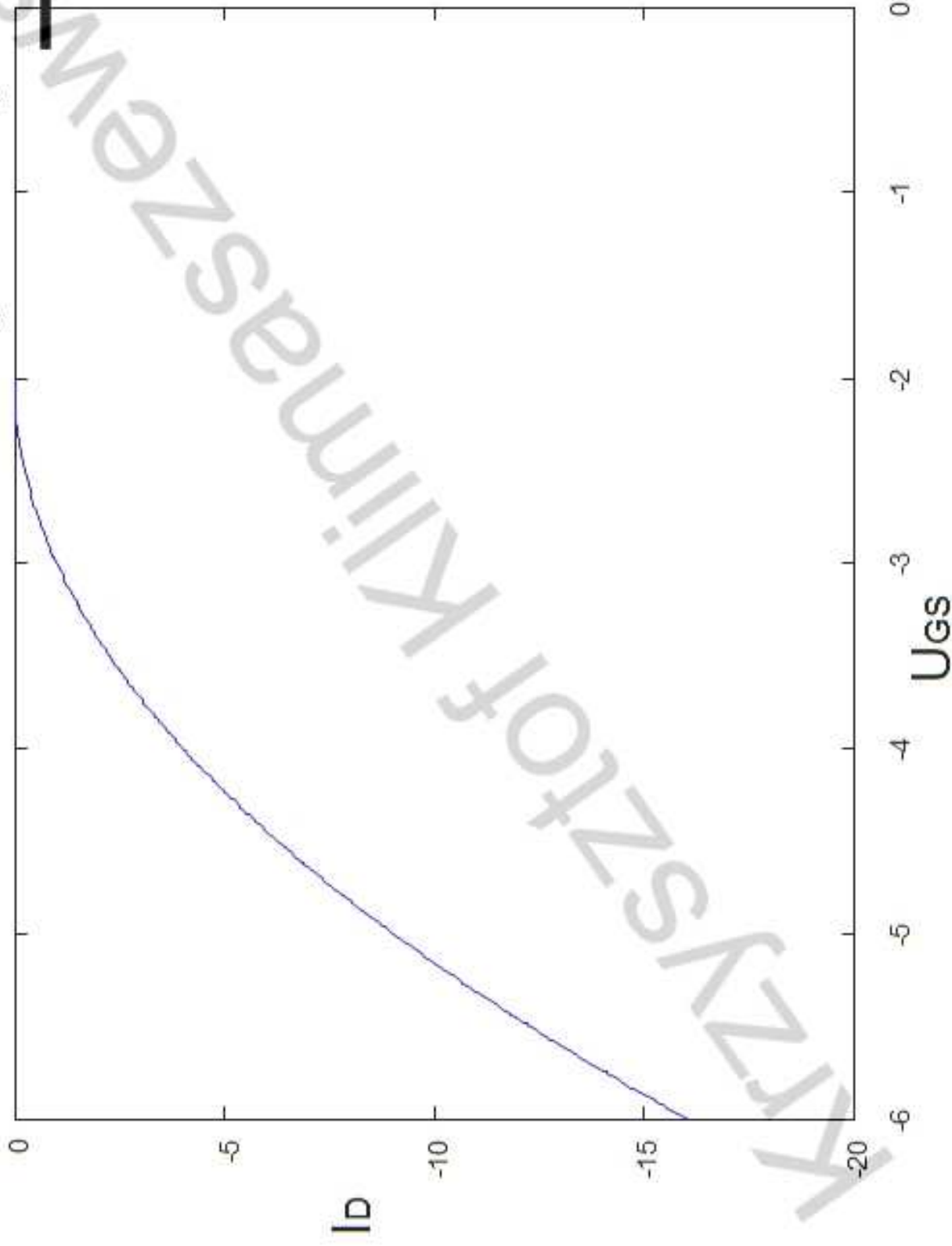
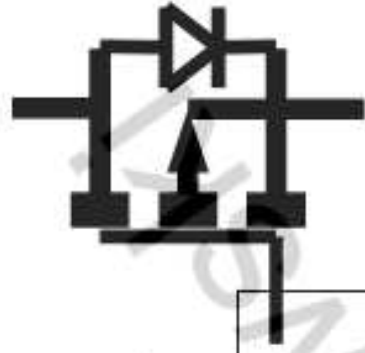
MOSFET N wzbogacany

MOSFET N wzbogacany

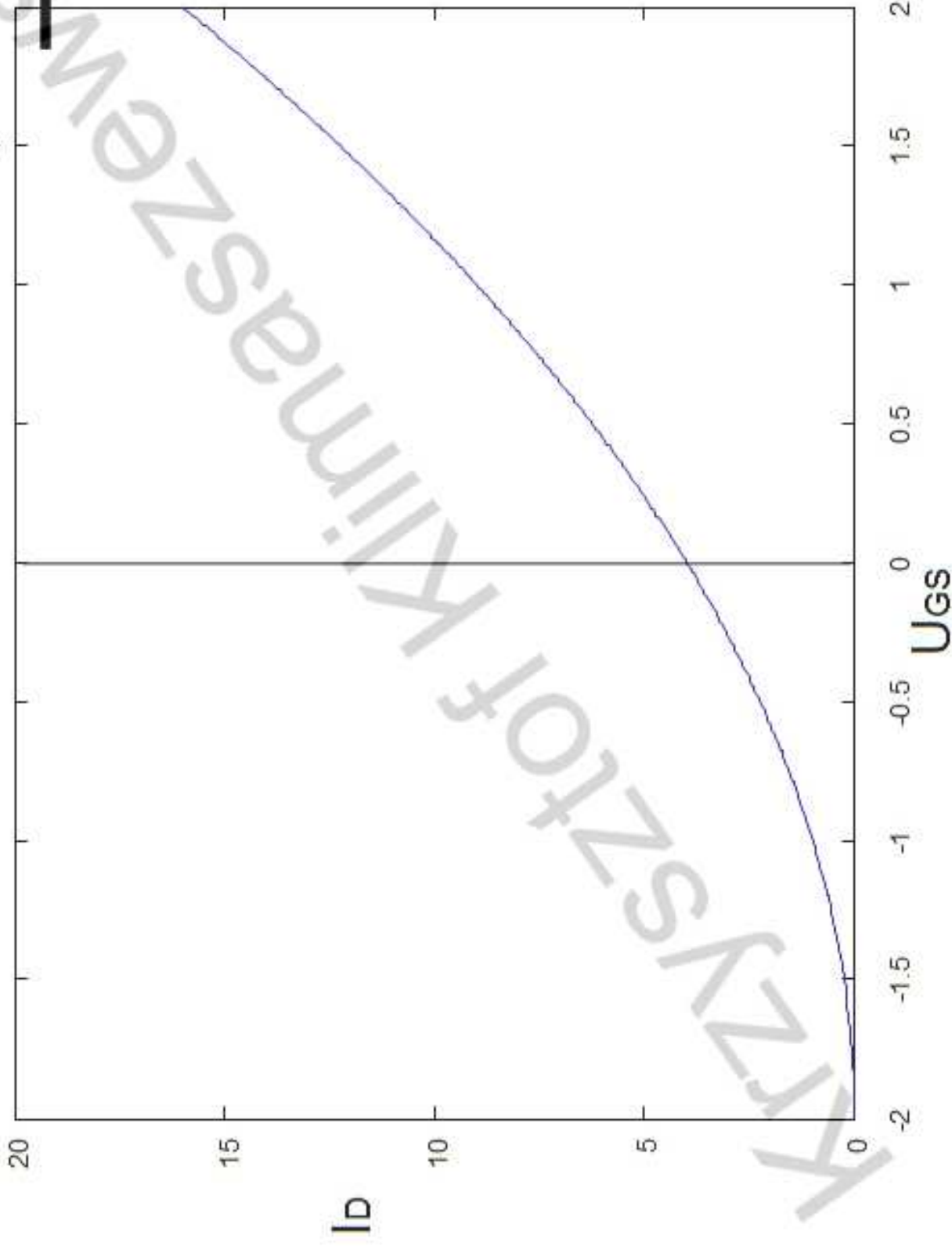
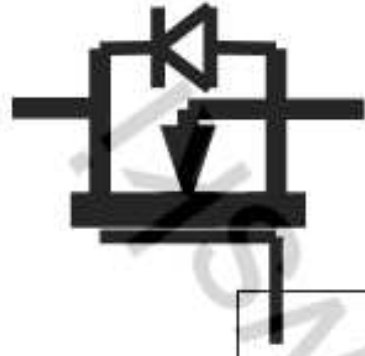

MOSFET P wzbogacany

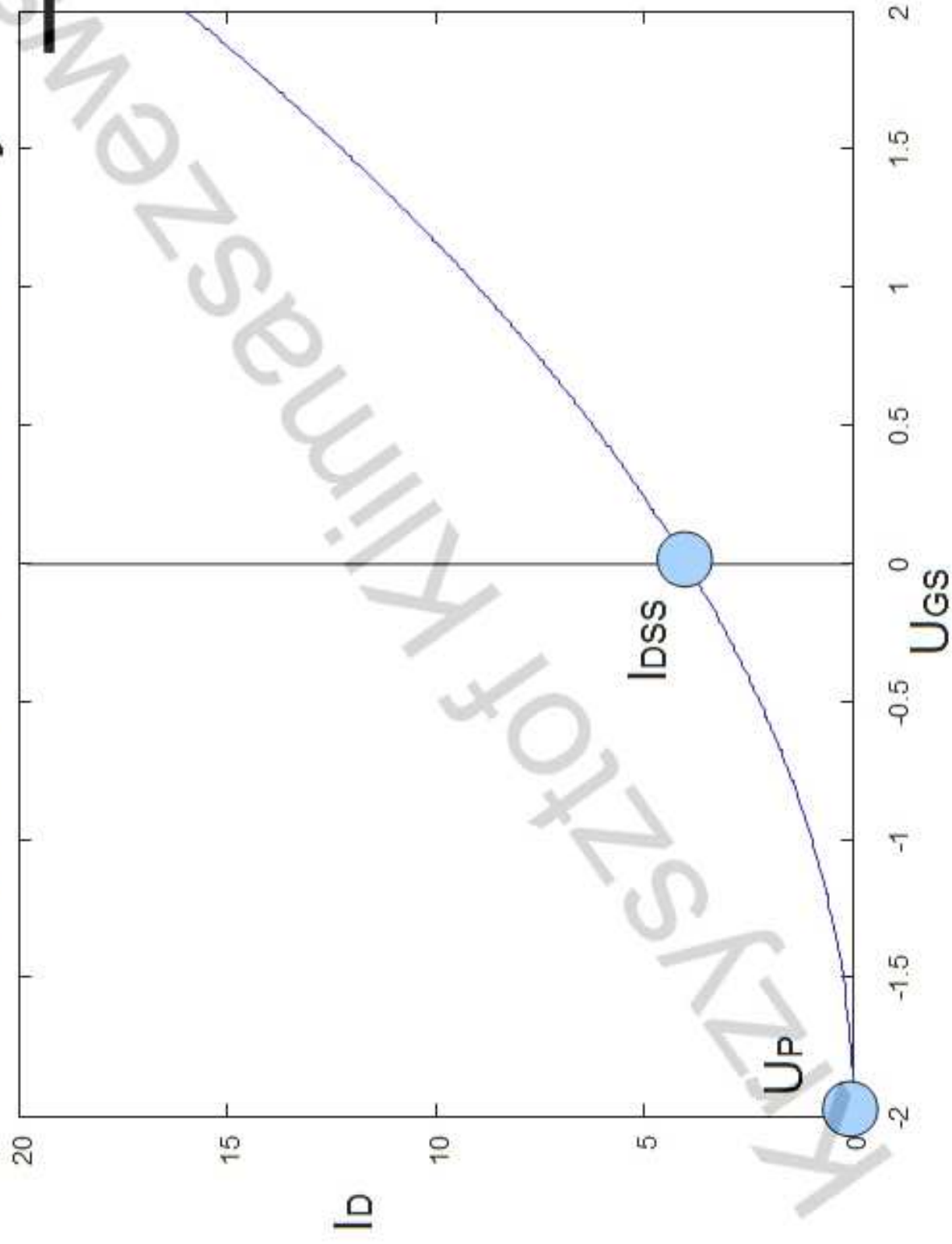
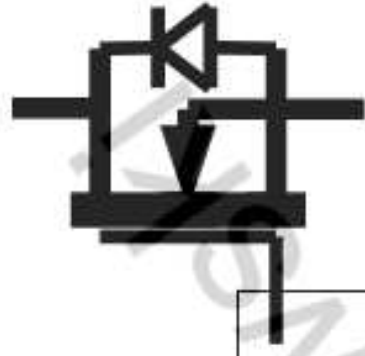

MOSFET N zubożany

MOSFET N zubożany

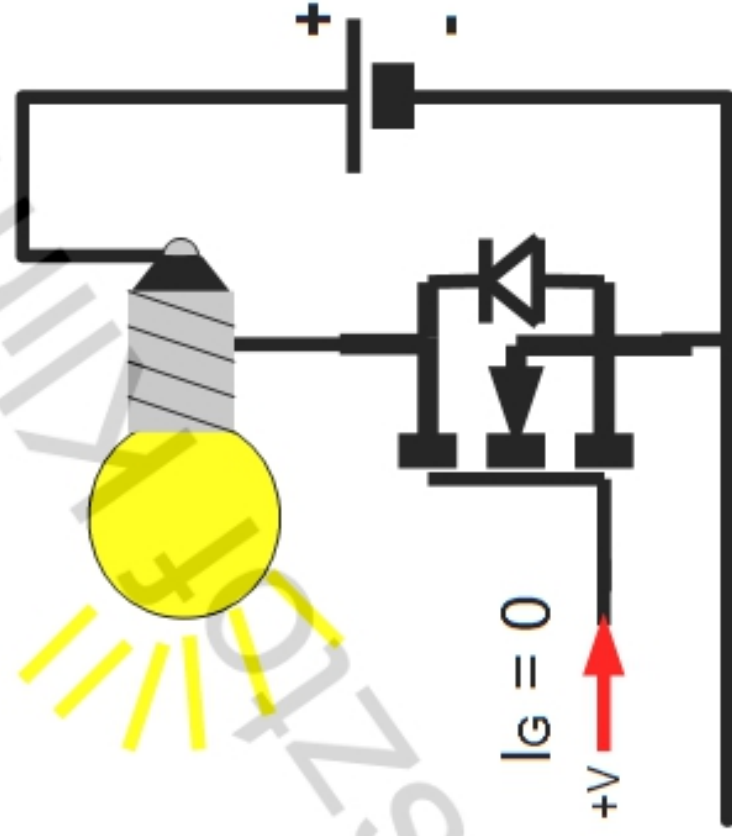

Tranzystor jako przełącznik

- Typowe zastosowanie MOSFET-ów
- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie otwarcia (gdy przewodzi prąd) – U_{DS} bliskie zeru!
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

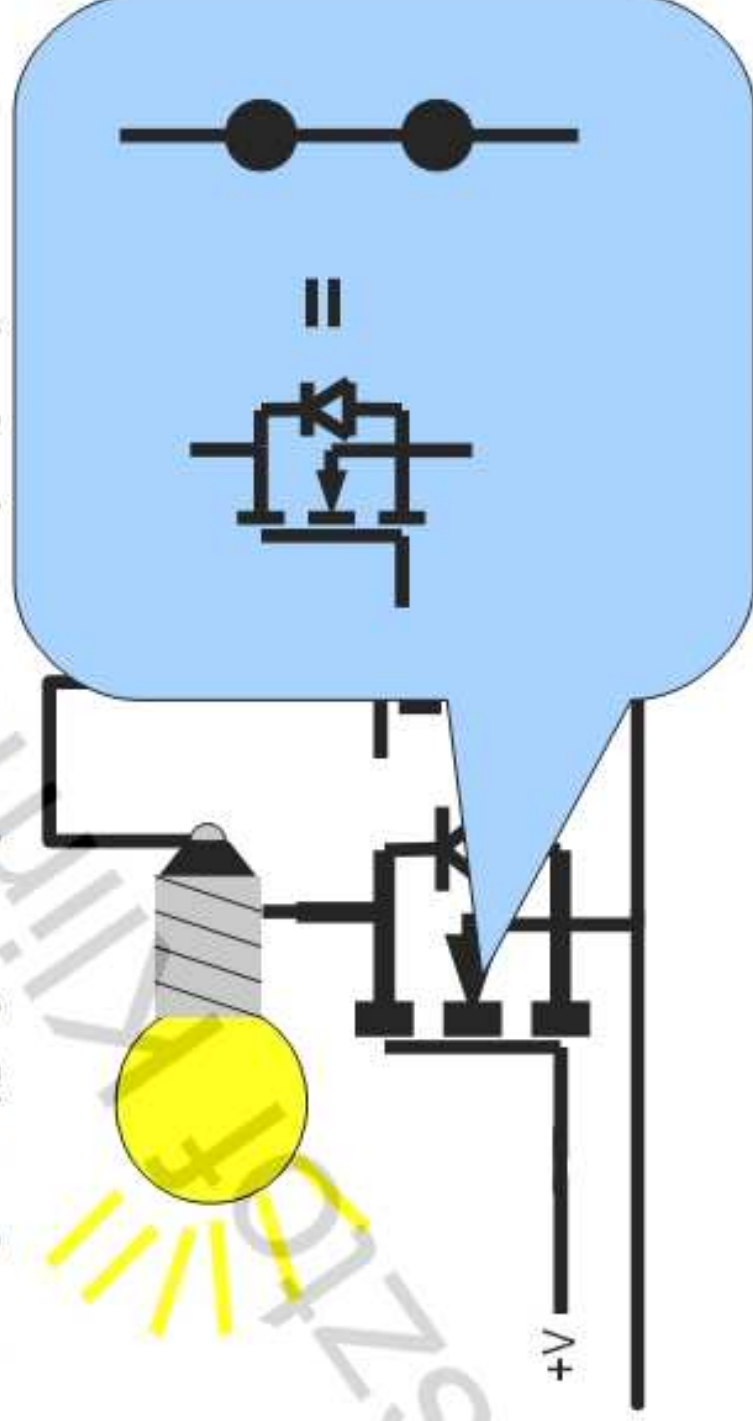
Tranzystor jako przełącznik

- w stanie otwarcia (gdy przewodzi prąd) – U_{DS} bliskie zeru!

Tranzystor jako przełącznik

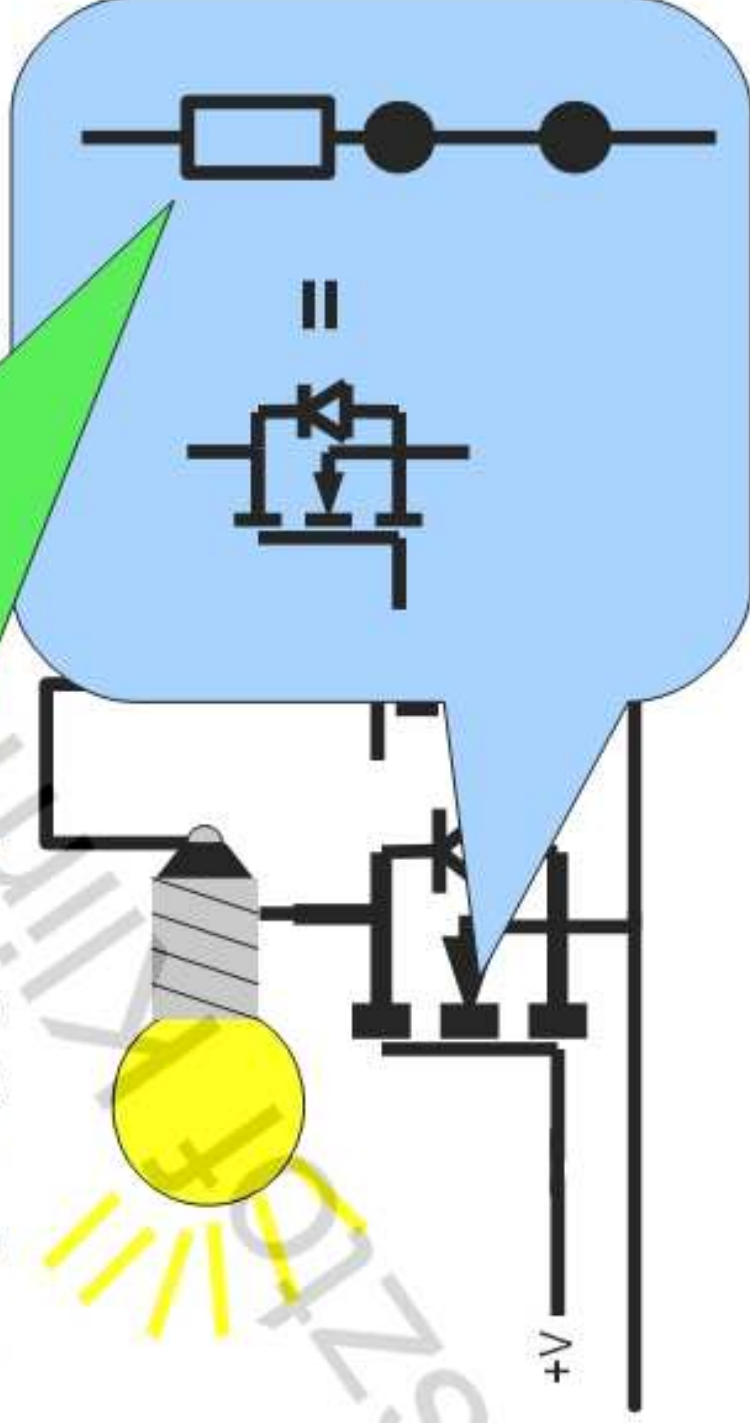
- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie otwarcia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

Tranzystor jako przełącznik

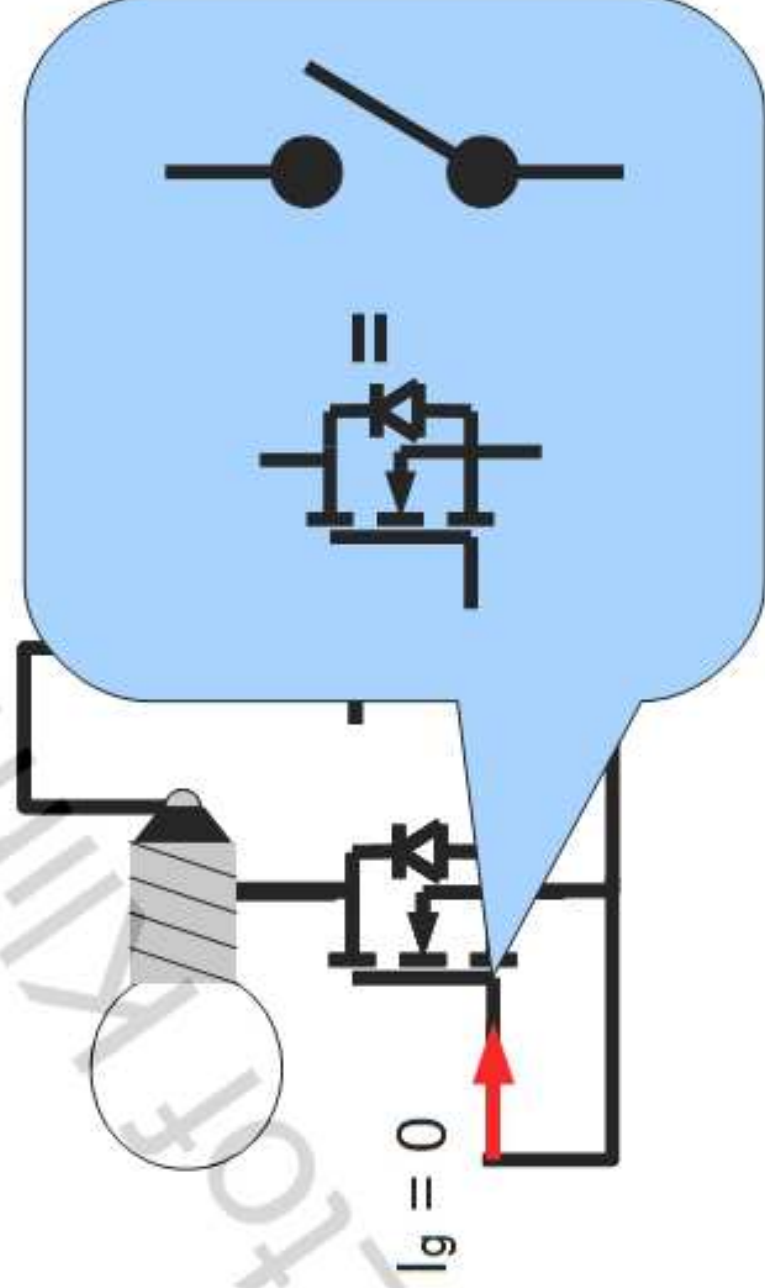
- Tranzystorze występuje jednak spadek napięcia – rezystancja R_{Dson} !

• w stanie odcięcia (gdy nie przepływa prąd)

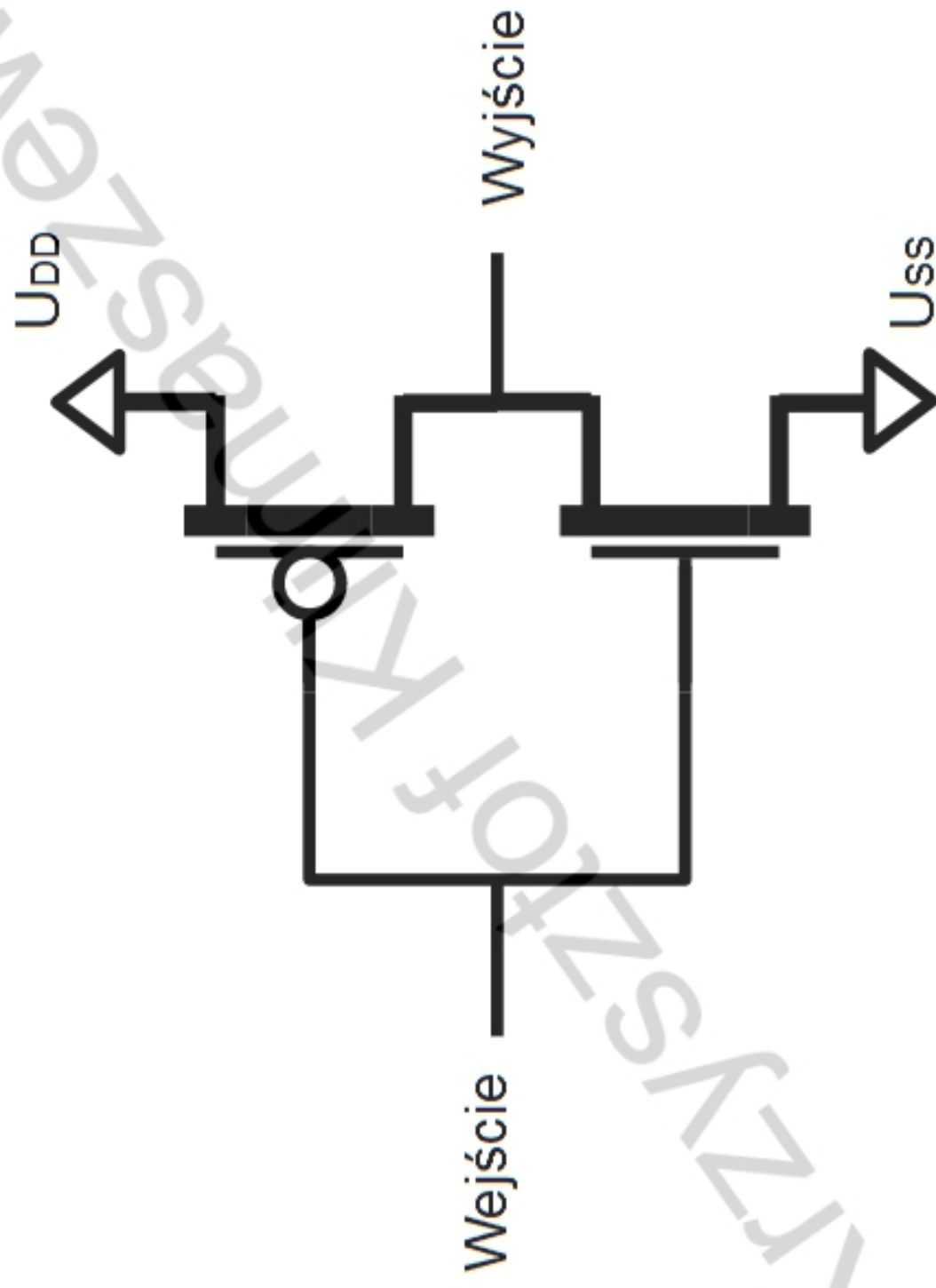

Tranzystor jako przełącznik

- Tranzystor znajduje się w jednym z 2 stanów:
  - w stanie otwarcia (gdy przewodzi prąd)
  - w stanie odcięcia (gdy nie przewodzi prądu)

Inverter CMOS

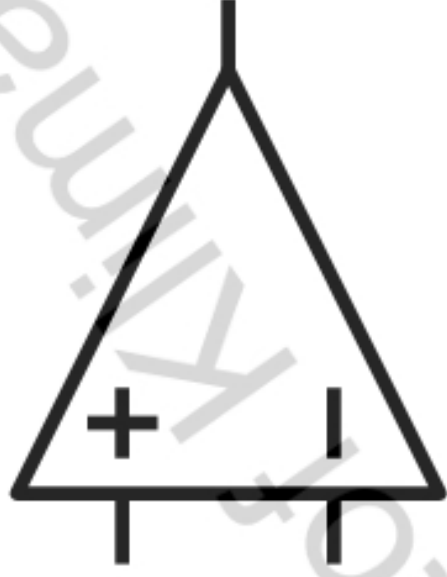

Wzmacniacz operacyjny

- Wzmacniacz, ale dlaczego operacyjny?
  - Można z jego pomocą realizować operacje matematyczne (np. dodawanie, odejmowanie, całkowanie, różniczkowanie)
- Wzmacniacz Operacyjny = WO

Wzmacniacz operacyjny

Wzmacniacz operacyjny

wejście nieodwracające

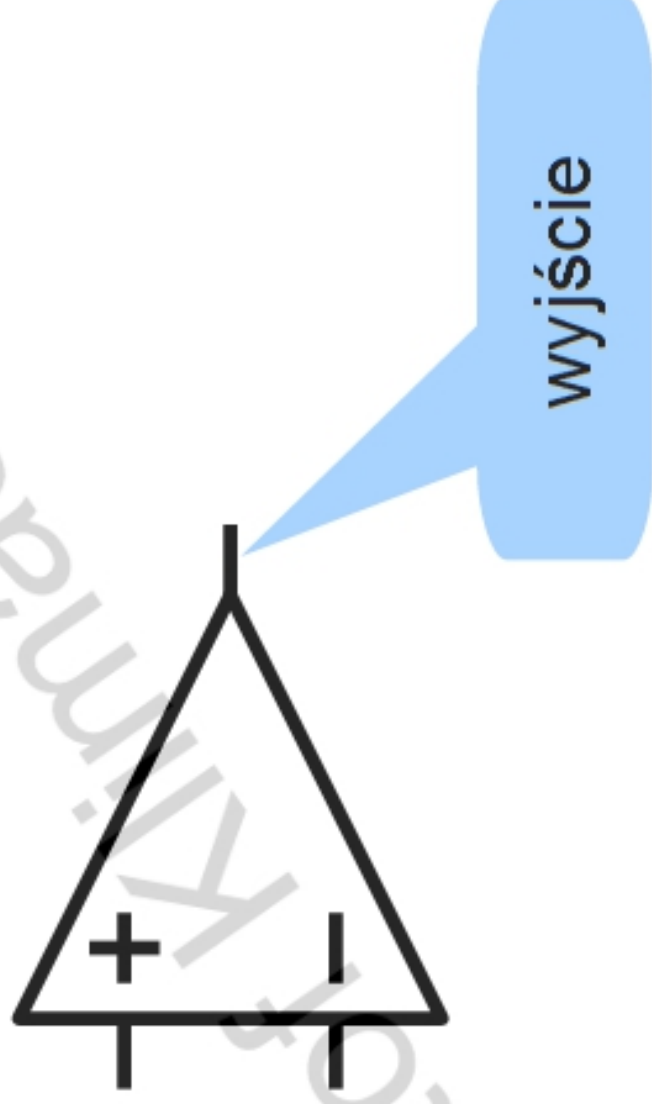

Wzmacniacz operacyjny

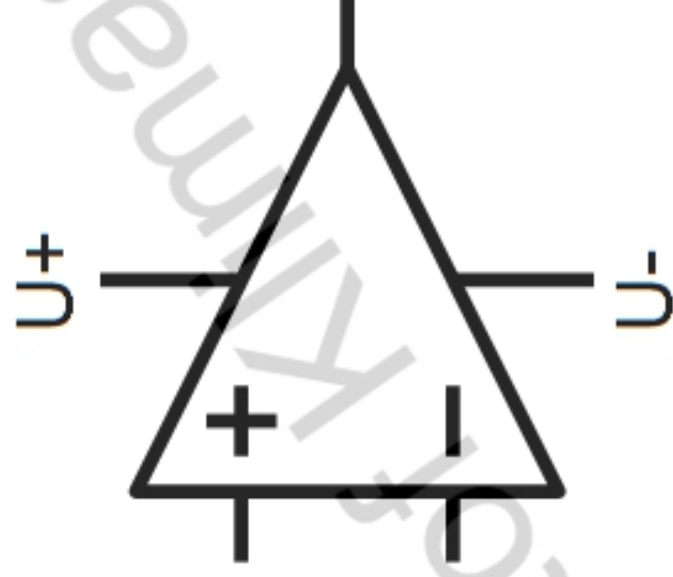

wejście odwracające

Wzmacniacz operacyjny

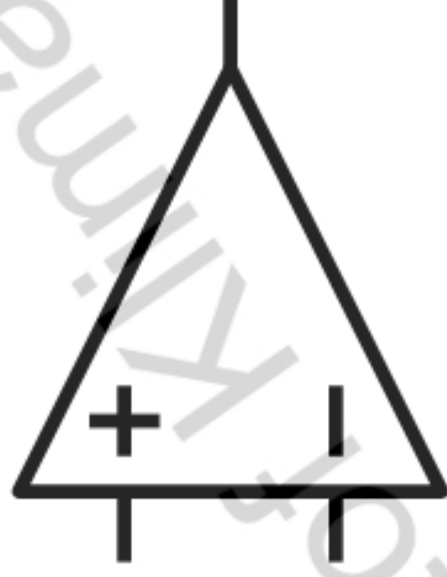

Każdy układ działa lepiej, jeśli jest podłączony do zasilania!

Wzmacniacz operacyjny

- Wzmacnia napięcia stałe i przemiennie

Wzmocnienie wzmacniacza operacyjnego

- idealny wzmacniacz operacyjny ma nieskończone wielkie wzmocnienie napięcia przyłożonego pomiędzy wejście nieodwracające a odwracające

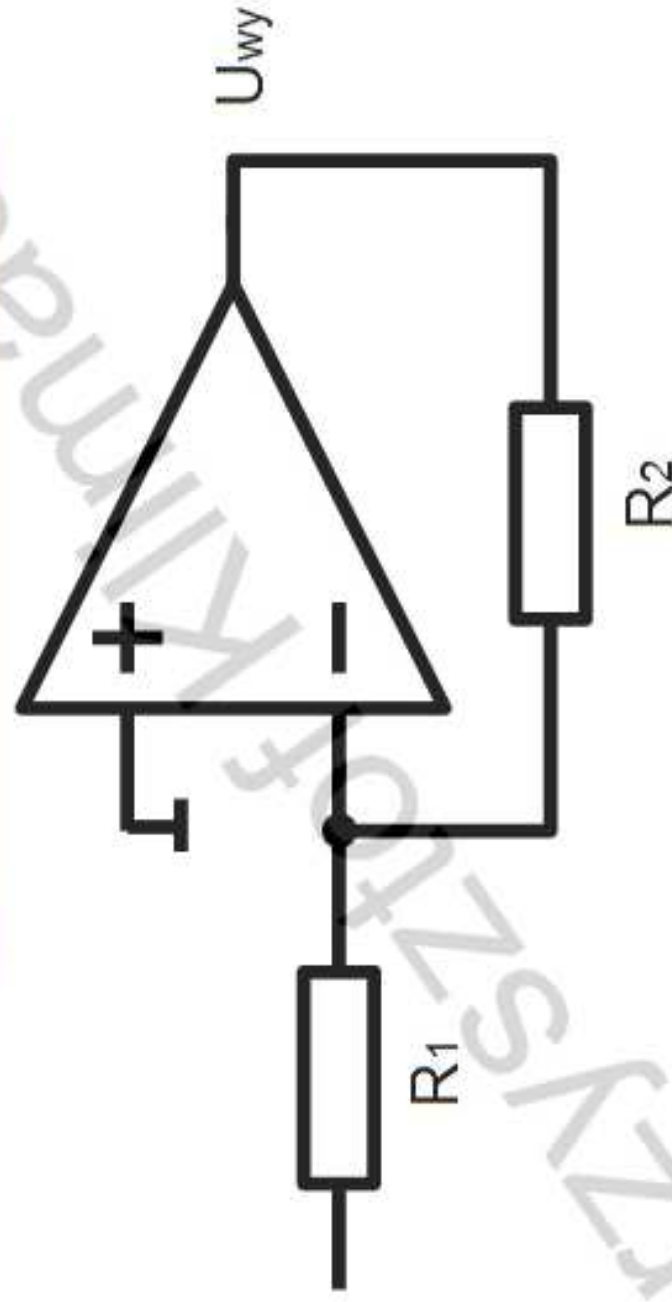
Wzmocnienie wzmacniacza operacyjnego

- idealny wzmacniacz operacyjny ma nieskończone wielkie wzmocnienie napięcia przyłożonego pomiędzy wejście nieodwracające a odwracające

Jak można wykorzystać element, który ma tak wielkie wzmocnienie?

Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

WO używamy zwykle w układzie ze sprzężeniem zwrotnym!

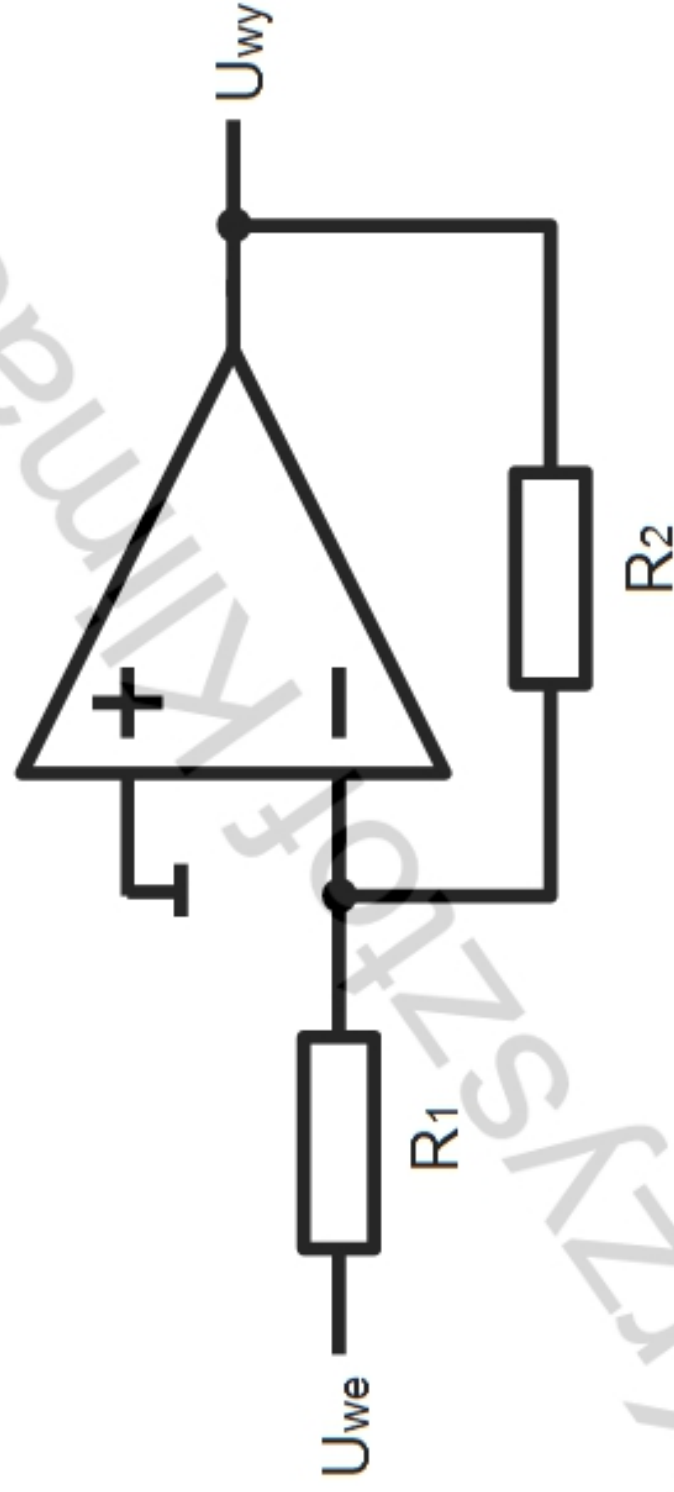

2 proste zasady

- dla wzmacniacza idealnego
- W_O wymusza napięcie między wejściami = 0
  - prąd wpływający do wejść $W_O = 0$

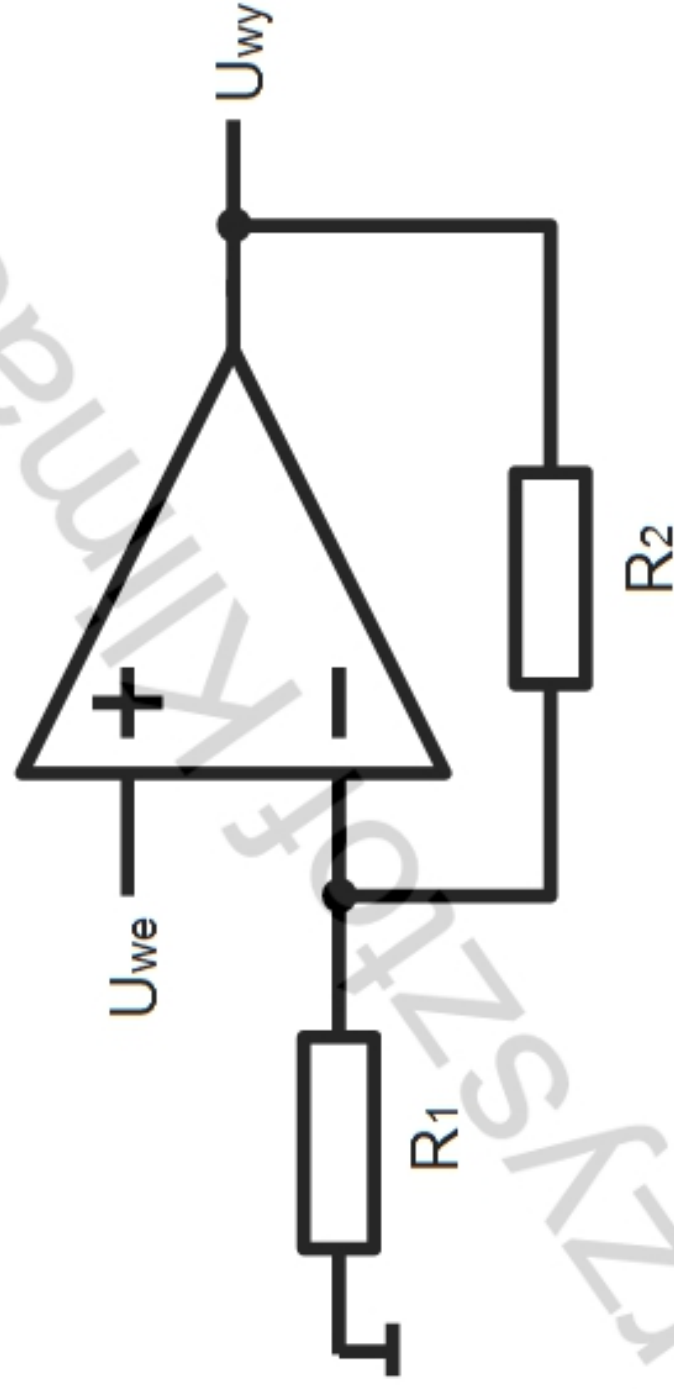
Typowe układy z WO

- Wzmacniacz odwracający

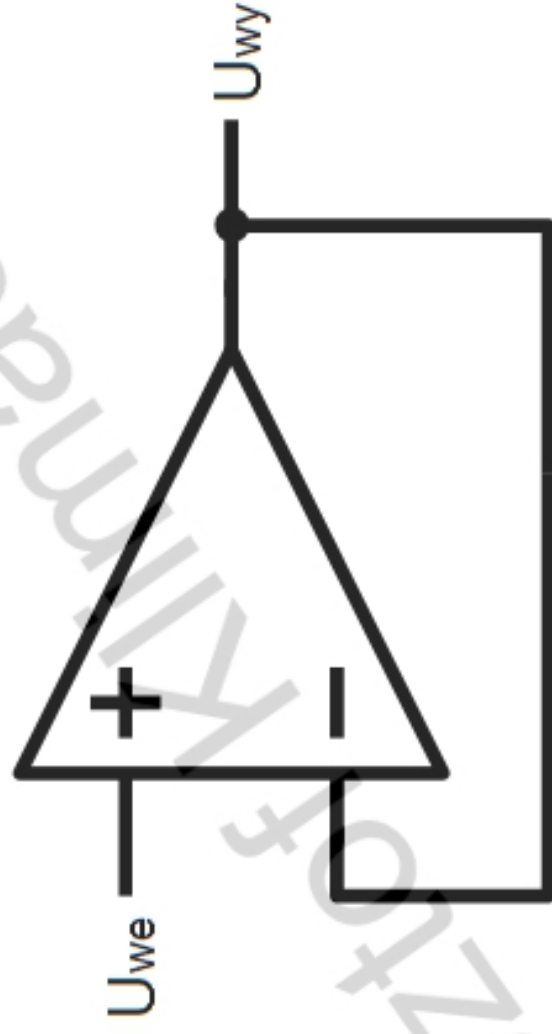
Typowe układy z WO

- Wzmacniacz nieodwracający

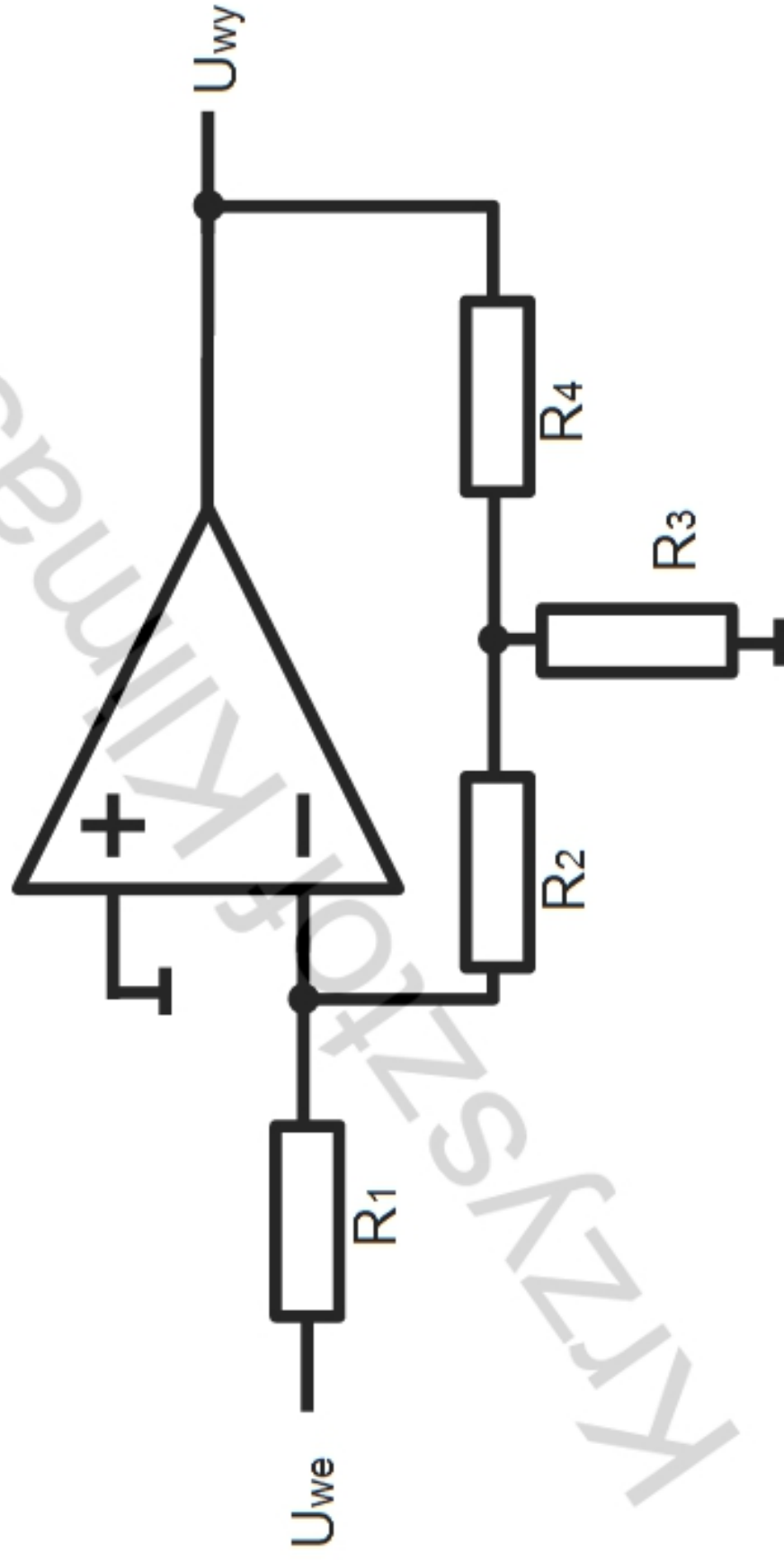
Typowe układy z WO

- Wtórnik

Typowe układy z WO

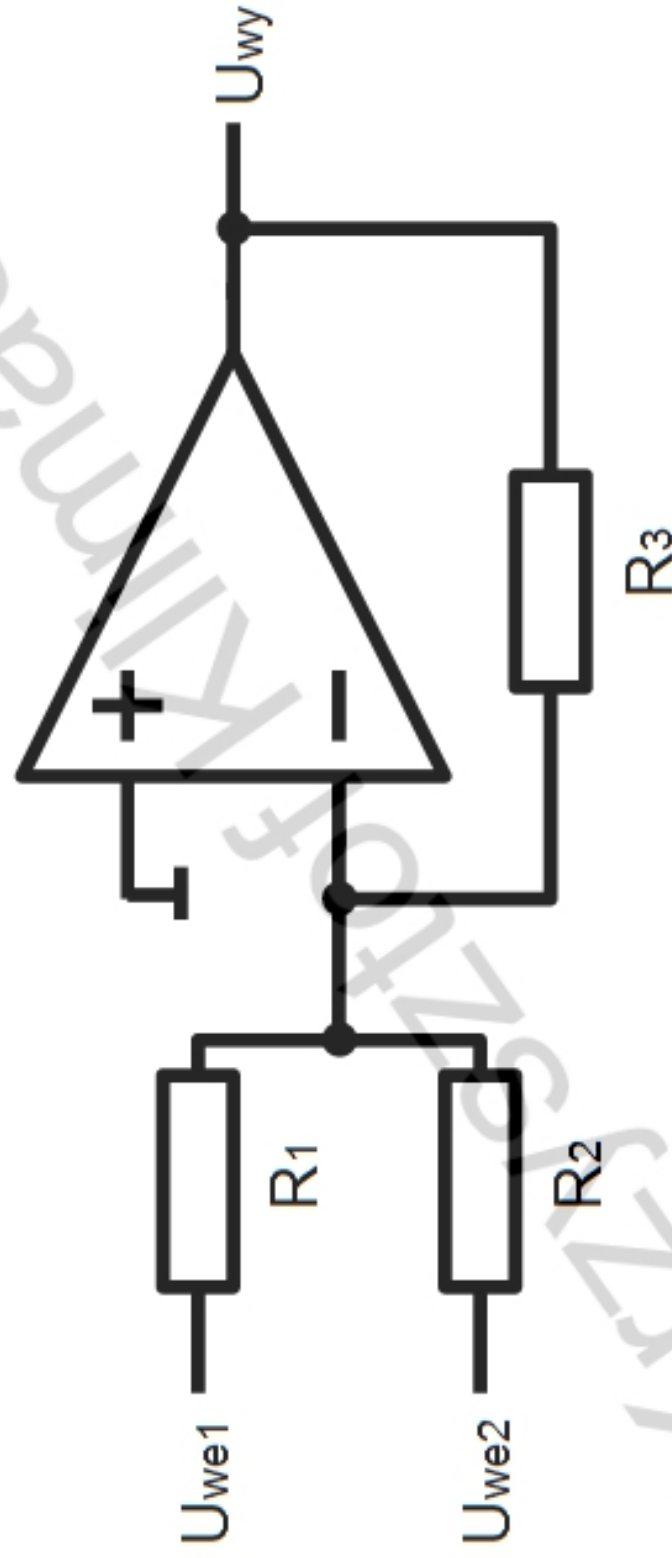
- Wzmacniacz odwracający 2

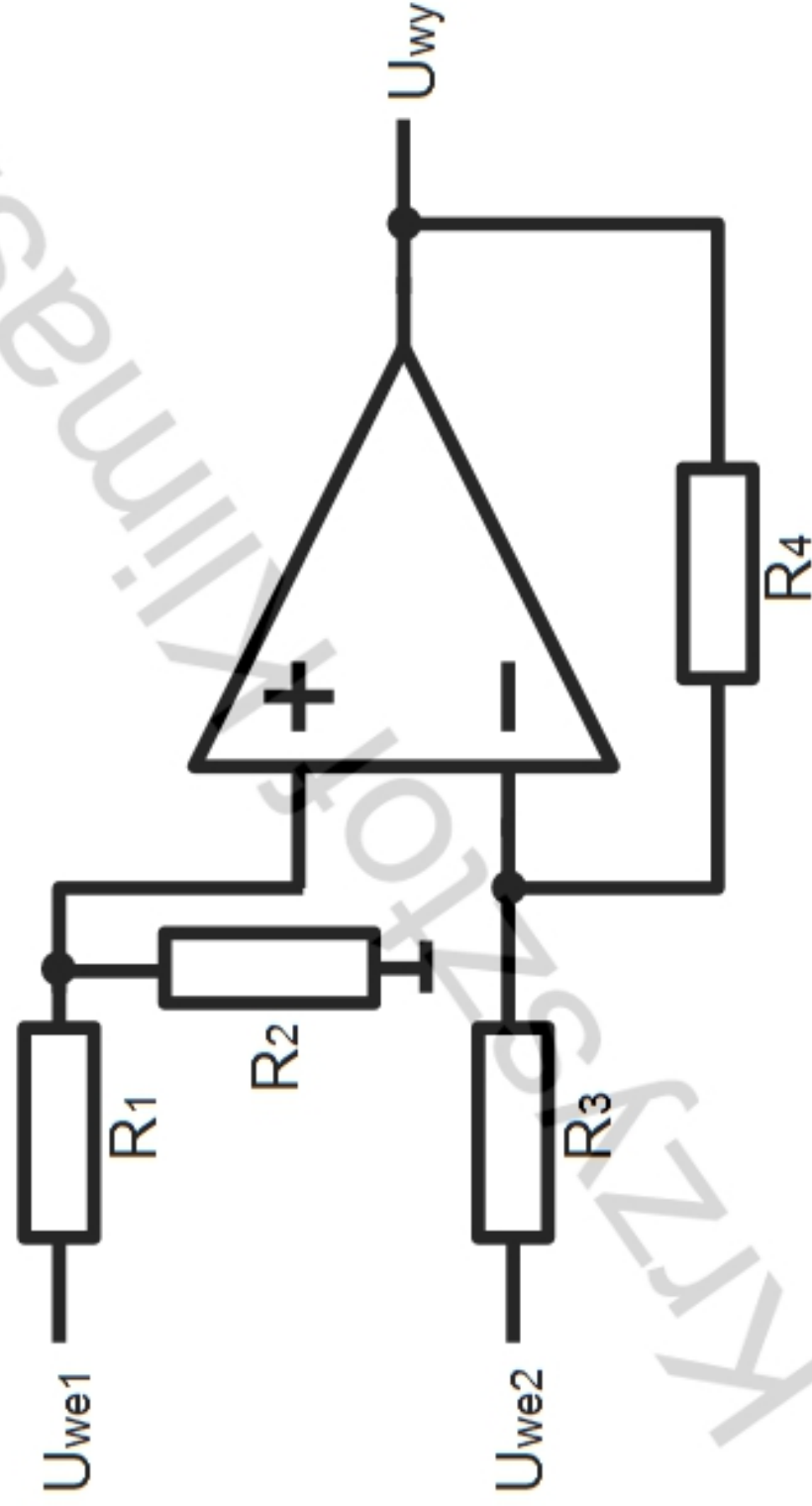
Typowe układy z WO

- Wzmacniacz sumujący

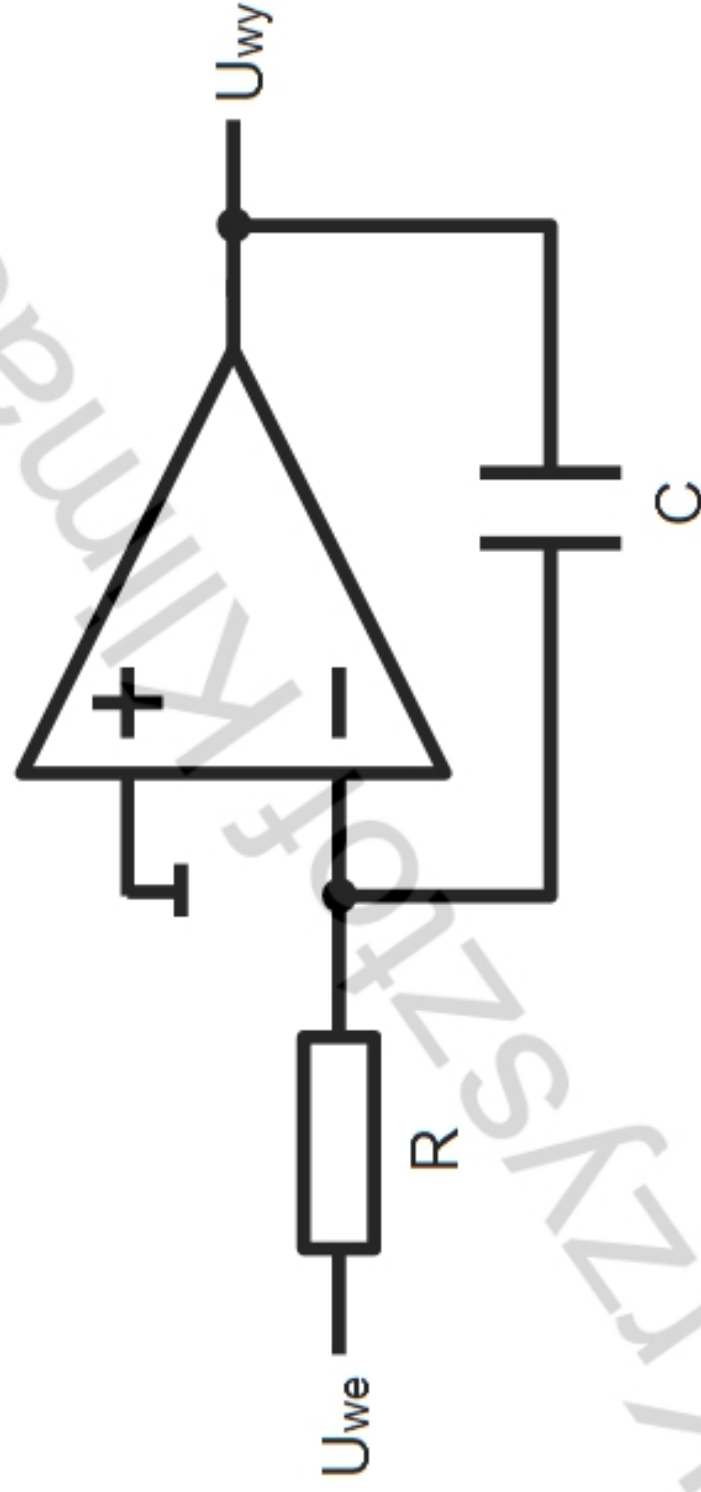
Typowe układy z WO

- Wzmacniacz różnicowy

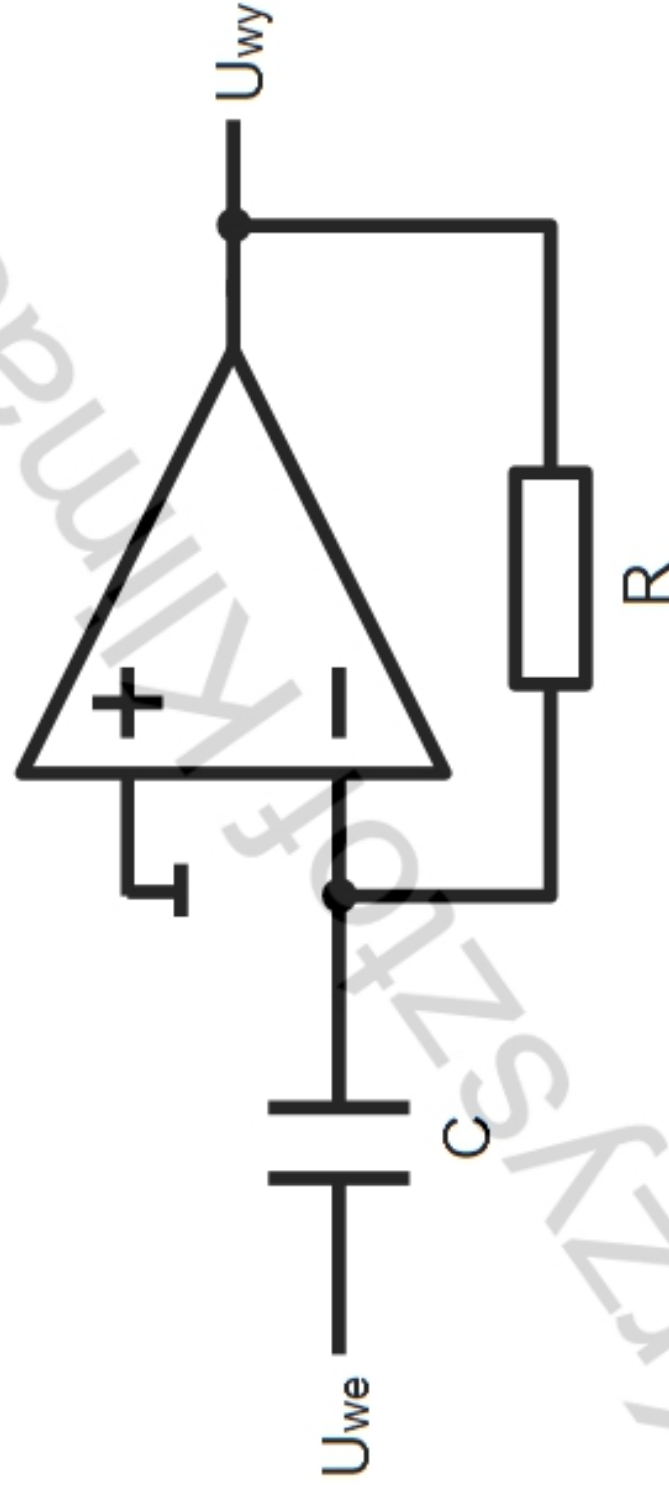
Typowe układy z WO

- układ całkujący (integrator)

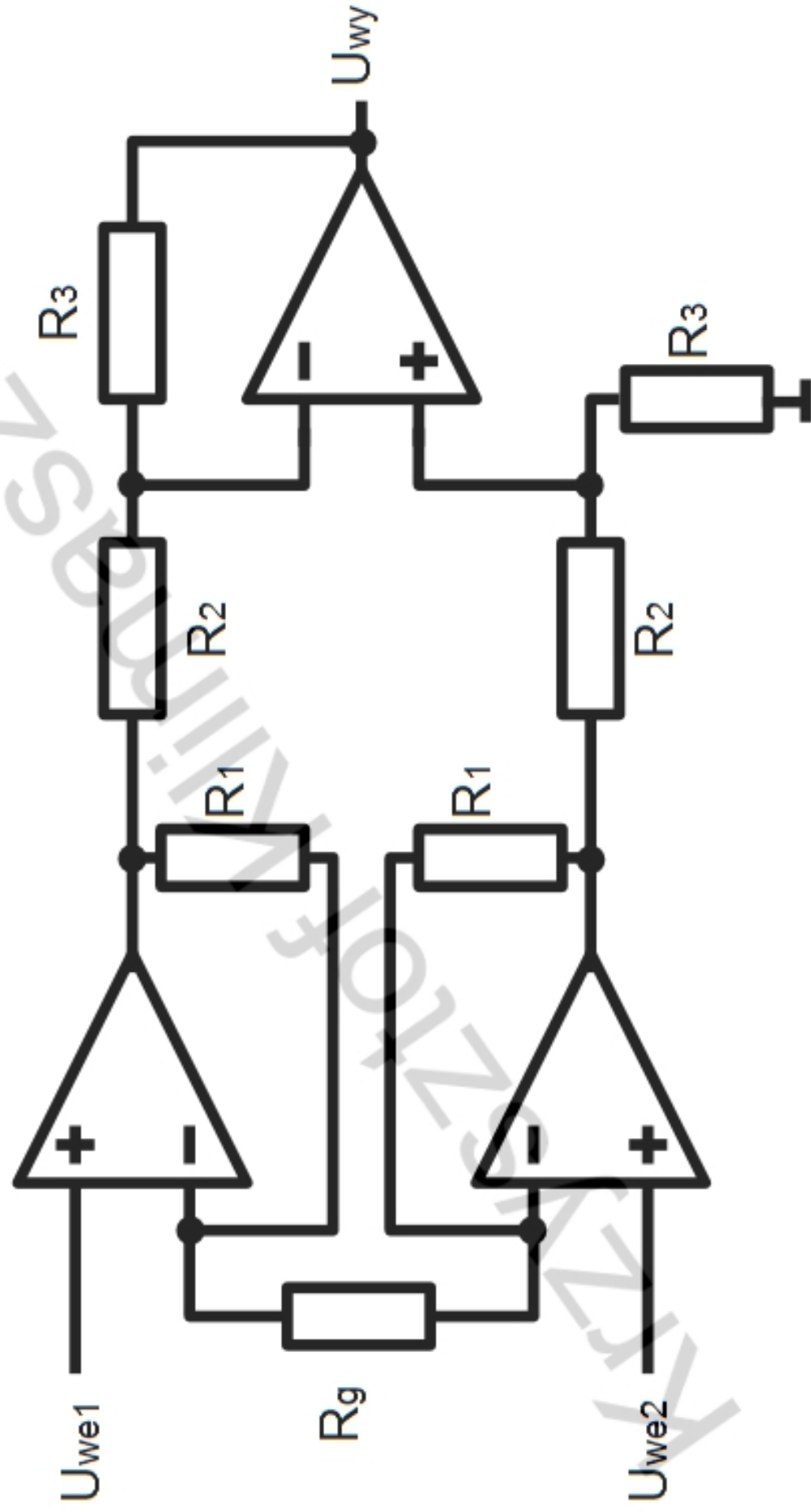
Typowe układy z WO

- układ różniczkujący

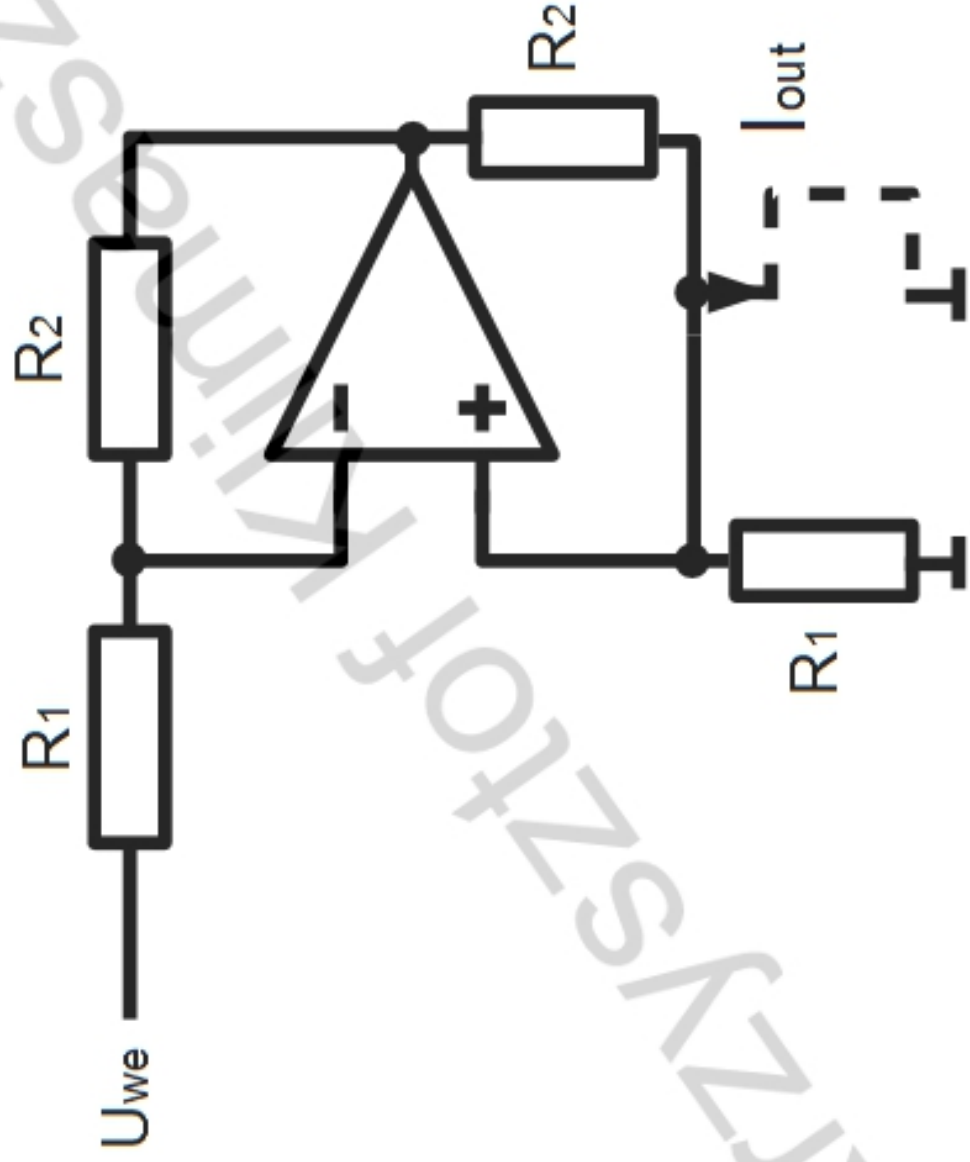
Typowe układy z WO

- wzmacniacz różnicowy (instrumentacyjny)

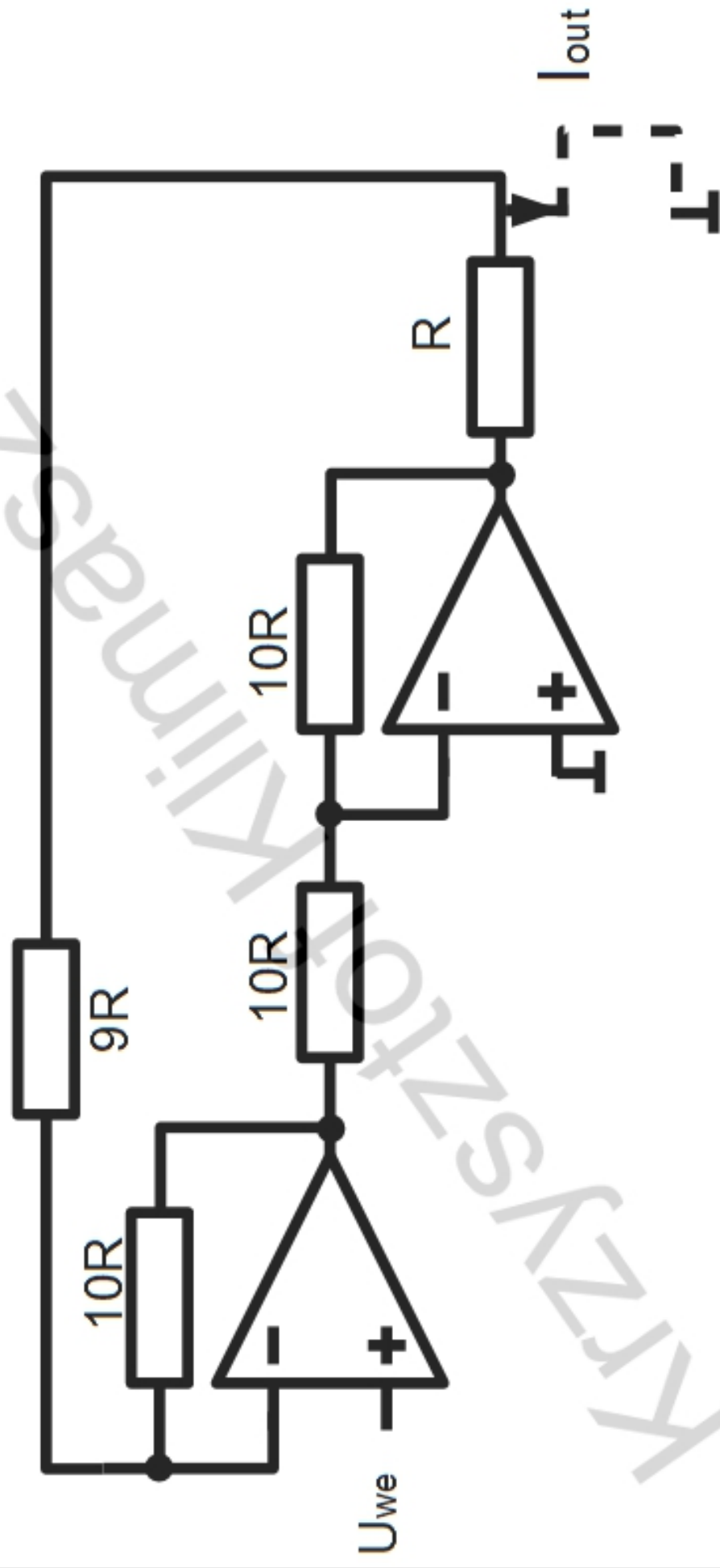
Typowe układy z WO

- źródło prądowe sterowane napięciem

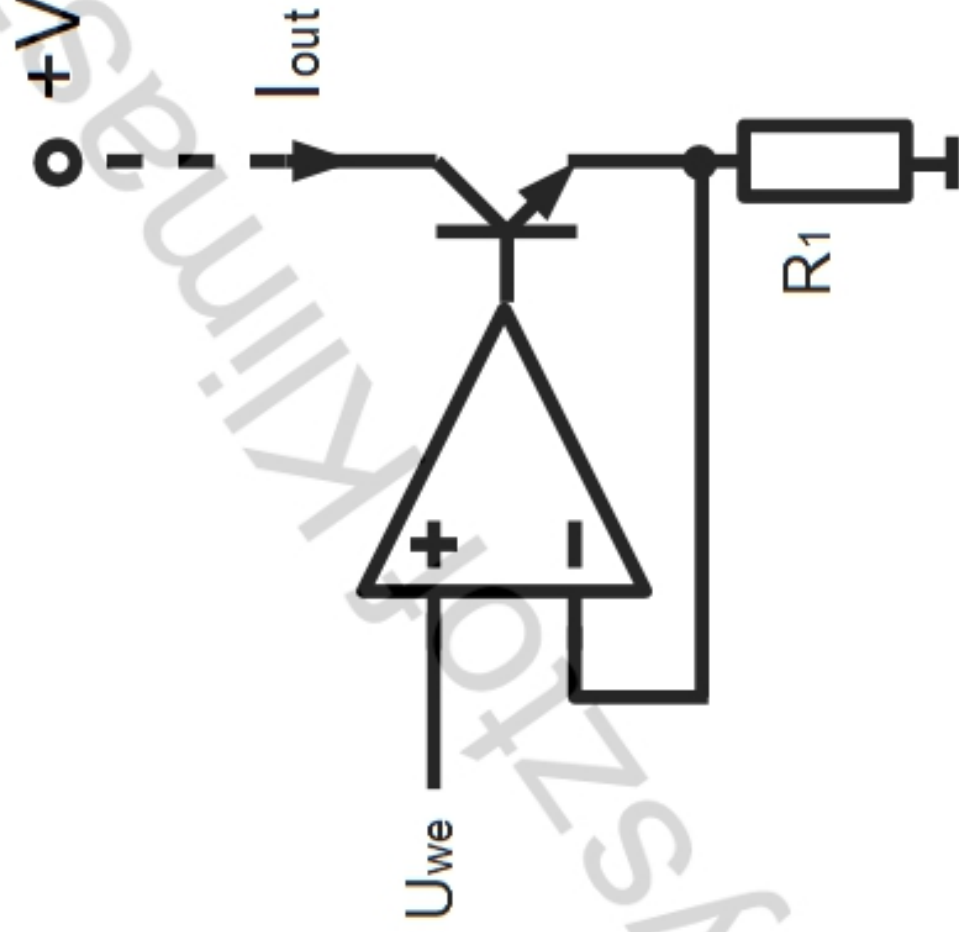
Typowe układy z WO

- źródło prądowe sterowane napięciem 2

Typowe układy z WO

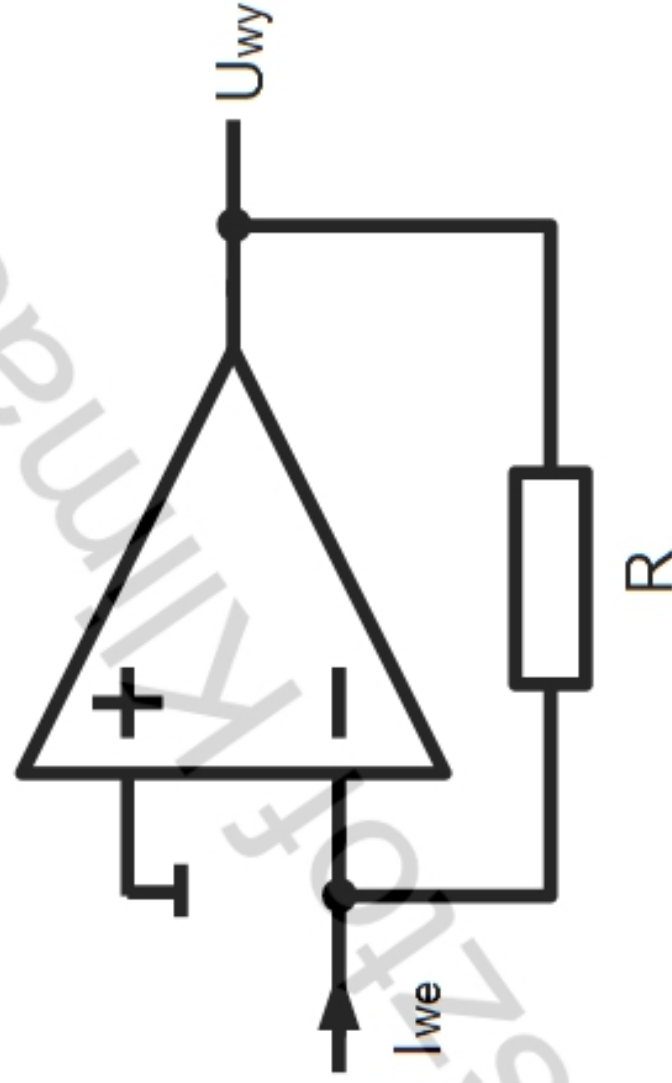
- źródło prądowe sterowane napięciem 3

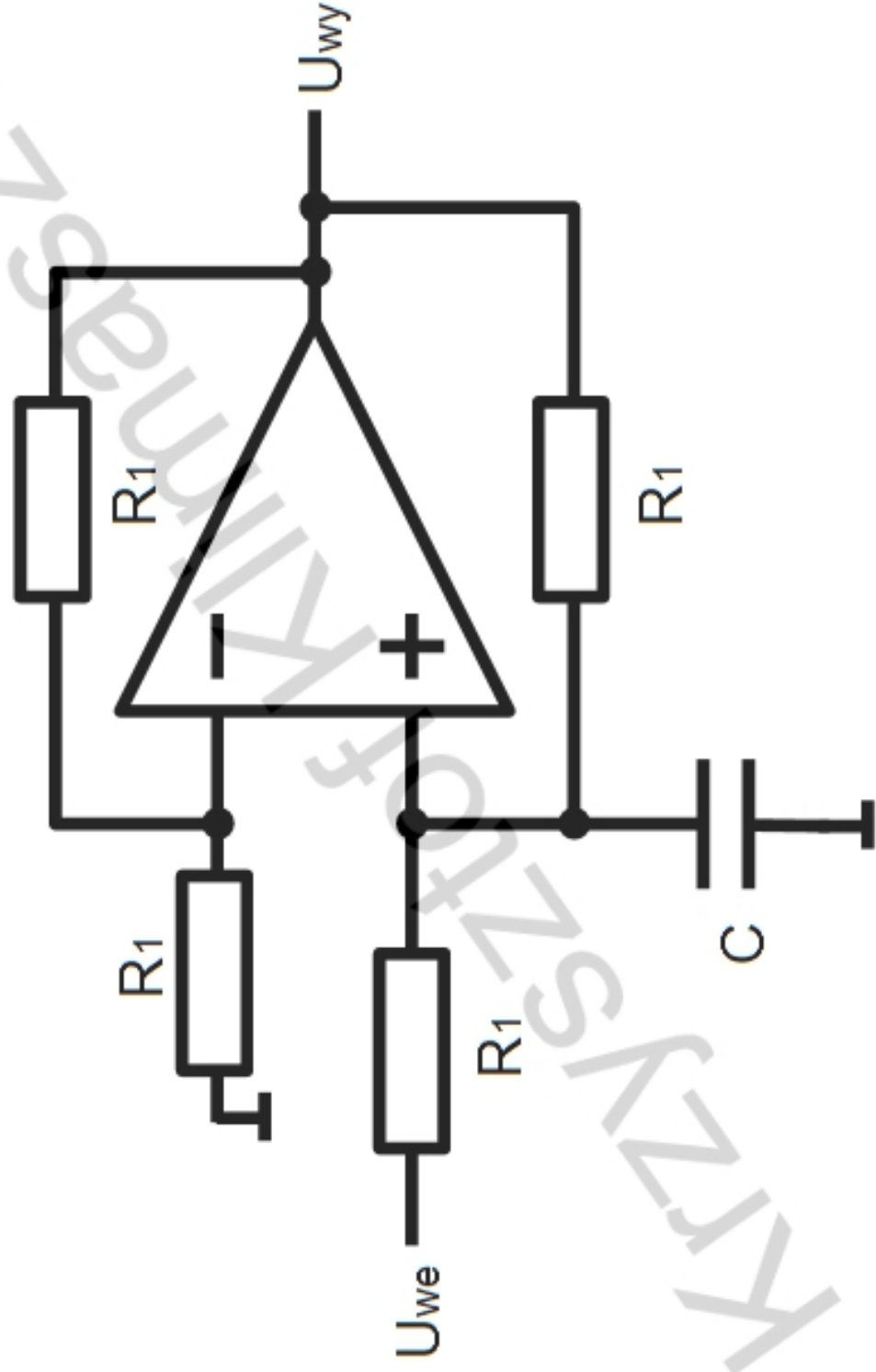
Typowe układy z WO

- Źródło napięcia sterowane prądem

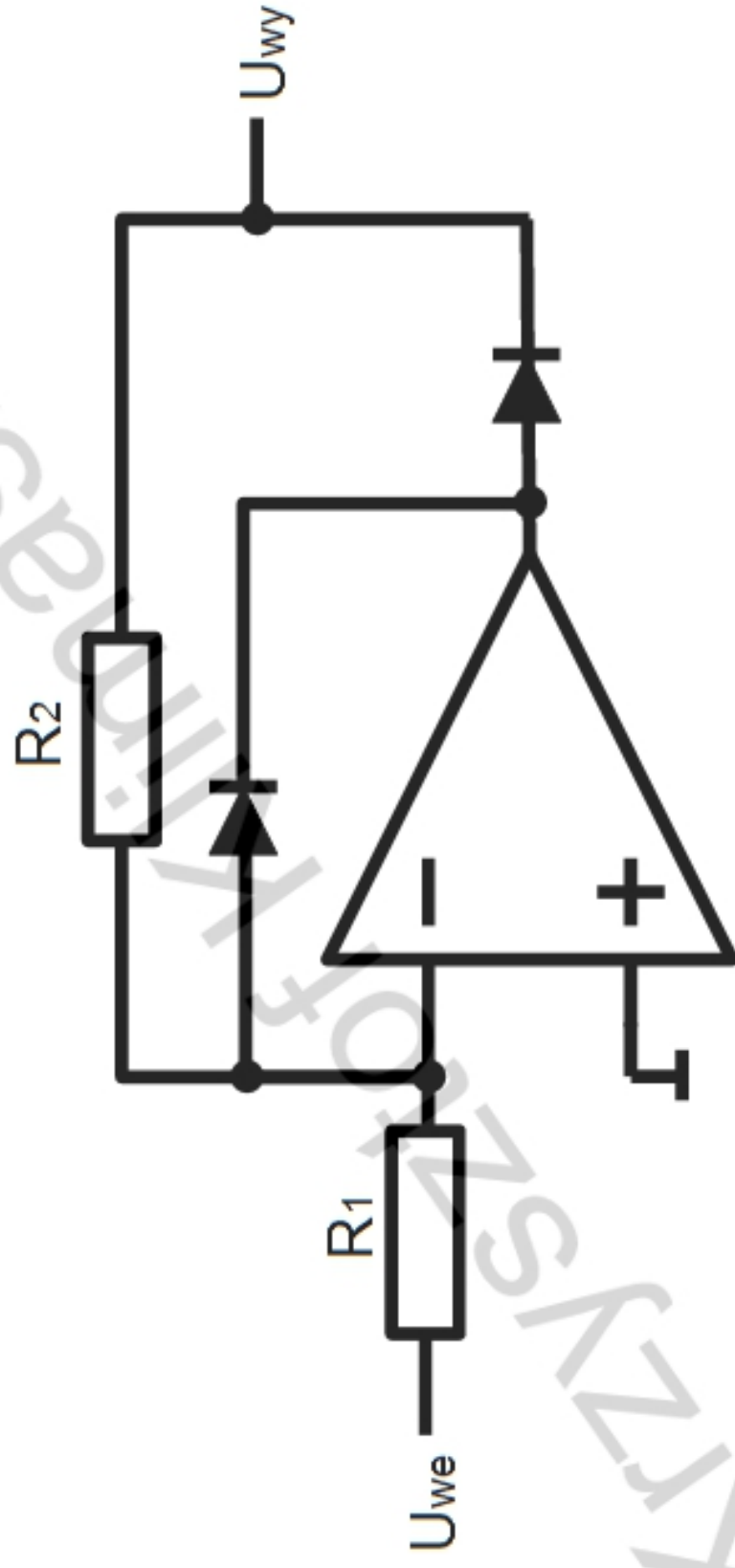
Typowe układy z WO

- układ całkujący (integrator) 2

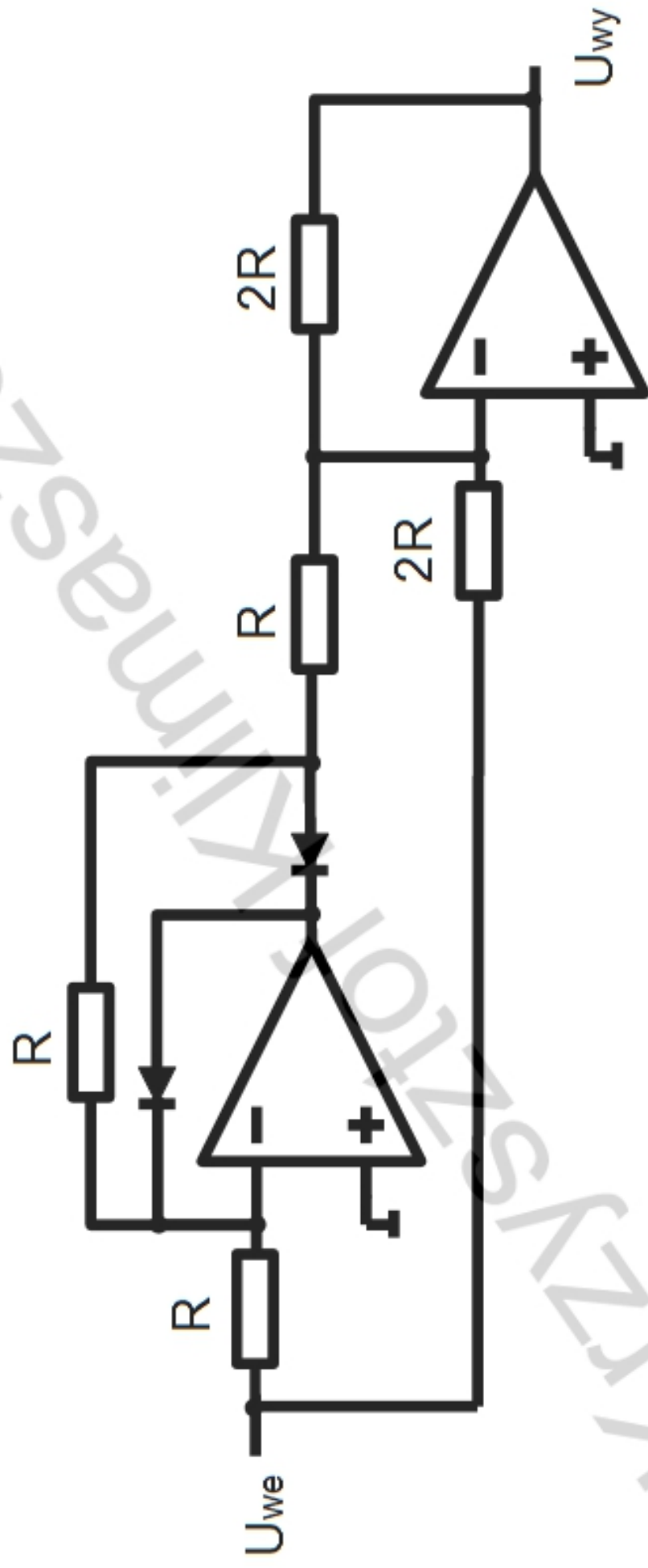
Typowe układy z WO

- układ prostownika

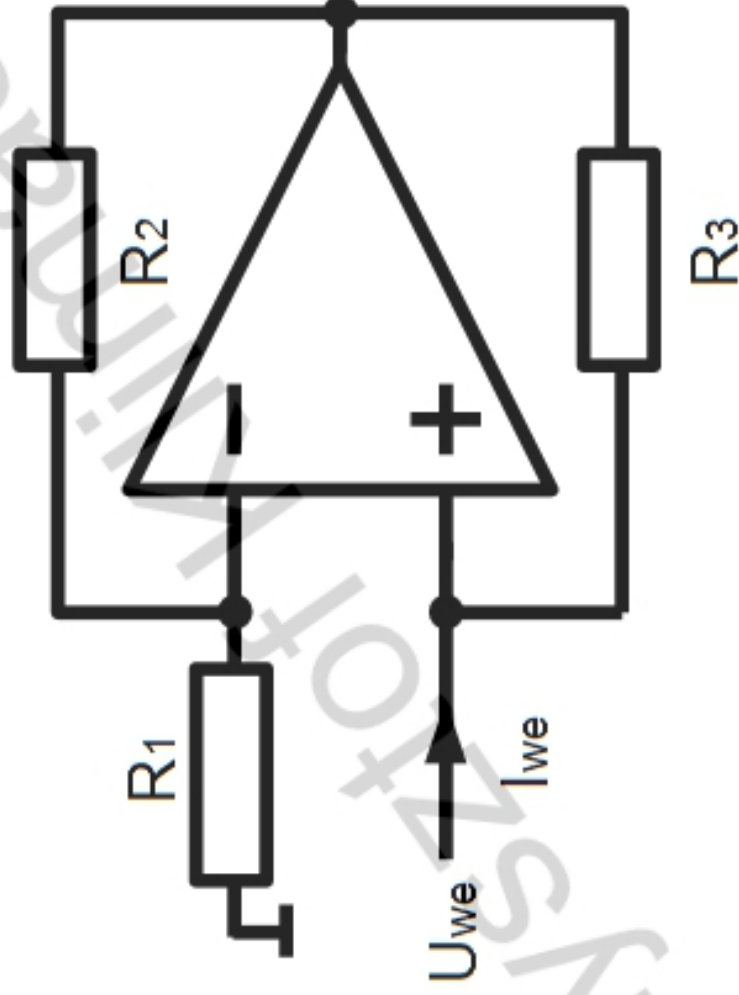
Typowe układy z WO

- układ prostownika pełnokresowego

Typowe układy z WO

- konwerter impedancji

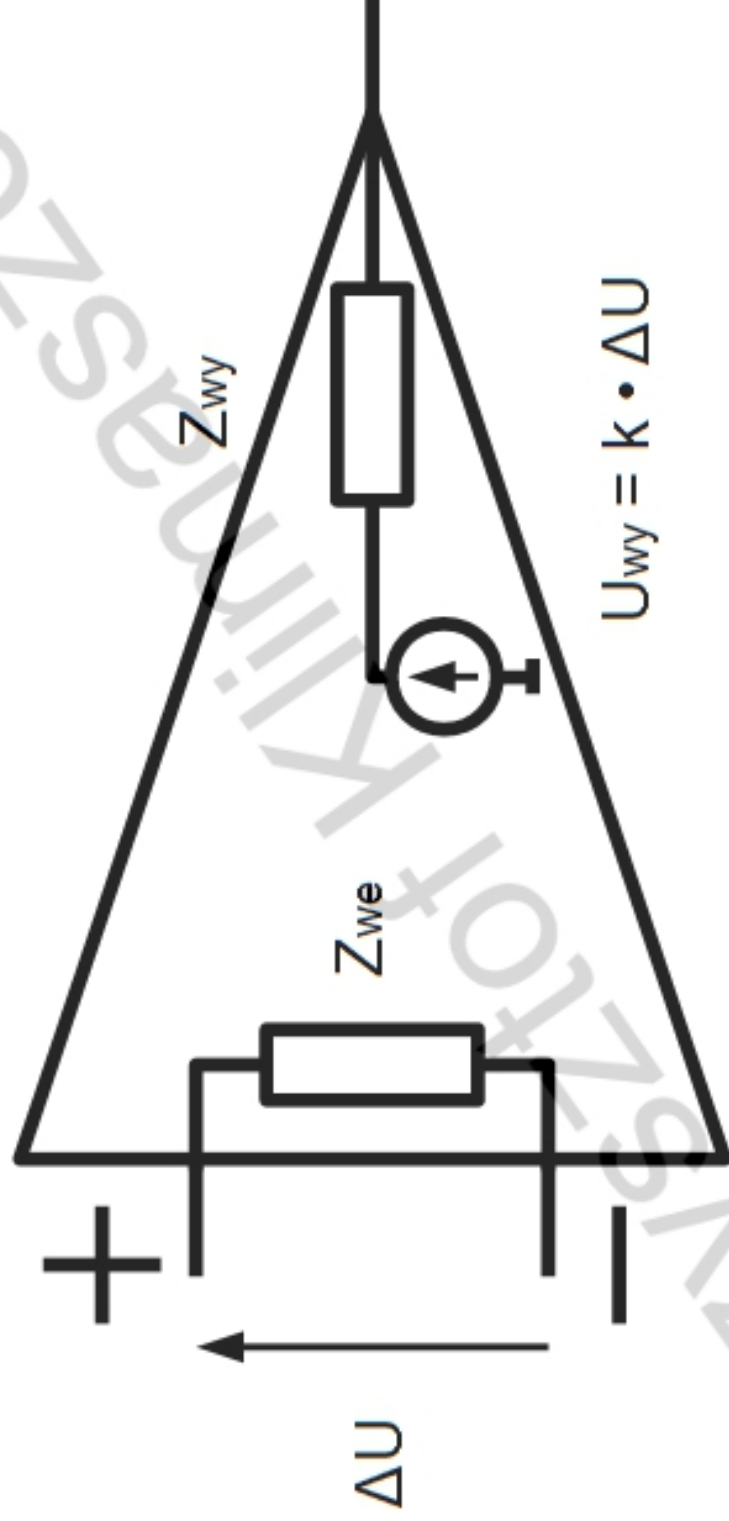

Rzeczywisty wzmacniacz operacyjny

- Wzmacnia napięcia stałe i przemienne

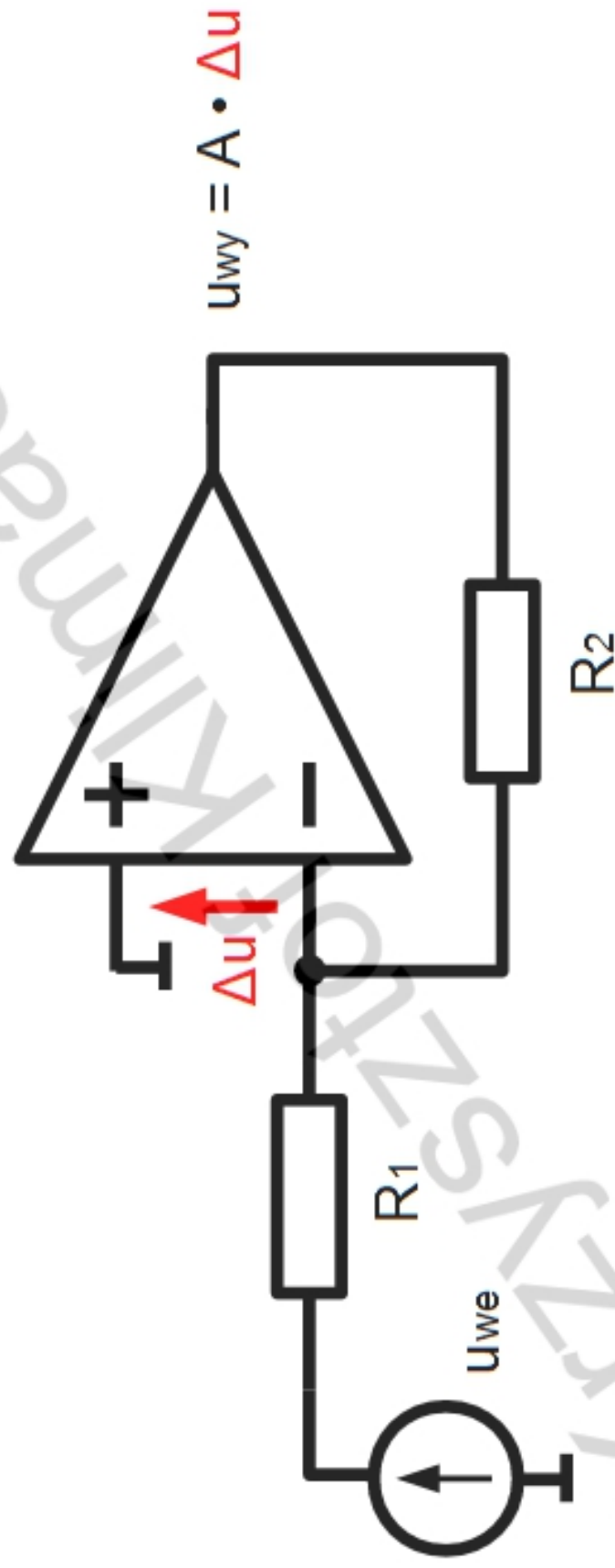
Rzeczywisty wzmacniacz operacyjny

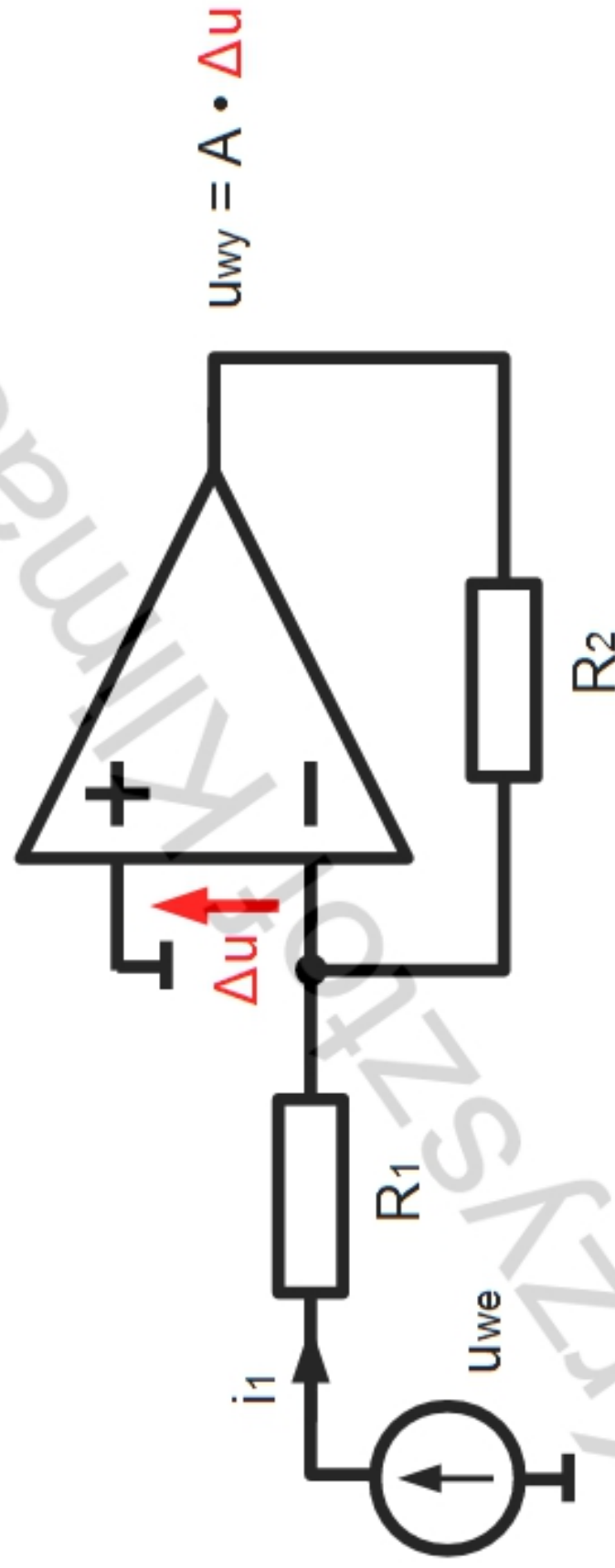
$$U_{wy} = k \cdot \Delta U$$

Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

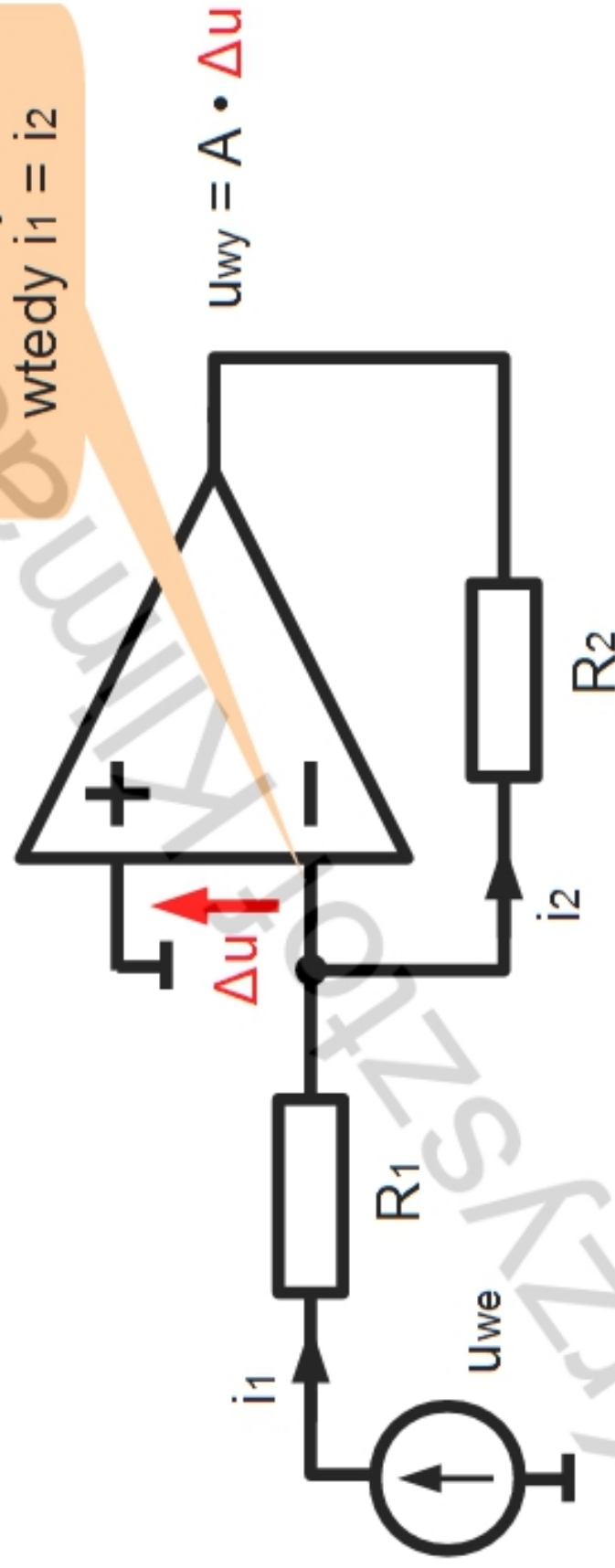

Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

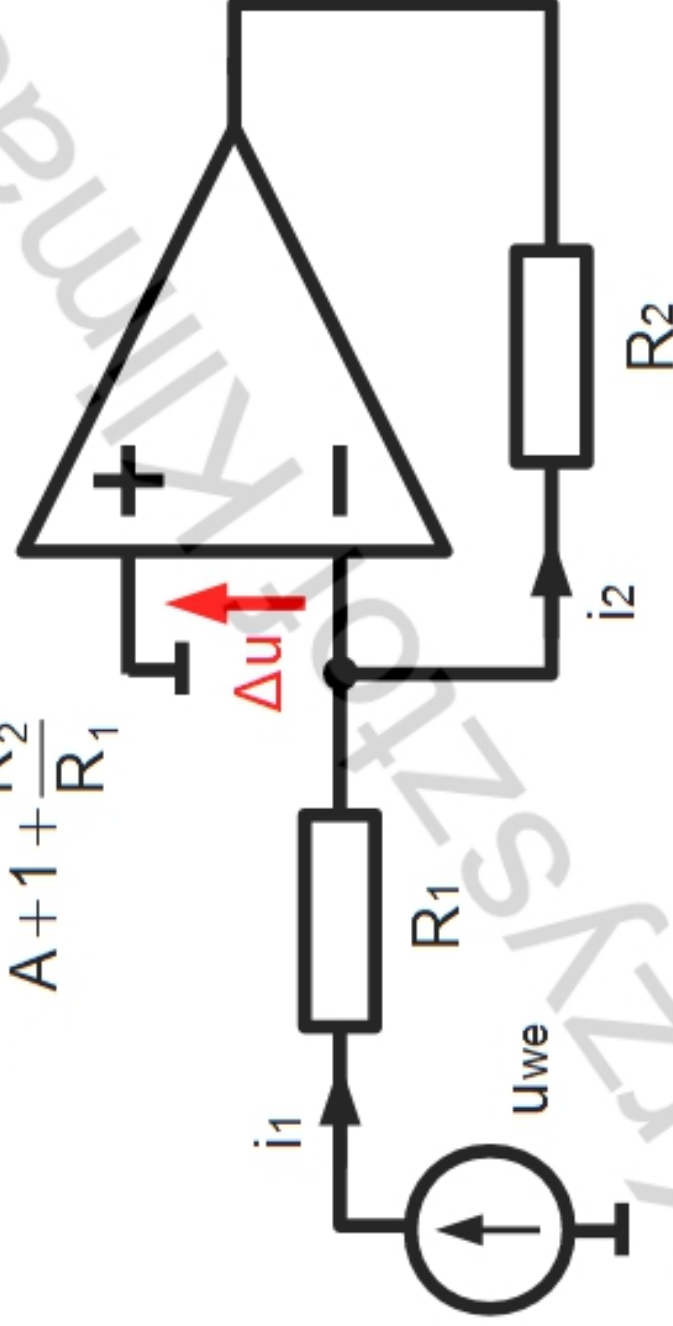
Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

zakładamy $I_b = 0$
wtedy $i_1 = i_2$

Wzmacniacz operacyjny jako...! wzmacniacz

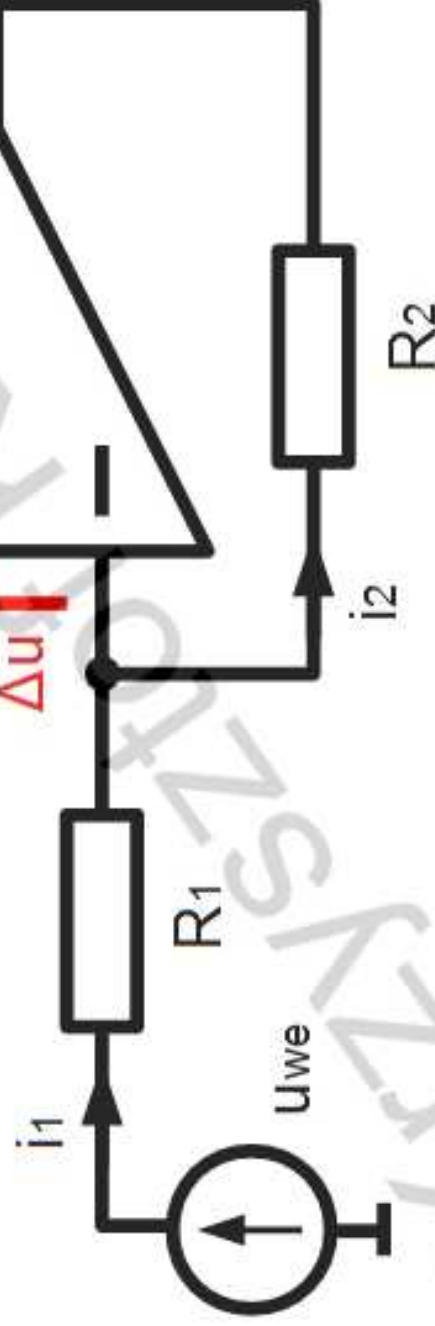
$$\Delta u = - u_{we} \frac{\frac{R_2}{R_1}}{A+1 + \frac{R_2}{R_1}}$$

Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

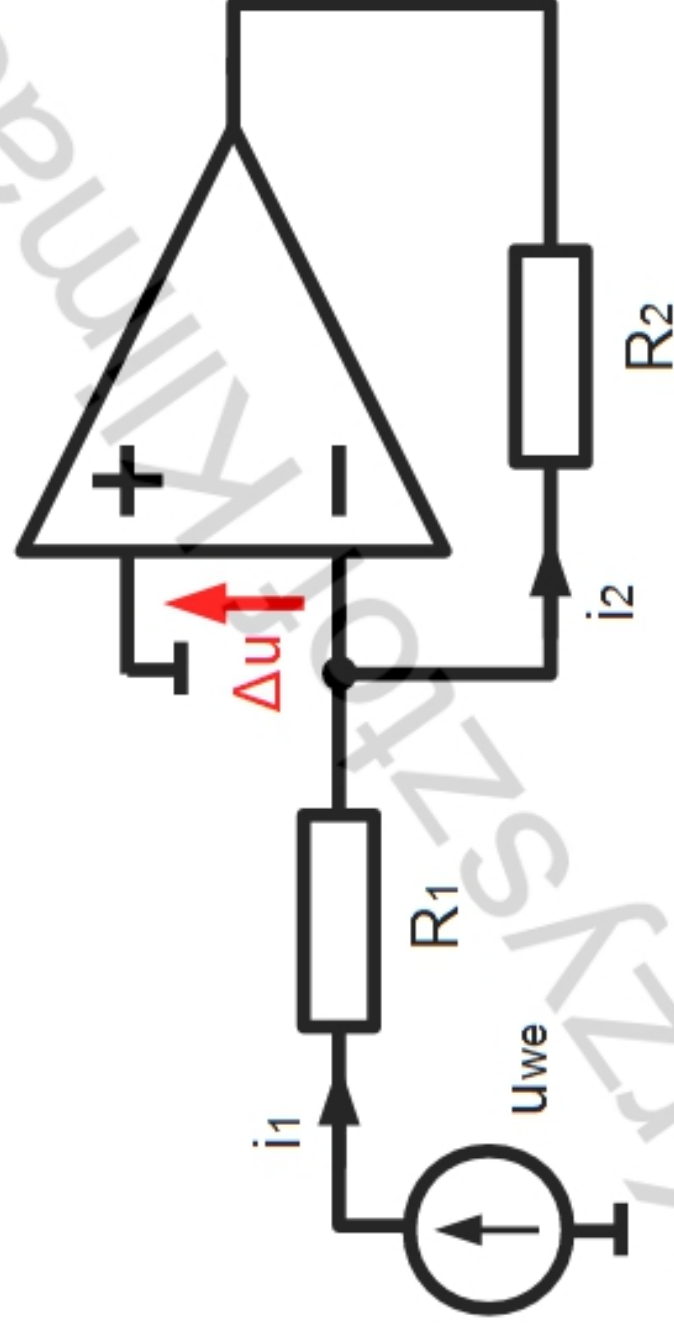
$$\Delta u = -u_{we} \frac{\frac{R_2}{R_1}}{A+1+\frac{R_2}{R_1}}$$

dla $A = \infty$
 $\Delta u = 0$

Wzmacniacz operacyjny jako... wzmacniacz

$$U_{wy} = - U_{we} \frac{\frac{R_2}{R_1}}{1 + \frac{R_2}{R_1}}$$
$$1 + \frac{R_2}{R_1}$$

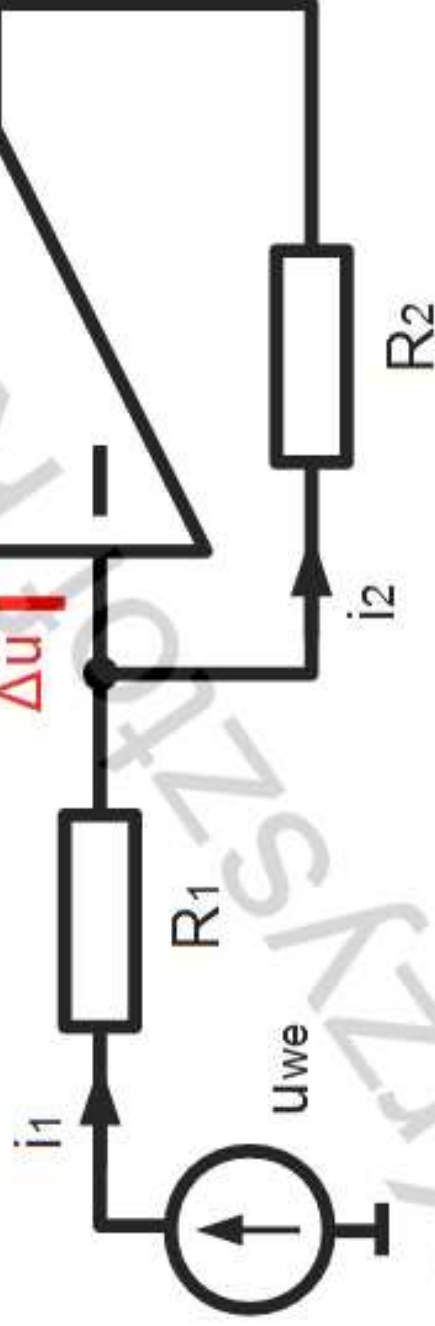

Wzmacniacz operacyjny jako.... wzmacniacz

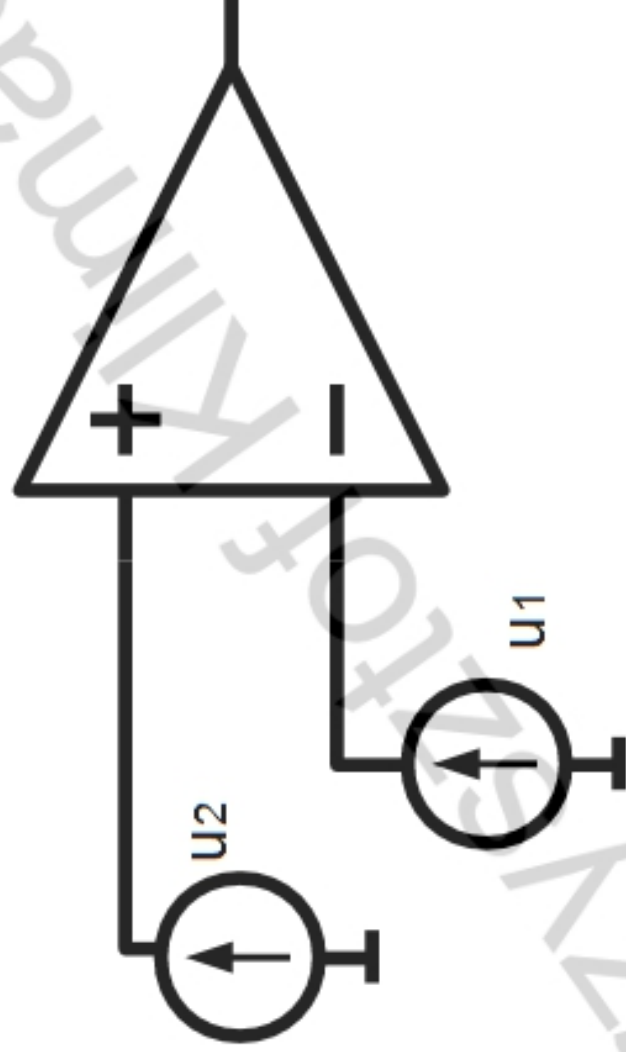
dla $A = \infty$

$$U_{wy} = - U_{we} \frac{R_2}{R_1}$$

$$U_{wy} = - U_{we} \frac{\frac{R_2}{R_1}}{1 + \frac{R_2}{R_1}}$$
$$1 + \frac{R_2}{R_1}$$

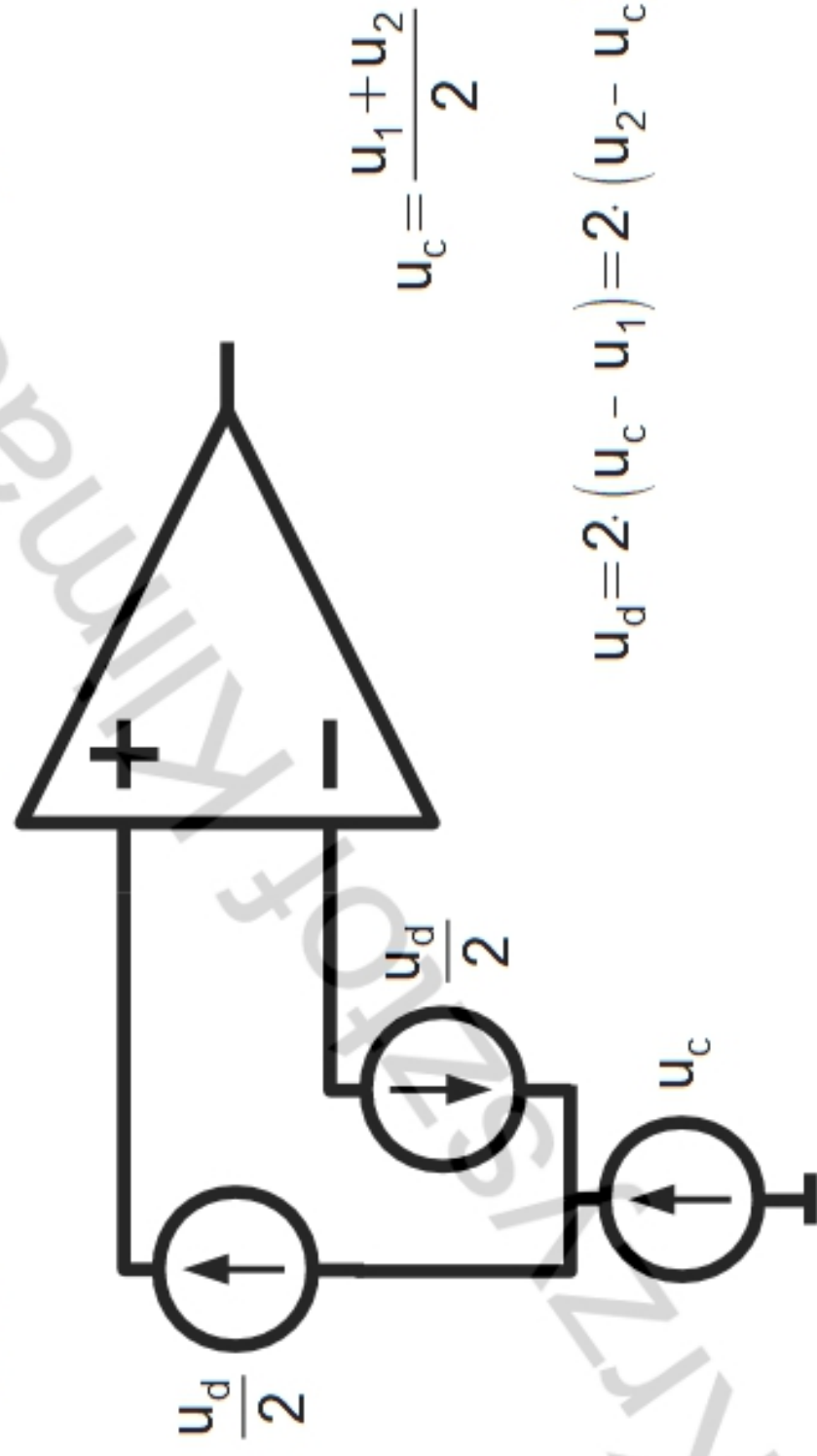
Napięcia wejściowe

Napięcia wejściowe

- napięcie sumacyjne (common mode)
- napięcie różnicowe (differential mode)

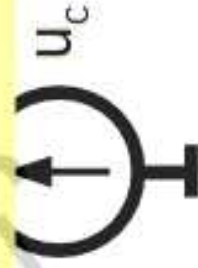
Wzmocnienie

- wzmacnienie sumacyjne (common mode)
- wzmacnienie różnicowe (differential mode)

CMRR – współczynnik tłumienia
sygnału wspólnego
(common-mode rejection ratio)

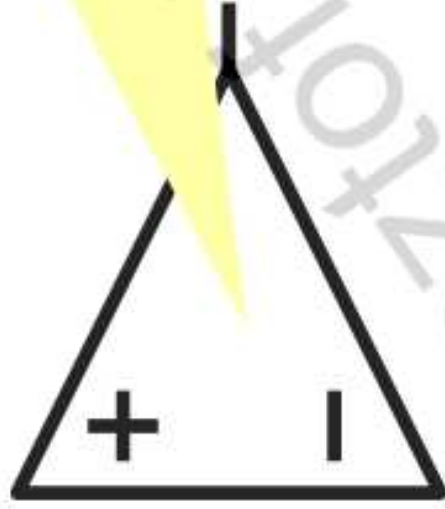
$$\text{CMRR} = 20 \log_{10} \frac{k_d}{k_c}$$

$$u_{\text{wy}} = u_c k_c + u_d k_d$$

Tłumienie zmian napięcia zasilania

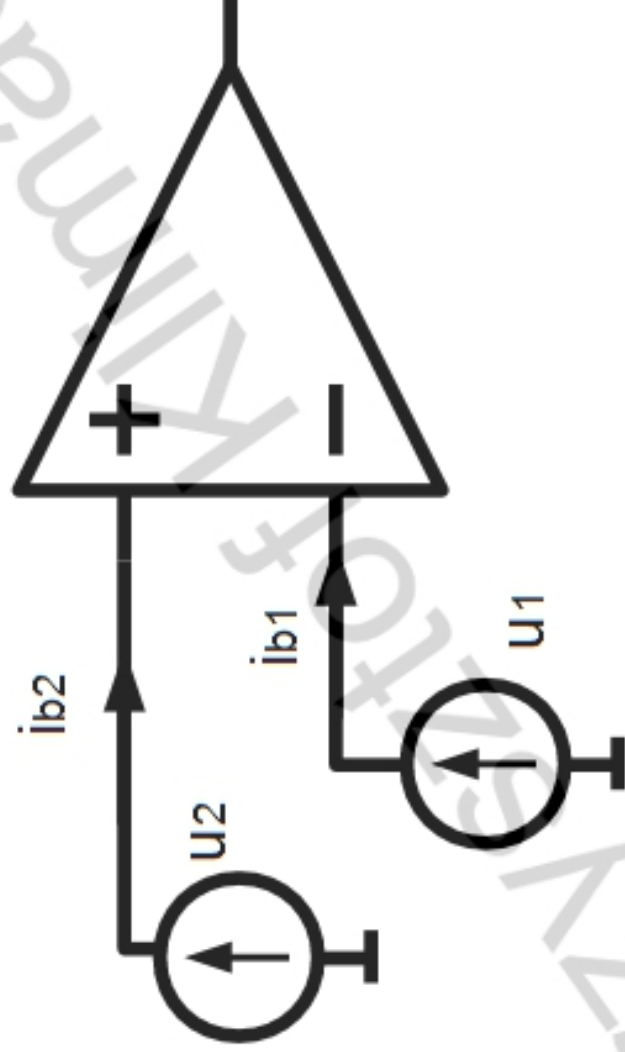
- Napięcie wyjściowe zmienia się przy zmianie napięcia zasilania

PSRR – współczynnik tłumienia zmian napięcia zasilania (power supply rejection ratio)

$$\text{PSRR} = 20 \log_{10} \frac{\Delta V_{\text{zasilania}}}{\Delta V_{\text{wyj}}}$$

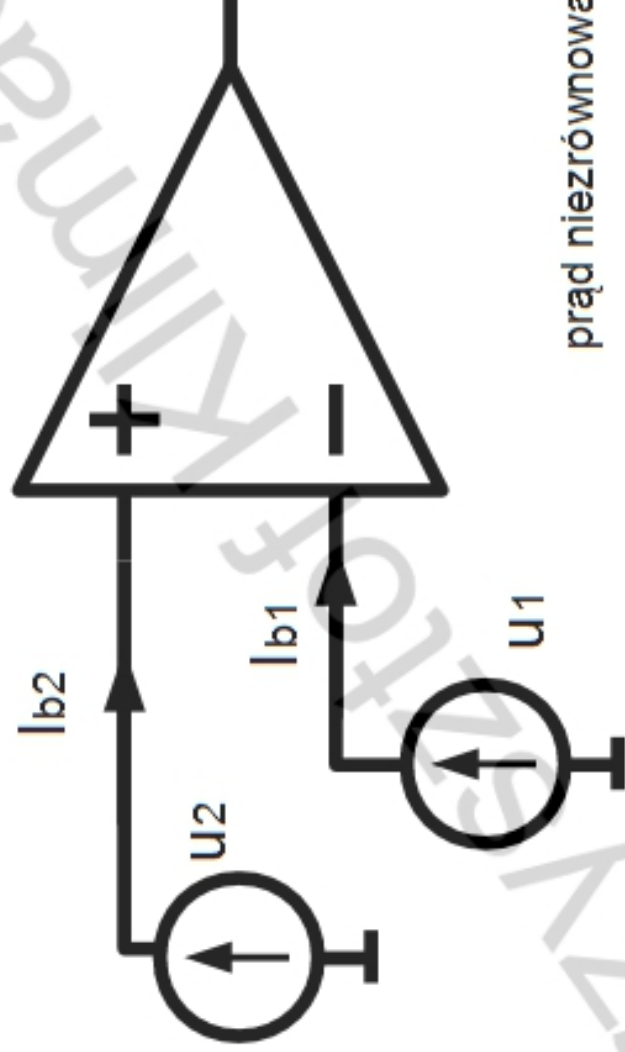
Impedancja wejściowa

Impedancja wejściowa

$$I_b = \frac{I_{b1} + I_{b2}}{2}$$

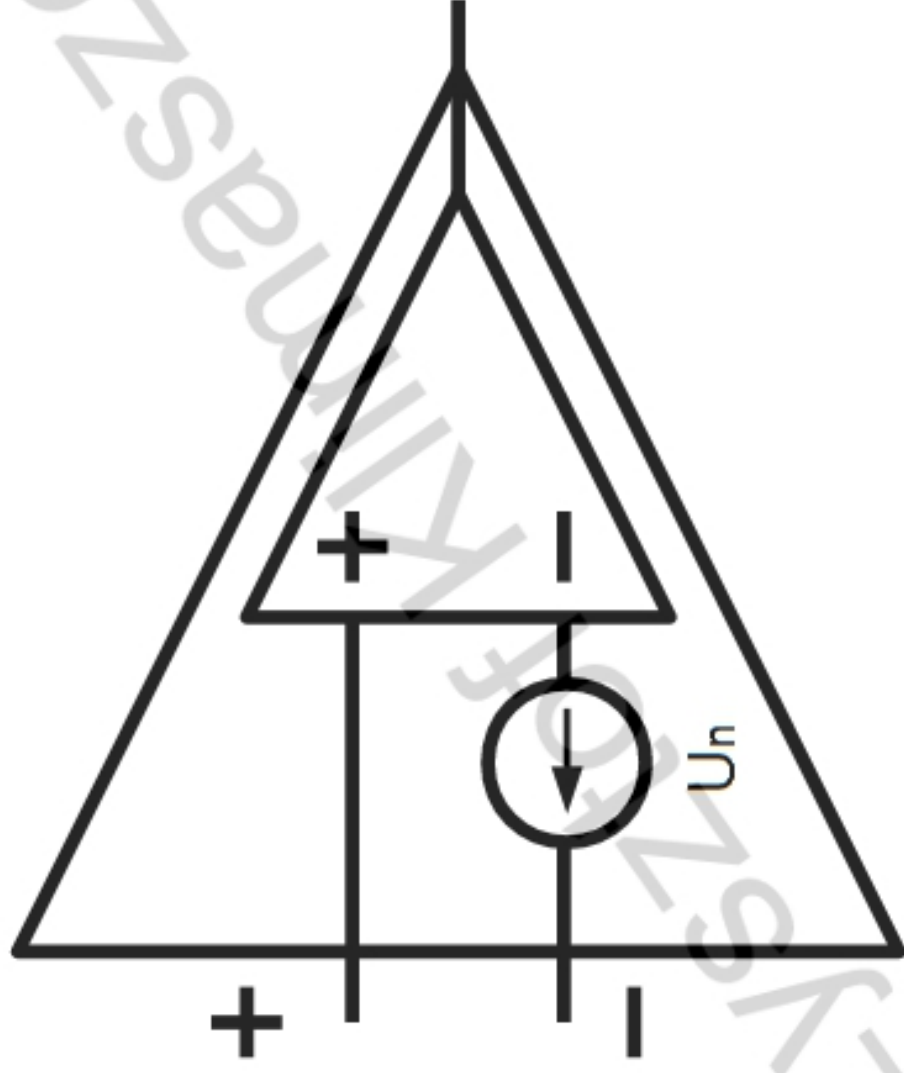
prąd polaryzacji wejść

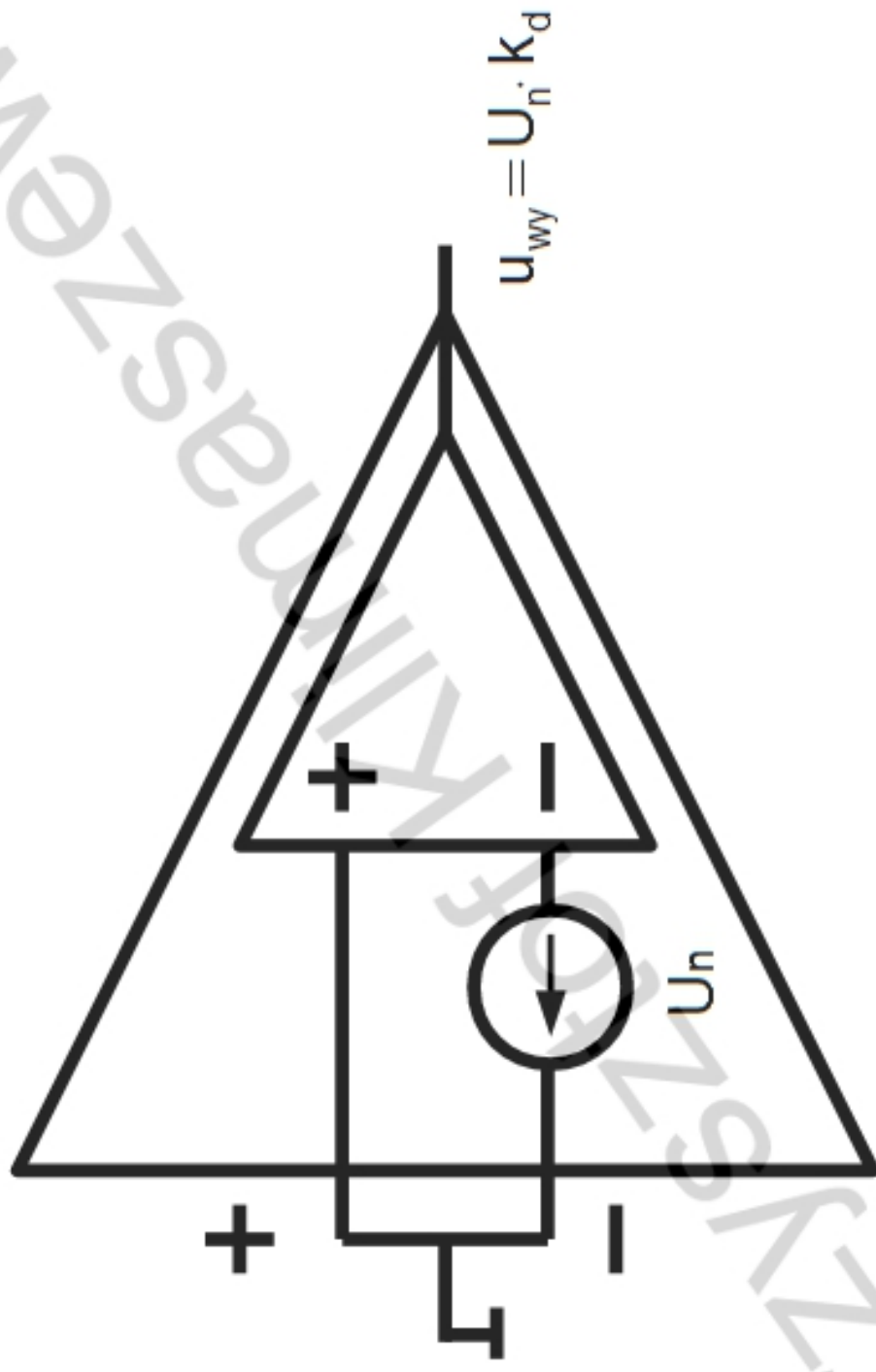
prąd niezrównoważenia

$$I_n = |I_{b1} - I_{b2}|$$

Napięcie niezrównoważenia

Napięcie niezrównoważenia

Przykładowe wartości

	U_n [V]	CMRR [dB]	SVRR [dB]	i_b [A]	i_n [A]	ΔU_n [V/°C]	Δi_n [A/°C]
LM358	2m	85	100	20n	2n	7u	10p
MAX4239	0,1u	140	140	1p	2p	10n	
MCP6031	150u	89	88	1p	1p	3u	~1p
MCP6021	500u	85	90	1p	1p	3,5u	~0,5p
LM741	1m	90	96	80n	20n	15u	0,5n
LM7171	0,2m	105	90	2,7u	0,1u	35u	

Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

Komparator

- Układ porównujący napięcia podłączone do dwóch wejść.

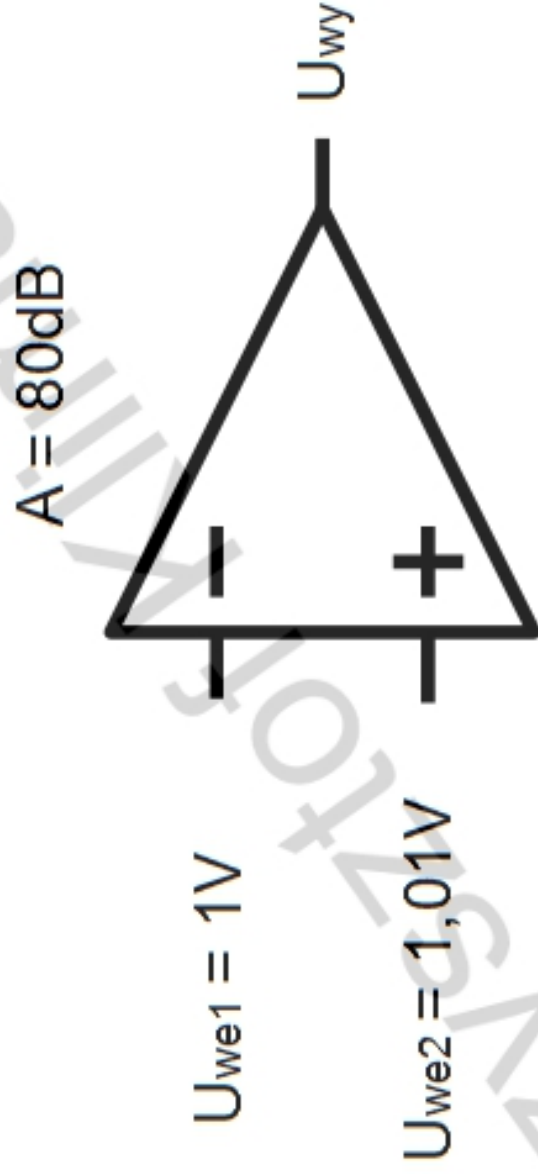
Wzmacniacz operacyjny wzmacnia różnicę napięć między wejściami.

Wzmocnienie to jest **bardzo duże**.

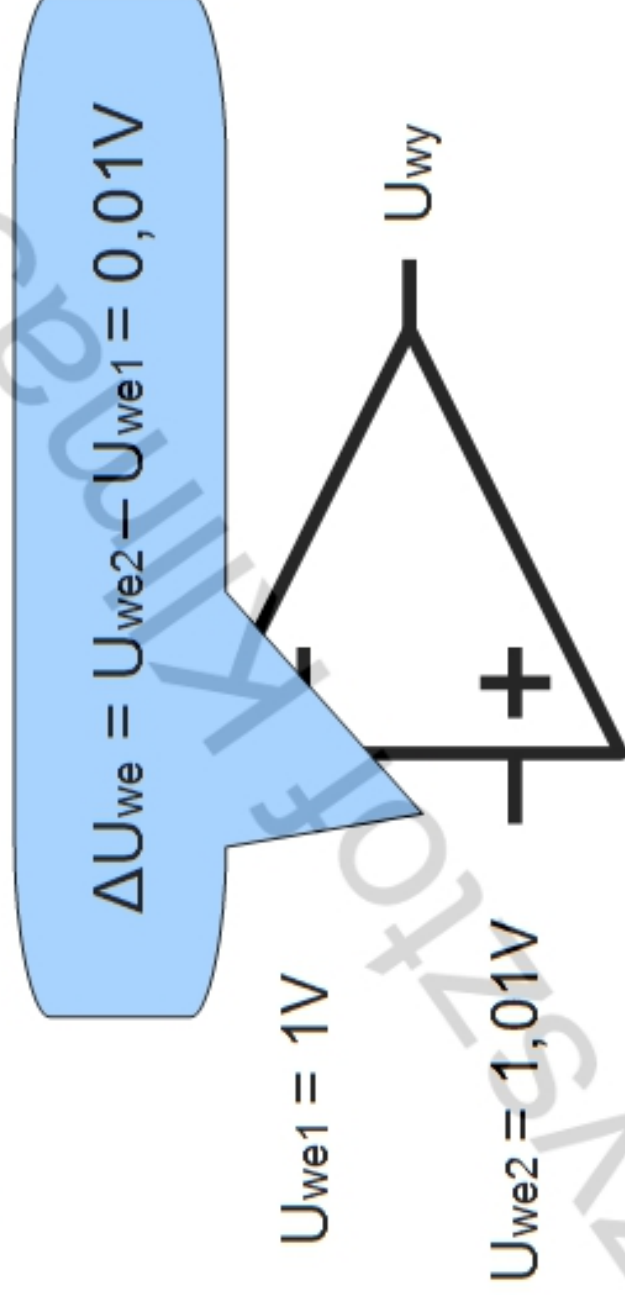
Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

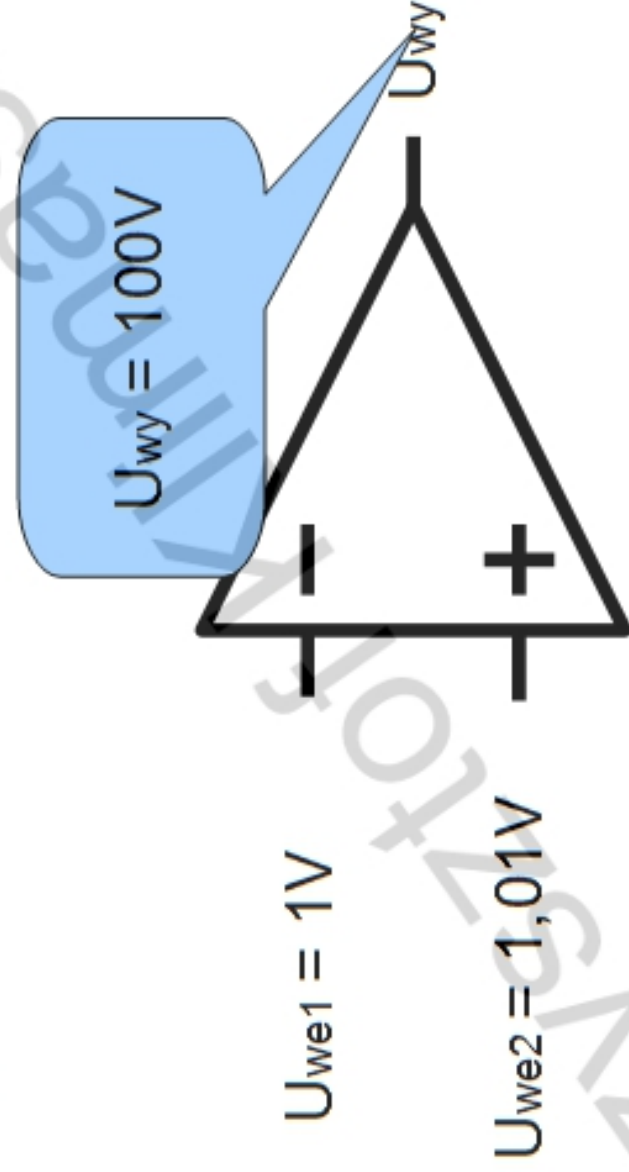
Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

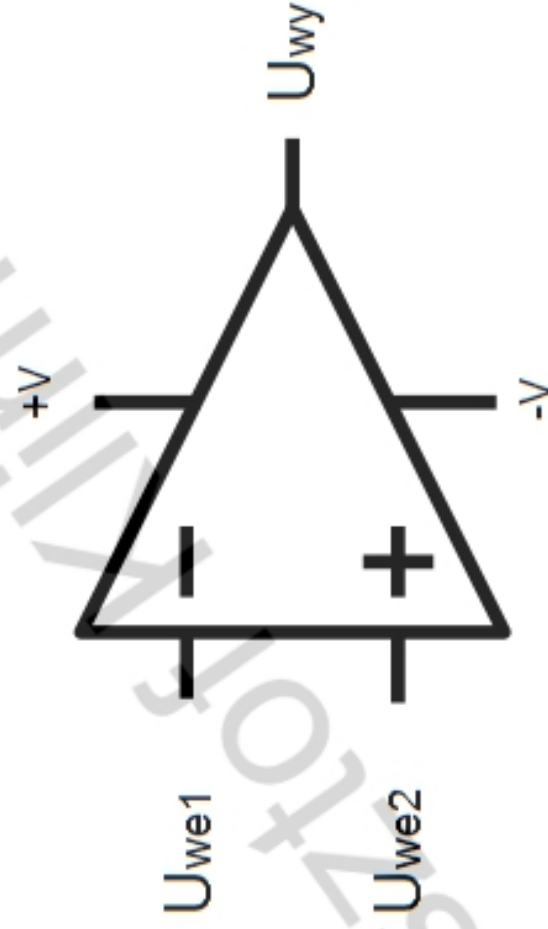
Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

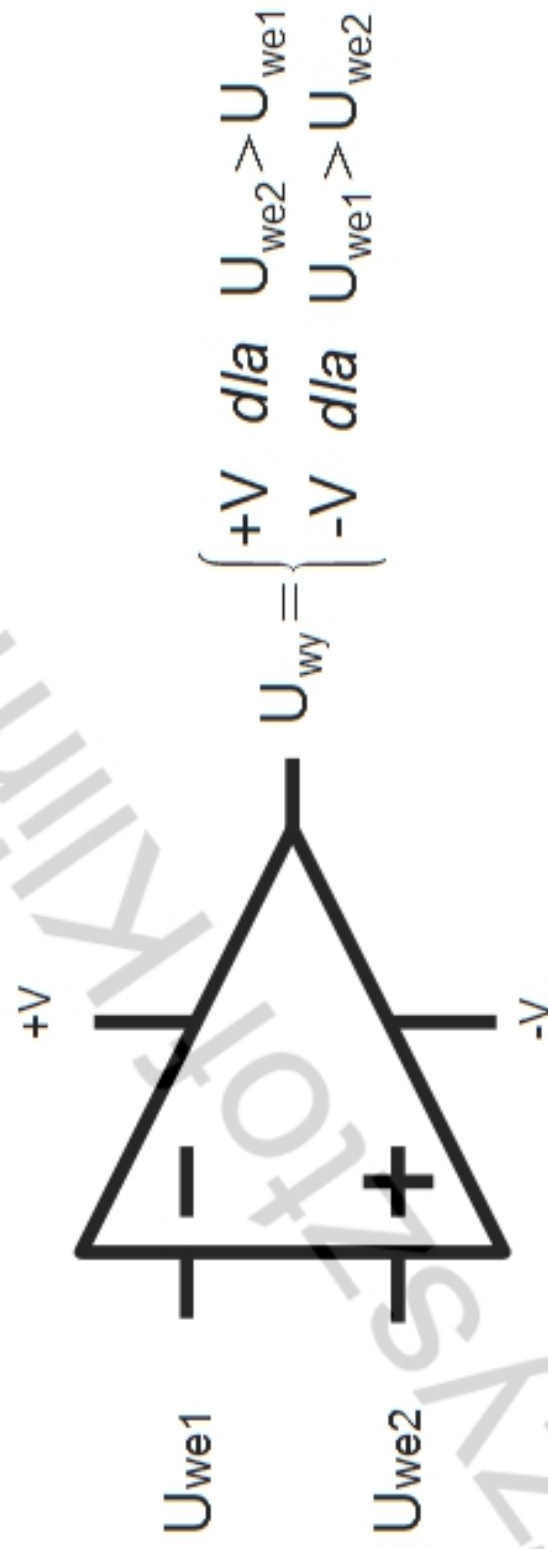
Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

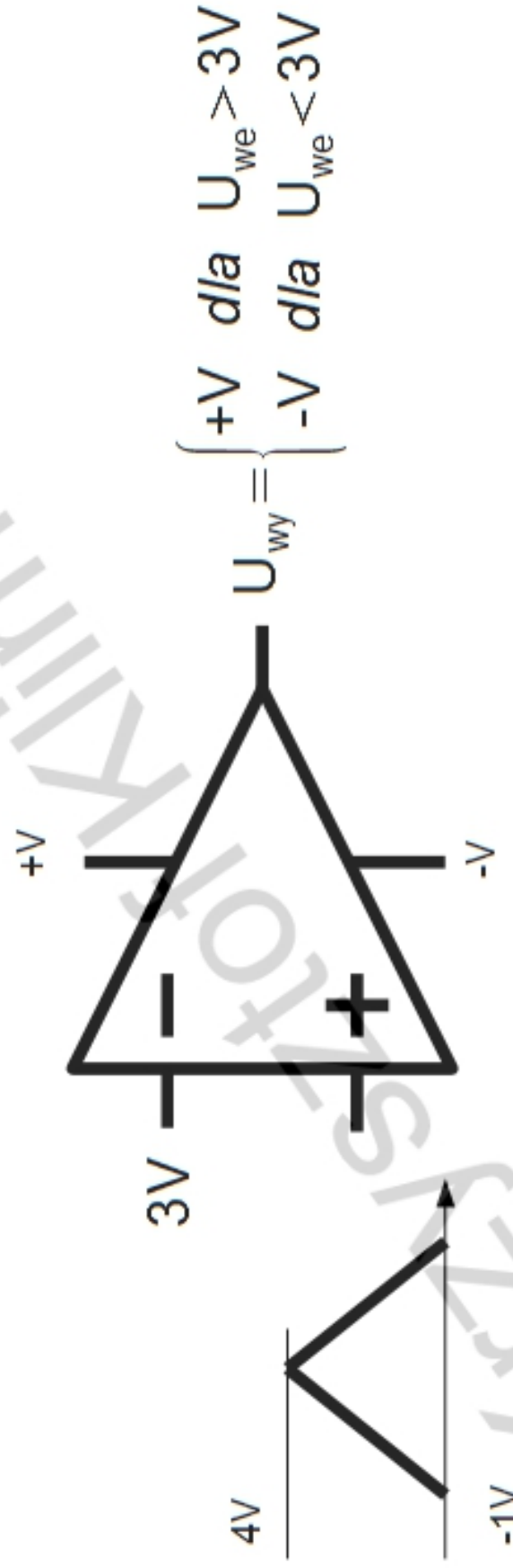
Komparator

- Układ porównujący napięcia wejściowe podłączone do dwóch wejść

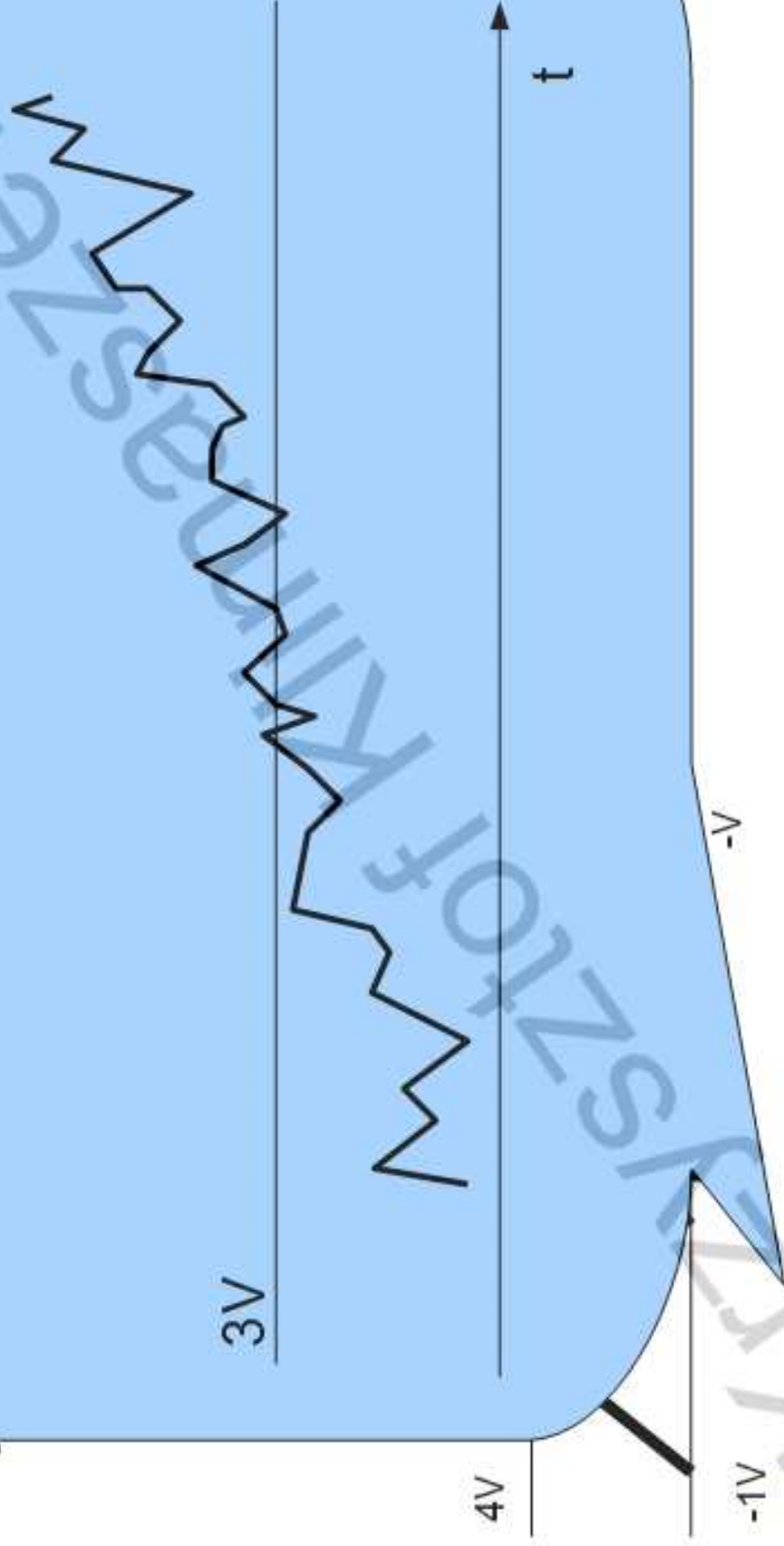
Komparator

- Porównywanie napięcia wejściowego zadaną wartością odniesienia

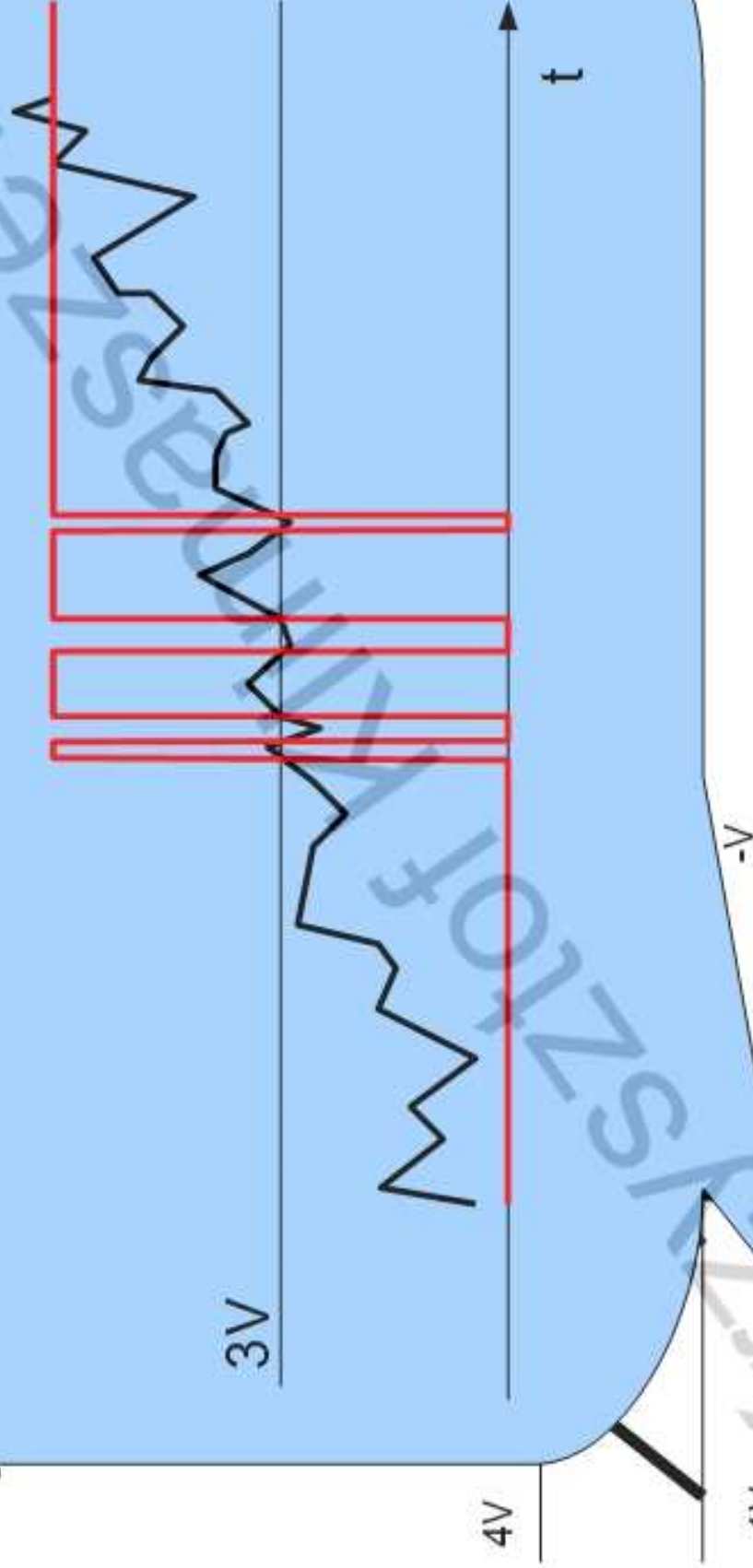

Szумы powodują, że zamiast szybkiego przełączenia napięcia na wyjściu komparatora pojawiają się wielokrotne przełączenia.

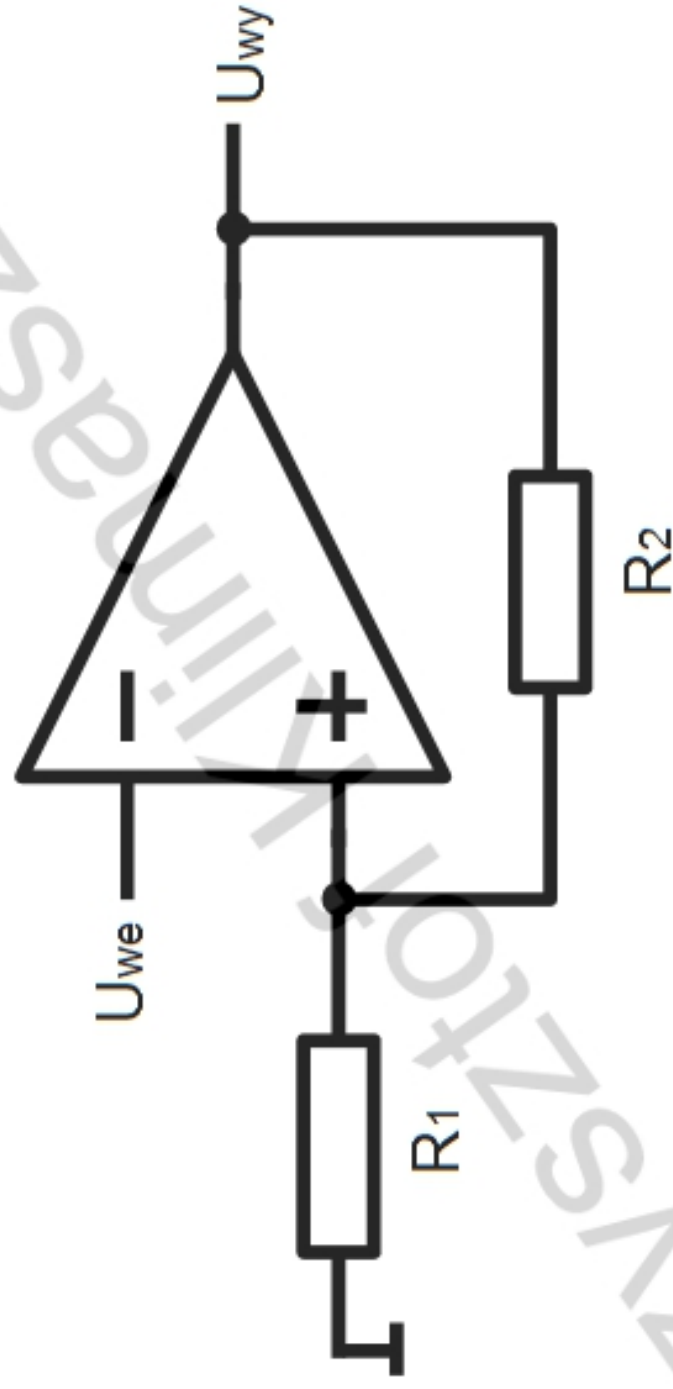

Szumy powodują, że zamiast szybkiego przełączenia napięcia na wyjściu komparatora pojawiają się wielokrotne przełączenia.

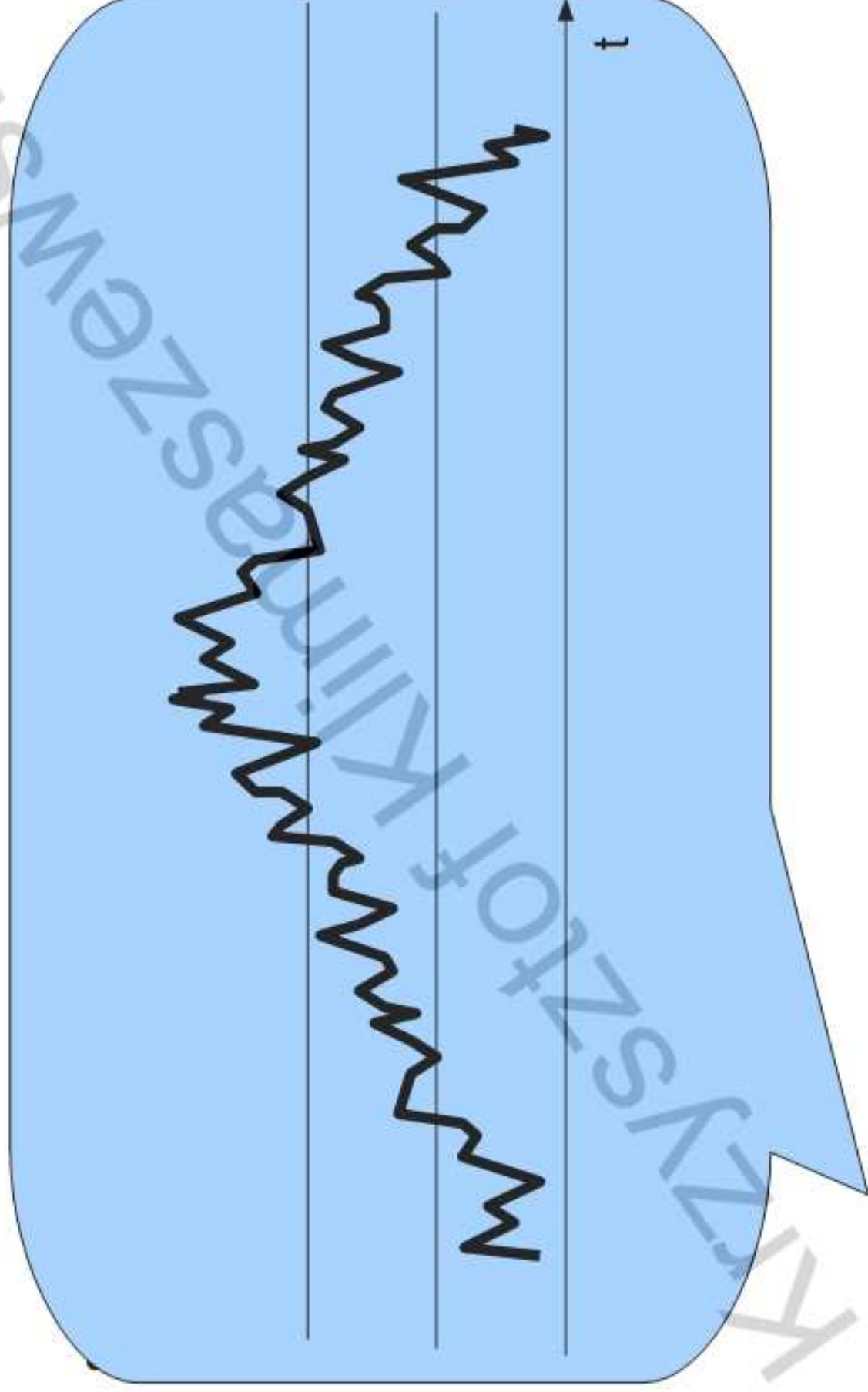

Komparator z histerezą

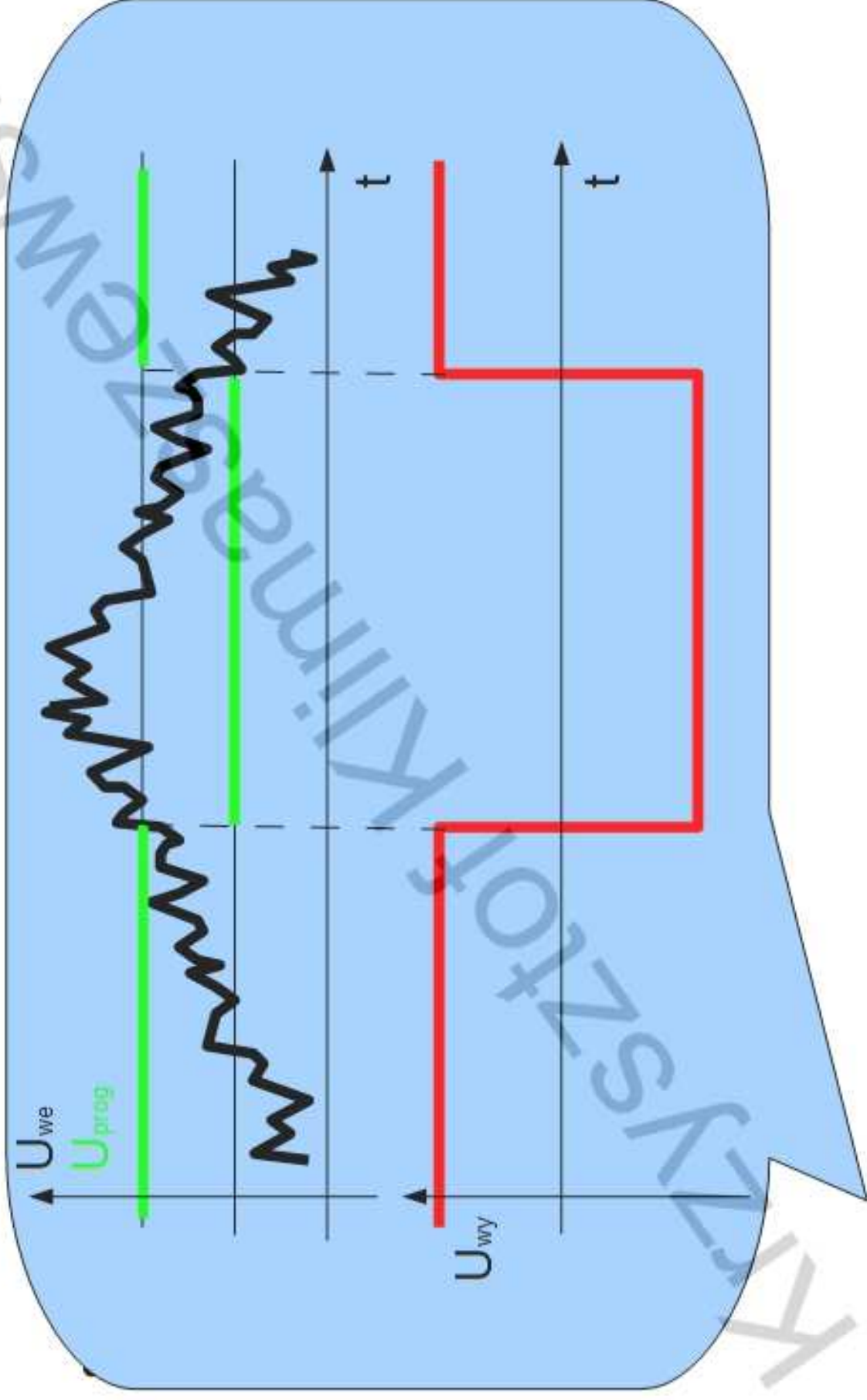
- Przerzutnik Schmitta odwracający fazę

Komparator z histerezą

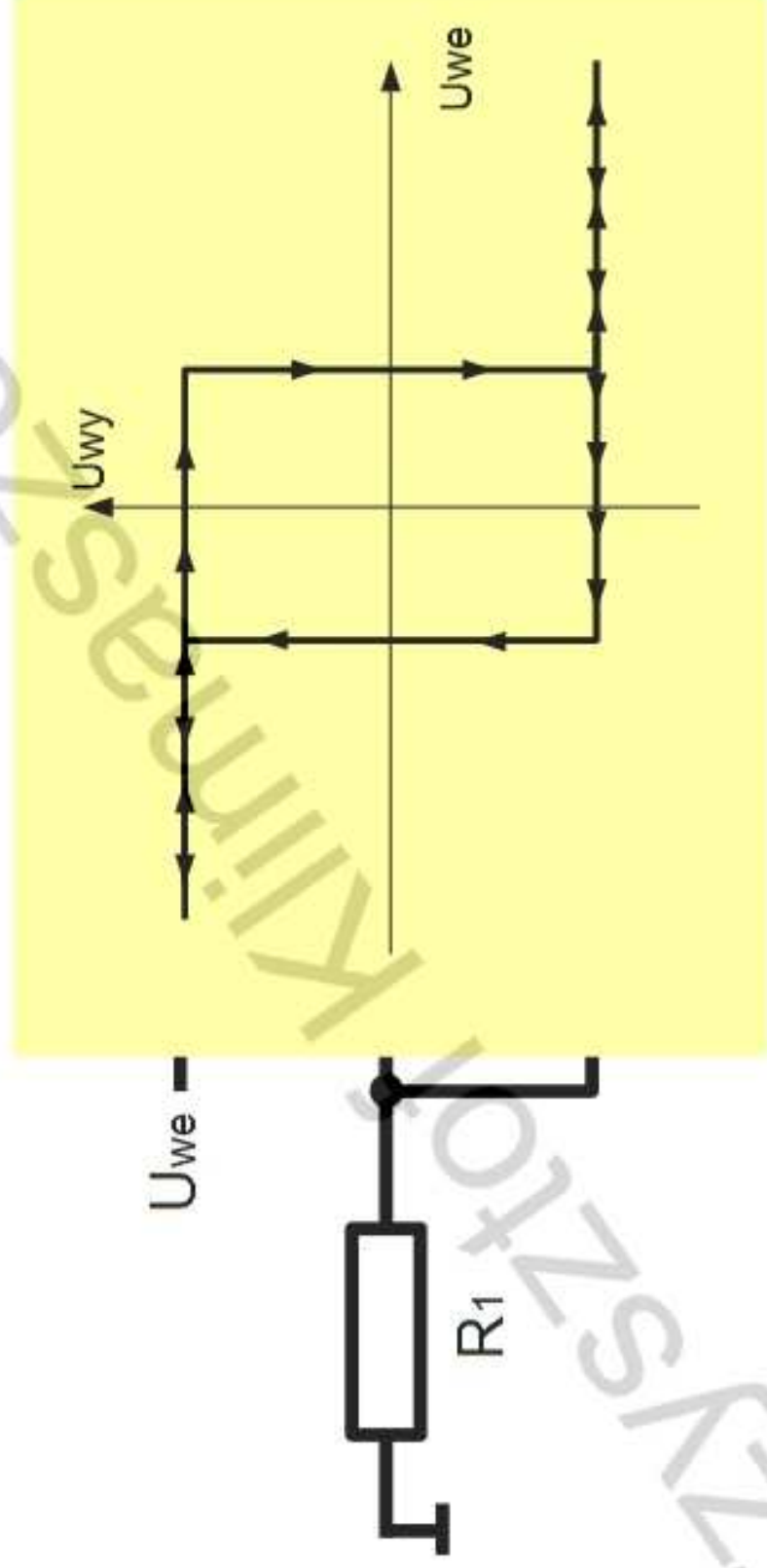

Komparator z histerezą

Komparator z histerezą

- Przerzutnik Schmitta odwracający fazę

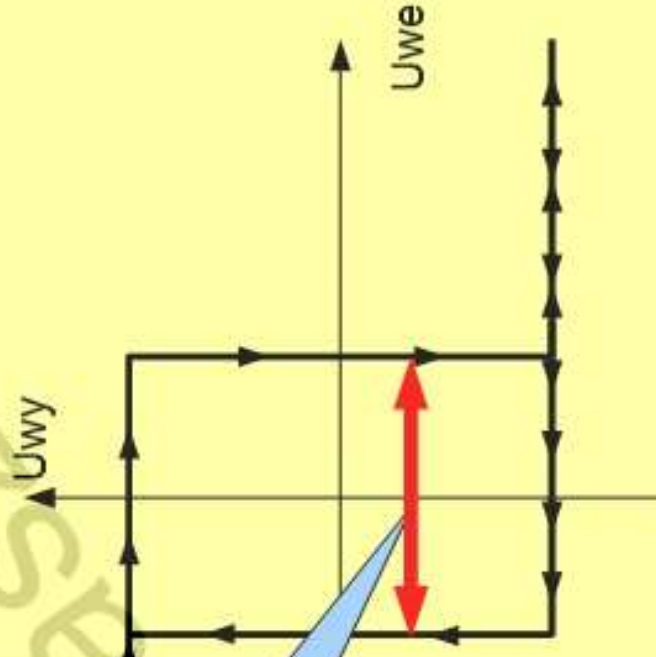
Komparator z histerezą

- Przez

Szerokość pętli histerezy:

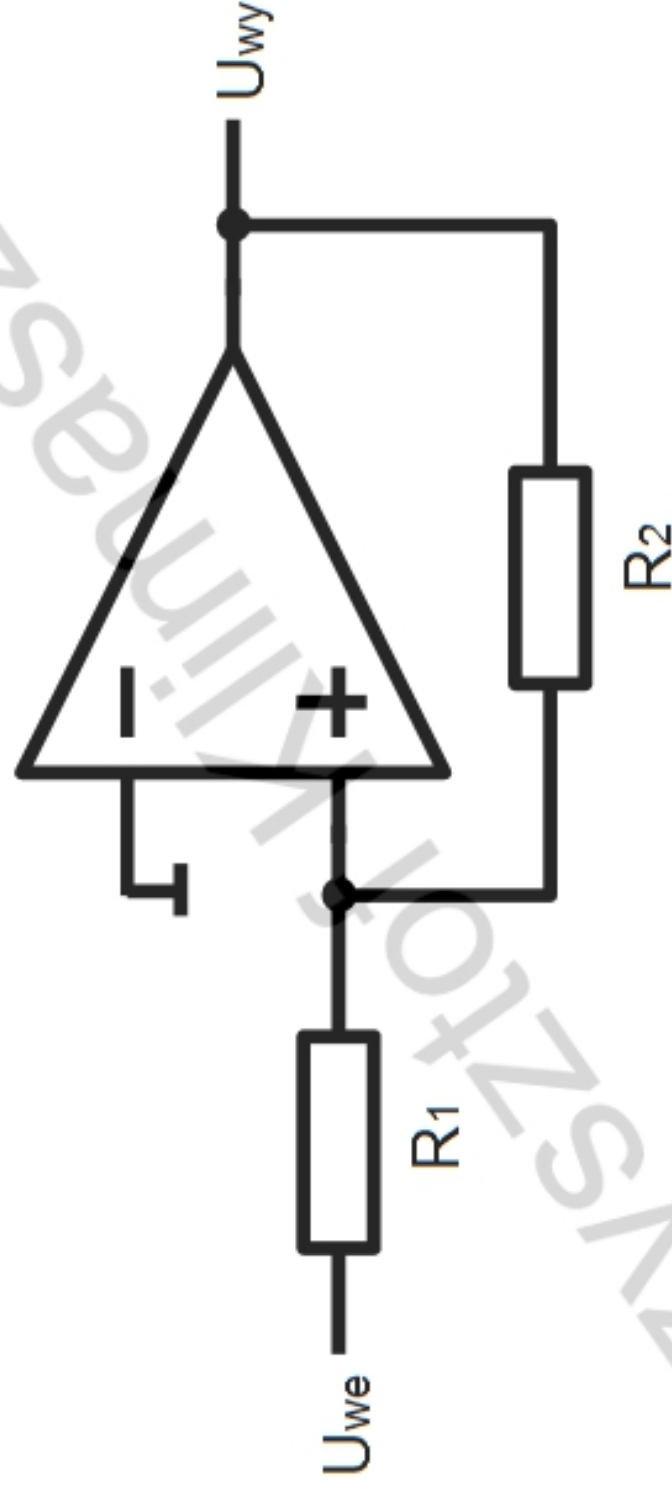
$$(V_{+} - V_{-}) \frac{R_1}{R_1 + R_2}$$

ający fazę

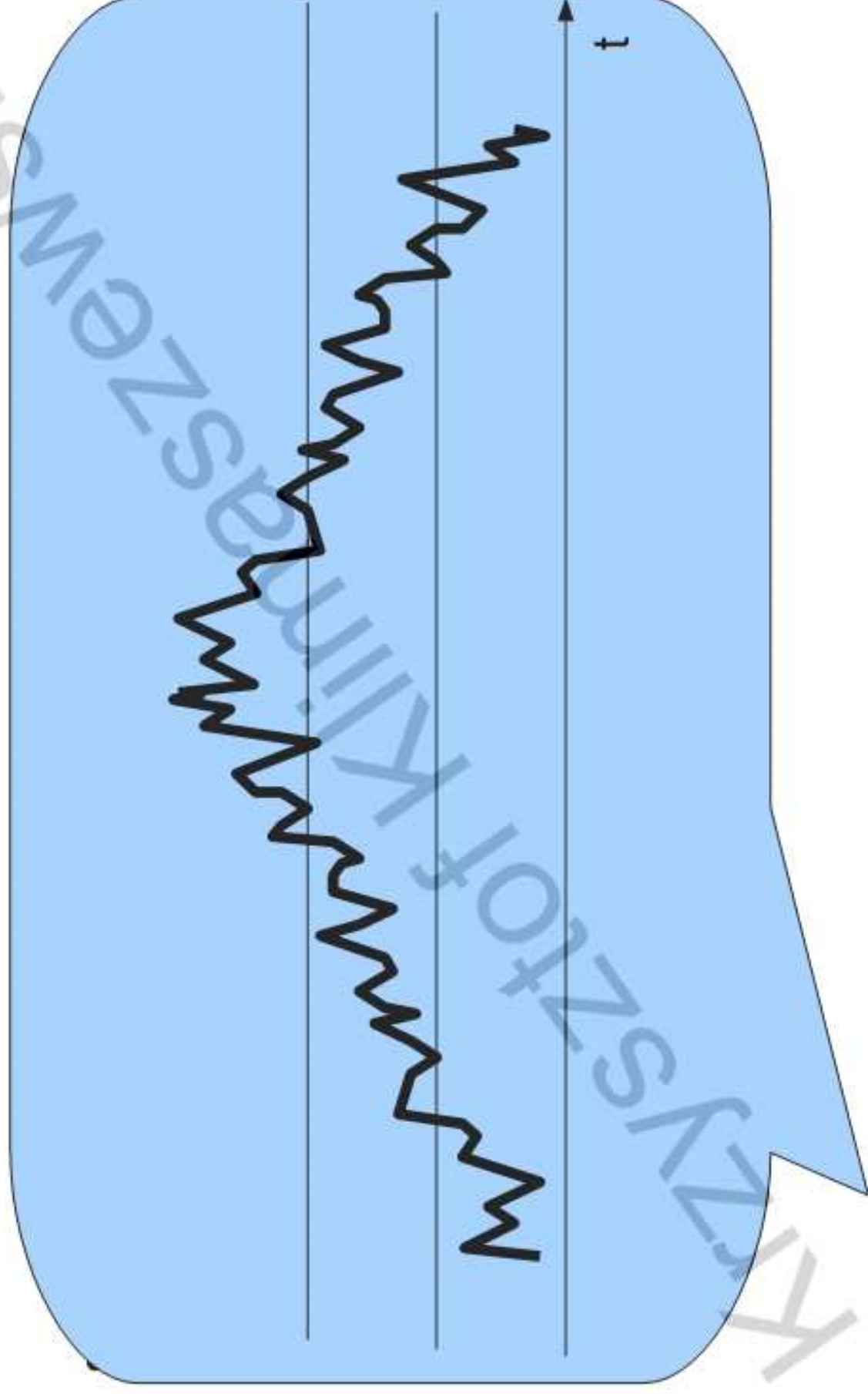
Komparator z histerezą

- Przerzutnik Schmitta nieodwracający fazy

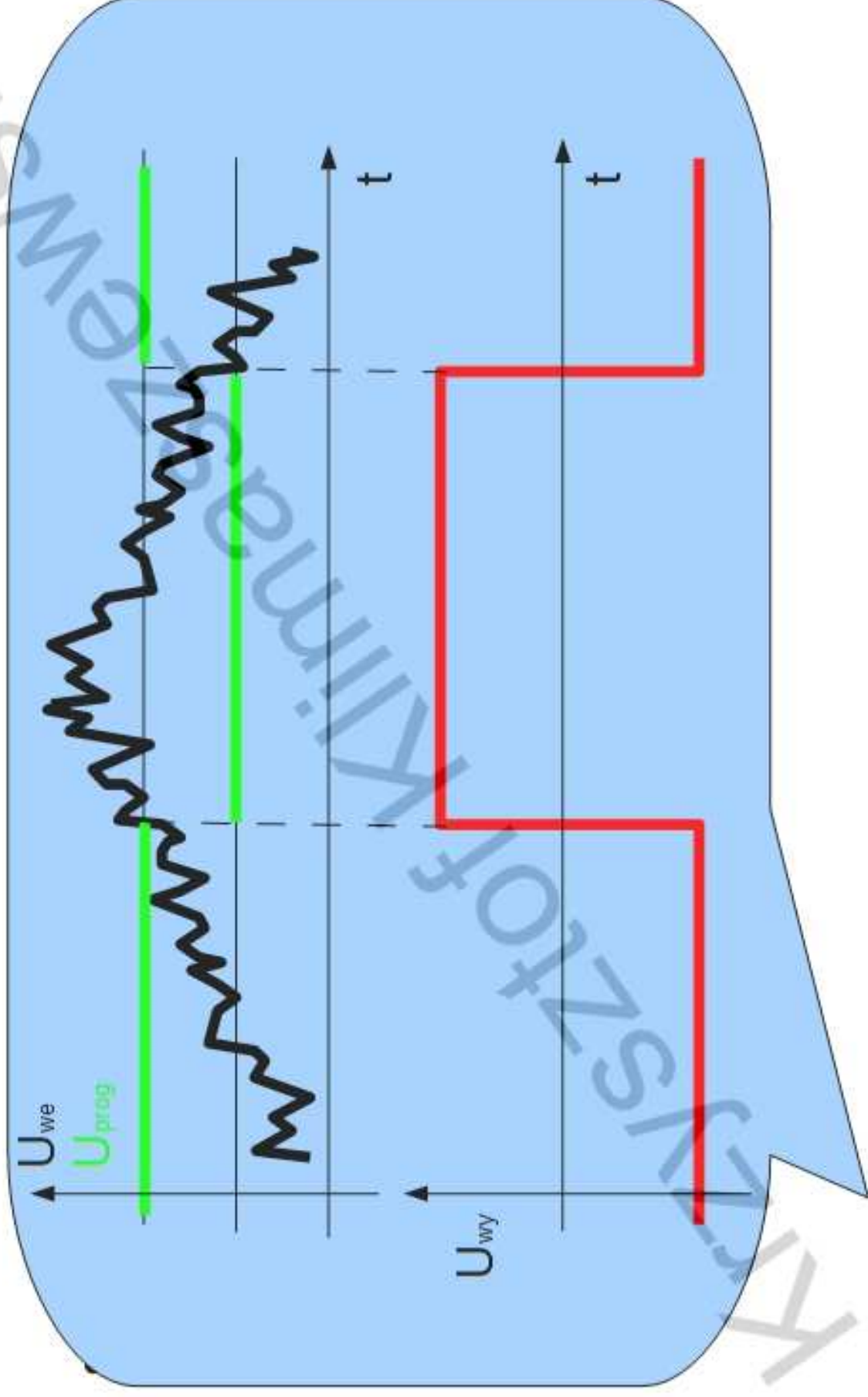

Komparator z histerezą

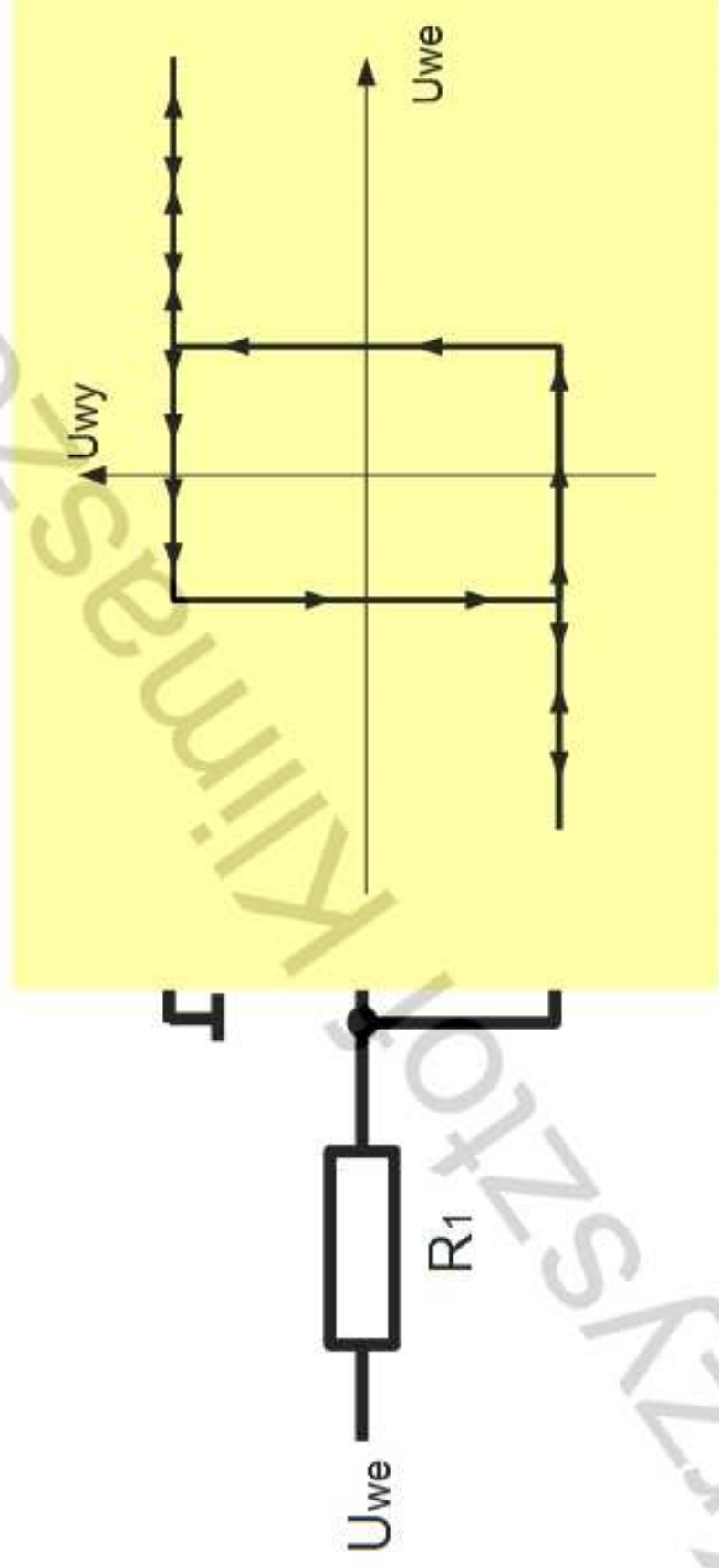

Komparator z histerezą

Komparator z histerezą

- Przerzutnik Schmitta nieodwracający fazy

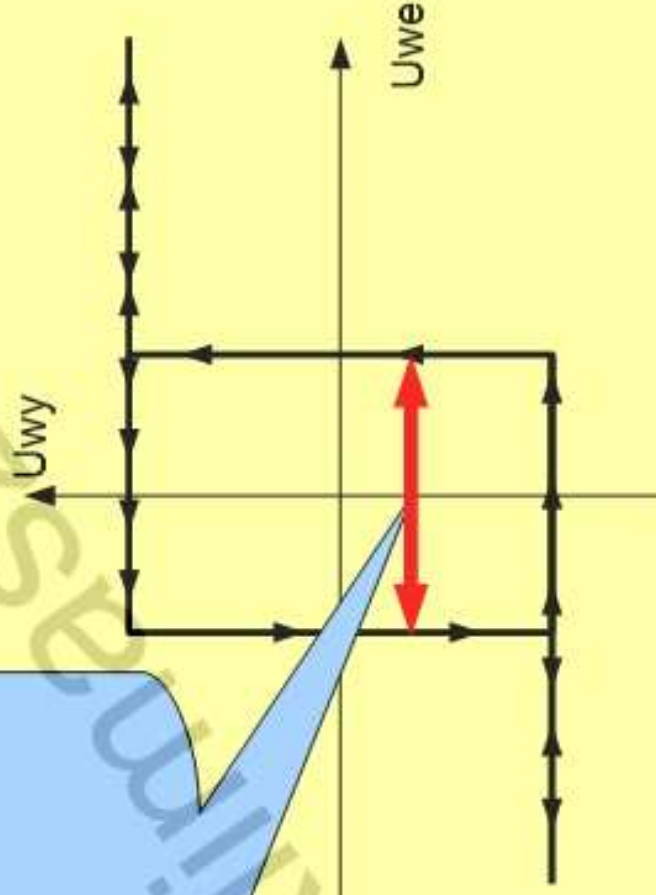

Komparator z histerezą

- Przer...
- Pracujący fazy

Szerokość pętli histerezy:

$$(V_+ - V_-) \frac{R_1}{R_2}$$

Komparator

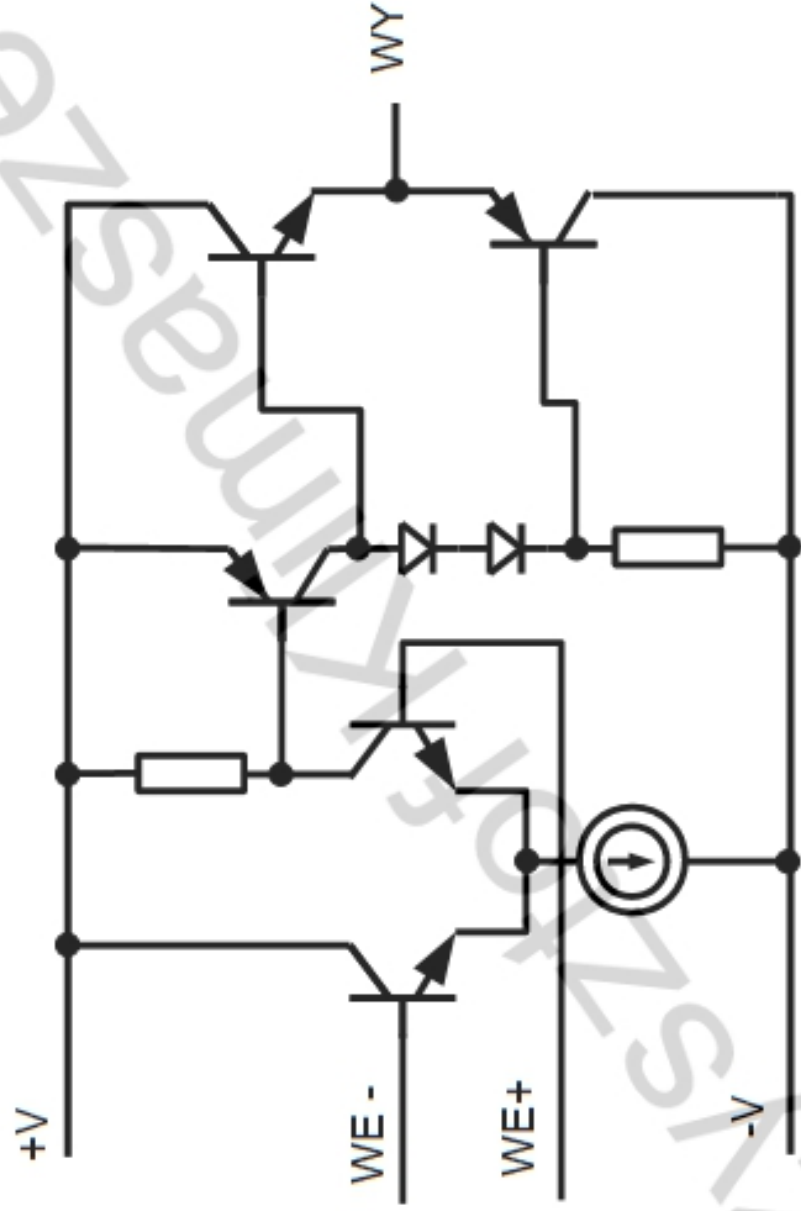
- UWAGA!
- Układ komparatora nie jest układem liniowym!
- Nie działa zasada superpozycji!

Jeśli znamy U_{wyA} dla U_{weA} oraz U_{wyB} dla U_{weB} , to wcale nie wiemy, co dostaniemy na wyjściu po podaniu $U_{weC} = U_{weA} + U_{weB}$

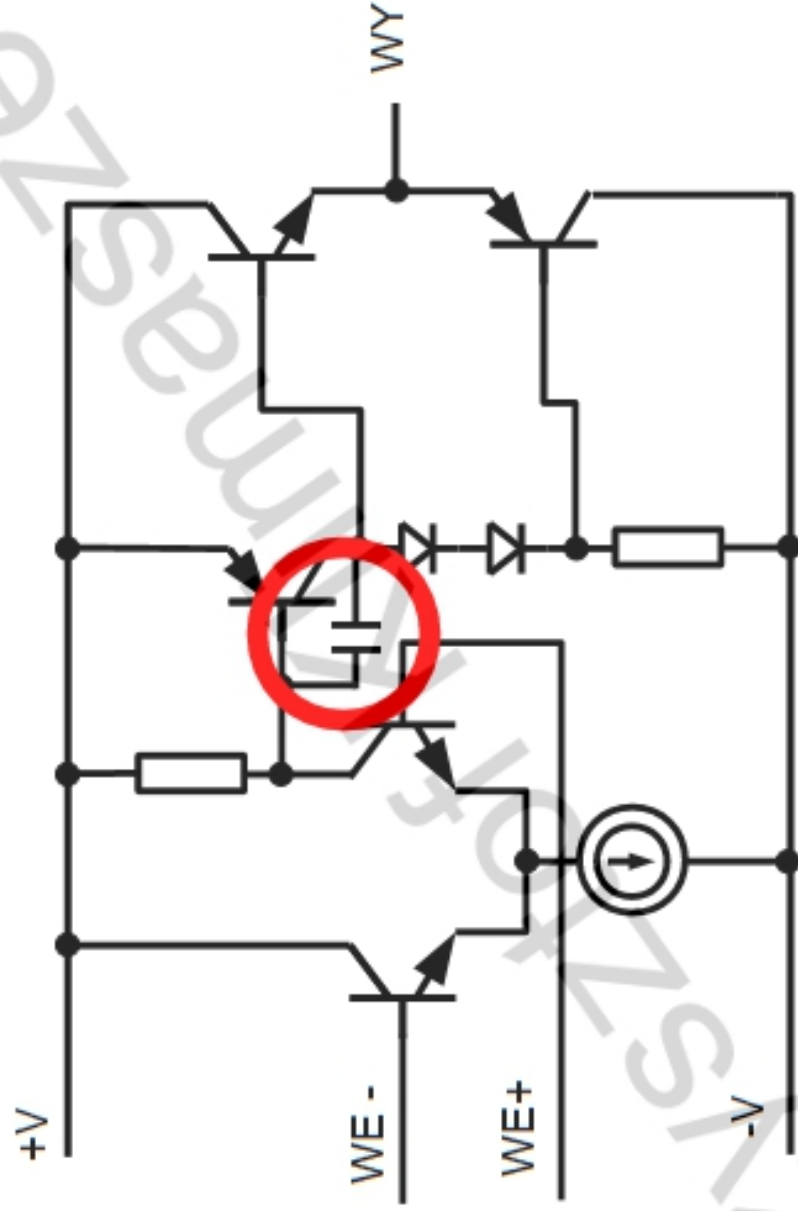
Wzmacniacz operacyjny w środku

Jak zbudowany jest w środku wzmacniacz operacyjny?

Prosty wzmacniacz operacyjny

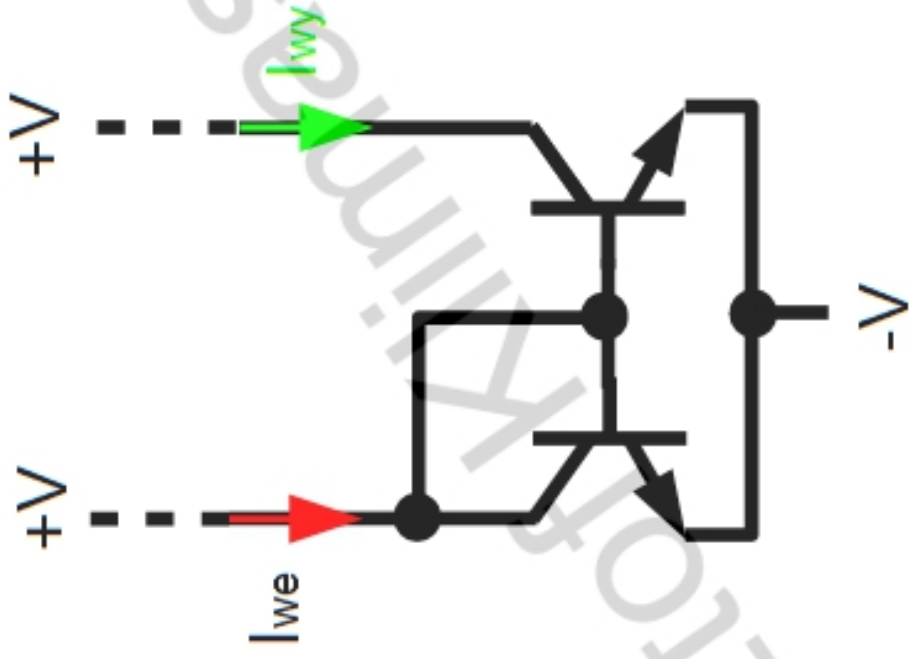

Prosty wzmacniacz operacyjny

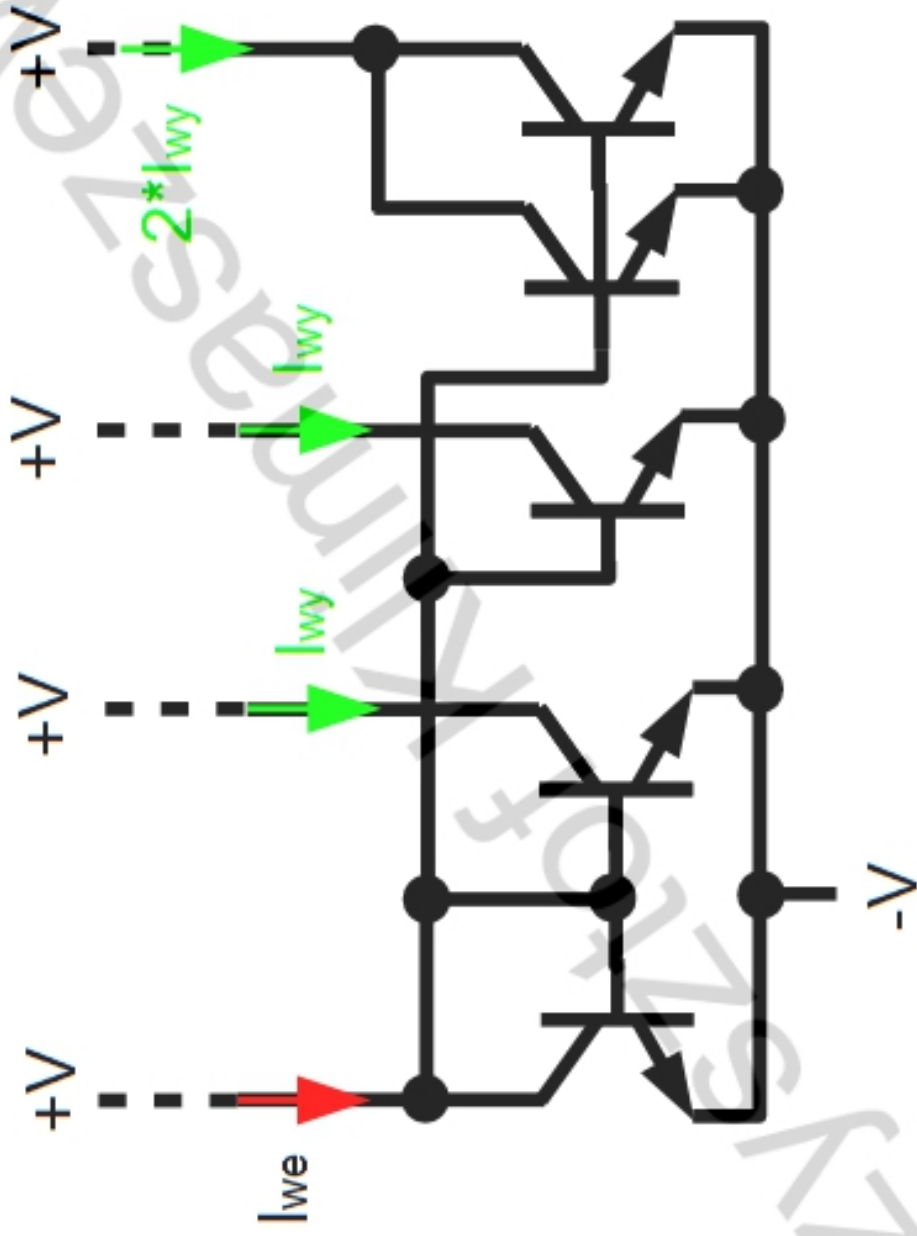

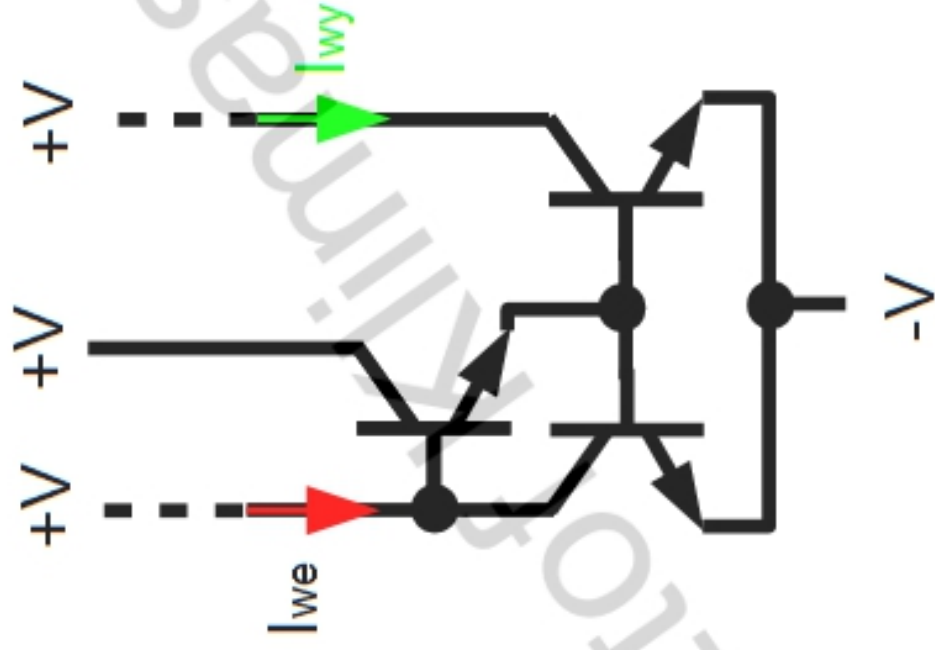
Lustro prądowe

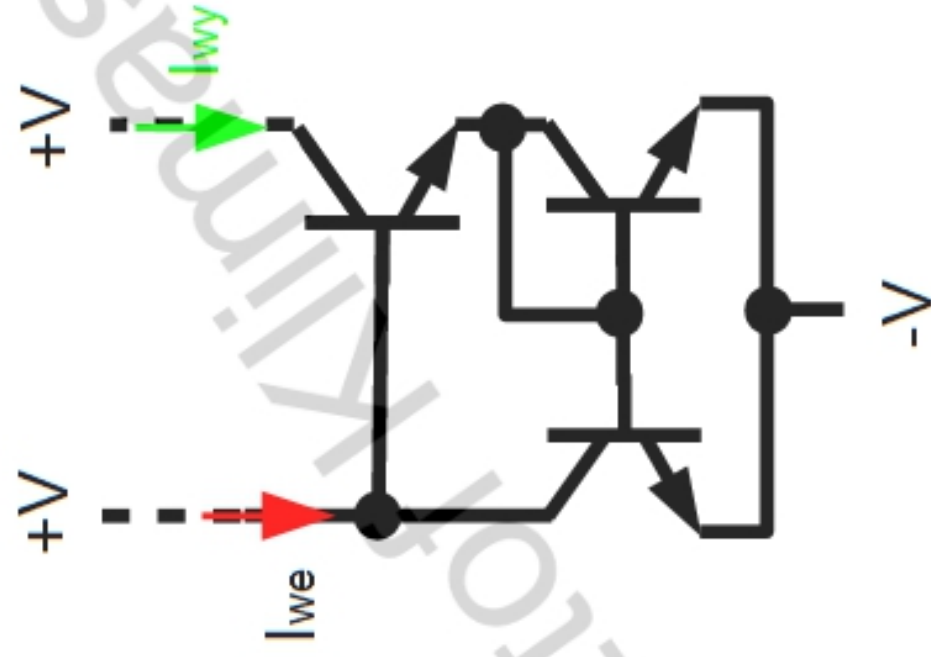
Lustro prądowe

Lustro prądowe 2

Lustro prądowe 3

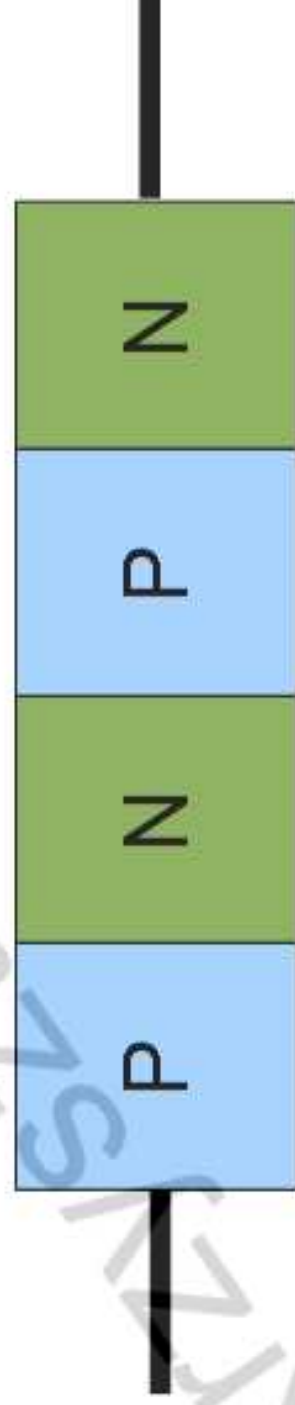
Dioda czterowarstwowa

- Dioda czterowarstwowa (dynistor) ma 2 elektrody (2 nóżki)

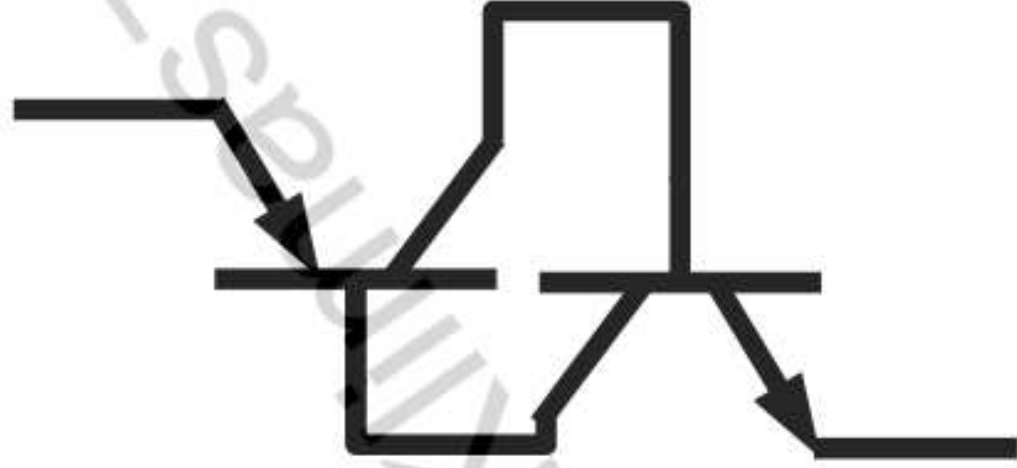

Dioda czterowarstwowa

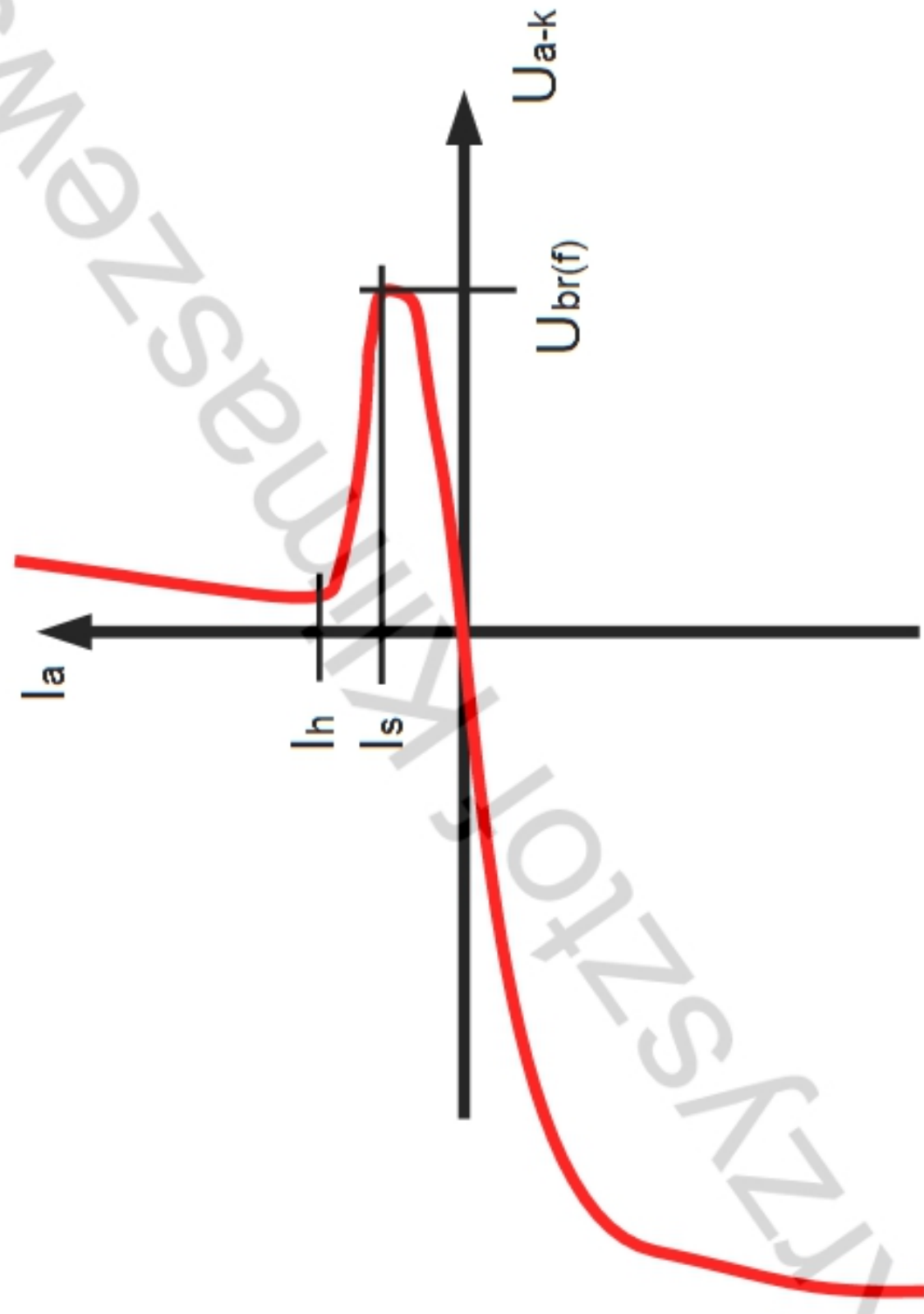
- Dioda czterowarstwowa (dynistor) ma 2 elektrody (2 nóżki)
- złożona jest z 4 warstw półprzewodnikowych

Dioda czterowarstwowa

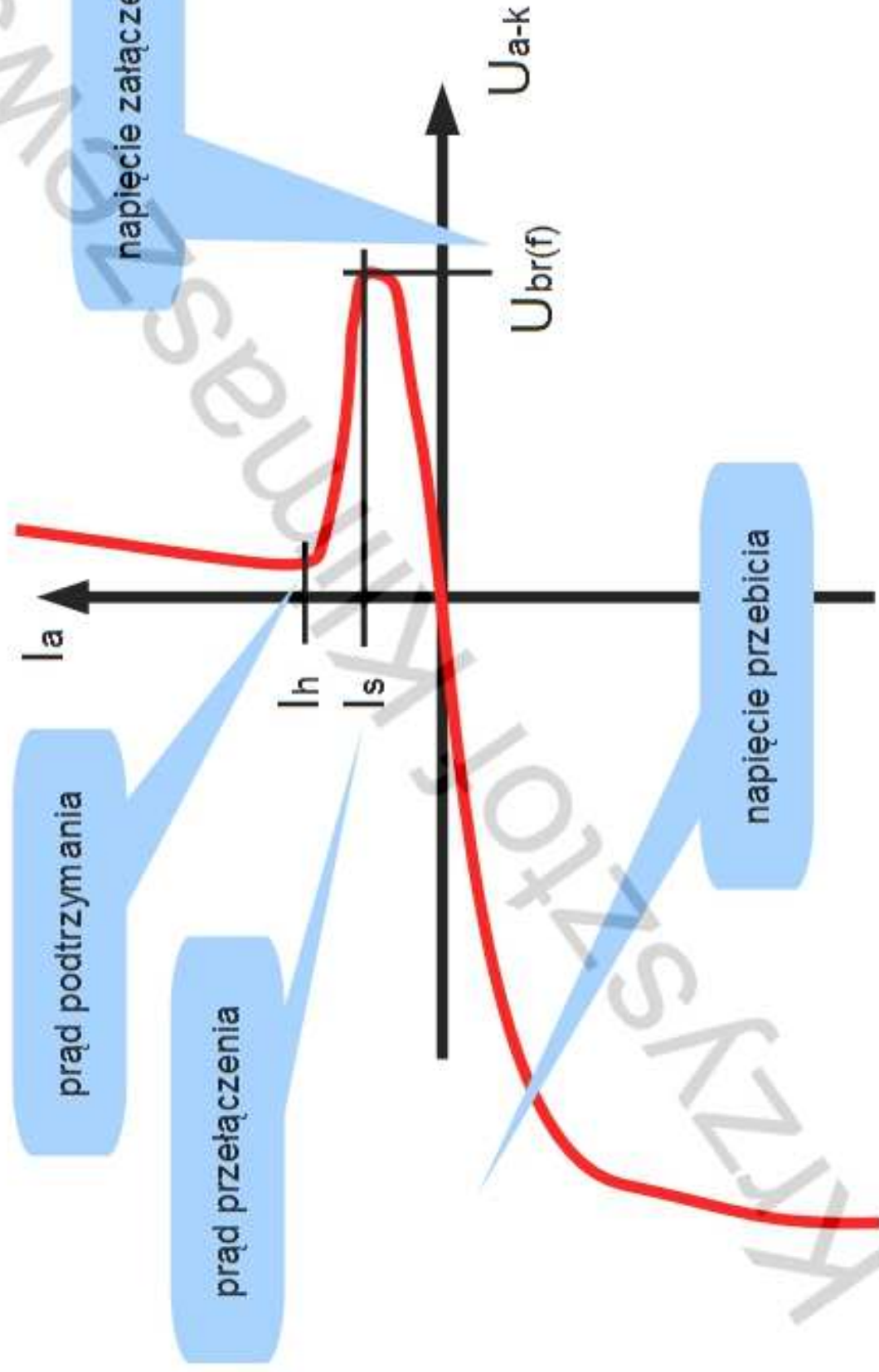

Dioda czterowarstwowa

Dioda czterowarstwowa

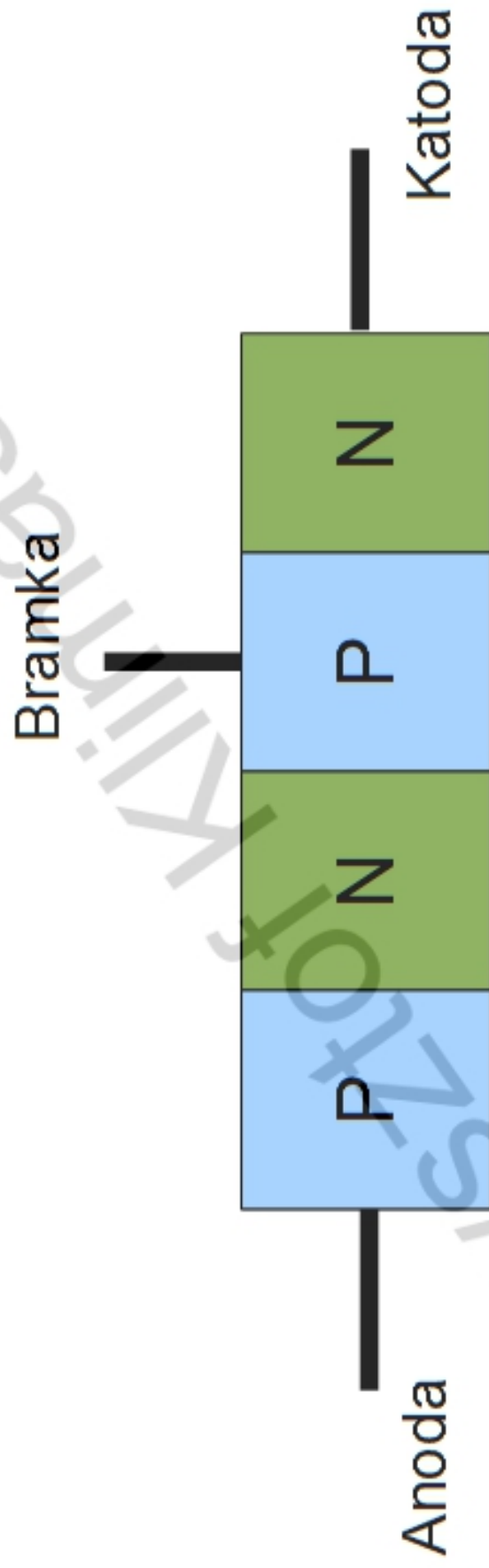
Tyrystor (SCR – Silicon Controlled Rectifier)

- Tyrystor ma 3 końcówki

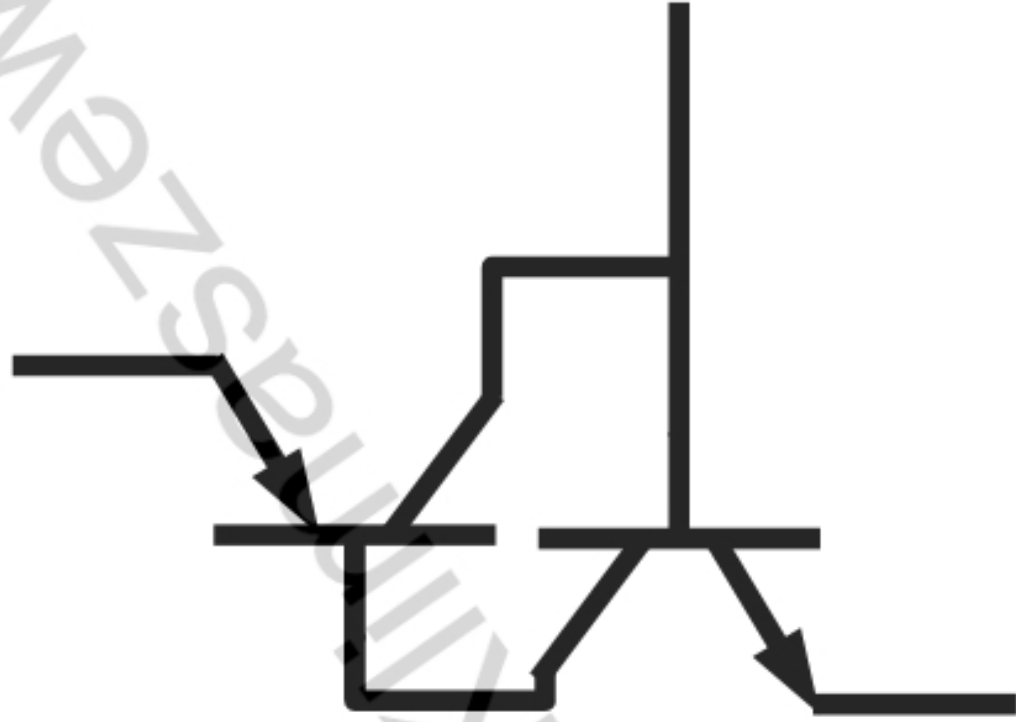
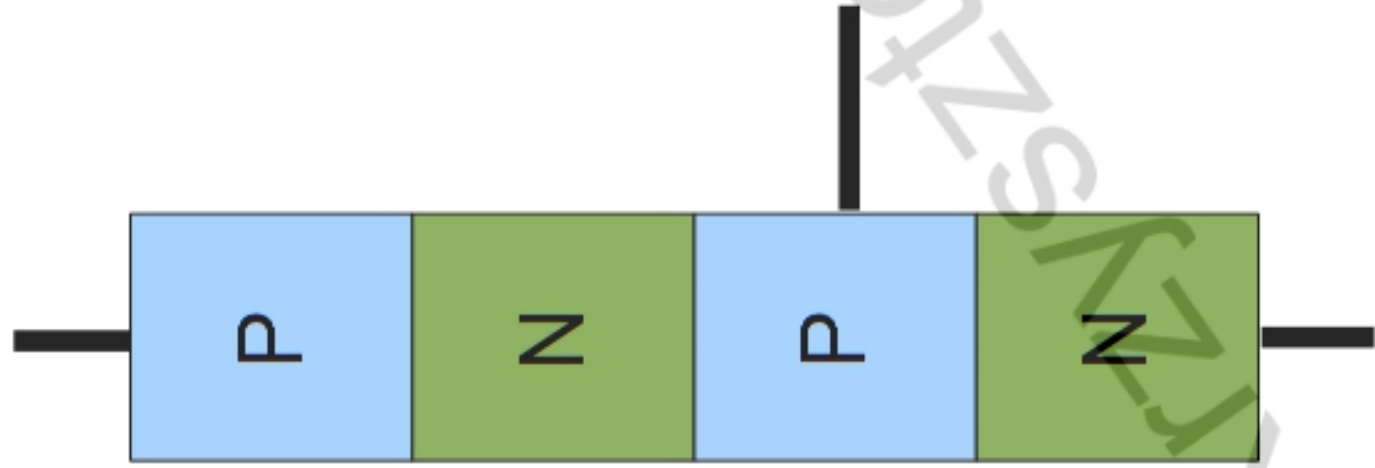

Tyrystor (SCR – Silicon Controlled Rectifier)

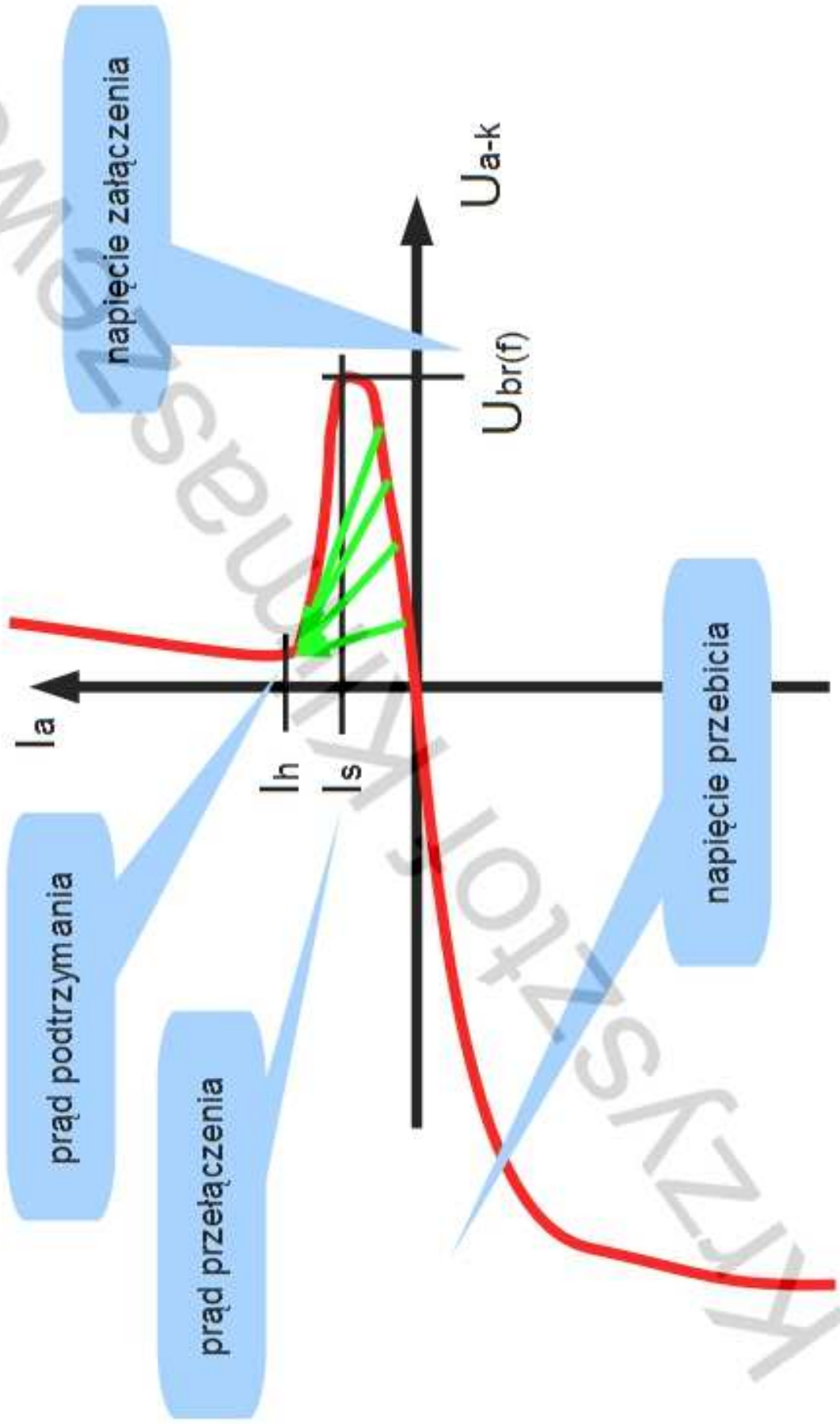
- Tyrystor ma 3 końcówki

Tyristor

Tyristor

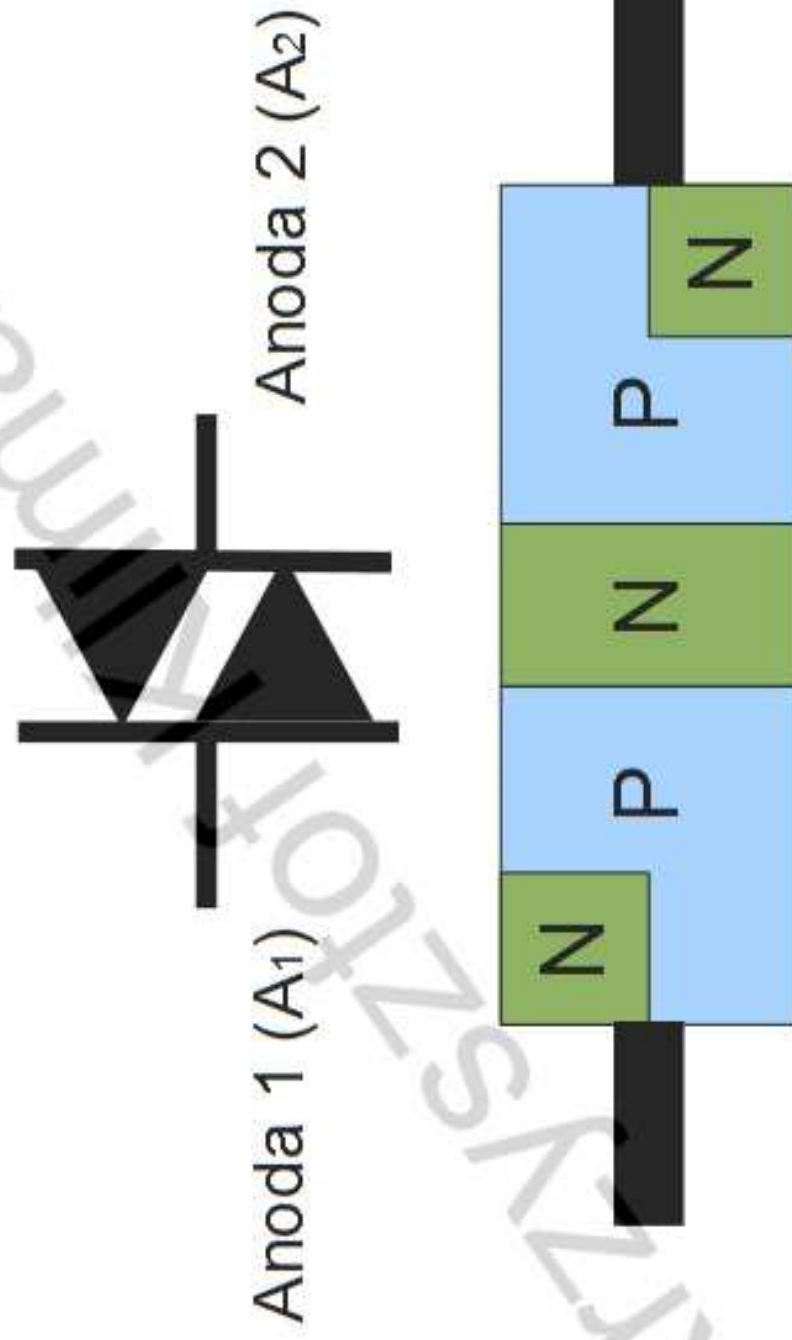
Diak

- Diak ma 2 elektrody (2 nóżki). Działa jak 2 połączone przeciwnie diody czterowarstwowe.

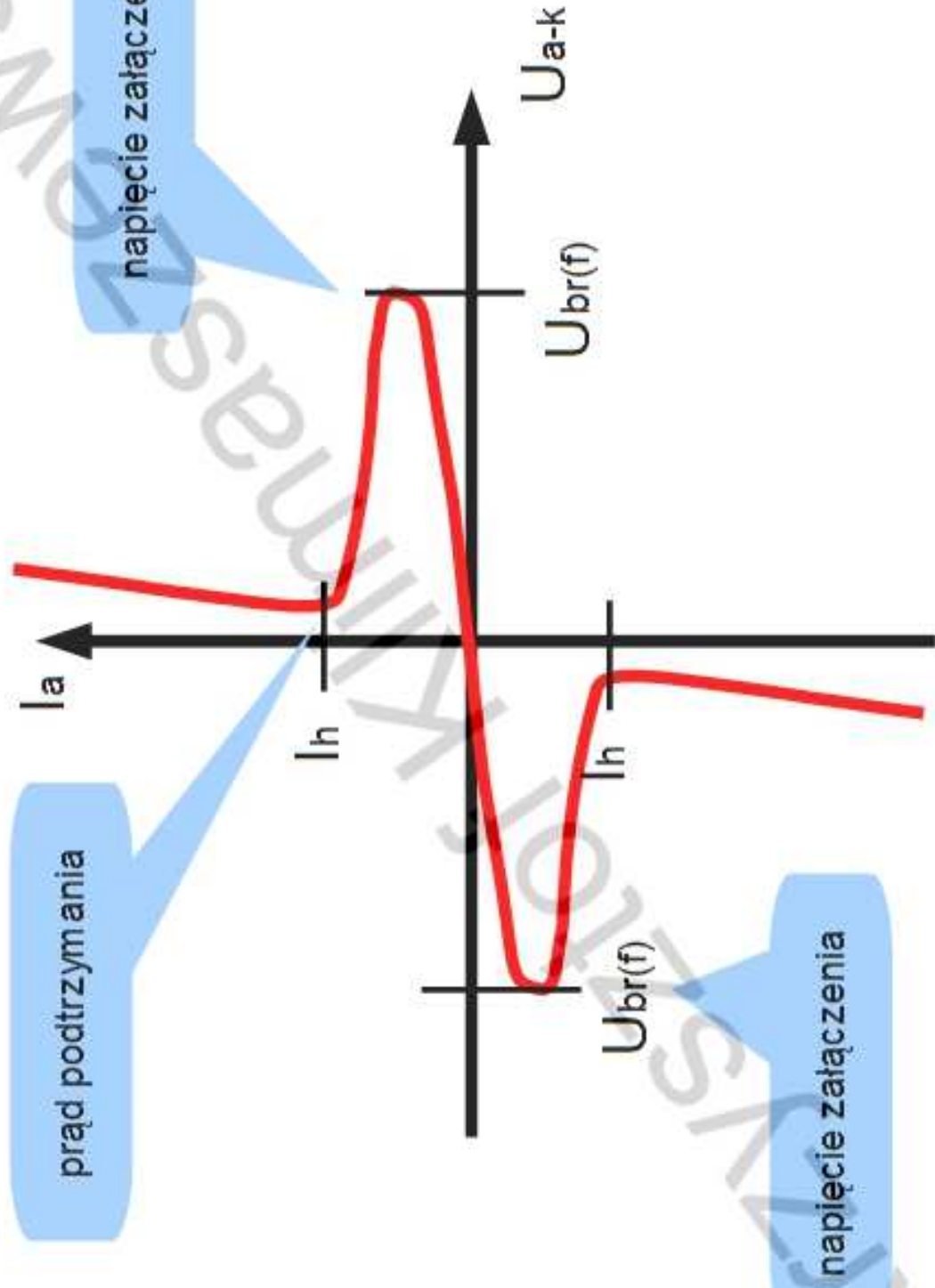

Diak

- Diak ma 2 elektrody (2 nóżki). Działa jak 2 połączone przeciwnie diody czterowarstwowe.

Diak

prąd podtrzymywania

napięcie złączenia

napięcie złączenia

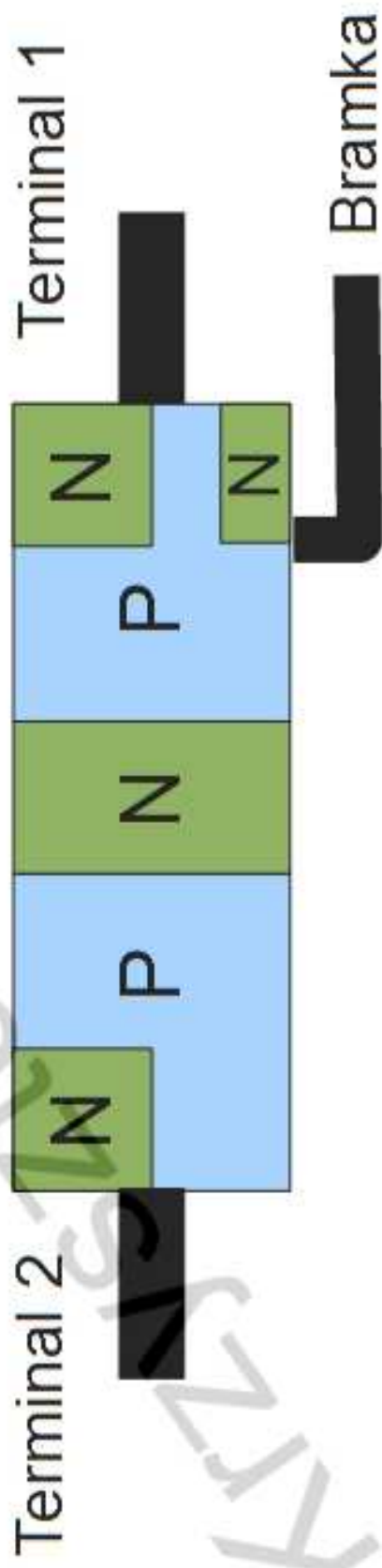

Triak

- Triak ma 3 końcówki, działa podobnie jak 2 połączone przeciwnie tyristory.

Triak

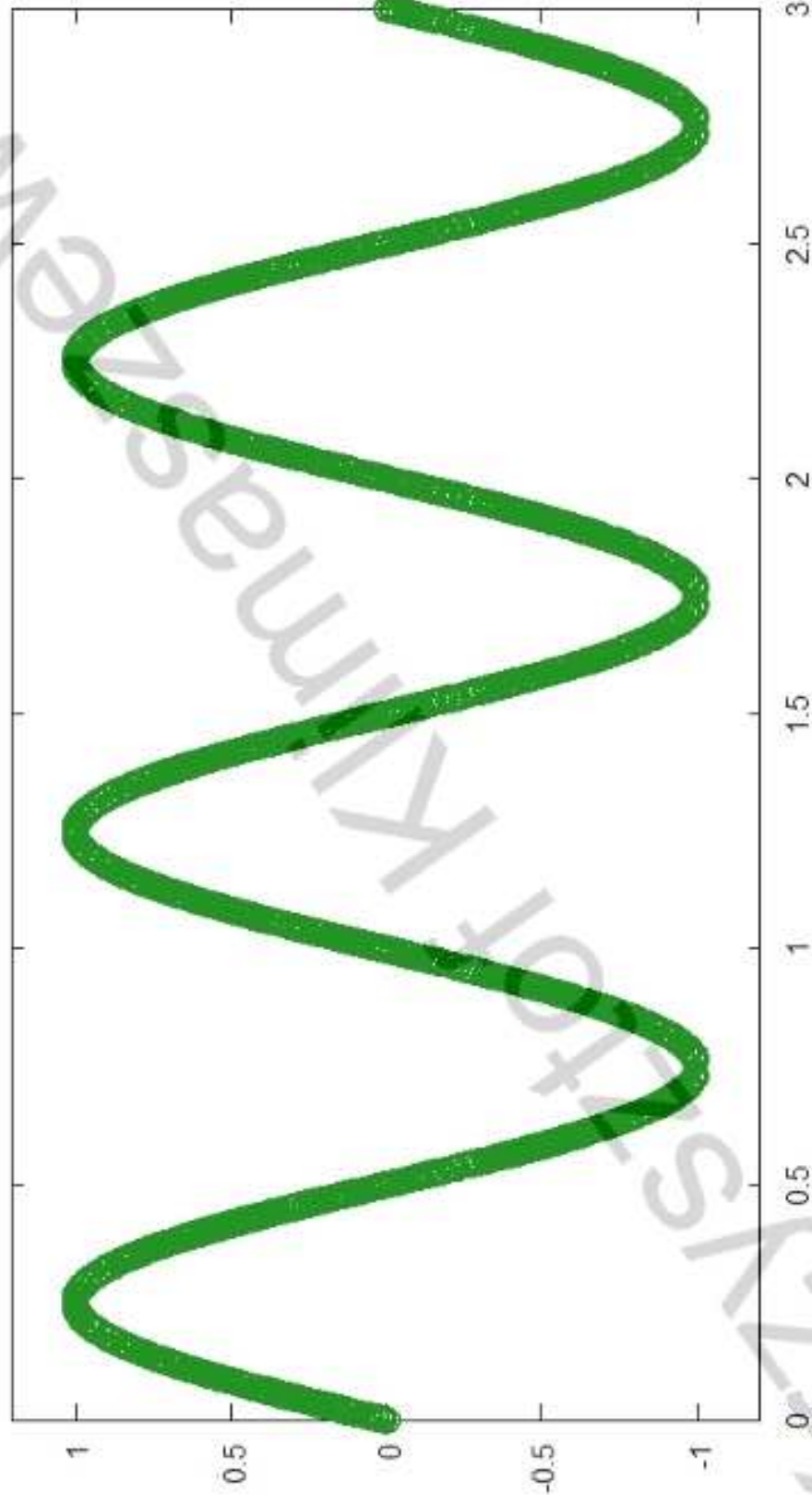

Regulacja mocy

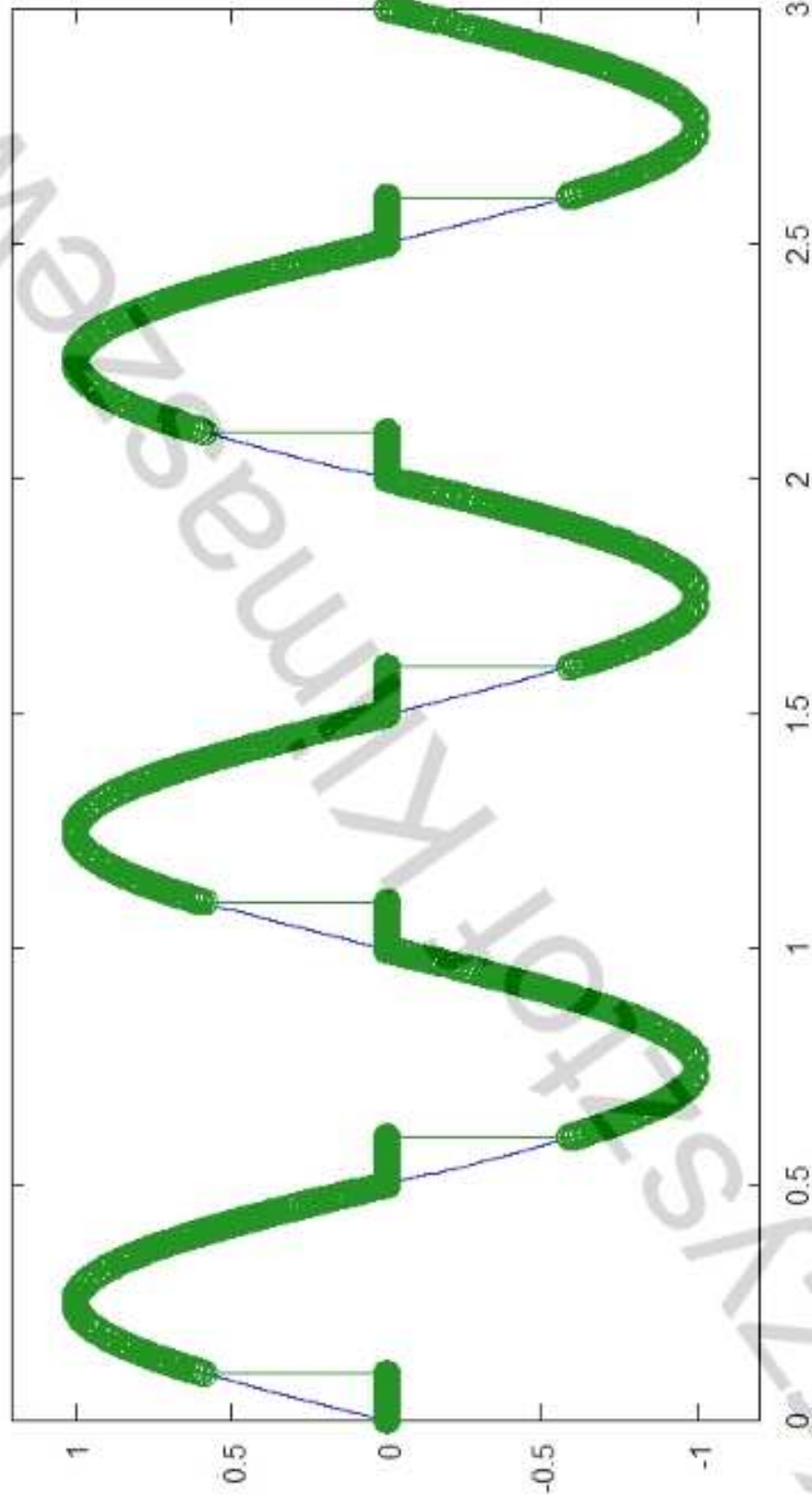
- Regulacja fazowa
  - triak załączany w zerze się nie nadaje
- Regulacja grupowa

Regulacja fazowa

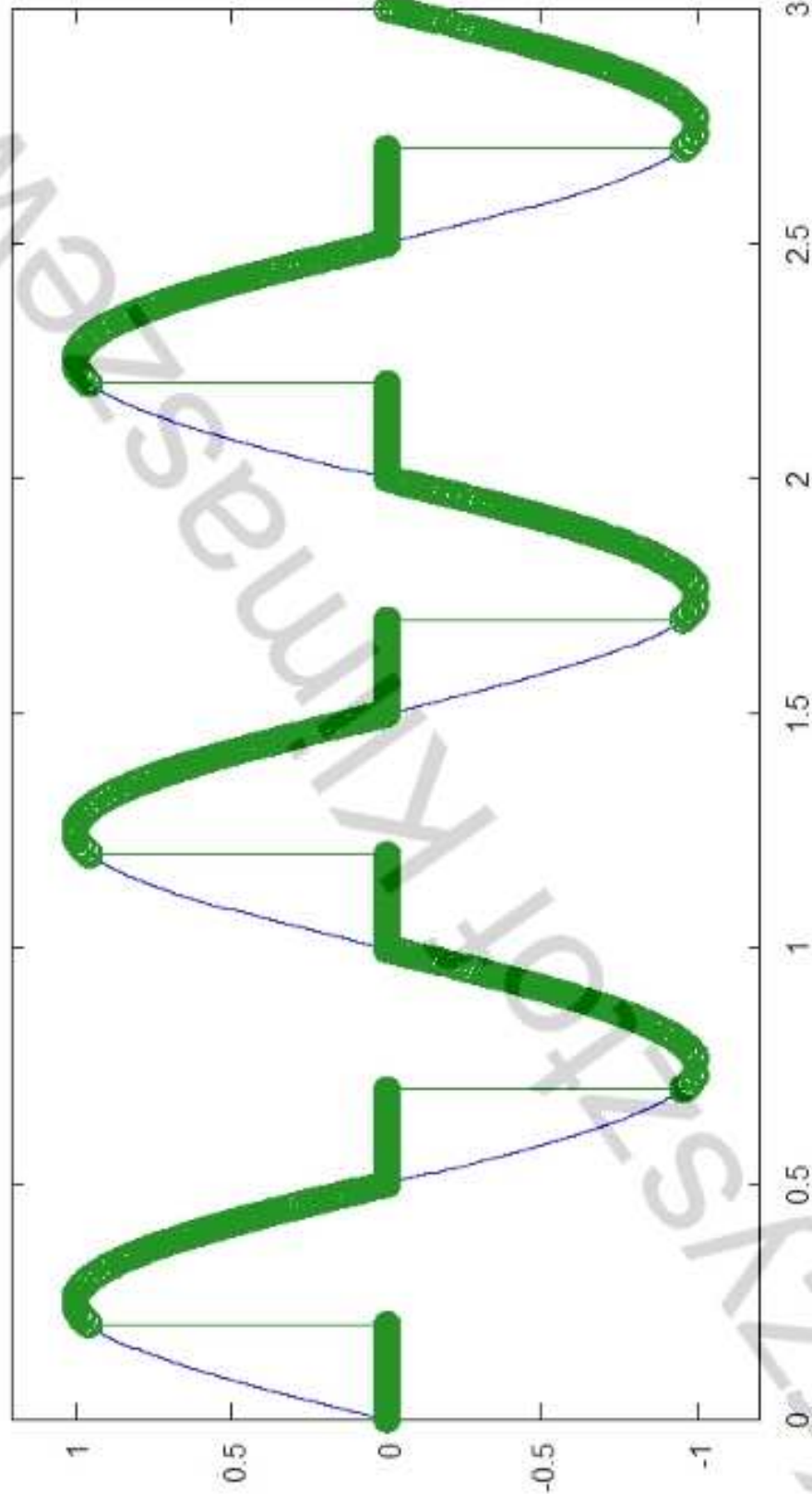
$P = 100\%$

Regulacja fazowa

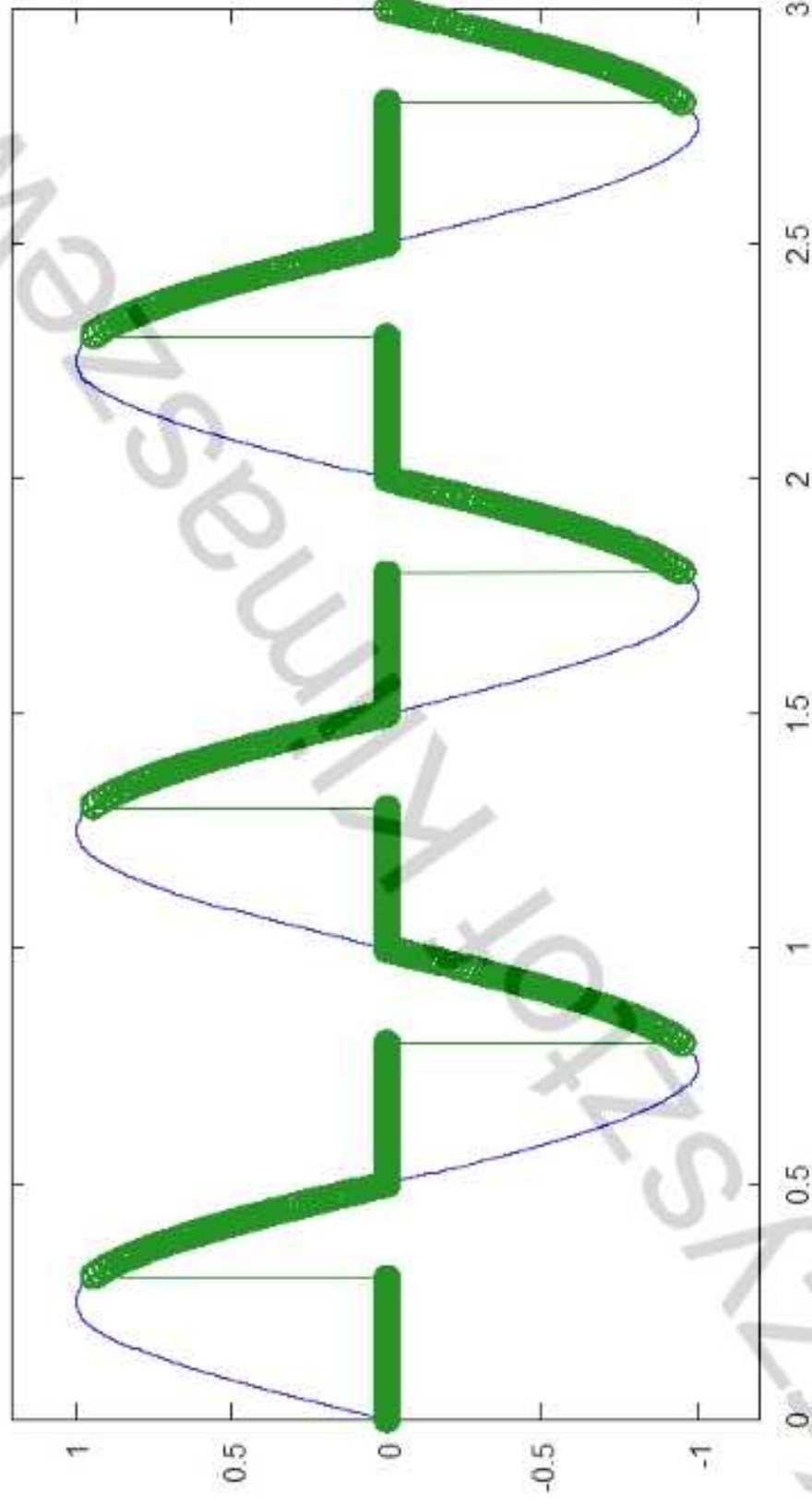
P = 95%

Regulacja fazowa

P = 69%

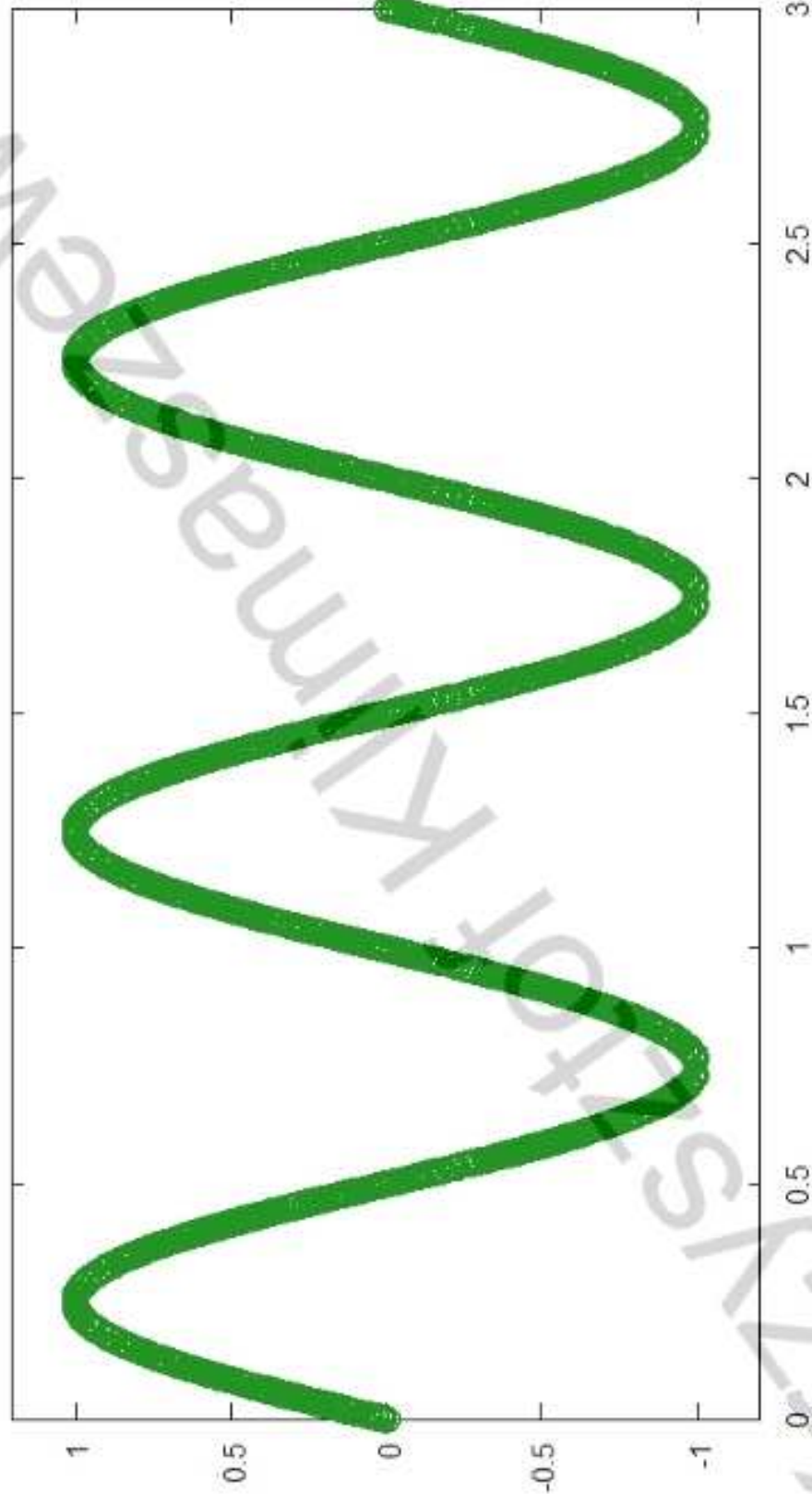
Regulacja fazowa

$P = 30\%$

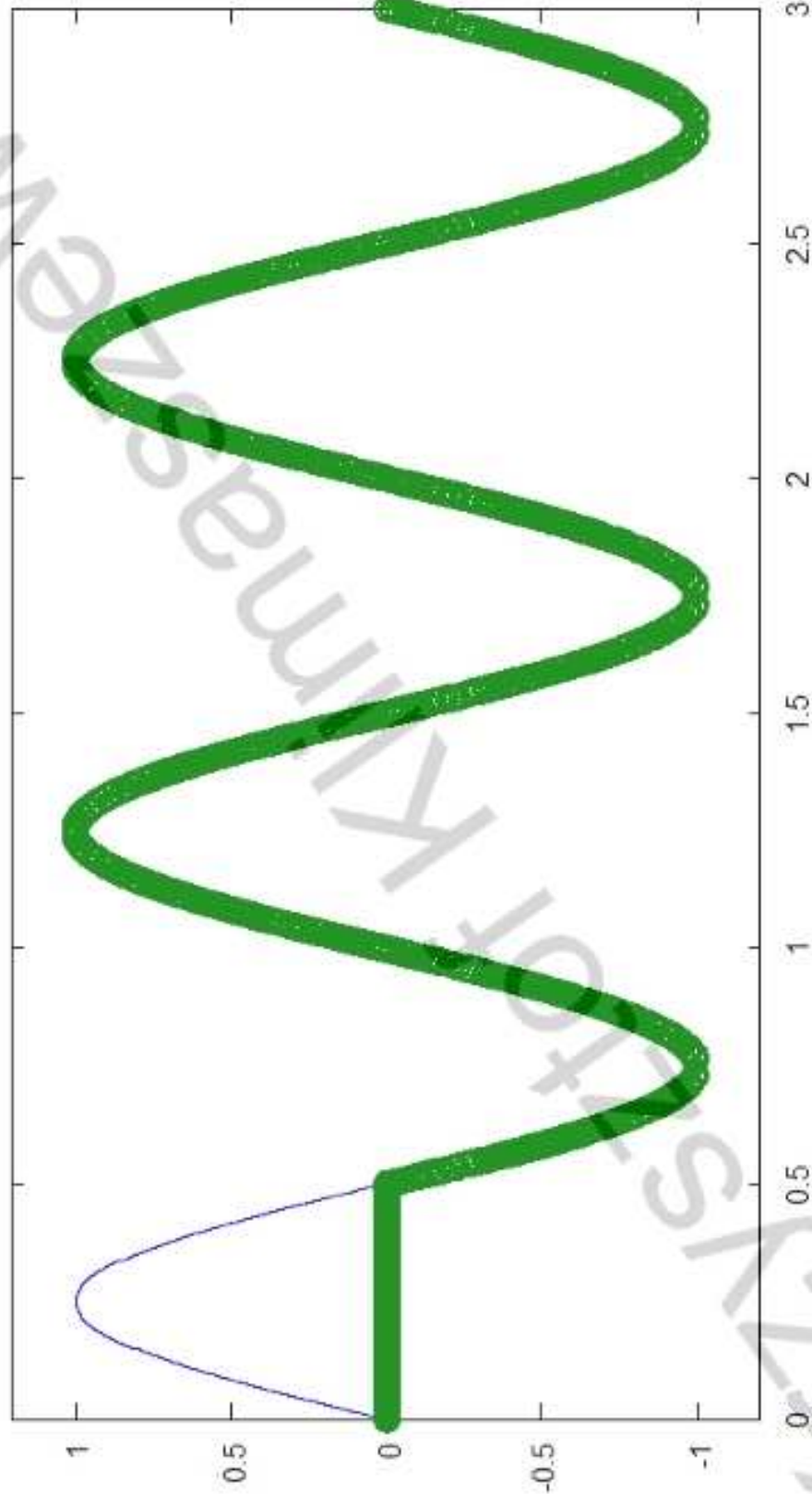

Regulacja grupowa

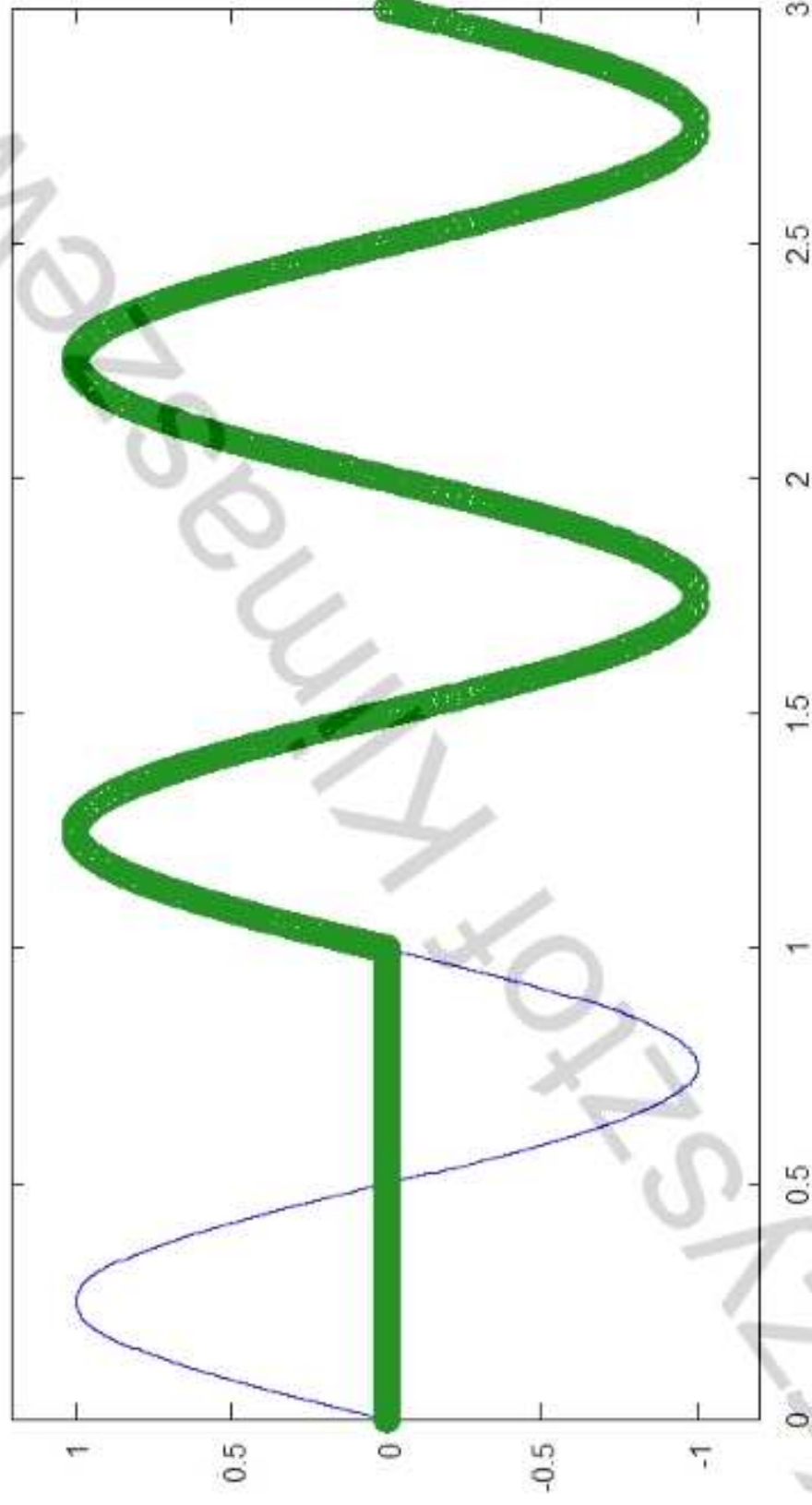
$P = 100\%$

Regulacja grupowa

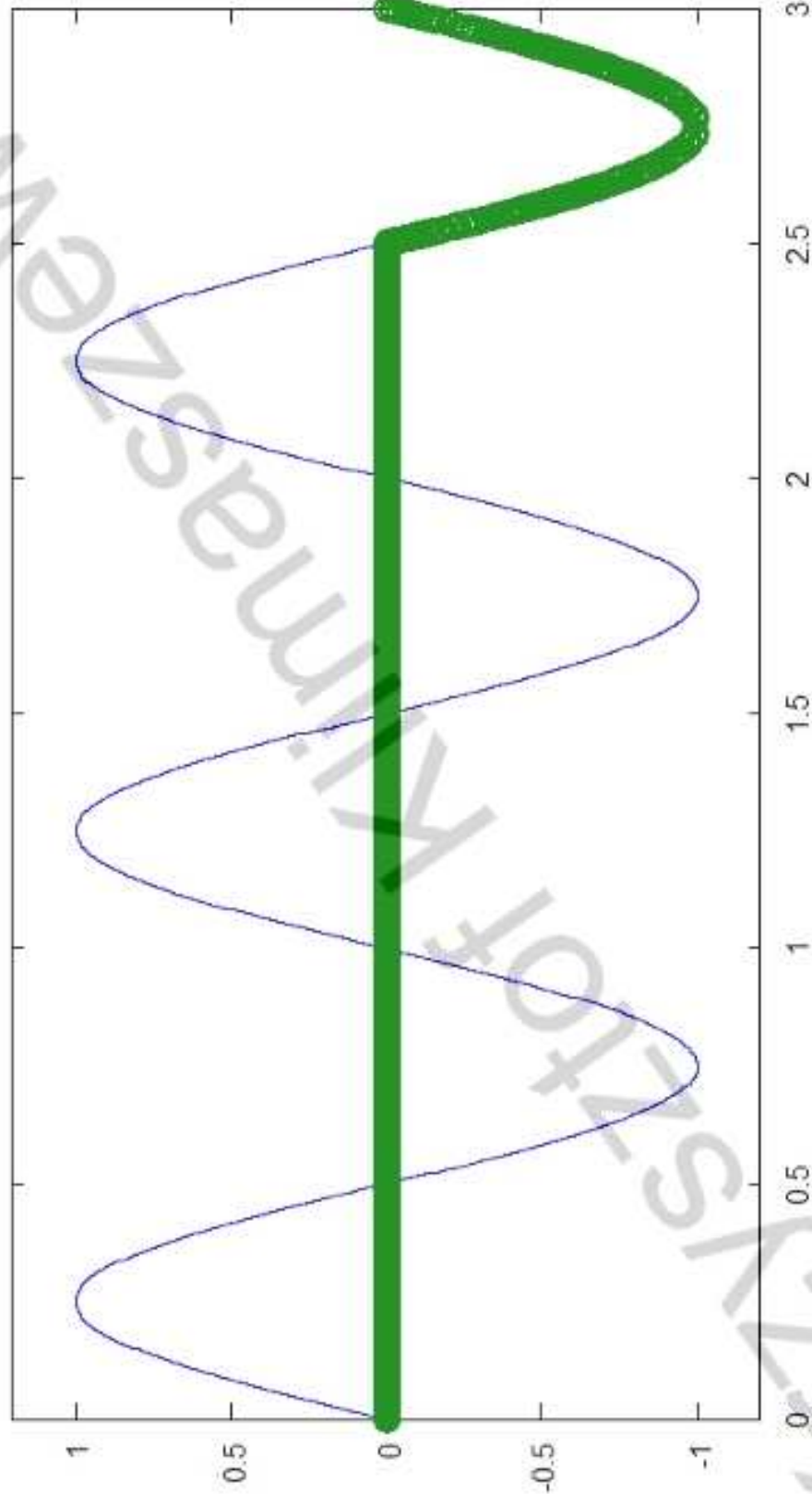
P = 83%

Regulacja grupowa

$P = 67\%$

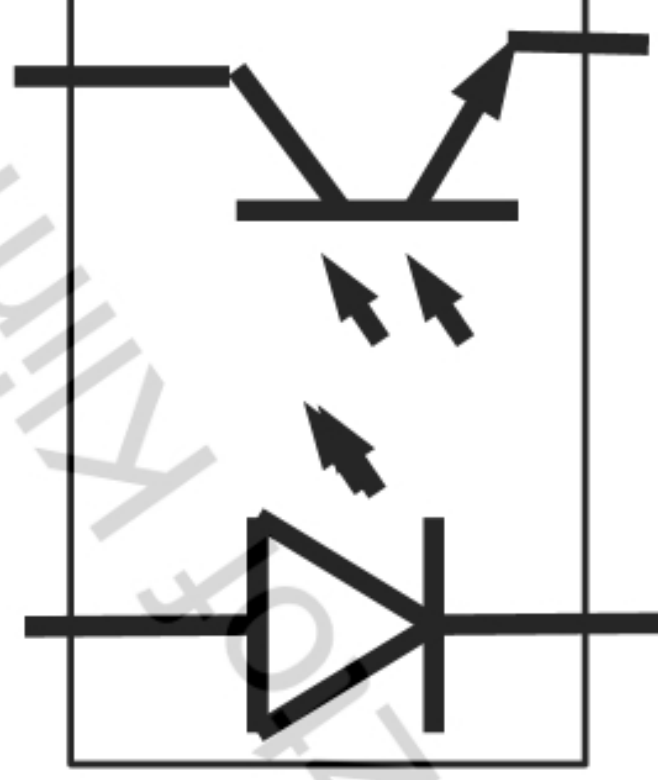
Regulacja grupowa

$P = 17\%$

Transoptor

- Tranzystor uruchamiany światłem
- Prąd bazy generowany jest przez promienie światła z diody LED

Tranzystor IGBT

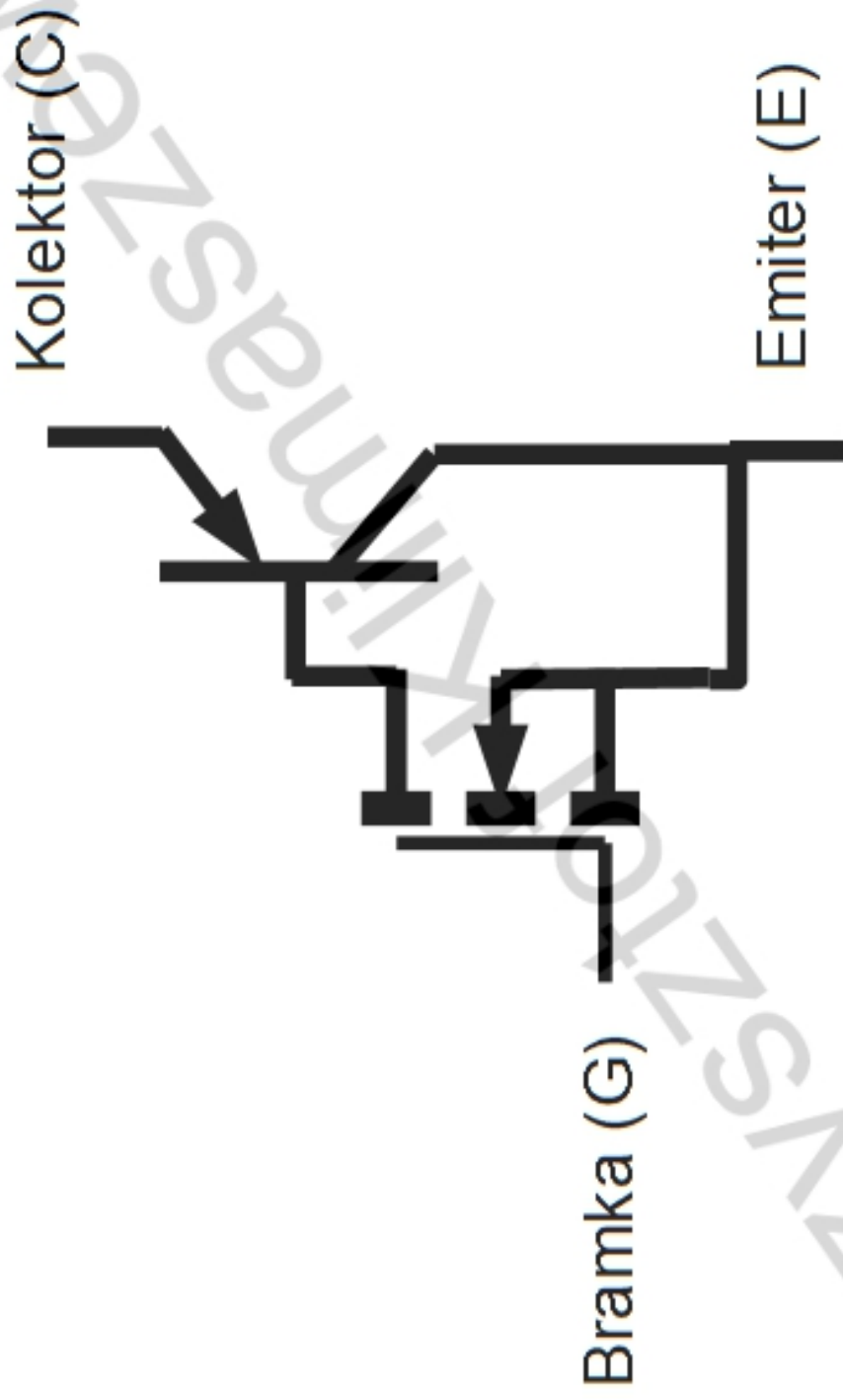
Kolektor (C)

Bramka (G)

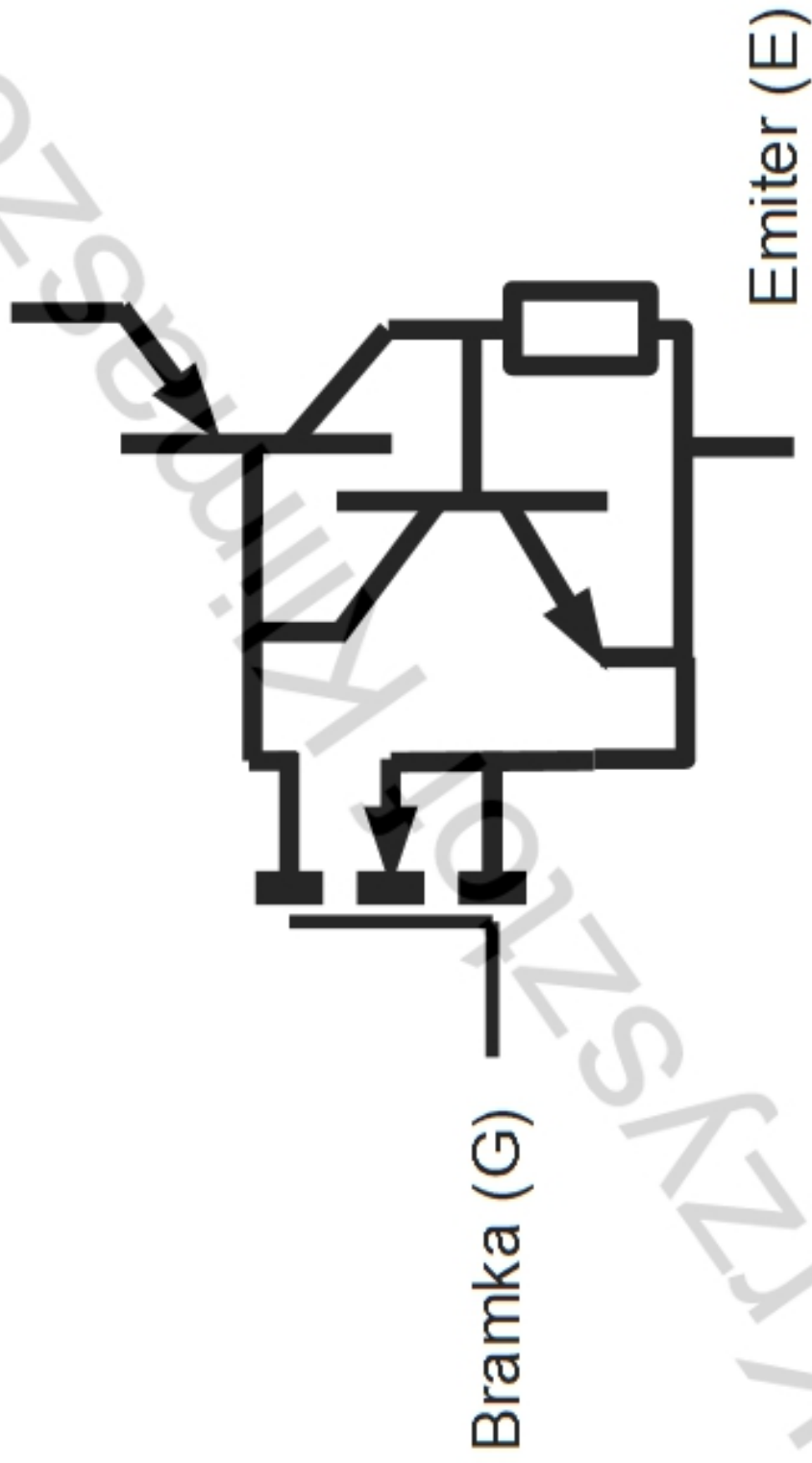
Emiter (E)

Tranzystor IGBT

Tranzystor IGBT

Kolektor (C)

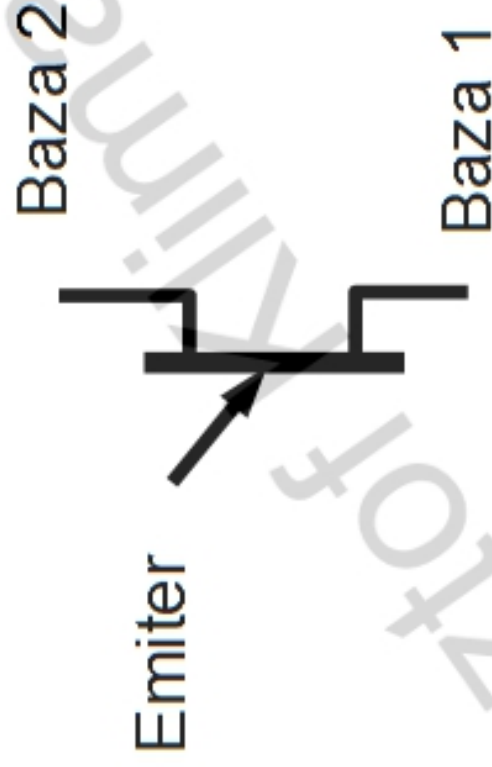

Bramka (G)

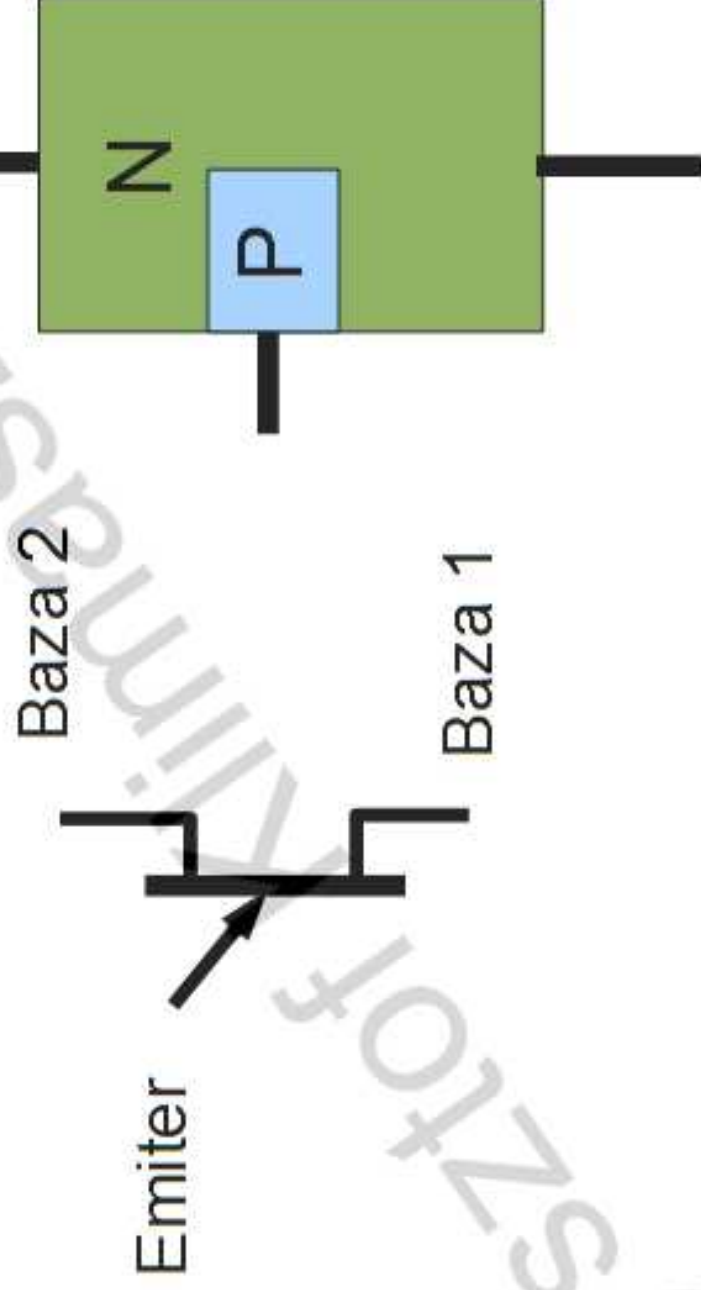
Emiter (E)

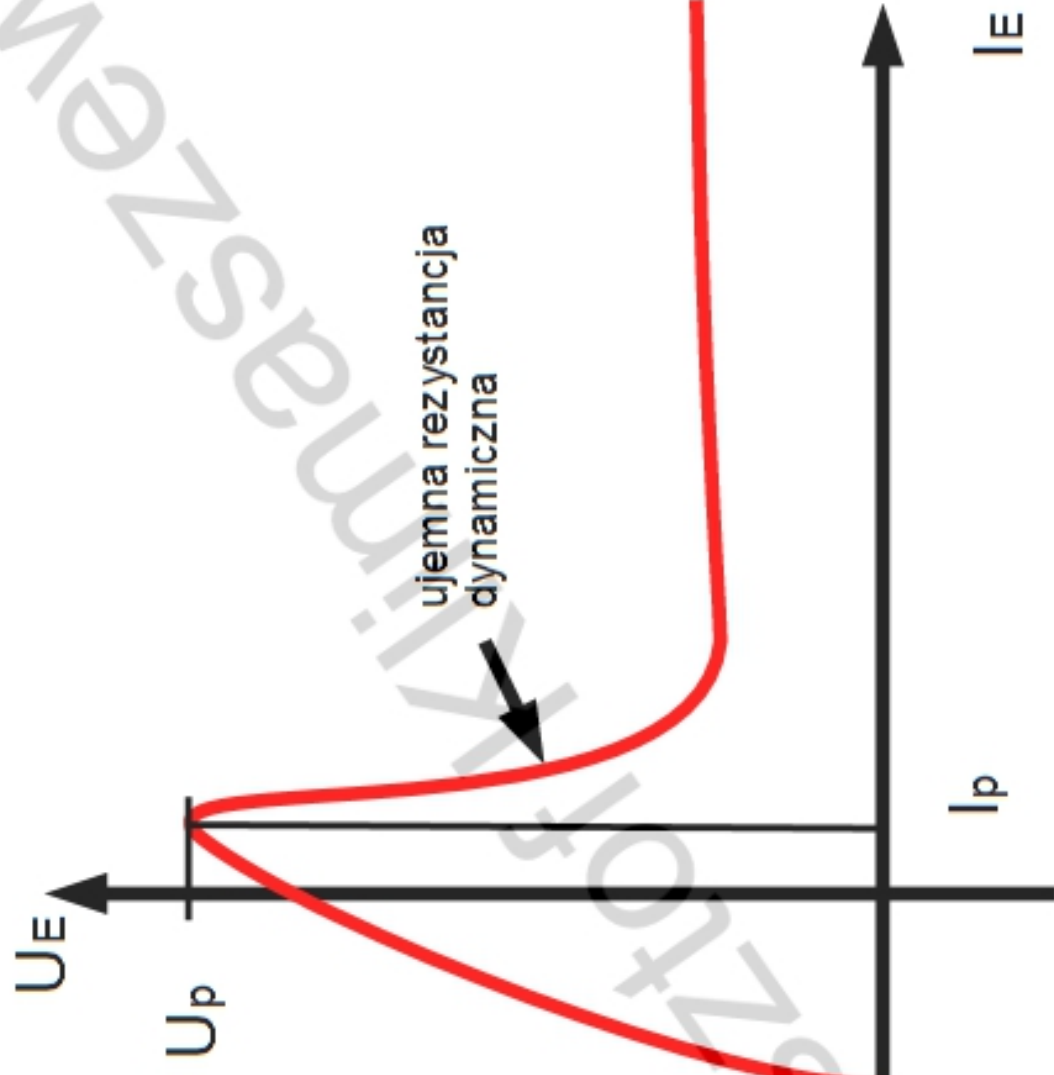
Tranzystor jednozłączowy (UJT)

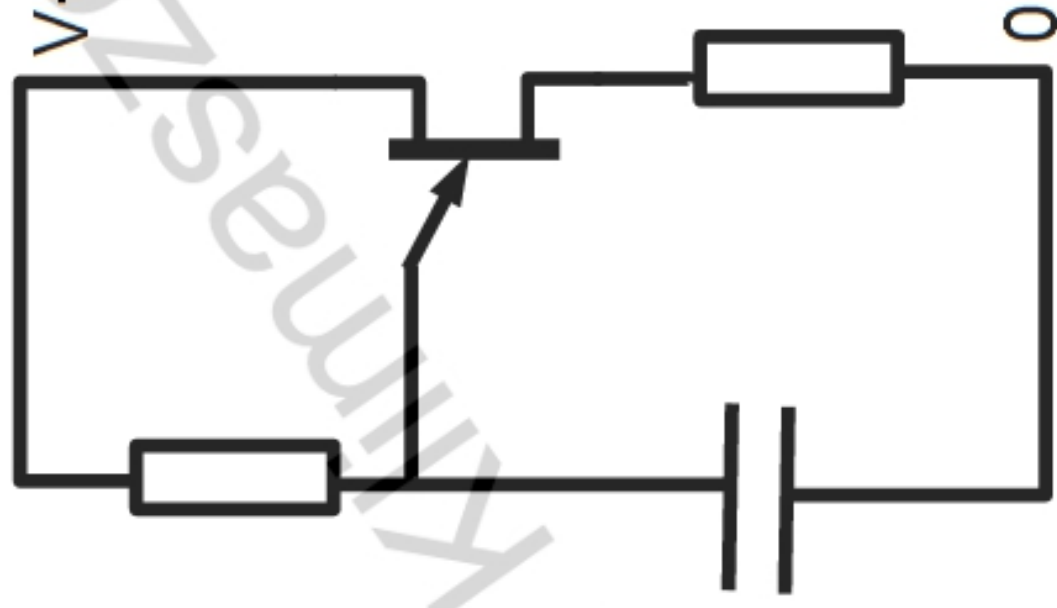
Tranzystor jednozłączowy (UJT)

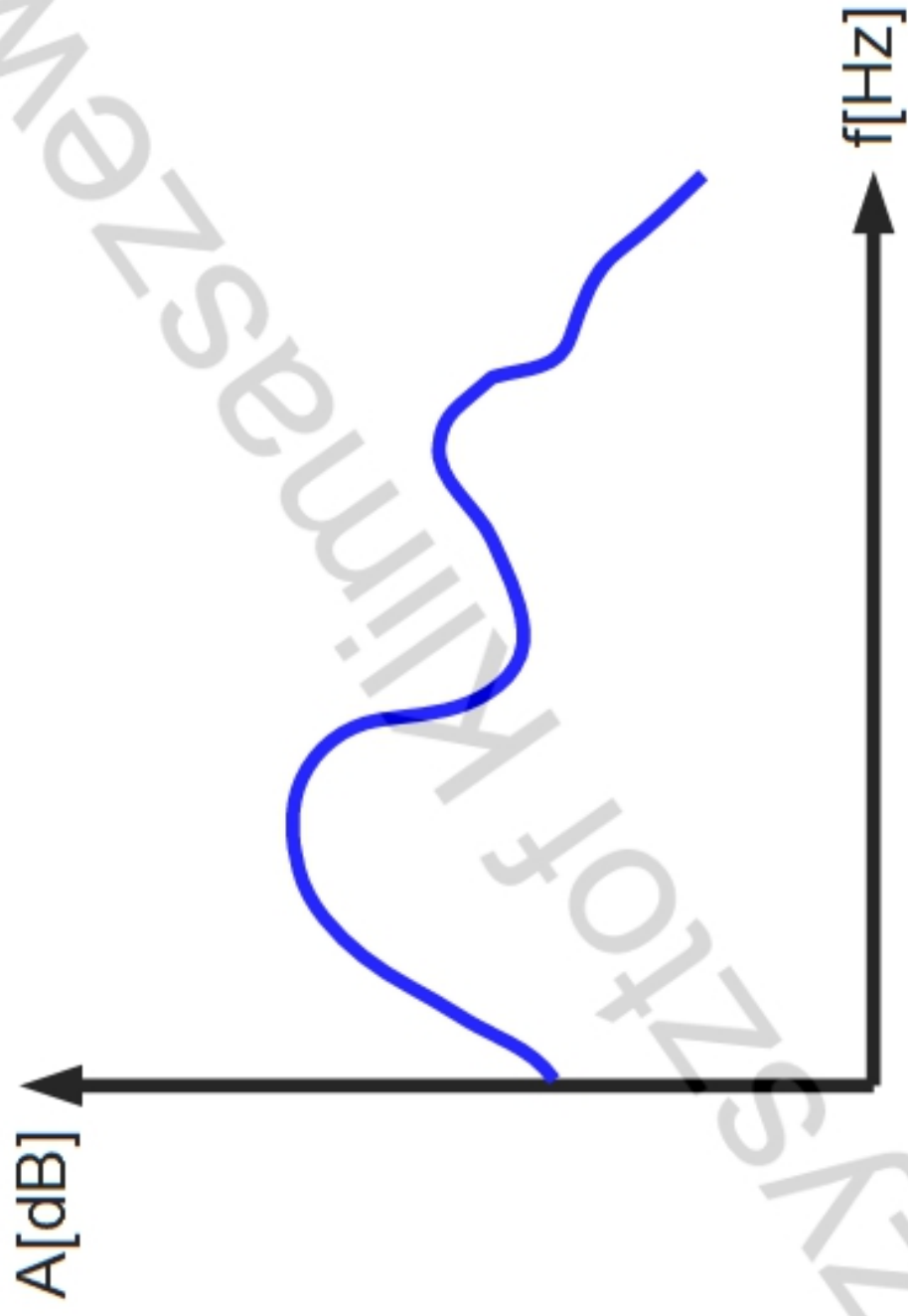
Tranzystor jednozłączowy (UJT)

Tranzystor jednozłączowy (UJT)

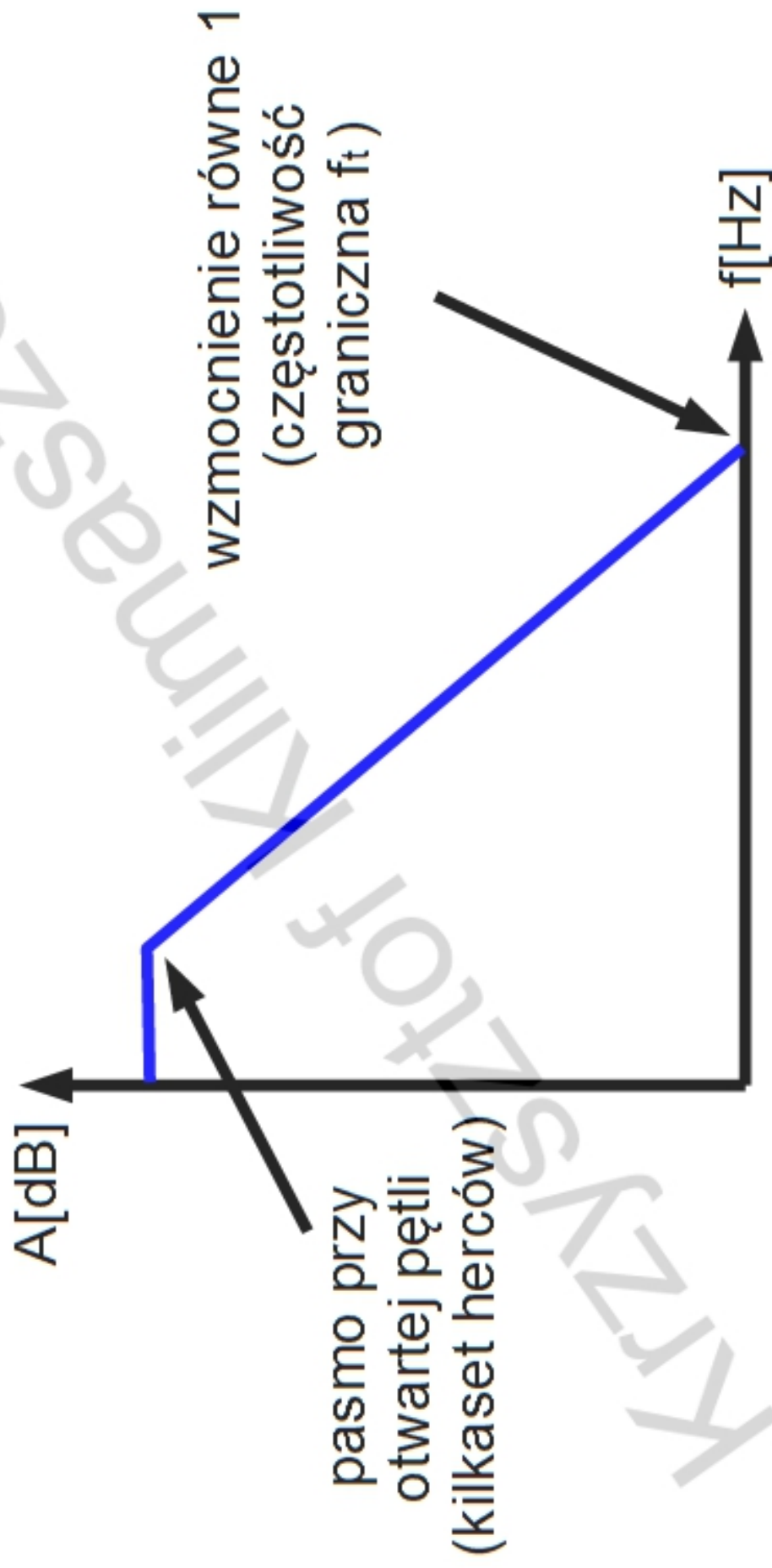
Charakterystyki częstotliwościowe

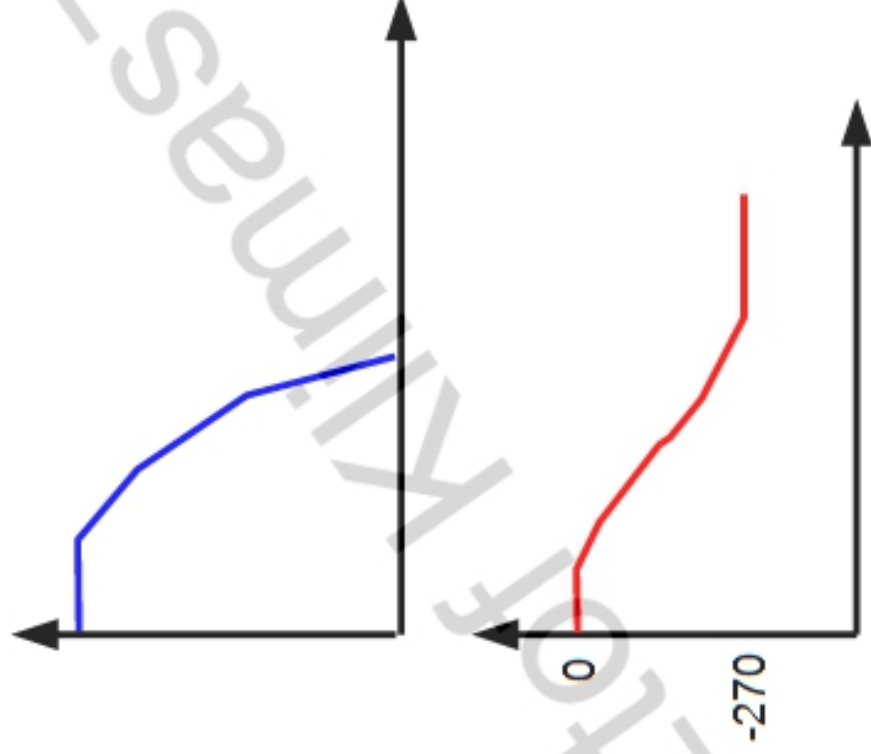
Charakterystyki częstotliwościowe

- Wzmacniacz operacyjny:
  - wzmacnia przebiegi od 0Hz (wzmacnia też napięcia stałe)
  - wzmocnienie w otwartej pętli zależy od częstotliwości
  - przesunięcie fazowe zależy od częstotliwości

Charakterystyka amplitudowa

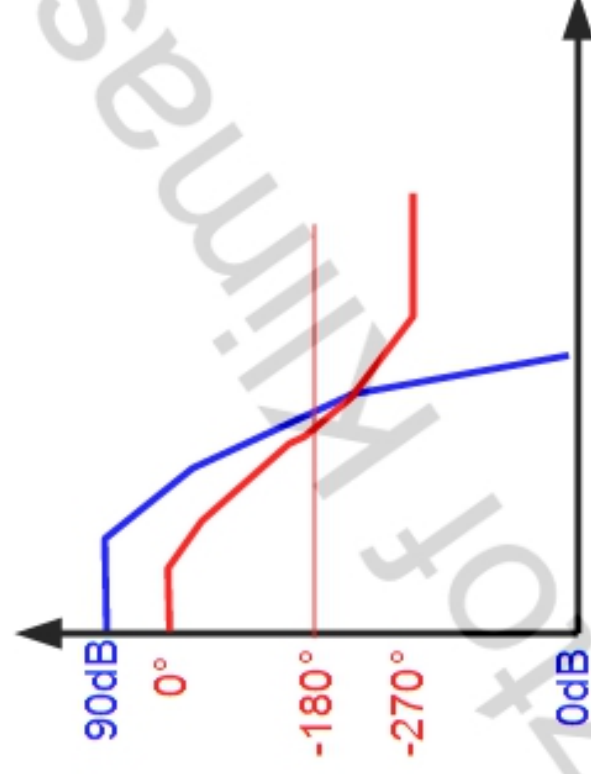

Charakterystyka fazowa

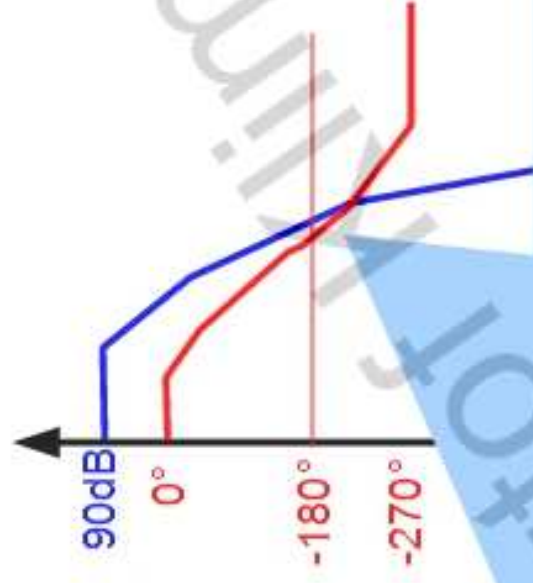

Charakterystyka fazowa

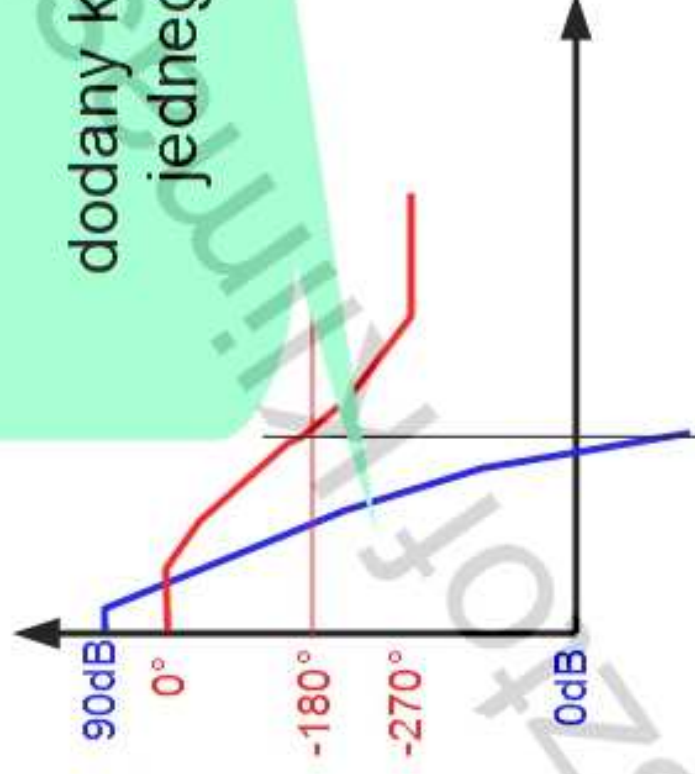
Charakterystyka fazowa

Jeśli wzmacnienie $> 0\text{dB}$ dla tego punktu, to wzmacniacz staje się generatorem. Spełnia warunek amplitudy i fazy.

Charakterystyka fazowa

po kompensacji częstotliwości
dodany kondensator do
jednego ze stopni

Pole wzmacnienia

- Dla wzmacniacza skompensowanego częstotliwościowo z zamkniętą pętlą ujemnego sprzężenia zwrotnego iloczyn pasma i wzmacnienia jest stały i równy co do wartości ft:

$$f_T = k_{cl} f_{cl}$$

Wzmacnienie w skali liniowej

Pole wz

- Dla wzmacniacza składowego z częstotliwościowo zwróconego sprzężenia zwrotnego wzmacnienia jest stały i różni się tylko o do wartości f_T :

$$f_T = 1\text{MHz}$$

$$\text{wzmocnienie} = 100x$$

$$\text{pasmo} = 10\text{ kHz}$$

$$f_T = k_{cl} f_{cl}$$

Wzmocnienie w skali liniowej

Pole wzmacnienia

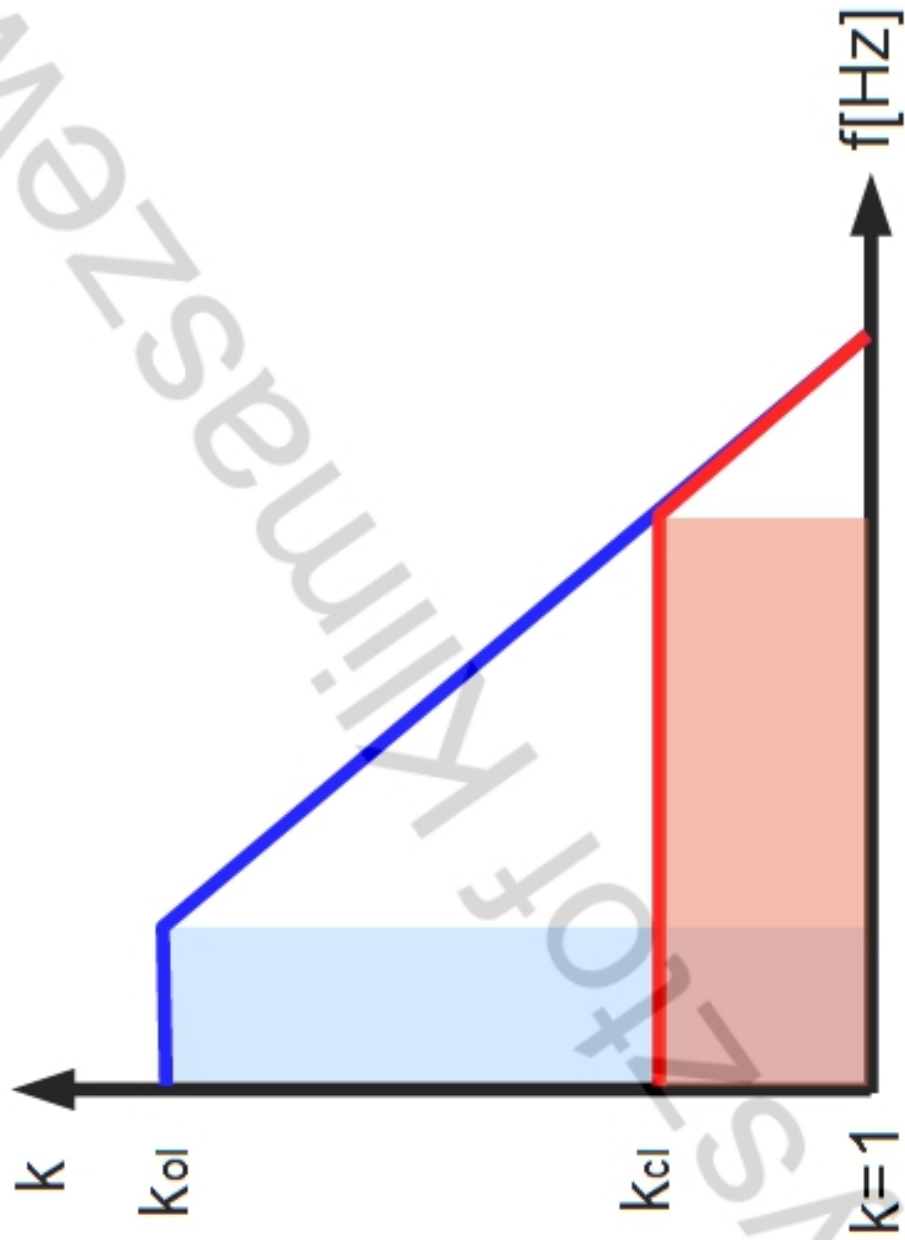
- Dla wzmacniacza z pominiętym opóźnieniem fazowym i pominiętym zerem przesłanym, wzmocnienie jest stałe i równe k_{cl} do wartości II.

Gain Bandwidth product (GBW)

$$f_T = k_{cl} f_{cl}$$

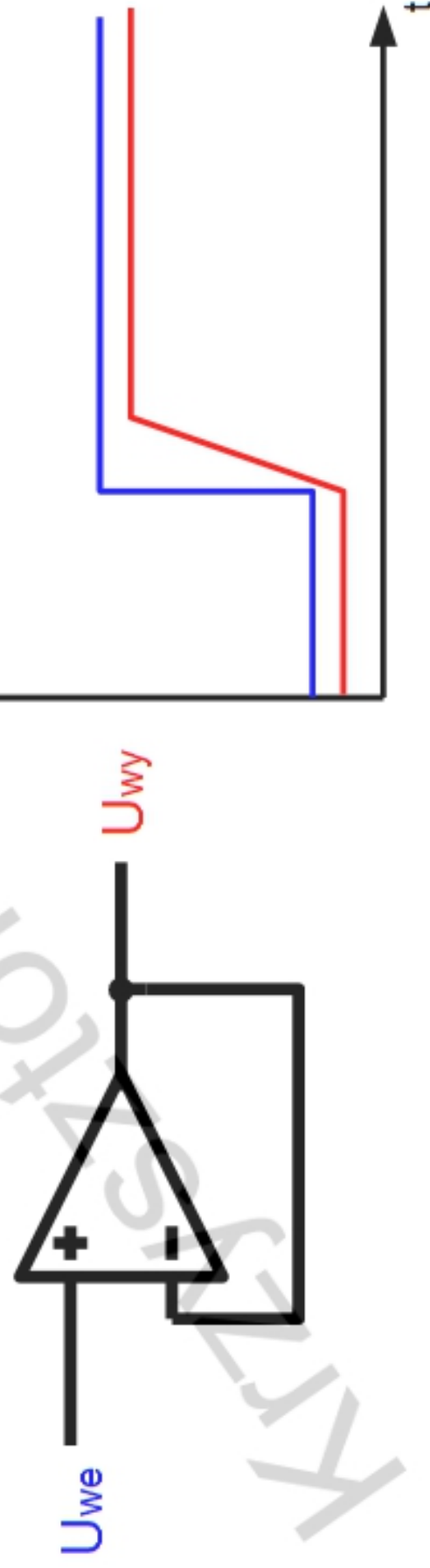
Wzmocnienie w skali liniowej

Pole wzmacnienia

Szybkość wzmacniacza operacyjnego

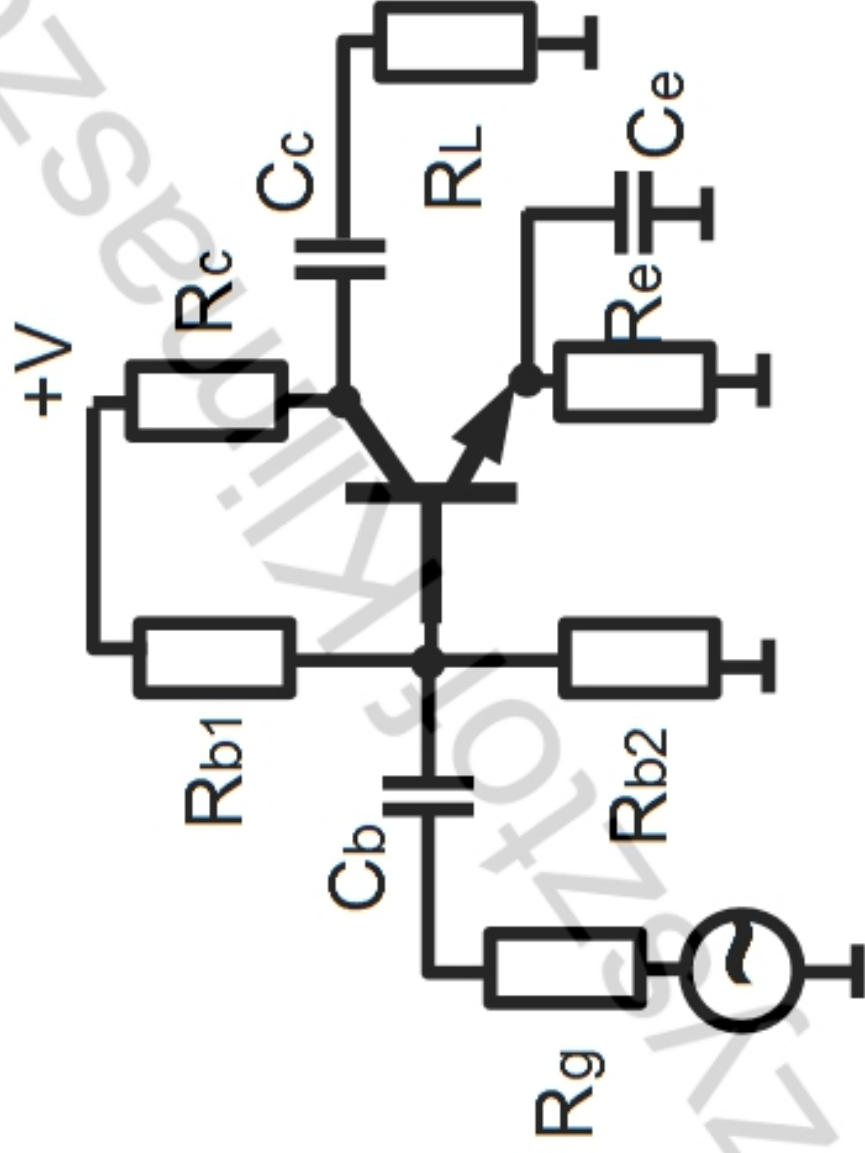
- Napięcie wyjściowe wzmacniacza nie zmienia się z nieograniczoną prędkością
- maksymalna prędkość zmian napięcia na wyjściu (slew rate) podawana w $V/\mu s$ – parametr wzmacniacza

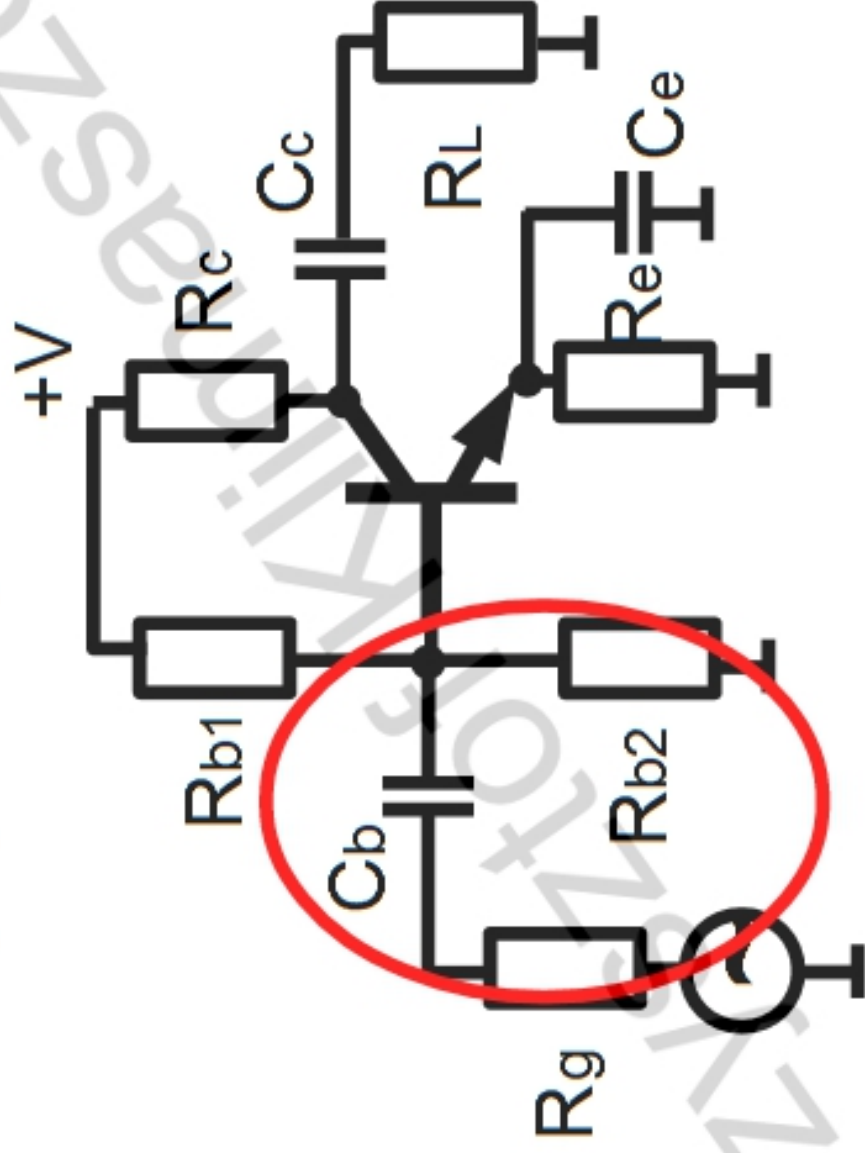
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

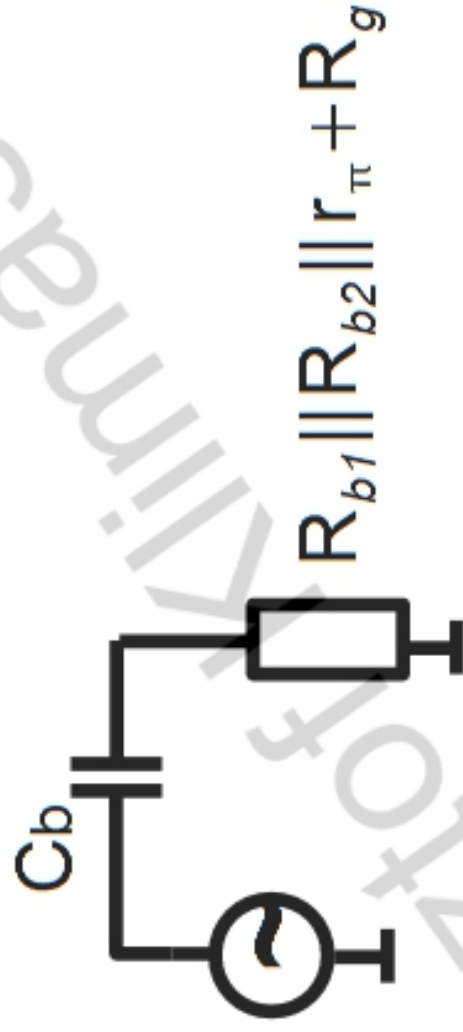
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

Wzmacniacz tranzystorowy

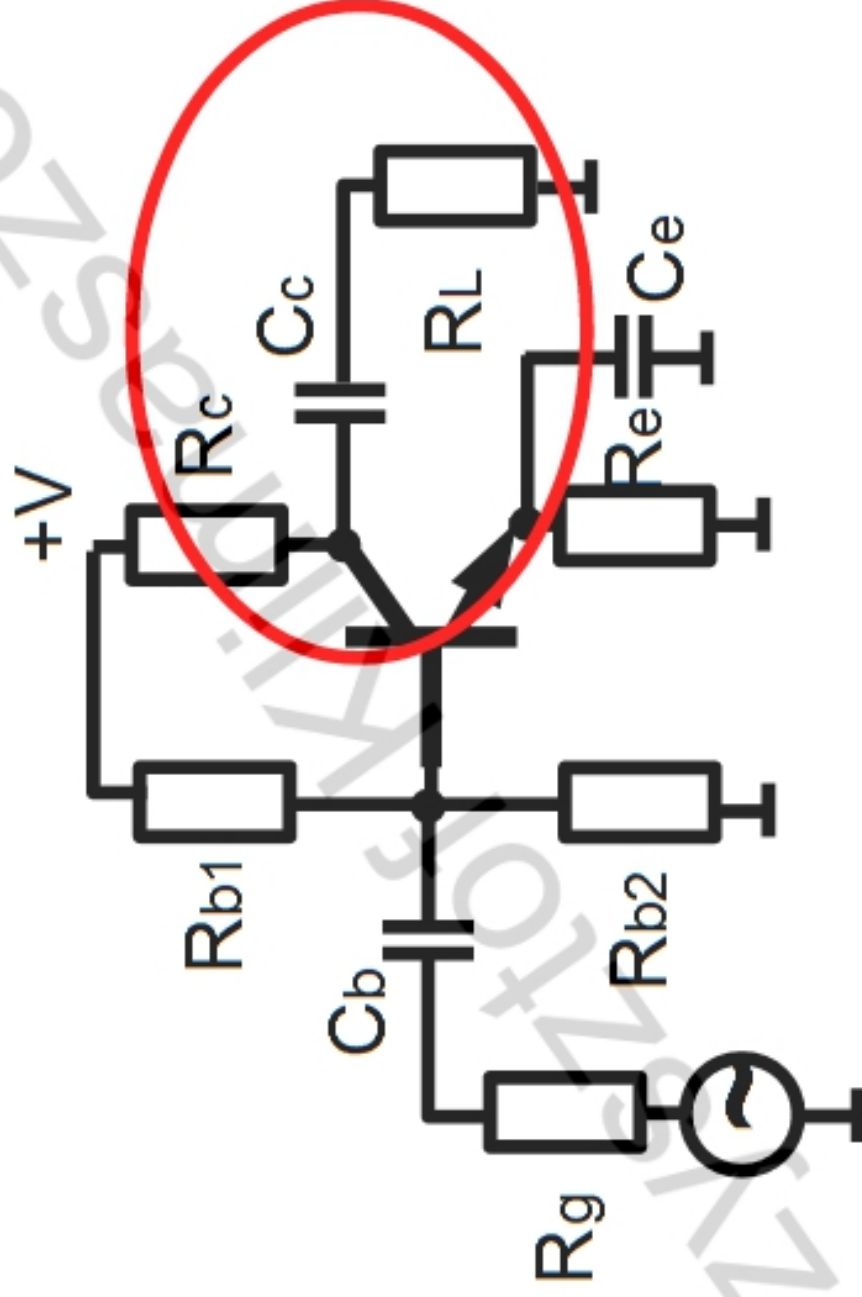
- Charakterystyka częstotliwościowa

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

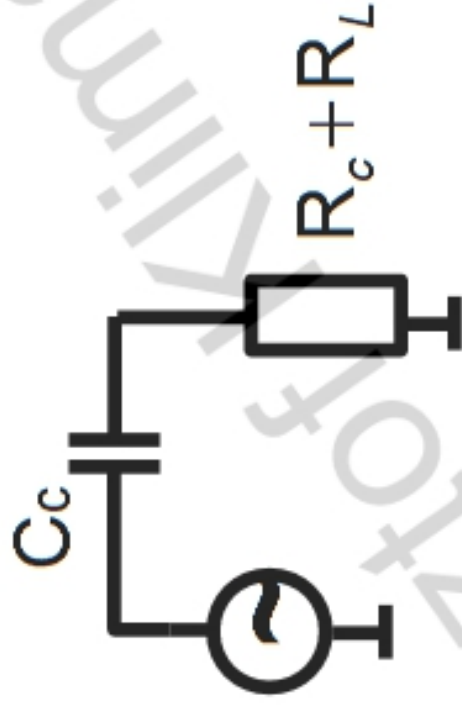
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

Wzmacniacz tranzystorowy

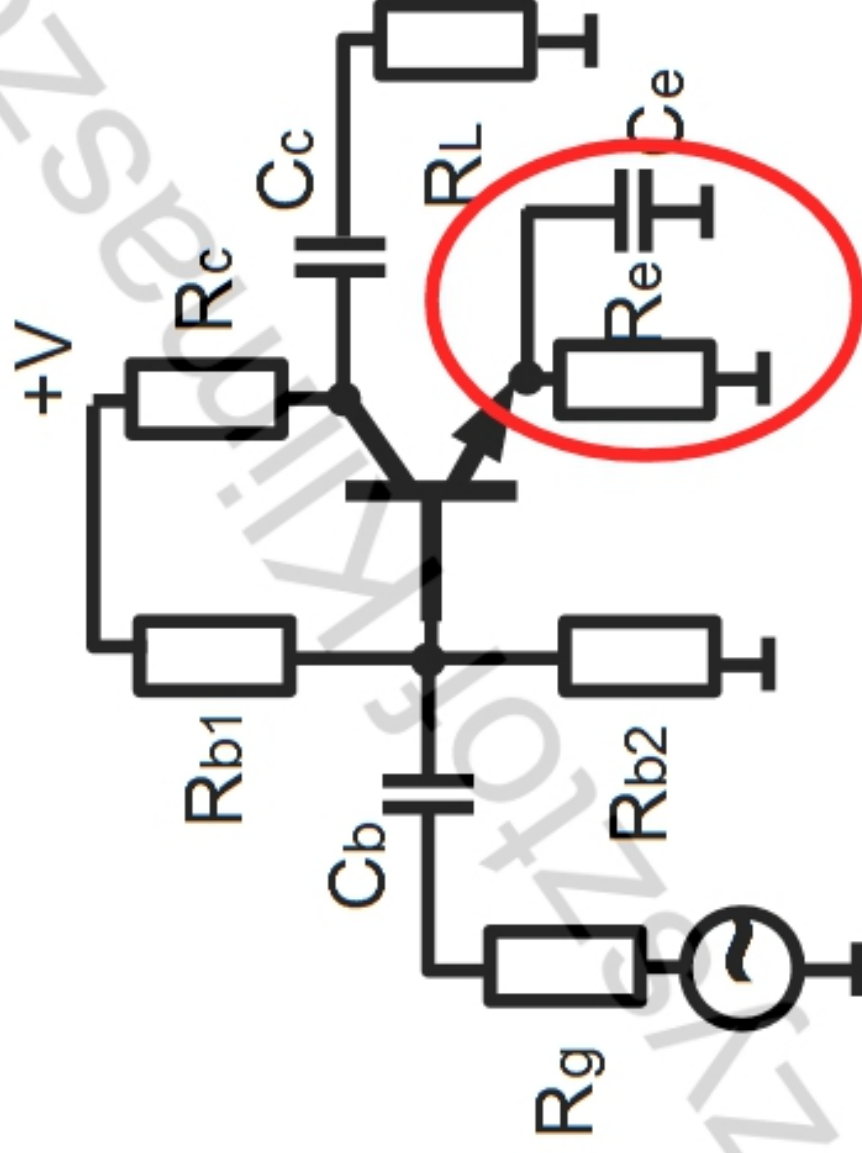
- Charakterystyka częstotliwościowa

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

$$R_e \parallel \left(r_e + \frac{R_{b1} \parallel R_{b2} \parallel R_g}{\beta + 1} \right)$$

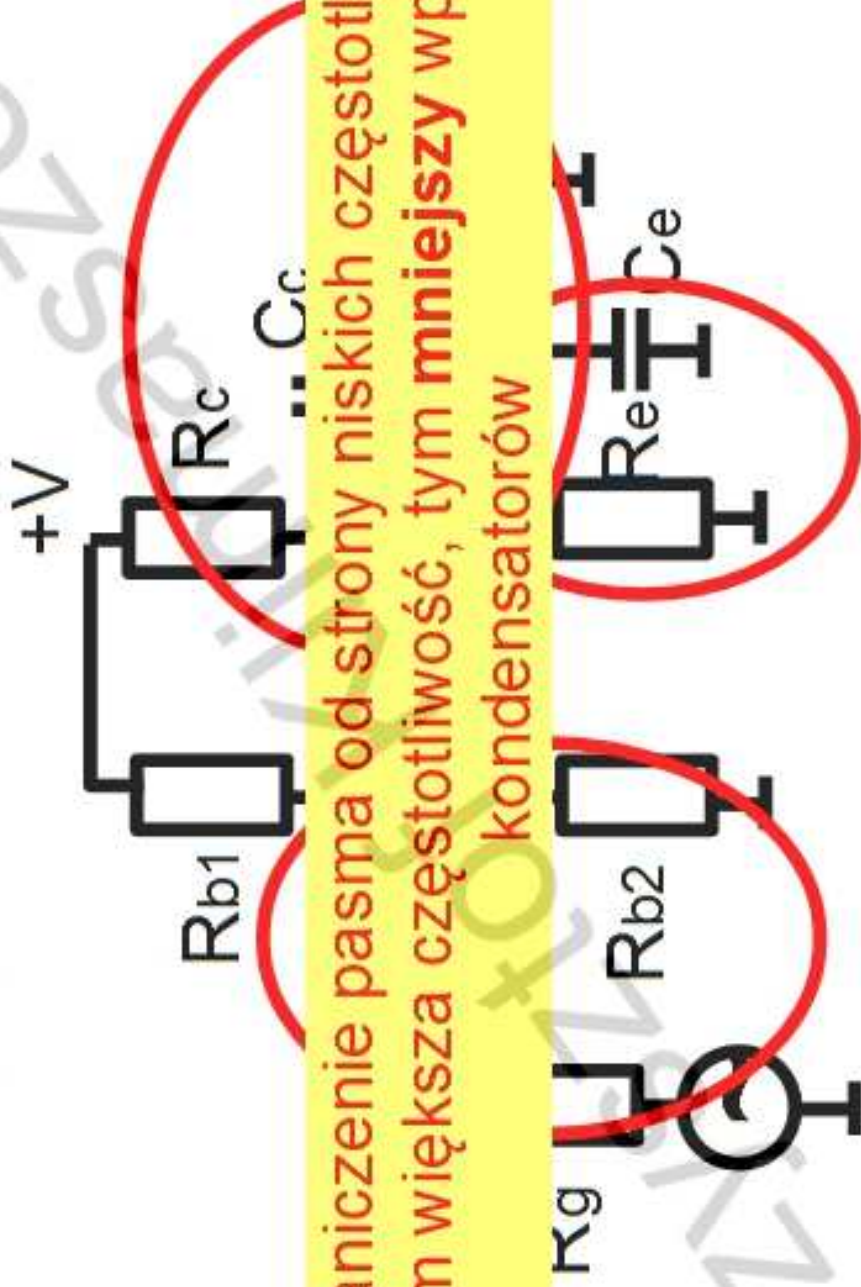
W przypadku tego kondensatora, zależy nam aby napięcie na nim było jak najmniejsze.

Szukamy zatem końca pasma przepustowego.

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa

Ograniczenie pasma od strony niskich częstotliwości.
Im większa częstotliwość, tym **mniejszy** wpływ kondensatorów

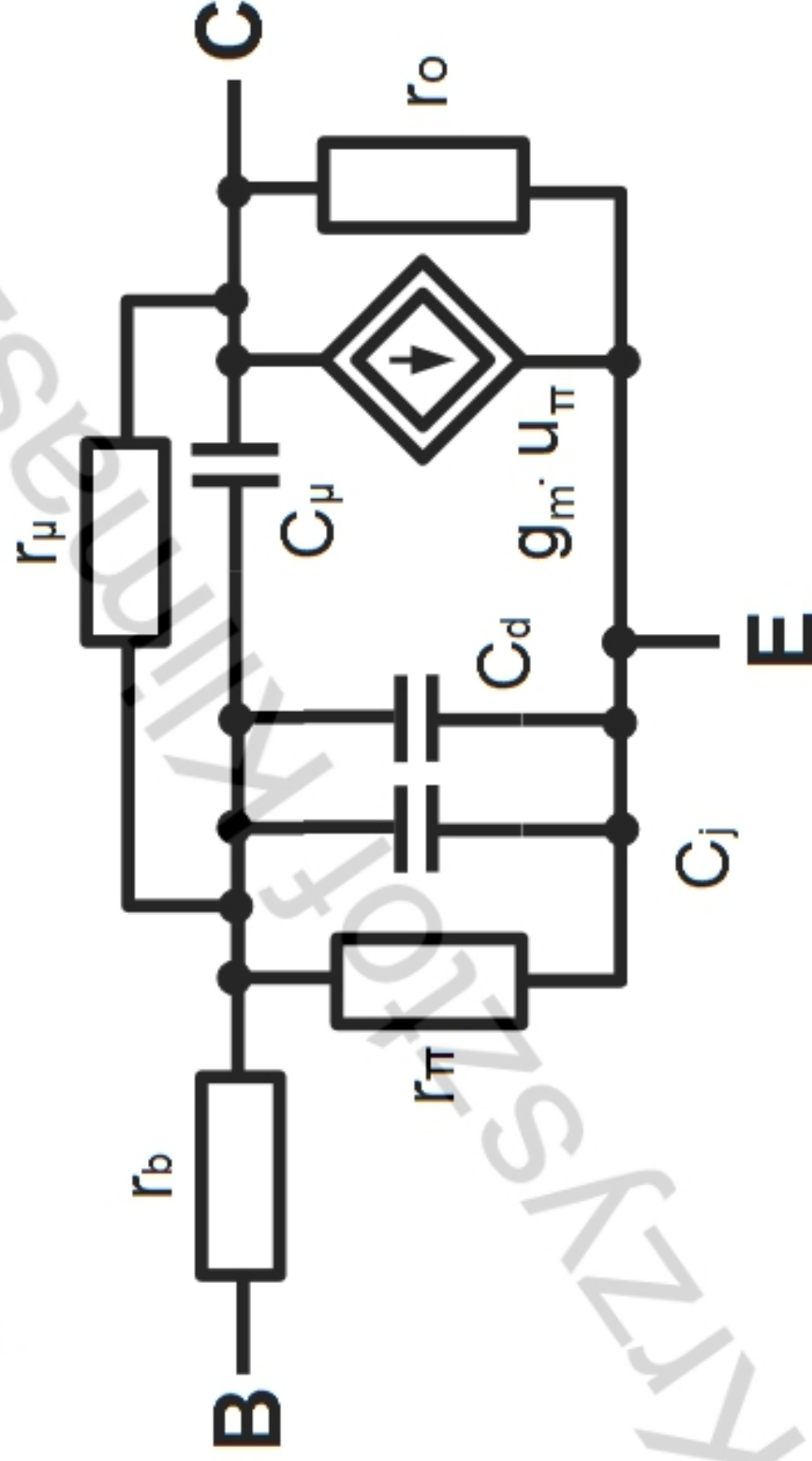

Wzmacniacz tranzystorowy

- Co ogranicza pasmo od strony wysokich częstotliwości?

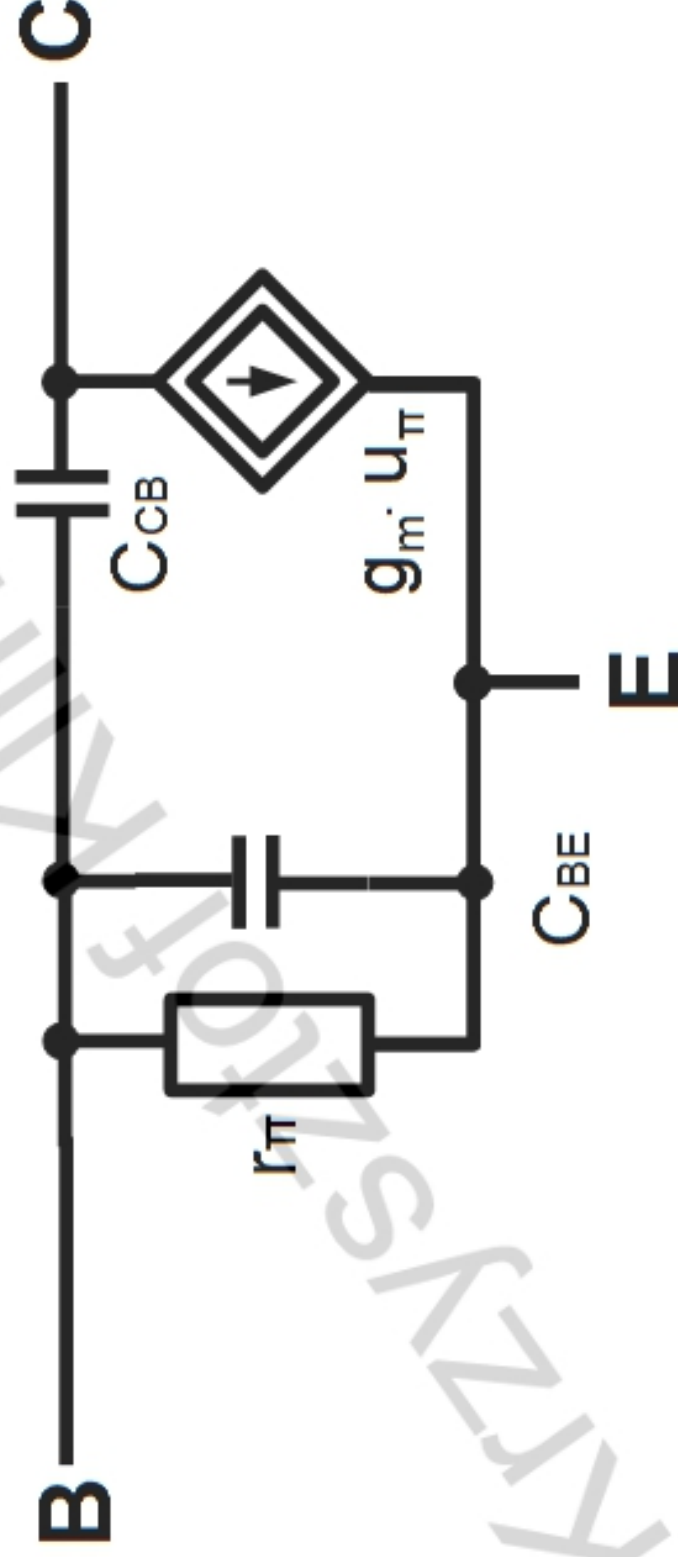
Wzmacniacz tranzystorowy

- Co ogranicza pasmo od strony wysokich częstotliwości?

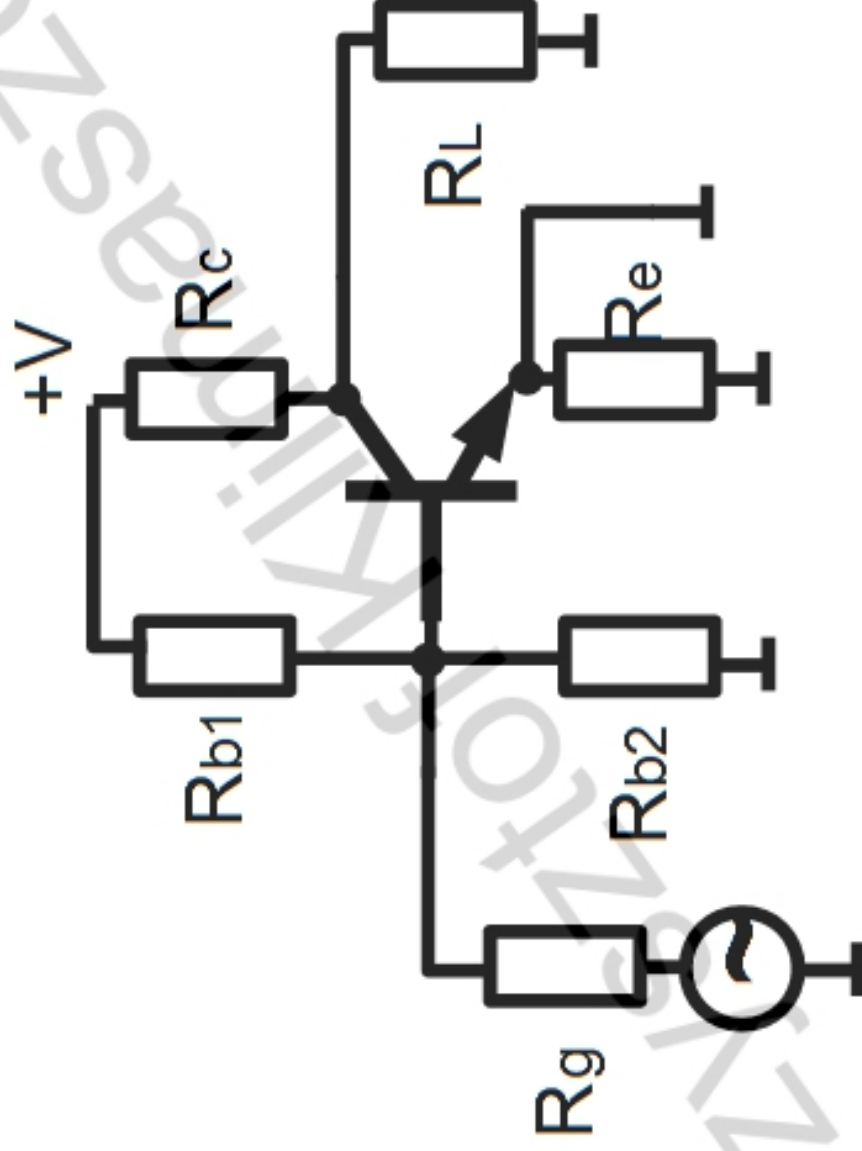
Wzmacniacz tranzystorowy

- Co ogranicza pasmo od strony wysokich częstotliwości?

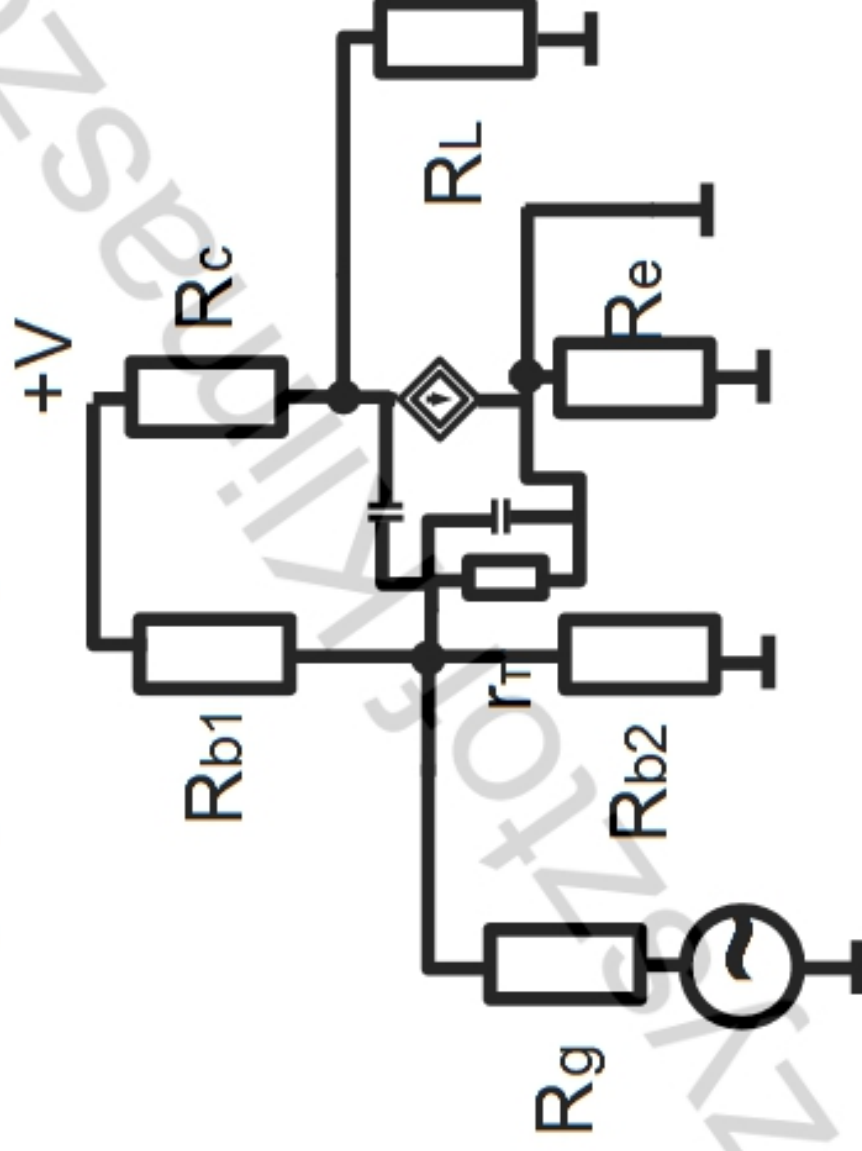
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

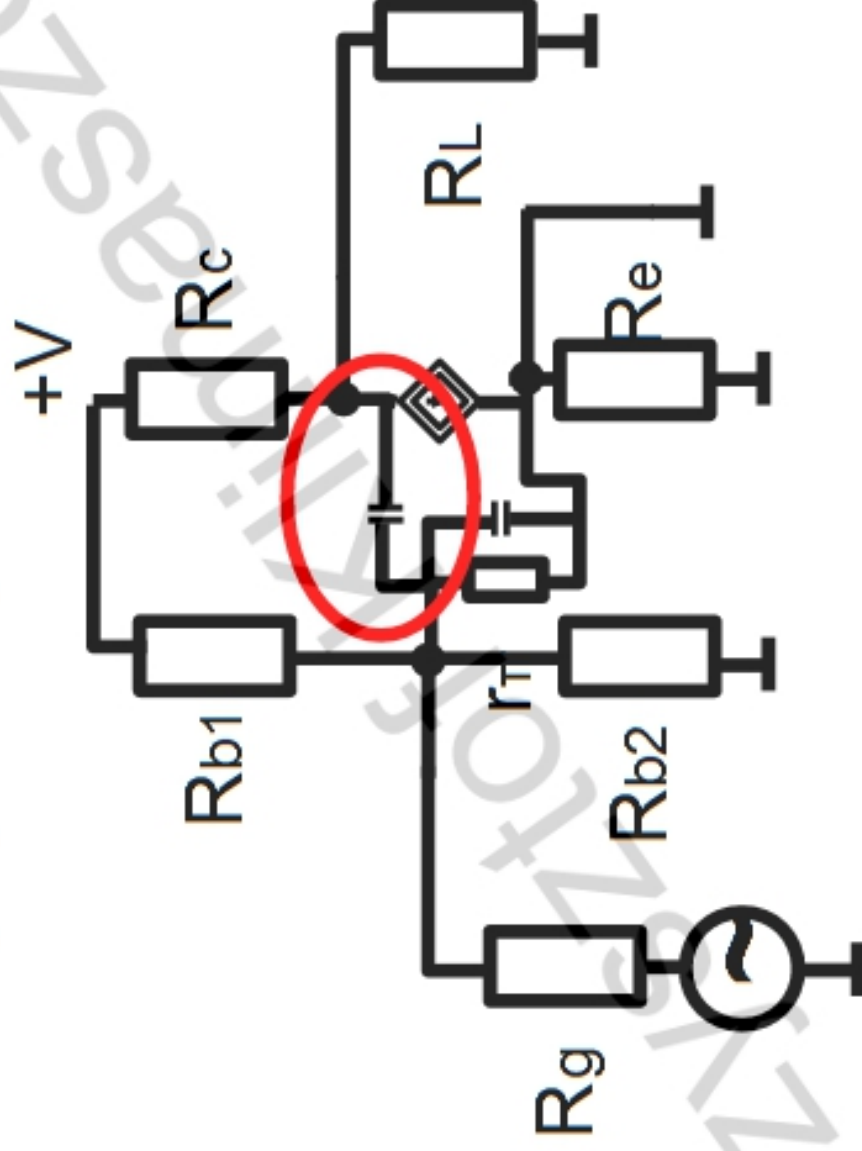
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

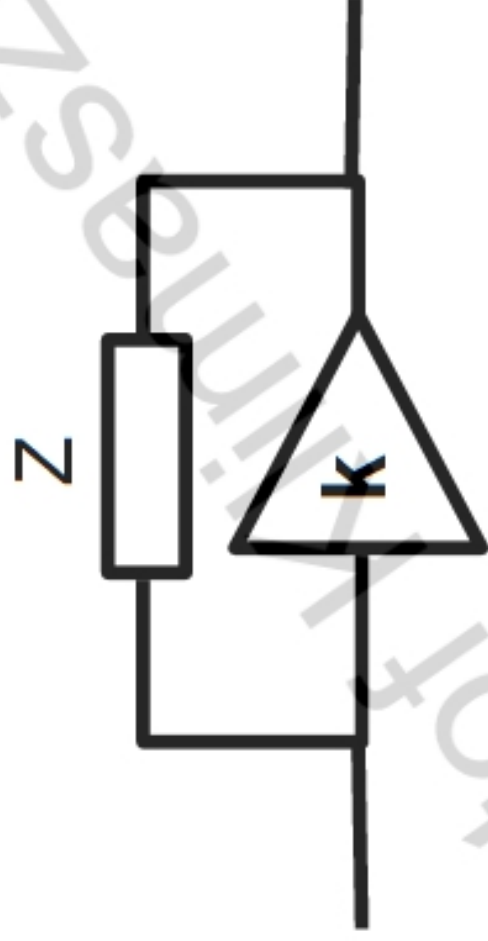

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

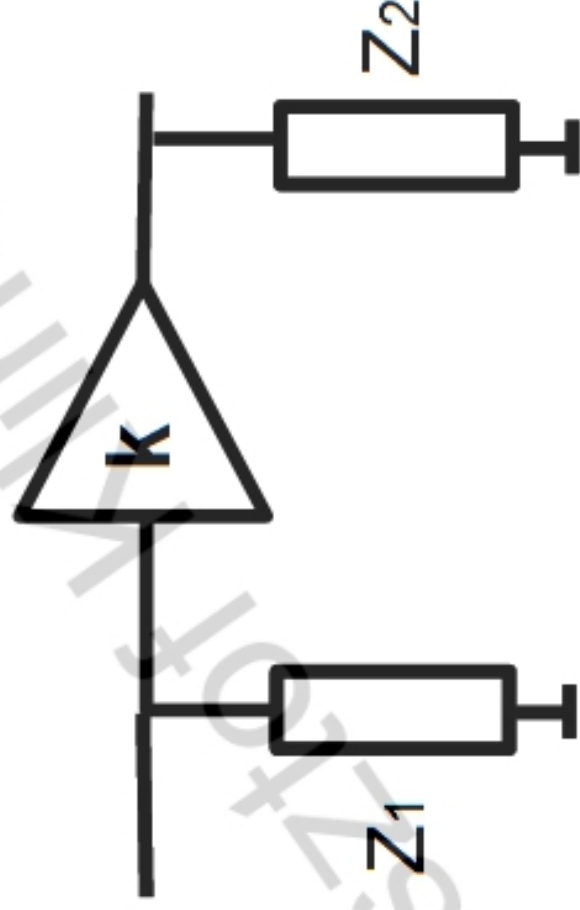
Twierdzenie Millera

Twierdzenie Millera

$$Z_1 = \frac{Z}{1 - k}$$

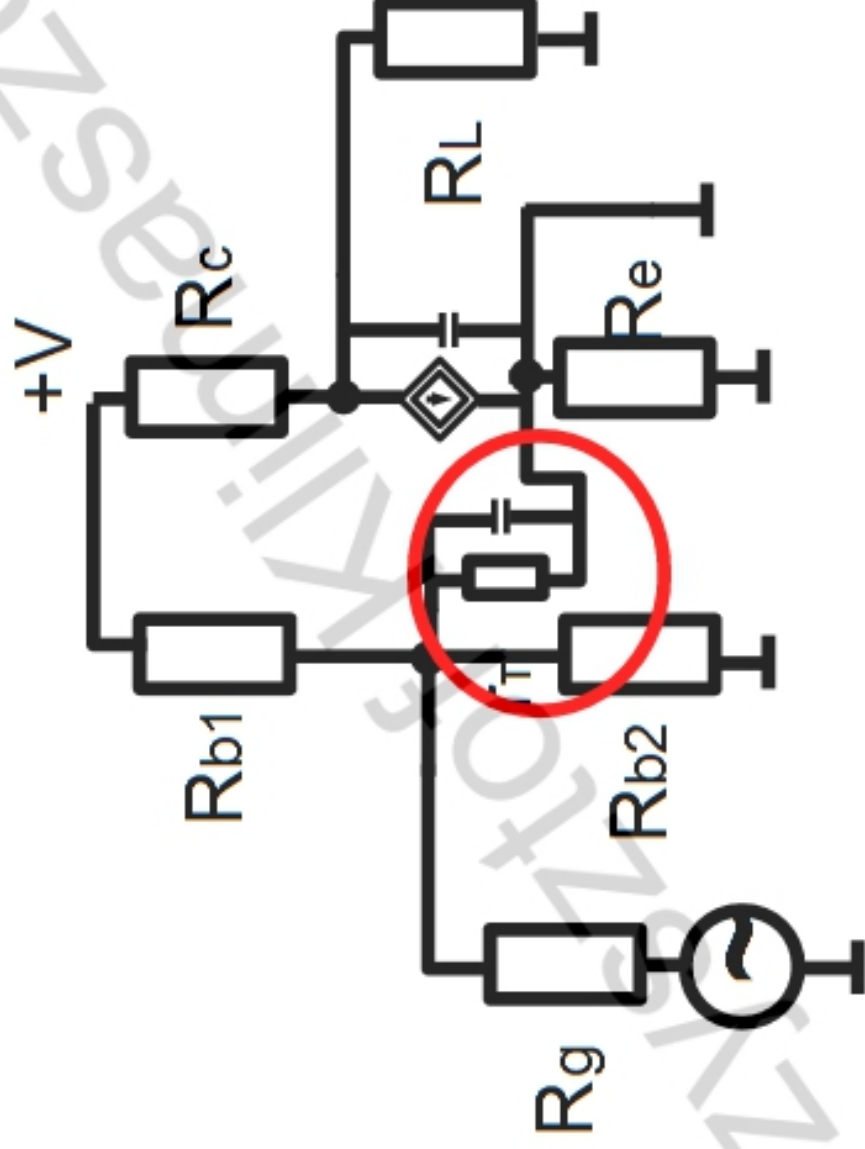
$$Z_2 = Z \cdot \frac{k}{k - 1}$$

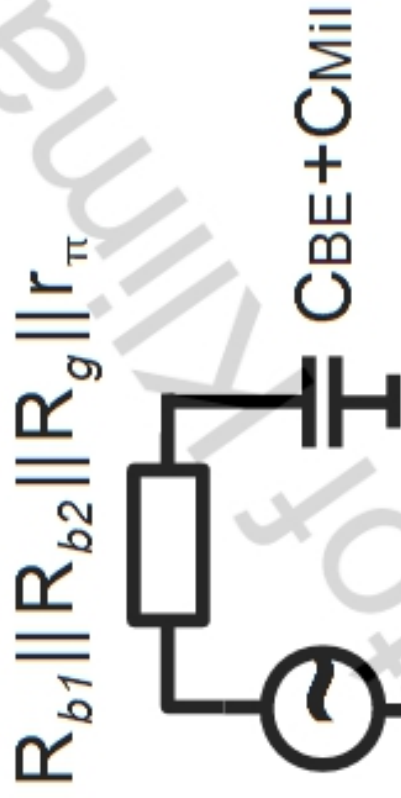
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

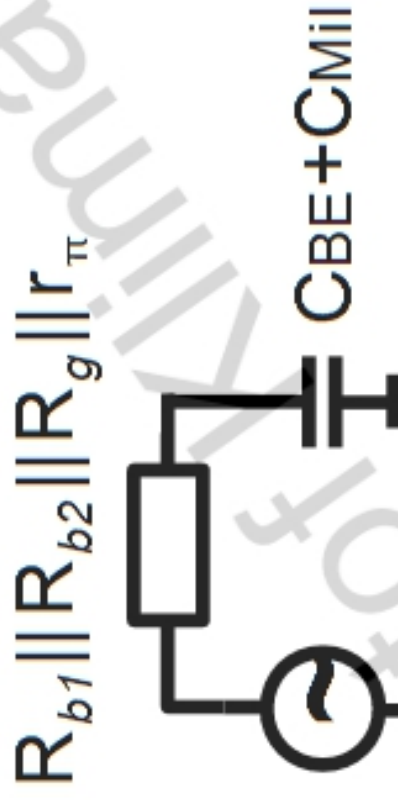

$$C_{MiI} = C_{CB} (1 - k)$$

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

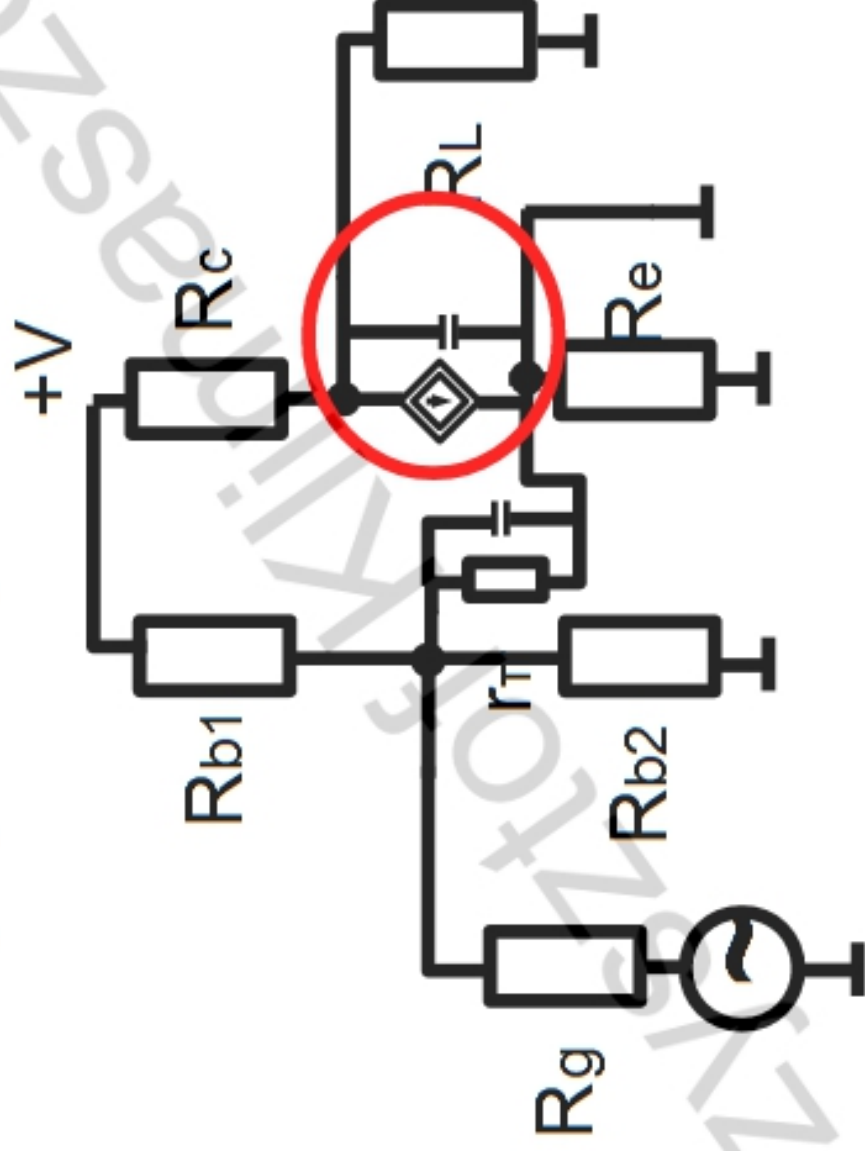
$$k < 0$$

$$C_{MiI} = C_{CB} (1 - k)$$

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

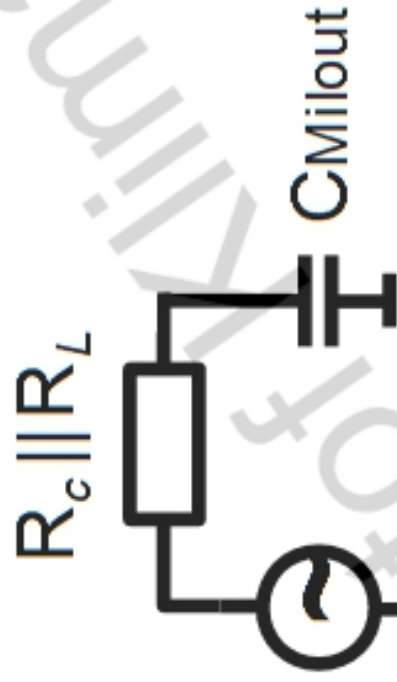
Wzmacniacz tranzystorowy

- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

Wzmacniacz tranzystorowy

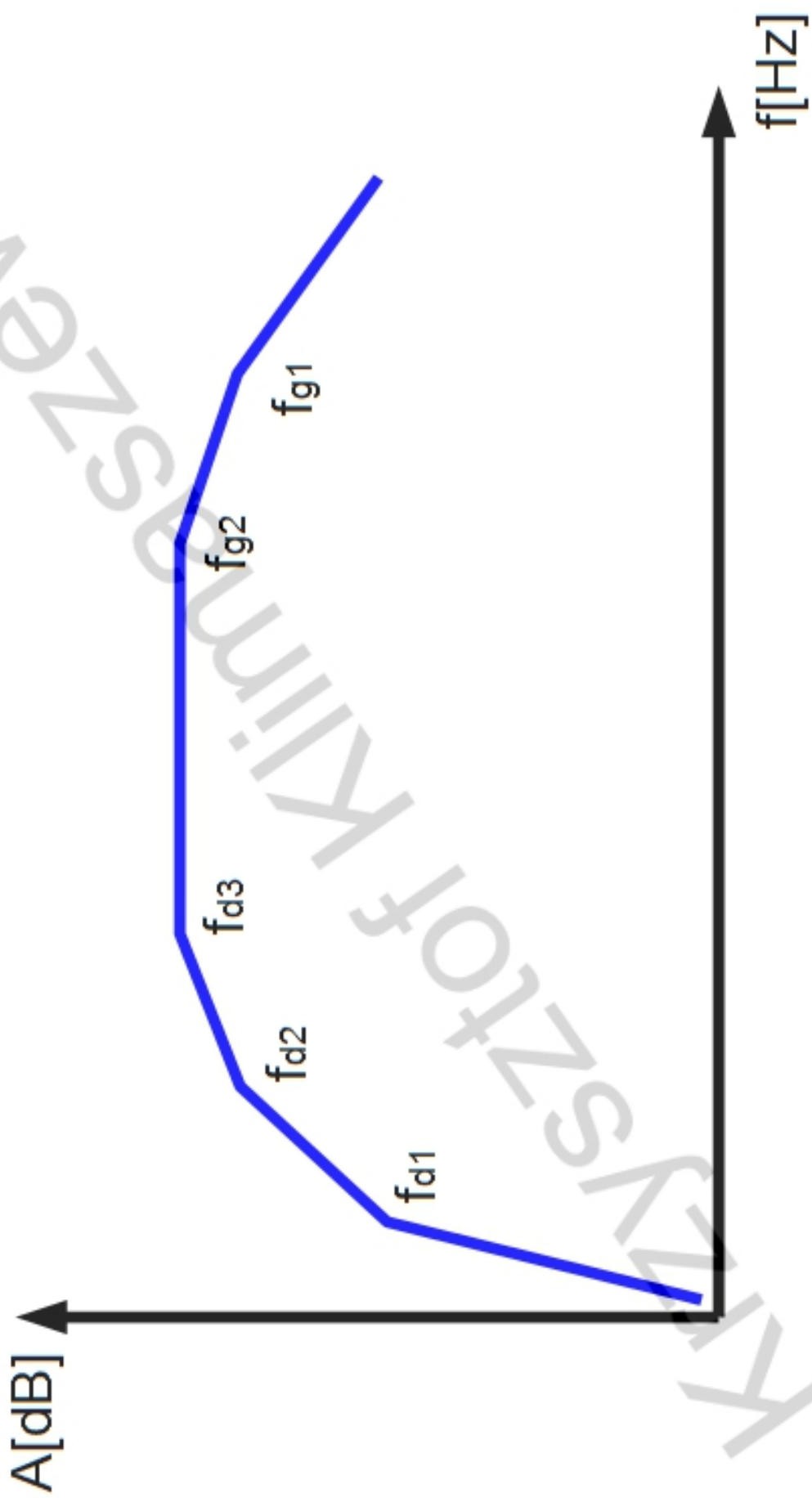
- Charakterystyka częstotliwościowa dla dużych f

$$k < 0$$

$$C_{Milout} = C_{CB} \frac{k-1}{k}$$

$$f_{gr} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot R \cdot C}$$

pomiar pasma

- Częstotliwość górna

$$U = U_{\max} \left(1 - e^{-\frac{t}{RC}} \right)$$

$$f_g = \frac{0,35}{t_r}$$

Czas narastania
od 10% do 90%

pomiar pasma

- Częstotliwość dolna

Wielokrotnie większa
skala czasu niż
w poprzednim przypadku

$$f_d = \frac{0,35}{t_f}$$

Czas opadania
od 90% do 10%